

Beračeve skrivnosti

ali

preganjanje okoli sveta

Velik roman, poln
razkritja skrivnostij
spisal človeške družbe
kapitan

Ramon Diaz

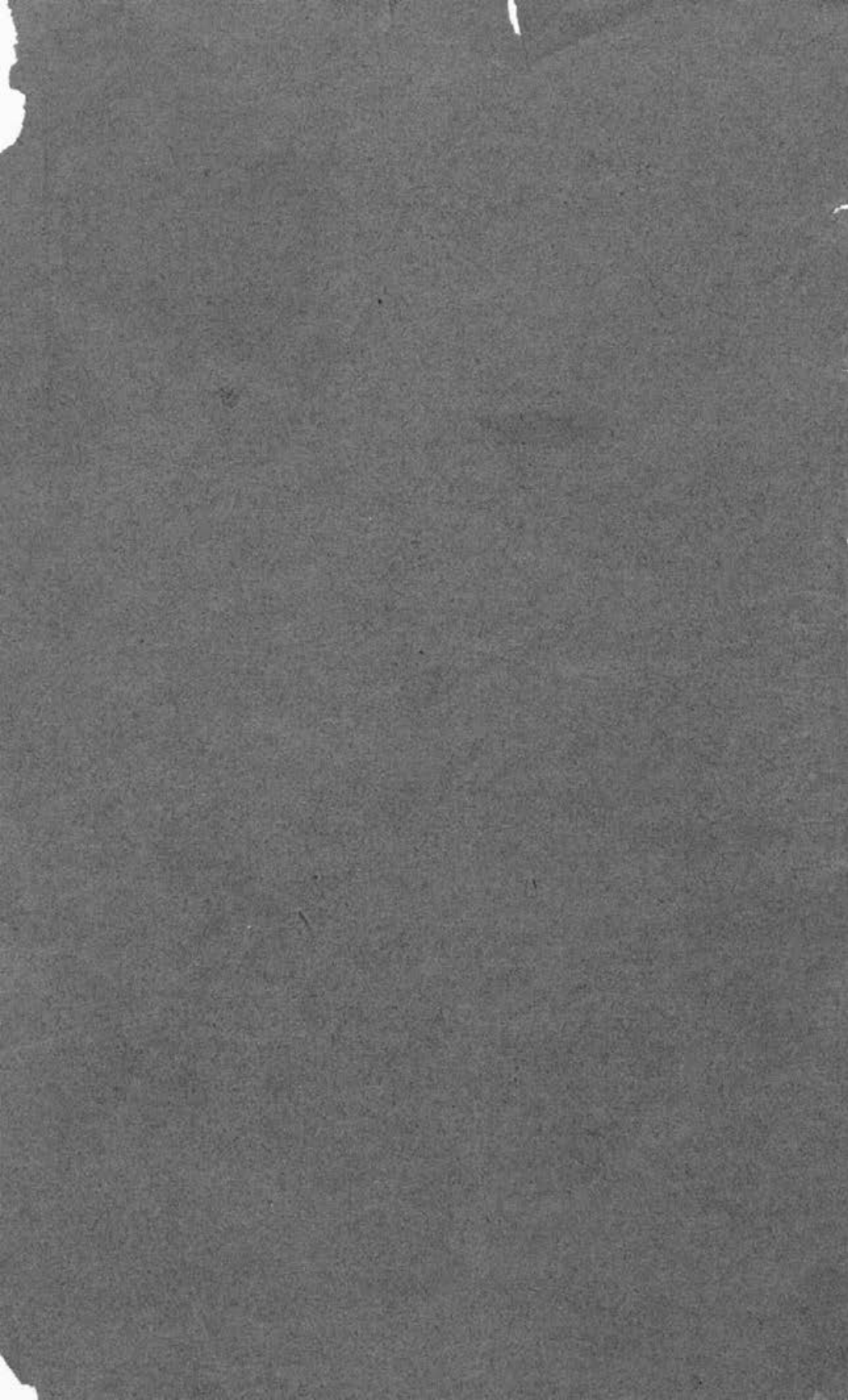
de la Escosura.

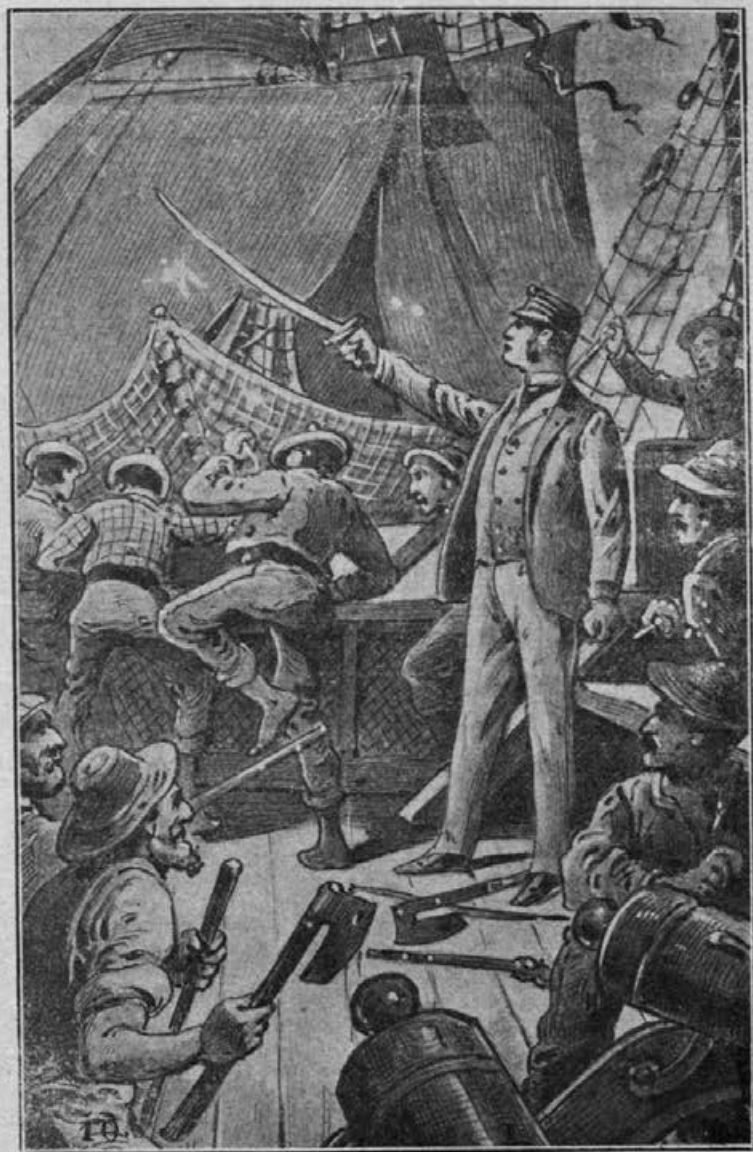
Založila knjigarna
Josip Rubinstein na Dunaju.

Dobiva se:

B. M. Mal,

140 Wells St., CHICAGO

„Vržite mreže!“ je ukazal kapitan Dengerlen.

spozna, kaj je z roko, in kaj je od grmovja raztrgano.“

„Res je!“ je pripomnil alsald.

„Zato izjavljam,“ je nadaljeval Strnad, „da ta mrlič ni truplo grofa de Rodriganda, ampak da se je izvršil zločin, da bi z njim prevarali ljudi. Prosim Vas, senor alsald, zapišite vse moje izjave v zapisnik, in zahtevam, da se sledovi, katere sem Vam pokazal ohranijo, in da ostane mrlič toliko časa na mestu, dokler ne pride korejidor in Barcelone, in preišče stvar natančneje.“

„Vse bom izvršil, kar zahtevate, senor,“ je dejal alsald.

„Ali bodo mrliča medtem stražili.“

„Seveda.“

„In tega cigana, ki se mi zdi zelo sumljiv, bodete zaprli, kajné?“

„Seveda, če zahtevate.“

Sedaj je pristopil Alfonzo in ugovarjal. Notar mu je namreč povedal, da je izvršil cigan zločin na njegovo zahtevo; zato se je Alfonzo bal, da bi jih cigan ne izdal.

„Stojte!“ je dejal. „Tega tujca ne smete ubogati! Ali ne veste, kdo da je po smrti mojega očeta tu sodnik in zapovednik?“

Strnad je zmignil z rameni in rekel:

„Po grofovi smrti? Dokažite mi, da je grof res mrtev!“

„Hm, tu doli leži!“ je zaklical Alfonzo.

„To bo dokazala šele sodnija.“

„Spoznam ga za svojega očeta, in to zadostuje. Ali me razumete, senor?“ je zagrozil Alfonzo.

Strnad je zopet zmignil rameni in dejal ponosno:

„Vsak drugi lože spozna grofa kakor Vi. Kako dolgo ga pa poznate? Nekaj dni!“

Sedaj je pristopil Alfonzo k Slovincu, ga prijel za rameni in mu zagrozil:

„Senor, kaj ste se predrznili? Zdrobil Vas bodem! Kdo pozna grofa bolje, kakor jaz, njegov lastni sin!“

Strnad ga je pahnil od sebe in dejal hladnokrvno:

„Dokažite najprvo, da ste res grofov sin. Pravi grof Alfonzo je odjadral s kapitanom Landolo, ker so ga odstranili s silo.“

Pri teh besedah so se vsi na okrog začudili, in od vseh strani je zadonelo:

„Oho! Ali ste slišali!?“

Advokatu se je kar stemnilo pred očmi; Alfonzo pa je skočil k Strnadu in ga hotel prijeti za vrat.

„Lopov,“ je zaklical, „zadavil te bom.“

Strnad je stal pred njim v vsej svoji veliki premoči, prijel je grofa okoli pasu, stopil na rob prepada in držal Alfonza nad breznom. Vsi navzoči so prestrašeni zavpili.

„Kaj ti me boš zadavil, deček!“ je dejal. „Ali naj te treščim v brezno, kjer leži žrtva tvojega sleparstva? A, kaj pa še, saj ni čast zame, če premagam in usmrtim takega zlobneža, kakor si ti. Tvoj zločin sam te bo kaznoval. Glej, da zgineš, muha!“

Nato je stopil Strnad par korakov od brezna proč in vrgel Alfonza vstran, tako da je daleč odletel in potem padel na tla.

Nato se je obrnil k alsadu in dejal:

„Upam, da storite svojo dolžnost, senor, sicer bi Vam utegnila stvar škodovati. Pojdite, senor kastelan. grevá! Storil sem svojo dolžnost, sprejmite me domov.“

Odšel je z Alimpom in nihče mu ni branil.

Sedaj je Alfonzo šele vstal. Penil se je od jeze, a ni se upal, skočiti na Slovenca. Strnad ga je osramotil pred tolikimi ljudmi, ki naj bi ga spoštovali kot svojega gospoda in zapovednika.

Obrnil se je jezno proti alsaldu in zarohnel nad njim:

„Senor, vsega tega ste krivi samo Vi. To si bom dobro zapomnil!“

„Storil sem samo svojo dolžnost,“ se je opravičeval uradnik.

Alsald je bil navaden vaščan in grofov podložnik. Ravnal je pravično, ker ga je Strnad k temu prisilil takorekoč duševno i telesno. Strnad je odšel, in šele sedaj se je upal grof in notar zarohneti nad njim.

„Senor, ali me poznate?“ ga je vprašal notar.

„Poznam,“ je odgovoril alsald.

„Kdo pa sem?“

„Grofov oskrbnik in zastopnik.“

„Dobro. Kaj pa pomeni zastopnik?“

„Da ga zastopate pismeno in osebno v vseh njegovih zadevah.“

„Lepo! Vedno sem še grofov oskrbnik in zastopnik. Kar storim, velja toliko, kot bi storil grof sam. Ali bodete res tega nedolžnega cigana uklenili?“

Alsald je bil v veliki zadregi, zato je molčal.

Kortejo pa se je obrnil k ciganu in dejal:

„Ne rabimo te več, le pojdi, kamo hočeš. Rad bi vedel, kdo ti bo zabranil pot.“

Garbu so zažarele oči od veselja. Globoko se je priklonil Korteju in dejal:

„Senor, hvala lepa! Res sem nedolžen!“

Nato je odšel, ne da bi mu bil alsald branil.

Sedaj se je obrnil advokat k nosačem in jim ukazal:

„Pojdite doli, naložite tega ubovega milostivega gospoda in nesite ga v graščino. Kdor se bo branil, ga takoj spodim iz službe!“

Nosači so ga vbogali, kajti bali so se strogega notarja tako, da vse Strnadove besede niso nič pomagale. Tudi alsald se je molče udal, in kmalu so bili na poti proti gradu.

Doktor Cijeli iz Manreze je šel poleg mrliča. Kortejo in Alfonzo pa sta šla precej daleč zadaj, tako da sta se lahko pogovarjala, ne da bi ju kdo slišal.

„Mislim, da bo poslal Strnad po korejidorja,“ je rekel notar.

„Misliš?“

„Njemu bi vse prisodil!“

„Jaz se gotovo ne udam.“

„Kako, da mi je rekel, da nisem pravi sin grofa Emanuela de Rodriganda?“

„Vrag si ga vedi!“

„In kje je zvedel, da se je pravi grof ukreal v Barceloni?“

„Tudi meni je to velika uganka! Zelo nevaren človek je; znebiti se ga moram. Strnad je naš edini nasprotnik, ki mi je še precej nadležen; no, pa upam, da bo kmalu drugače.“

„In Silva?“

„A, deklica je še. Ženske se pa ne bojim!“

Vsi so slišali Strnadove besede in delali medpotoma opazke, ki niso bile nikakor častne za mladega grofa.

Počasi so prišli do graščine, in notar je zaukazal, naj neso mrliča v neko prazno sobo; potem je šel v svoje stanovanje. Na mizi je našel več pisem, ki mu jih je prinesel med tem pismonoša. Odprl jih je po

vrsti in pregledal. Prvo ni bilo važno, a komaj je razpečatil drugo, se je začudil nekam diabolično.

„To je pa res imenitno,“ je zaklical.

Hitel je nato k svoji pobožni zaveznici. Pri njej je bil ravno Alfonzo in ji pravil ves dogodek v bateriji.

„Gasparino, je li res, kar mi pravi Alfonzo?“ je vprašala. „Ali smo res v nevarnosti!“

„Reči hočeš, če smo res bili,“ je odgovoril notar.

„Kako, da si tako dobre volje, saj menda nimaš vzroka,“ je pripomnila.

„Seveda ga imam,“ je odgovoril.

„Zakaj?“

„Ker smo prestali nevarnost.“

„Res?“ je vprašal Alfonzo.

Bralo se mu je na obrazu, da mu je težila stvar srce.

„Tu je naša rešitev!“ je rekel notar in pokazal pismo.

„Kaj pa imaš, oče?“ je vprašal Alfonzo.

„Bankir iz Barcelone mi nekaj poroča. Uganite, kaj neki?“

„Kdo bo ubigal. Kar sam povej!“

„Grof je dal temu Strnadu veliko plačilo.“

„Druzega nič?“ je vprašala pobožna sestra razočarana. „Mislila sem si, da bo kaj tacega!“

„A mi ga imamo v pesteh!“

„Kako to?“

„Nagrade mu ni izplačal v gotovini, ampak mu dal samo nakaznico. Strnad jo je izročil bankirju, da naj pošlje denar na Kranjsko. Bankir je takoj izvršil naročilo in naznanja to grofu.“

Alfonzo je zmajal z glavo in dejal:

„Vedno še ne razumem, kako da ga imamo zato v pesteh. Povej natančneje!“

„Zato, ker je vsota tako velika. Berita, berita!“
Alfonzo in Klarisa sta pogledala bankirjevo pismo in oba začudeno zaklicala.

„Nemogoče!“ je rekla Klarisa.

„Kar celo premoženje mu je dal!“ je dejal Alfonzo.

„Kaj ne?“ je vprašal Kortejo. „To je naravnost knežje, da, celo kraljevsko plačilo!“

„Tega bi mu ne bila prisodila!“ je rekla pobožna, a zelo skopa redovnica.

„Ali imamo še čas, da bankirju naročimo, naj denarja ne odpošlje?“ je vprašal Alfonzo.

„Torej mislite, da je nemogoče, da bi bil nakazal grof toliko vsoto?“ je rekel Kortejo.

„Gotovo!“ je izjavila dama.

„Ha,“ je zaklical Alfonzo, „mogoče je že, če stvar natančno premislimo.“

„Tudi jaz ne dvomim o tem,“ je rekel notar, „vid je mnogo vreden; ta Slovenec ima grofa popolnoma v svoji oblasti; don Emanuel je zelo bogat, in v prvem trenutku svoje sreče je postal zapravljiv.“

„Seveda, če tako misliš, potem že verjamem,“ je menila pobožna Klarisa.

„Jaz pa še vedno ne razumem, kako da — —“ je dejal Alfonzo.

„Tako ti bom natančneje razložil. Grof je bil slep in —“

„Torej?“

„Nikoli ni zapisal besedice —“

„In nadalje?“

„Vsa pisma sem pisal sam in celo podpisoval sem. A to nakaznico je pisal lastnoročno —“

„Sedaj pa že razumevam!“ je zaklical Alfonzo.

„Jaz nisem ničesar vedel o tej nakaznici,“ je rekel notar.

„Ne? Res ne?“

„Gotovo da ne; tudi v knige ni zabeležil te vsote.“

„Tudi v knige ne?“

„Tudi ne. Že tri dni sem pozabil zapisati izdatke in prejemke. Zapisal bom danes, da mi je ukazal grof izplačati doktorju Strnadu plačilo v znesku tisoč durov. To bo dokaz proti Slovincu.“

„Imenitno!“ je zaklicala Klarisa. „Bog te je obdaril z veliko bistrumnostjo, moj dragi Gasparino. Slednjič bomo vendar zmagali.“

„Takoј bom šel in vse preskrbel. Alfonzo, ti boš pa jahal hitro v Manrezo.“

„Čemu?“

„Hm! Še vprašaš? Naznanil boš policiji. Še danes ga morajo zapreti.“

„Práv rad,“ je dejal Alfonso, „to mi je po volji. Takoј bom odjahal. Ali si pa tudi prepričan, da se bo stvar posrečila?“

„Mora se, mora!“ je dejal stari grešnik odločno. „Jaz sem ti porok za to!“

„In Silva, če bo zvedela o tem!? Gotovo bo njegova priča!“

„Na to se moramo seveda ozirati. Bom že še premislil, kaj naj storim. Sicer nam je pa vse eno, ali dobimo denar nazaj ali ne. Tudi to nam je vse eno, ali bo ta Slovenec kaznovan ali ne; glavna stvar je, da se ga za nekaj časa znebimo. Moj prijatelj, korejidor, bo že za to dobro poskrbel.“

„Torej misliš, da bodo prepeljali Slovence v Barcelono in ne v Manrezo?“

„Seveda, ker je to zelo velika vsota. Med tem, ko jašeš v Manrezo, bom pisal pismo korejidorju. Slovenec bo sedel v ječi, grofa bomo pokopali; ti boš postal dedič in se predstavil na dvoru, če bi nam pa delala Silva zapreke, poznam dobro zdravilo zanjo.“

„Kako pa?“

„Dali jo bomo v samostan, in sicer v onega, kjer je tvoja dobra mati predstojnica.“

„To bo pa težko!“ je rekla sestra Klarisa. „Branila se bo na vse pretege.“

„Mislim, da se ne bo. Tudi za to imam izvrstno zdravilo.“

„Kako pa?“ je vprašal Alfonzo.

Advokat ga je pomenljivo pogledal in dejal:

„Hm, blaznost, kakor pri grofu.“

„Seveda, blaznost, katero bo Strnad zopet ozdravil!“ je rekel mladi grof sarkastično.

„Naša pobožna redovnica bo že skrbela za to, da Strnad ne pride do nje. Hiti, moj sin, hiti; med tem bom preskrbel potrebne stvari.“

Strnad in Silva, ki so jima veljali ti satanski naklepi, sta sedela z Angleškinjo v salonu in se pogovarjala o važnih stvareh.

Ko je bil prišel Strnad s kastelanom iz baterije nazaj v graščino, se je takoj oglasil pri Silvi. Sprejela ga je, in tudi Angleškinja je bila pri njej. Bila je bleda ko smrt, imela ves objokan obraz in ga vprašala:

„Prosim, senor, povejte mi kar na kratko, kajti strašno trpim! Ali je mrtev, kaj ne?“

Stopil je k njej, jo prijel za roko, jo pritisnil na ustnice in dejal z milim glasom:

„Nikar se ne jokajte, dona Silva, prinašam Vam tolažbo.“

„Tolažbo?“ je vprašala in si obrisala solzno lice.

„Še živi, ni mrtev!“

„Ne? O moj Bog, kje pa je potem pravzaprav moj oče?“

„Ne vem; samo o tem sem prepričam, da oni mrlič v bateriji ni don Emanuel.“

Poljal jo je potem k fotelju in prosil:

„Vsedite se in povejte mi, ali ste dovolj močni da me poslušate, ne da bi se razburili?“

„O Janko, nikar ne vprašajte. Kadar ste Vi pri meni, sem vedno močna, kajti zaupam Vam.“

„Torej poslušajte! Ko ste pisali v Pariz póme, sem poznal od vseh graščinskih prebivalcev samo Vas. Nikomur nisem žalega storil, nikogar razžalil, in vendar so me napadli v parku že prve dni.“

„Roparji?“

„Ne, ampak najeti morilci. Spoznal sem takoj, da jim ni bilo za moj denar, ampak za moje življenje. Pa zakaj neki, dona Silva, kaj mislite?“

„Ne vem. Saj vendar nimate tu nobenega sovražnika.“

„Res je. Ker pa jaz nisem imel sovražnika, zato ga je morala imeti zadeva, zaradi ktere sem prišel v Rodrigando. Prišel sem, da rešim Vašemu očetu življenje; gotovo želi kdo, da bi grof ne bil ozdravel.“

Silva se je stresnila groze.

„To je nemogoče! Moj oče je bil tako dober!“

„Res je, dober je bil, toda imel je milijone!“

„Kaj pravite? Ne razumem Vas.“

„Don Emanuelu se je godilo ravno kakor meni. Osebnega sovražnika ni imel. Iz tega sklepam, da hoče ta sovražnik Rodrigando.“

„Rodrigando? Saj je ne more dobiti nihče drugi kakor moj brat.“

„Tudi jaz sem mislil tako. Hm, brat, hm — — bil je izza mlada v Mehiki. Opazoval sem vse razmere natančno. Vašega očeta so zdravili trije zdravniki, ki bi ga bili gotovo usmrtili. Te zdravnike so zagovarjale samo tri osebe.“

„Notarja mislite, kajne?“

„Da, notarja.“

„In sestro Klariso?“

„Da.“

„Kdo pa je tretji?“

„Vaš brat sam.“

„Alfonzo?! Oh! Strašne stvari mi pravite, senor; ampak imate prav. Moj brat je bil Vaš sovražnik; nikoli ni rekel dobre besedice o Vas; vedno je delal proti Vam.“

„Tudi jaz sem to opazil. Opazoval sem namreč vse te tri. Nikoli jih ni bilo videti pri don Emanuelu, vedno so tičali skupaj; povem Vam odkrito — — ti so želeli smrt Vašega očeta.“

„O moj Bog! Sedaj mi je marsikaj jasno.“

Ni mislila več na to, da leži njen oče v bateriji; rojilo ji je po glavi le to, kar ji je ravnokar razodel Strnad.

„Globok, temen, strašen prepad je med Vami in temi tremi,“ je nadaljeval, „a skušal bom priti na dno tega prepada, da razkrinkam zločinstvo. Bog mi je dal milost, da sem rešil Vašemu očetu življenje; zbolel je zopet; zblaznel je. Ta blaznost je nastala na umeten način vsled strupa. Kdo mu je dal ta strašen strup? Vi ne, jaz ne, ledi Lindzej ne, strežaj tudi ne? Kdo pa je bil še pri njem?“

„Ne vem.“

„Jaz sem jahal v Barcelono; Vi ste bili pri kaste-lanu, in grof je bil sam; mogoče je bil kdo v tem pri-njem. Strup je zavžil v čokoladi. Slučajno sem poznal protistrup. Sicer mu ga še nisem dal, toda pripravljen je bil že zelo ugodno nanj. Videli so, da bom ozdravil grofovo blaznost, in uredili so stvar tako, da je Vaš oče izginil.“

„Torej mislite, da ni sam ušel?“ je vprašala vsa v strahu.

„Saj ni mogel iti, ker je bil preslab.“

„Torej so ga usmrtili! O moj Bog, o moj Bog!“

„Storili so sicer, da je izginil, toda usmrtili ga niso.“

„Mislite?“

„Prepričan sem.“

„Torej še živi?“ je zaklicala in skočila s stola.

„Še živi!“

„Kje?“

„Ne vem, toda zvem gotovo. Poslušajte moje raz-loge, dona Silva.“

„O hitro, hitro, povejte jih.“

„Če bi grof le izginil, ne bi mogel Vaš brat po-dedovati; grof je moral torej umreti. Oni mrtvec v ba-teriji pa ni grof; torej don Emanuel še živi. Namestu njeja so vrgli v prepad nekoga družega, ki je bil že štiri dni mrtev.“

„To je cela vrsta zločinov, ki se mi zde skoro neverjetni! Ali ste prepričani, da je oni mrtvec drugi?“

„Sem, poslušajte!“

Nato je razložil damama ves dogodek v bateriji, in ko je končal, so mu popolnoma pritrdile.

„Kaka tolažba je zame, da ni oče mrtev!“ je zaklicala Silva. „O sedaj sem zopet vesela in močna.“

Vem, da bomo to zaroto premagali. Senor, nikar me ne zapustite!“

Razprostrl je roki in dejal:

„Dona Silva, svoje življenje sem posvetil Vam, in trudil se bom, da najdem Vašega očeta!“

Prijela ga je za roke, ga pogledala prisrčno v njegove zveste oči, vrgla se mu na prsi in se ga oklenila okoli vratu.

Ema je jokala sočutja in rekla:

„Res, vredna sta drug družega! O, ko bi Vama mogla pomagati, Vaju osrečiti!“

Hvaležno ji je ponudil Strnad roko in dejal:

„Mis Ema, pomagali nam bodete, naša sestra bodete.“

„Da, Vaša sestra sem, ljubi, dobri dušici!“

Smeje ji je odgovoril:

„Besedo „sestra“ razumem še drugače.“

„Kako pa?“

„Mis Ema, ali smem govoriti odkrito?“

„Smete, govorite!“

„Naša sestra bodete, ko postanete grofica de Rodriganda.“

Deklici sta ga začudeni pogledali v njegov lep možki obraz in Ema je vprašala:

„Grofica de Rodriganda? Ne razumem Vas, kako mislite to?“

„Ker boste soproga grofa Alfonza de Rodriganda-Sevila.“

Angleškinja je zarudela do ušes in odgovorila nevoljno:

„Ser, mislim, da nimate povoda svoji trditvi!“

„Imam,“ je odgovoril mirno.

„Kako neki?“ je vprašala in jeze še bolj zarudela.

„Saj ga vendar ljubite!“

Vstala je.

„Ser,“ reče ostro, „tega nisem zaslužila.“

„O vendar, mis Ema, kajti ta ljubezen je njegova in Vaša največa sreča. Jezni ste, a odpustili mi bode, če rečem, da grofa Alfonza de Rodriganda ni tu.“

Bila je tako jezna, da je že hotela oditi. A pri teh besedah je obstala in vprašala:

„Ni ga tu? Kde je pa?“

„Na morju je.“

„A videli ste ga tu na graščini,“ je nadaljeval mirno.

„Ne razumem Vas!“

„Bil je huzarski častnik.“

Zastala ji je beseda, pogledala ga je začudeno, in tudi Silva ni mogla od začudenja spregovoriti besedice. Strnad je vstal in vprašal:

„Moje častite dame, ali mislite, da želi sin smrt svojega očeta, ali da ga more storiti blaznega?“

„Ne!“ je odgovorila Silva.

„Torej senor Alfonzo je pa to storil in zato ni sin dona Emanuela.“

Silva se je prestrašila in zaklicala:

„Kaj — kaj ste rekli? Alfonzo ni sin mojega očeta, ni moj brat?“

„Ni.“

„Kaj pa? Senor, ne mučite me, govorite hitro!“

„On ni sin dona Emanuela, ker smo jaz in ve obe videli pravega Alfonza.“

„Kedaj, kje?“

„Tu, dona Silva. Pojdite v galerijo in primerjajte podobo grofa Emanuela, ko je bil star dvajset let, z poročnikom de Lotrevil!“

Sedaj se je začudila tudi mis Ema.

„Alfred de Lotrevil,“ je zaklicala. „Senor, kaj pravite, kaj veste o njem? Priznal mi je, da mu teži velika skrivnost srce, katero mora šele razkriti.“

„Govoril je resnico. Poročnik de Lotrevil je pravi grof de Rodriganda, in ta Alfonzo je slepar. Zato je moral poročnik izginiti; častnika so ugrabili in spravili na ladijo.“

„Ugrabili so ga?“ je zaklicala Angleškinja. Stisnila je svoje male pesti in skočila hitro k Strnadu. Kakor razdražena levinja je stala pred njim in ni bila več ono lepo, nežno bitje, kakor navadno.

Strnad se je nasmehnil in vprašal:

„Torej priznate, da ljubite grofa Alfonza, mis Ema?“

„Priznam,“ je odgovorila odkritosrečno. „Ljubim ga; iskala ga bom in tudi našla. In gorje njegovim sovražnikom, ki mu delajo krivico! Sicer mi je oče pisal, da naj se vrnem; odpotovala bom še danes, a mirovala ne bom. Povejte mi vse, senor!“

Pravil je, kako je sledil sledovom v parku, in kako je zvedel tudi vse drugo. Razumeli so sovražne spletke, dasi jih niso mogli natančno dokazati. Slednjič so se morali ločiti, kajti Ema je morala res nenadoma odpotovati. Obljubila je, da bo svojemu očetu vse razodela in ga prosila pomoči zase in za svojo prijateljico. Potem se je poslovila od Slovenca in mu obljubila zvesto prijateljstvo.

Kmalu potem se je odpeljala s Silvo, ki jo je spremila do Ponsa; vsako drugo spremstvo je odklonila. Ker je morala prijateljica tako hitro odpotovati, in ker so se pogovarjali o tako važnih stvareh, ni vprašal niti Strnad niti Silva po mrliču. Strnad je namreč mislil,

da se je alsald ravnal po njegovem navodilu, in da mrliča ne prinesó v graščino. — — —

Strnad je sedel v svoji sobi. Hotel je delati, a ni se mu dalo. Vedno in vedno je mislil na zadnje dogodke, tako da ni slišal, da trka nekdo na njegova vrata, in zapazil še le potem, ko je potrkalo v drugo.

„Prosto!“ je zaklical.

Zdravnik se je začudil, ko je vstopil popolnoma tuj mož.

„Kdo ste,“ je vprašal prišleca.

„Ali ste vi senor Strnad, zdravnik grofa Emanuela?“

„Sem.“

„Grofica Silva de Rodriganda me je poslala sem.“

„O! Čudno! Saj je vendar v Ponsu.“

„Seveda je. Ustavila se je pri meni in Vas prosi, da pridete za njo.“

„Zakaj?“

„Tega mi ni povedala.“

„Ali ste gostilničar?“

„Da.“

„Kje?“

„V Elbridi med Rodrigando in Manrezo.“

„Ali ste se pripeljali?“

„Da.“

„Z graščinsko kočijo?“

„Ne, da bi se konji po nepotrebnem ne upéhali.“

„Vsedite se, takoj sem gotov!“

Skušnja ga je učila, da mora biti previden; a zgodilo se je vendar lahko, da se je grofica na kaj spomnila, ali da se ji je kaj pripetilo, za kar želi, da naj pride za njo. Preblekel se je, zaklenil svoje omare in odšel s tujcem na dvorišče, kjer je stala zaprta kočija. Vstopila sta in se odpeljala.

V prvem nadstropju je stal pri oknu advokat in njegova dva zaveznika.

„Vstopil je!“ je rekel notar škodoželjno.

„So že oddrdrali,“ je pripomnil Alfonzo.

„Posrečilo se nam je,“ je pridejala pobožna sestra. „Bog ti je dal dobro misel, da naj reče korejidor, da je gostilničar.“

„Rad bi ga videl, kako se bo nakremžil, ko zve resnico,“ se je smejal Alfonzo.

Med tem je drdrala kočija nekaj časa po cesti proti Manrezi; naenkrat pa je zavila na desno na državno cesto, ki pelje v Barcelono.

„Na napačni poti smo,“ je pripomnil Strnad.

„Je že prav,“ je dejal tujec.

„V Manrezo?“

„V Barcelono.“

„Oh, mislil sem, da gremo v Elbrido!“

„Ne, peljemo se v Barcelono.“

„Senor, kdo pa ste, kaj pa hočete z menoj?“

„Kdo da sem? Korejidor iz Manreze. Kaj da hočem? Peljati vas hočem v Manrezo.“

„Torej ste policist! Kaj bom delal v Barceloni?“

„Ne vem. Delegádo hoče z Vami govoriti.“

„Sodnijski načelnik? O čem?“

„Ne vem. Bodete že zvedeli.“

„Lažete, senor!“

„Samo mala zvijača je; morali smo jo uporabiti, da se izognemo neprilakam.“

„In če bi se branil?“

„Bi vam nič ne pomagalo. Poglejte nazaj skozi okno, videli bode, da jašejo za nami štirje žandarji z nabitimi puškami.“

„Za vraga, saj delate z mano kakor z velikim razbojnikom.“

„O ne, le formaliteta je, senor. Prepričan sem, da se vrnete še danes, a ker ste izozemec, Vas moram pripeljati s spremstvom.“

„Spremljate se nikakor ne bojim, senor korejidor; ker imam mirno vest, grem z Vami in se ne branim.“

„To je najbolje, senor; mogoče se takoj zopet vrnete. Zelo bi me veselilo, če bi se peljal v Vaši družbi zopet nazaj.“

Uradnik je bil prepričan, da bo njegov ujetnik ostal dolgo v ječi, a tako je govoril samo zato, da bi kolikor mogoče lepo shajal s svojim ujetnikom

„Ali vedó v graščini, kam da ste me odpeljali,“ je vprašal Strnad.

„Vedò.“

„Komu ste pa naznanili?“

„Nekemu služabniku.“

Tudi to ni bilo res, kajti razun onih treh zaveznikov ni vedela živa duša, kam da je šel Strnad. Sicer sta pa končala s tem svoj pogovor. Strnad se je zamislil v različne slutnje, in uradnik ni imel veselja, začeti nov pogovor.

Pozno popoldan sta se pripeljala v Barcelono, in voz se je ustavil pred temnim, starim poslopjem; pritična okna so bila zamrežena z močnim železjem.

„Iztopite!“ je rekel uradnik.

Sedaj je šele zapazil Strnad one štiri žandarje. Spremili so ga skozi vežo in temen hodnik, po ozkih stopnicah, potem je vstopil v veliko pusto sobo, ki je imela samo jedno okno, a mnogo vrat.

„Počakajte!“ je dejal korejidor.

Potrkal je na železna vrata in odšel, žandarji pa so ostali, ne da bi bili spregovorili med seboj ali s Strnadom jedne besedice.

Trajalo je golgo, zelo dolgo, dokler se je vrnil uradnik.

„Vstopite!“ je rekel na kratko, pokazal na vrata, odkoder je prišel, in zaklenil vrata za seboj.

Bila sta v sobi, ki je imela dve zamreženi okni. Ob stenah je bilo nakopičenih v omarah vse polno starih sodnijskih zapiskov. Pri oknih pa je stala pisalna miza, za katero je sedel majhen, suh možiček, z velikanskimi očali in strupenim pogledom.

Počasi si je pripravil polo papirja in pero in vprašal Strnada:

„Kako se pišete?“

„Strnad.“

„Krstno ime?“

„Janko Strnad.“

„Doma iz —?“

„Ljubljane.“

„Kje je to?“

„V Avstriji.“

„Torej ste Nемец?“

„Nisem; Ljubljana je na Kranjskem, Slovenec sem.“

„Kaj pa ste?“

„Zdravnik. Pa dovolite mi vendar, da tudi jaz nekaj vprašam!“

„Kaj pa?“

„Kdo da ste pravzaprav, in kaj hočete s mano?“

„Korejidor sem; kaj da hočem z Vami, to bode te pa že še zvedeli med zaslišanjem.“

„Med zaslišanjem? Zdi se mi, kakor da bi bil v preiskavi.“

„Ne samo zdi, ampak res je,“ je odgovorilo sklonjeno človeče in ga pogledalo skrajno škodoželjno. „Sicer pa nikar ne mislite, da me imate pravico kaj vprašati. Vprašati imam pravico samo jaz, a Vi morate odgovarjati! Torej zdravnik ste?“

„Sem,“ je odgovoril Strnad navidezno pohlevno.

„Kak zdravnik?“

„Kako mislite to?“

„Za živino ali za ljudi?“

„Za ljudi.“

„Za kake bolezni?“

„Za vse,“ je odgovoril Strnad, kateremu se je stvar zdela že smešna.

„Koliko ste stari?“

„Šestindvajset let.“

„Ali ste bili že kedaj kaznovani?“

„Še ne.“

„Res ne?“

„Res — razun —“

„Razun? No le povejte!“

„Razun male klofute, ki mi jo je dala moja mama, ko sem bil še deček.“

Korejidor je poskočil.

„Mož, ali morda mislite, da se smete s menoj šaliti? Na mestu Vas dam ustreliti.“

„Ustreliti? A, kaj še!“, je odgovoril Strnad.

„Kaj pa še? pravite! Odgovarjajte, drugo Vas ne briga. Ali ste oženjeni?“

„Ne.“

„Bili?“

„Tudi ne.“

„Imate kaj premoženja?“

„Nič.“

„Oho, ali res ne?“

„Ne.“

„Koliko znaša Vaša gotovina?“

„Kakih trideset durov.“

„Dajte sem!“

Strnad mu je izročil svojo denarnico; korejidor je preštel in zapisal vsoto.

„Kje ste stanovali zadnje dni?“ ga je vprašal potem.

„V Rodrigandi.“

„In preje?“

„V Parizu.“

„Zakaj niste ostali v Parizu?“

„Poklicali so me v Rodrigando.“

„Čemu?“

„Da bi zdravil don Emanuela.“

„Ste ga zdravili?“

„Sem!“

„Imate pravico?“

„Kdo bo pa branil?“

„Jaz,“ je odgovoril korejidor s poudarkom. „Ali ste bili nastavljeni v Rodrigandi kot zdravnik?“

„Ne.“

„Ste delali na Španskem izpite?“

„Ne.“

„Ste plačevali na Španskem davek?“

„Ne.“

„In vendar ste kurirali, medicinirali in zdravili! Prvi zločin je torej že pri prvem zaslišanju jasno dokazan. Pojdite!“

„Oh senor govorili ste o prvem zaslišanju?“

„Da.“

„Ali jih bo še kaj?“

„Seveda.“

„Koliko?“

„Mnogo, zelo mnogo.“

„Kje pa ostanem jaz tačas?“

„Kje naj ostanete? Nikar tako neumno ne vprašajte! Tu pri meni!“

„Pri Vas? Kje?“

„Na drugem hodniku št. 4. Tako sem odločil.“

„Torej sem jetnik?“

„Tako je,“ pomežiknil je možiček.

„Zakaj pa?“ je vprašal Strnad, že res razburjen.

„Že še zveste.“

„Kdo me je naznanil, oziroma tožil?“

„Tudi zveste.“

„Za vruga, senor, pravico imam zahtevati odgovor!“ je dejal Strnad jezno.

Sklonjenjo človeče je namežiknilo še bolj strupeno in odgovorilo:

„Prav imate; a jaz imam pravico Vam ne odgovoriti.“

„Slišali ste in tudi zapisali, da sem Avstrijec —“

„Res je, res.“

„Govoriti hočem z avstrijskim konzulom.“

„Dobro, že poskrbim.“

„Senor, prosim takoj!“

„Lepo, lepo!“

Korejidor se je zadovoljno nasmejal in pozvonil. Kmalu je vstopil oduren, temnogled mož, ki je meril Strnada od nog do glave. Imel je nekako uniformo.

„Ta gospod želi govoriti z avstrijskim konzulom,“ je dejal korejidor; „peljite ga tje. Ampak hitro, hitro!“

Dedec se je zarežal in pokazal na vrata:

„Naprej!“

Zdravniku je bilo vendar že preveč; pogledal je dedca, toda premislil se je, obrnil h korejidorju in dejal:

„Senor, ali smem prositi za svojo denarnico?“

„Smete.“

„Torej prosim.“

„Prositi že smete, a dobili je ne bodete!“

„Zakaj ne?“

„Pri nas ne sme imete nihče denarja. Saj nismo na semnju. Pojdite sedaj h konzulu!“

Strnad je spoznal, da se hoče to človeče iz njega norčevati, a uvidel je tudi, da je najboljše, če se ne upira. Ujetnik je bil, pa večno saj ne bo ostal! Zato je šel molče za vratarjem po ozkih stopnicah navzgor.

Prišla sta na teman hodnik, ki je imel nad vratni rimsko št. II. Na desni in levi so bile ječe. Pri št. 4. se je vratar ustavil, odprl dvojna okovana vrata in ukazal:

„Naprej!“

Menda je znal samo to besedo. Strnad je vstopil, in vrata so se zaloputnila za njim. Bil je jetnik. — —

Obšli so ga čudni občutki, kakor človeka, ki pade v vodo in vidi da se strinjajo mrzli valovi nad njim. Ločen je od luči in zraka; ni več človek, prosto samostojno bitje; brez imena je, kličejo ga le po številki njegove celice. Braniti se ne more, naj tudi umre.

Grozno pusto je bilo v majhni temotni celici, kajti imela je le malo okence, visoko od tal, omreženo z močnim železjem. Celica je bila šest korakov dolga in štiri široka. Na tleh sta ležali dve stari, smrdljivi žimnici. Jedna je bila prazna, a na drugi je ležalo človeško bitje, ki je ostalo ob Strnadovem vstopu.

„Nov tovariš?“ se je oglasil šibak glas. „Dober večer!“

„Dober večer!“

„Ali si prišel na novo?“ ga je vprašal.

Strnad je bil že slišal, da se jetniki med seboj tičejo. Zato mu ni zameril in odgovoril:

„Da.“

„Zakaj so te pa vtaknili v ječo?“

„Ne vem.“

„Nikar ne govori!“

„Res je.“

„No ja, to pravi vsak. Le vsedi se!“

„Kam pa?“

„Na žimnico!“

„Kaj je čedna?“

„Hm!“

„Strnad je razumel. Videl je, da mu nič ne pomaga, zato se je vsedel.

„Kaj pa si?“ je vprašal prejšnji jetnik.

„Zdravnik.“

„Zdravnik? Ali res?“ je zaklical Strnadov tovariš veselo.

„Res.“

„Potem pa oprostite, senor, da sem Vas tikal. Sedaj že verjamem, da ne veste, zakaj da ste tu. Kdo Vas je pa zaslišal? Korejidor?“

„Da.“

„Da. To ti je prekleta duša! Ali veste, kedaj boste imeli drugo zaslišanje?“

„Torej?“

„V dveh ali treh mesecih.“

„To bi bilo strašno.“

„Tako navado ima ta vrag. Ali ste lačni?“

„Ne.“

„Žejni?“

„Ne.“

„Vratar je prinesel preje dvojno večerjo; iz tega sem sklepal, da dobim tovariša.“

„Kaka pa je večerja?“

„Malo suhega kruha in smrdljive vode.“

„In zajutrek?“

„Nič.“

„Kaj pa kosilo?“

„Žlico kropa, dvanajst grahov ali fižolov, včasih pa toliko leč.“

„Kaj še razun tega?“

„Kaj še? Nič!“

„Kako dolgo ste že tu?“

„Tri leta.“

„Ni vruga! Ob taki hrani?“

„Da, ob taki; saj me bo tudi spravila pod zemljo. Bolan sem na smrt, in zato sem zelo vesel, da ste zdravnik; sicer mi ne morete pomagati, pa poveste mi lahko, kako dolgo bom še živel. Da bi bilo že kmalu konec!“

Strnad je bil prepričan, da njegov tovariš ni kak velik razbojnik, akoravno ga v temi ni videl. Smilil se mu je, zato ga je vprašal:

„Koliko let ste dobili?“

„Osem.“

„Ali je mogoče vzdržati? Smem vprašati, zakaj da ste bili obsojeni?“

„Zakaj pa ne? Cela tri leta sem bil sam in zato sem vesel, da vidim zopet enkrat živo dušo. Povem Vam resnico: Pobil sem nekoga v jezi na tla.“

„Ali ste ga ubili?“

„Ne; pa da bi ga le bil! En lopov bi bil manj na svetu.“

„Kako bolezen pa imate?“

„Sedaj čutim v hrbišču, preje sem imel samo mersko bolezen in tožilo se mi je po morju. To zdela človeka, senor!“

„Ali ste mornar?“

„Da, nazadnje sem bil krmar.“

„Strahovito; kako nasprotje, prosto morje in ta vražji brlog.“

„Da, senor, jokal sem se, tožil in zdihoval, besnel sem in divjal, tolkel z glavo ob zid, a vse ni pomagalo nič. Ko mi je zmanjkalo moči in me je lakota umehčala, tedaj sem se pomiril; vedno mirnejši postajam, dokler me ne poneso ven in zagrebejo v kakem kotu, daleč od pokopališča, kjer pokopavajo takozvane poštene ljudi. In vse to moram pretrpeti zaradi nekega advokata!“

„Potem sva jednaka. Sicer ne vem, česa me bodo obdolžili, a mislim, da se gotovo ne motim, če rečem, da sem tudi jaz prišel v ječo zaradi advokata.“

„Odkod so Vas pa pripeljali?“

„Iz Rodrigande.“

„O sveta Madona, ali je mogoče? Tam so vjeli tudi mene.“

„Res?“ je vprašal Strnad začudeno; „kako se piše oni advokat?“

„Gasparino Kortejo.“

„Grom in strela, zaradi njega sem tudi jaz sem prišel. Nekoga ste potolkli, pravite?“

„Da.“

„Koga pa?“

„Njega samega.“

„Korteja?“

„Da. Morda Vam stvar o priliki povem. Sedaj ne

morem dalje govoriti, ker sem preslaboten. Tamle v kotu je vrč in zraven leži kruh. Lahko noč!“

Res je moral biti slab, da je nehal pogovor, ake ravno je bil neizmerno vesel, da vidi po treh letih zopet živo dušo.

Strnad se je vlegel na žimnico. Spal je že na prostem, v prerijskih gozdovih in v saharski puščavi; sicer je pa imel dobro vest, in zato je kmalu zaspal.

Ko se je zbudil drugo jutro, je bil že dan, celica je bila sicer temotna, vendar je lahko spoznal posamezne stvari.

Njegov tovariš je že sedel na žimnici in mu je voščil dobro jutro.

„Že dolgo sem zbujen,“ je rekel bolnik; „opazoval sem Vas in videl, da ne spadate sem. Morda bi Vam bilo ljubše, da bi bili sami. Pa lepo Vas prosim, nikar me ne zapustite.“

„Saj Vas tudi ne morem.“

„O pač. Tu ima vsak svojo celico, samo meni se dali tovariša, ker bom itak kmalu umrl. Če se pritožite, dobite drugo.“

„Ne bom se ne, rad ostanem pri Vas.“

„Hvala lepa. Znabiti Vam ne bo žal.“

„Kedaj se odpro vrata?“

„O poludne.“

„Ali takrat lahko povem, kaj želim?“

„Lahko, odgovora pa ne dobite. Vaša usoda je že odločena, ne pomagajo Vam niti prošnje niti grožnje, niti zvijača niti sila.“

„Tujec sem, zato bom zahteval svojega konzula.“

„Lahko mi verjamete, da ga ne boste videli. Zaradi Korteja so Vas vtaknili v ječo. Korejidor je njegov zvesti prijatelj, in oba sta največa lopova na svetu.“

„Nikar me ne strašite!“

„Povedal sem Vam samo resnico. Močan sem bil, zdrav in čvrst. Kakšen sem pa zdaj, le pogledjte me. To sta naredila samo ta dva zlobneža.“

Po teh besedah se je naslonil na zid in zaprl svoje motne oči. Suh je bil kot smrt. —

Strnadu ga ni bilo treba natančneje preiskati, spoznal je takoj, da bo živel kvečemu še par tednov.

Naj bo li to tudi njegova usoda. Ne, ne, gotovo ne. Trdno je sklenil, da ne.

Opoludne se je odprlo železno okence v vratih, in vratar je porinil v ječo dva lonca juhe. To je bilo ono kosilce, v katerem je plavalo dvanajst grahov.

„Vratar!“ je dejal Strnad, „storite mi uslugo —“

„Naprej!“ je odgovoril vratar pred vratmi.

Železno okence se odprlo in Strnad ni imel

časa dokončati

„To bo
ne odnehate,

Zvečer st

Tako je p

kaj izpremenilo. Sti

sreč. Kake so neki razli

godu Silvi? Ta in slična vpra

Uiti mu je bilo nemogoče, kajti zid

okna visoka, majhna in zamrežena.

Zopet je pretekel teden in zopet je bil je že več mesecev in začel se je december.

Tovariša sta ležala na svojih žimnicah o lepih božičnih praznikih. Med dnevno beseda tudi na njun položaj.

„Senor,“ je rekel Strnadov

„an, da včasih celo di

nekdanje moči, to bi imel veselje, če bi dobi Tamle v kotu Korteja v svoje pesti. Zgubljen bi bil!“

„No, mogoče pride še v moje!“

„Prav privoščil bi mu; močni ste kakor Golijat! Kakor rojen pomorščak se mi zdite. Mislim, da bi zmagali dvajset zamorcev ali pa deset Angležev.“

„Kako, da ste se domislili na zamorce in Angleže?“

„Hm, ali naj Vam povem, senor?“

„Le!“

„Morda boste mislili o meni potem kaj slabega. No, pa naj bo, saj sem pravzaprav zaslužil. To mi teži že od nekdanj srce, že davno sem Vam hotel povedati. Torej naj pa bo!“

„Le potolažite se in povejte mi brez skrbi. Vsak ima svoje napake.“

„Kedaj pomorščak in bil priden, dokler
v roke. Bilo je na ladiji Lijón
randeprija. Niti sanjalo se mi ni, da je
pirat in da trži z zamorci. Šele drugi dan
k, kje da sem, pa bilo je prepozno, kajti bili
leč na morju. Kapitan Grandeprij je bil
prisilisan ko vrag. Znal je name uplivati,
„Lah jaz pol vraga. Marsikaterega za-
Korteja so je skočil iz obupa in domotožja
zvesti prijatelj,“

„Kedaj pomorščak in bil priden, dokler
v roke. Bilo je na ladiji Lijón
randeprija. Niti sanjalo se mi ni, da je
pirat in da trži z zamorci. Šele drugi dan
k, kje da sem, pa bilo je prepozno, kajti bili
leč na morju. Kapitan Grandeprij je bil
prisilisan ko vrag. Znal je name uplivati,
„Lah jaz pol vraga. Marsikaterega za-
Korteja so je skočil iz obupa in domotožja
zvesti prijatelj,“

„Slišim. Pa medve ostaneve vendar tu. Moj Alimpo je zelo mirna duša. Šel bo tja in pogledal, kaj da se je zgodilo in nama povedal.“

Silva je uganila, kajti ko se je vrnil kastelan, jima je povedal, da je neki ropar napadel notarja. Kortejo ga je pa ustrelil.

Cel večer so se pogovarjali v graščini samo o tem.

Silva je izpila čaj in dejala, da gre spat, ker jo boli glava od tolikega razburjenja. Vlegla se je spat.

Drugo jutro je prišla služabnica h kontesi, a pri-tekla je vsa razburjena h kastelanki in jo jokaje prosila:

„Moja dobra gospa Elvira, pojdite hitro z menoj h kontesi. Nekaj se ji je pripetilo.“

„Kaj pa?“

„Menda je zbolela.“

„Sveta Madona! Ali res? Že včeraj zvečer mi je tožila, da jo boli glava. Takoj grem!“

Spustila je svoje delo iz rok in hitela s služabnico k Silvi.

Ko sta stopili v sobo, klečela je grofica na tleh pred posteljo in imela sklenjene roké, kakor da bi molila. Kastelanka ji je pomagala, da se je vsedla na divan, a kmalu se je zopet sesédla in sklenila roke, kakor da bi molila.

Bila je bleda ko smrt, nepremična ko kip.

„Ljuba kontesa, vstanite!“ je prosila služabnica. Silva se ni ganila.

„Glejte,“ je tožila deklica, „tako sem jo našla, ko sem jo prišla zbuditi. Vzdignila sem jo in jo posadila na stol. Pa vedno zopet poklekne. Pomagajte mi.“

Prijeli sta grofico in jo vzdignili. Pa komaj sta jo posadili na divan, zdrsnila jo zopet na kolena in sklenila roke, kakor bi hotela moliti.

„Bolna je, zelo bolna,“ je zdihovala kastelanka. „O ko bi bil vsaj senor Strnad tu! Zdi se mi čisto onesveščena in brez vsega čuta.“

„Kaj naj storimo, senora Elvira?“ je vprašala služkinja jokaje.

„Ne vem. Jaz ne morem ničesar storiti; vprašala bom svojega Alimpo. Pojdite ponj!“

Deklica je hitela li kastelanu, ki se je zelo prestrašil.

Bolna grofica je klečala pred divanom s sklenjenimi rokami. Kastelan ji je pomagal zopet vstati, a takoj se je zopet sesedla.

Tudi ubogi Alimpo je imel vse solzne oči, in ko so ga vprašali za svet, je dejal:

„Položite jo v posteljo in naredite ji mrzle obkladke. Morda ji odleže.“

Kastelanka ga je ubogala, Alimpo pa je odšel iz sobe.

Na hodniku je srečal pobožno sestro Klariso, ki je postavala namenoma v bližini Silvine sobe.

„Ali ste bili pri grofici?“ ga je vprašala.

„Da.“

„Torej je že vstala?“

„Bolna je,“ je rekel.

„Kaj pa ji je?“

„Ne vem.“

„Tedad jo moram obiskati, da ji polagam božjo besedo na srce in jo potolažim.“

Vstopila je, a že čez eno minuto je prihitela ven in skoraj dirjala v notarjevo sobo.

Kortejo se je začudil njeni naglici in vprašal:

„Torej! Posrečilo se je, kaj ne; berem ti na obrazu!“

„Blazna je!“

„Kaj pa dela?“

„Moli.“

„Čudno, čudno; ali glasno?“

„Ne; če jo vzravnaajo ali posadijo, vedno zopet zdrkne na tla in sklence roke, kakor bi hotela moliti. Niti ustnic ne premakne. Pozna se na prvi pogled, da je popolnoma ob pamet.“

„Torej je zblaznela med molitvijo, in zato misli samo na molitev. Takoj preskrbim vse potrebno. Pojdi z mano!“

Odsel je s Klariso v Silvino stanovanje in rekel njeni služabnici in kastelanki, da bo odslej stregla bolni grofici pobožna redovnica.

Nikogar niso pustili več k Silvi. Nihče je ni več videl ali slišal o njej. Bila je mrtva za ta svet. — —

Dan pozneje je šel neki menih po cesti iz Manreze proti Rodrigandi. Dospelši do vasi je vstopil v vento in naročil merico vina. Hotel je takoj plačati, a gostilničar ni maral denarja.

„Ne vzamem,“ se je branil gostilničar. „Izpijte par meric, pobožni oče, pa zmolite zato par Očenašev in Avemarij za neko bolnico, da bi kmalu ozdravela!“

„Za katero pa?“

„Za našo grofico Silvo de Rodriganda.“

„Je li bolna?“

„Zelo!“

„Kaj ji pa je?“

„Pravijo, da je znorela.“

„Nebeški oče, to je grozno!“

„Prav imate, sveti mož. Ti ljudje so res strašno nesrečni. Najprej oslepi grof; ko ozdravi, znori! Nazadnje pa pade v prepad; sedaj je pa zblaznela še njegova hči. Zdi se mi, kakor da bi bil omrežil satan vso

Rodrigando. Najprvo so napadli v parku tega dobrega doktorja Strnada; in sedaj je kar nenadoma izginil. Potem so napadli celó mlado grofico in njeno prijateljico. Izginil je neki huzarski oficir, ki je bil v graščini gost. Slednjič pa je napadel ropar notarja v njegovi sobi.“

„Kako se piše notar?“

„Gasparino Kortejo.“

„In kdo je bil oni ropar?“

„Neki brigant. Imel je umetno brado in baroko. V graščini leži v kleti. Menda ga pokopljejo jutri zjutraj. Danes pa je grofov pogreb, h kateremu so povabili vse plemenite rodovine iz okolice in tudi vse uradnike.“

„Kje ga pa pokopljejo?“

„V graščinski kapelici.“

„Torej bo prevzel mladi grof Alfonzo posestvo?“

„Da.“

„Ali ga imajo ljudje radi?“

Krčmar se je malo obotavljal, potem pa odgovoril: „Pravzaprav bi moral molčati o takih rečeh, a Vi, pobožni oče, vem, da me ne izdate. Grofa Alfonza nimajo radi. Mnogo jih je, ki ga ne marajo, drugi ga celo sovražijo. Sreča je izginila iz Rodrigande, in nimam upanja, da bi se zopet povrnila. Mislim, da služabniki ne vzdrže več dolgo, vsak gre na svojo stran; najeli bodo tuje ljudi, ki bodo trobili v notarjev rog. Slabi časi se bližajo.“

„Kje bi mogel zvedeti kaj natančnejšega o zadnjih dogodkih?“

„Pojdite h kastelanu senor Alimpu. Ta je najzvestejši in najbolj pošten od vseh.“

„Ali mi bo hotel povedati?“

„Gotovo, kajti tako pobožen mož, kakor ste Vi, ne poizveduje iz slabih namenov.“

„Pa grem k njemu. Zbogom! Hvala lepa Vam za južino.“

Odšel je iz vente in korakal počasi proti graščini. Tam je vprašal po kastelanu, in pokazali so mu njegovo stanovanje.

Dobri Alimpo in njegova Elvira sta sedela v sobi in se držala zelo žalostno.

„Ne morem več prenašati,“ je tožil kastelan.

„Jaz tudi ne,“ se je odzvala ona.

„Konec je tukaj, konec!“

„Prav imaš. Konec je!“

„Najboljše bo, da vzameva, kar sva prihranila in da greva po svetu.“

„Pa ne daleč,“ je ugovarjala Elvira.

„O pač, daleč, daleč greva,“ je dejal jezno: h Kafrom in Hotentotom ali pa k Laponcem. Kaj naj počneva tu? Zakaj pa ne bi šla?“

„Ali še nisi slišal, da bodo milostivo konteso odvedli z graščine?“

„Sem.“

„Že dobro, ne zapustim je, če bi morala iti za njo do konca sveta.“

„Ali Ti bodo dovolili, da greš z njo?“

„Seveda! Mislim da ne. Slišiš, moj dragi Alimpo, križ je na svetu, križ.“

„Križ je, križ!“ je pritrdil.

Kar potrka nekdo tiho na vrata, in vstopil je menih.

„Ali ste Vi kastelan senor Alimpo?“ je vprašal in prijazno pozdravil.

„Sem,“ je odgovoril Alimpo in vstal.

Tudi gospa Elvira je vstala spoštljivo s sedeža, in ko je videl pater zadovoljni zakonski par, je uvidel na prvi pogled, da ima pred seboj poštene ljudi. Sedel je na ponujeni stol in začel resno:

„Velika žalost in nesreča je prišla nad to hišo. Namestnik Kristusov sem, ki pravi: Pridite k meni vsi, ki ste ubogi in žalostni, in pokrepčal Vas bom. Prinašam Vam tolažbo božjo, ki jo nudi sveta vera, in morda morem potolažiti Vaše žalostno srce.“

„Pozdravljeni, pobožni oče,“ je dejal Alimpo. „Res žalostni smo. Nesreča za nesrečo je prišla, in kar konec je noče biti.“

„Bog pomaga nesrečnim,“ je odgovoril menih, „in sicer mnogokrat ravno tedaj, kadar najmanj zaupajo v njegovo pomoč. Mogoče sem poslanec božji. Zaupajta mi, kar Vama teži srce.“

„Rada,“ je dejala kastelanka; v veliki sili sva, kajne, Alimpo?“

„Res je, moja Elvira,“ je odgovoril in prikimal žalostno.“

„In nimava žive duše, da bi jej potožila svojo nesrečo; kajne Alimpo?“

„Nimava ne, moja Elvira!“

„Saj imate vendar tovariše v graščini, ki čutijo z Vama,“ je dejal menih.

„Da, imava jih,“ je dejal kastelan, „a ne govore več z nami.“

„Zakaj ne?“

„Ker se boje mladega grofa in senorja Korteja.“

„Ali so jim prepovedali z Vama občevati?“

„Naravnost ne; a ker sva se zamerila, zato se nas sami izogibljejo.“

„Zamerili ste se? Zakaj?“

„Ker nisem hotela prepustiti milostive kontese tujim ljudem; jaz in moja Elvira sva ji hotela streči v bolezn. Ukazali so nam, da ne smeva več priti k njej, a vendar jo še ljubiva in se trudiva, kako da bi prišla v njeno bližino. Zato so me spodili iz službe. Tu nimam ničesar več opraviti; oditi moram z graščine, zato tudi nočejo z nama občevati oni, ki so bili naši prijatelji.“

„Še spominjali se vaju bodo, ko minejo ti burni dnevi. Slišal sem praviti, da bo danes pogreb umrlega grofa?“

„Pravijo, pa ne verjamem,“ je dejal Alimpo klubujé.

„Mislite, da ne?“ je vprašal menih začudeno.

„Mislim, da ne.“

„Da bi pokopali grofa?“

„Da.“

„Kaj pa naj storijo z njim?“

„Oh, saj niti grof ni.“

„Oni mrlič?“

„Da; mrlič ni grof, ampak kdo drugi.“

„Kdo pravi?“

„Senor Strnad.“

„Kdo je to?“

„Neki Slovenec; bil je grofov zdravnik. Stal sem poleg njega, ko je izjavil, da je ta mrlič nekdo drugi, ne pa grof.“

„Oh, pa povejte mi kaj o tem zdravniku!“

Kastelan in kastelanka sta bila vesela, da sta našla živo dušo, s katero sta se lahko odkritosrčno pogovarjala. Zato sta povedala menihu vse, kar se je dogodilo zadnje dni, in kar jima je težilo srce.

Menih je pazno poslušal, in ko sta končala je vprašal:

„Torej mislita, da oni poročnik de Lotrevil ni šel sam?“

„Verjameva samo to, kar sta rekla senor Strnad in kontesa. Poročnika so ugrabili in odnesli na neko ladijo.“

„Poznal sem ga.“

„Vi? Poznali ste ga?“ je vprašal Alimpo začudeno.

„Da, poznal sem ga. Vzgojil sem ga namreč. Ljubim ga kakor svojega lastnega sina, in se bom potrudil, da zvem, kje da je. In ta Strnad je tudi izginil?“

„Kar nenadoma.“

„In nihče ne ve kam?“

„Živa duša ne!“

„Mislim, da bo sodnik v Manrezi že vedel, kje da je?“

„Ta tega ne bo povedal nikomur. Poznate torej senorja de Lotrevil! Ali je bil res francoski častnik?“

„Nikar me ne izprašujta! Njegovo življenje je zelo skrivnostno. Razodelo se bo že še vse, če pomaga Bog.“

„Senor Strnad je dejal, da je bil pravi grof Alfonzo.“

„Oh, ta Strnad mora biti zelo bistroumen. Kdor hoče zvedeti skrivnosti graščine Rodrigande, se mora z njim seznaniti. Potrudil se bom, da ga najdem!“

„Le storite to, pobožni oče, le!“ je prosila kate-lanka. „Samo on bo rešil konteso in nam vsem drugim pomagal.“

„Potrudil se bom. Ali smem videti roparja, katerega je ustrelil senor Kortejo?“

„Seveda. Na dvorišču leži v kleti,“ je dejal Alimpo.

„Prosim, peljite me tja!“

Odšla sta v klet, kjer je ležal mrlič. Kastelan je hotel ravno odkleniti vrata, ko pride mimo Kortejo.

Ustavil se je in vprašal:

„Kaj imate tu opraviti?“

„Ta pobožni oče hoče videti roparja!“ se je opravičeval Alimpo.

„Kaj pa tebe to briga!“ je zaklicel notar jezno. „Kastelan nisi več, in zato ne smeš v noben prostor več. Sicer pa naj se pusti mrlič v miru.“

„Oprostite, senor,“ je dejal menih uljudno, vendar odločno. „Služabnik božji sem, in Vas prosim, če smem videti mrliča?“

„Kaj Vam pa koristi? Pojdite!“

„Služabnik božji sem, zato moram izpolniti, kar je želel umrli; odločno zahtevam, da smem vstopiti.“

„Kaj? Zahtevate?! Kako se drznete tu zapovedovati?!“

Tako je zagrozil Kortejo menihu in stopil bližje.

„Da, zahtevam!“ je odgopiril dominikanec mirno. „Ali ste Vi senor Kortejo?“

„Da.“

„Torej dobro; Vi nimate pravice tu zapovedovati; zato bom vstopil, ne da bi Vas vprašal!“

Odprl je vrata in vstopil. Notar je šel za njim. Klet je bila prazna, samo v sredi na tleh je ležalo nekaj umazanih desk, in na njih mrlič, ki ni bil niti pokrit.

Neustrašen menihov nastop je vplival na Korteja. Zato je opazoval nezaupljivo dominikanca in vprašal:

„Kdo je bil oni umrli, čegar zadnjo voljo hočete izpolniti?“

Pater je pokazal na mrliča in odgovoril:

„Tále.“

„Tale? Kaj pa še! Saj Vas ni bilo niti zraven, ko je umiral.“

„In vendar je že takoreč umiral, ko je govoril z menoj, kajti šel je v smrt.“

„Ali ste ga poznali?“

„Da, kakor Vi.“

„Kakor jaz?“ je dejal notar prestrašen. „Nikoli nisem poznal tega človeka!“

„Nikar se ne lažite!“ je dejal pater. „Ali se morda upate tajiti, da niste poznali Kapitana?“

„Kapitano je bil?“ je vprašal Kortejo poizvedujoče.

„Nikar se ne delajte nedolžnega! Ne boste me prevarili, ne! Ta mrlič je moral zamenjati po Vašem naročilu sina grofa de Rodriganda; napasti je moral onega slovenskega zdravnika; usmrtil naj bi bil tudi poročnika de Lotrevil. Ustrelili ste ga, da bi Vam ne mogel več škodovati, pa nikar se ne bojte, razun njega je še dovolj drugih prič zoper Vas. Gasparino Kortejo, največji zlobnež si, kar jih poznam; nikar se prezgodaj ne veseli! Ubogi dominikanski pater, bo tvoj nasprotnik, njega se ne moreš iznebiti! Preden je šel Kapitano k tebi, je prišel k meni. Rekel mi je, da ti ne zaupa. Če bi se ne vrnil, naj poizvedujem o njem. Za ta slučaj mi je naročil maščevanje. Maščeval se ne bom, kajti to je Gospodova volja, ampak razkril bom vse sleparije in hudobije, kar si jih storil. Zdravstvuj, na svidenje!“

Porinil je notarja vstran, šel iz mrtvaščine in odkorakal iz graščine. Kortejo je obstal na mestu kakor okamenel. Oči so se mu izbulile in žile so se mu napele po vsem obrazu; gledal je ves onemogel za odhajajočim menihom; potem pa se je vendar le zopet zavedel in se zadril nad kastelanom, ki je vse natančno slišal:

„Kaj pa še hočete tu? Odidite!“

Dobri Alimpo se je ohrabril in rekel notarju:

„Senor, vse natančno si bom zapomnil, kar sem sedaj slišal!“

„Izginite mi izpred oči!“ je zarohnel notar nad njim.
 „Še danes morate iz graščine!“

„In moja odpoved?“ je dejal Alimpo, ki je bil danes izredno drzen.

„Plačal Vam bom za četrť leta; a poberite se mi iz graščine še danes!“ — —

Dominikanski pater je šel proti vasi in premišljeval, kje bi se dalo zvedeti, kje da tiči doktor Strnad. Grofica Silva ni zvedela v Manrezi ničesar, gotovo bodo tudi njemu vse zamolčali. Zato je sklenil, da bo povpraševal v okolici, če je videl kdo kočijo, katero so spremljali štirje orožniki. To pa ni bila tako lahka naloga, ki se mu tudi ni kaj kmalu posrečila.

Preje je moral iti tudi še v roparski brlog, kjer še niso vedeli, kje da je Kapitano. Sporočil jim je, da je mrtev in počakal, da so izvolili novega voditelja. Potem je šel zopet v Rodrigandsko okolico in poizvedoval.

Slednjič se mu je posrečilo poizvedeti, da se je peljala kočija, katero so spremljali štirje žandarji, proti Barceloni. Takoj je slutil, da so zaprli Strnada, zato je sklenil, da se bo seznanil z vratarjem jetnišnice. To je bilo še težje kot prvo; a ker je bil duhovnik, se mu je slednjič vendar posrečilo, da mu je stavec zaupal in mu dovolil priti v svoje stanovanje. Obiskal ga je večkrat, in nazadnje mu je dovolil, da sme iti k nekaterim bolnim jetnikom, ki so bili potrebni tolažbe božje.

Zvedel je tudi, da je med jetniki neki doktor Strnad.

Začel je premišljevati, kako bi ga oprostil; a zato je potreboval denarja. Žalibog ga ni imel. Zmislil se je na kastelana, o katerem je zvedel, da je zapustil Rodrigando in da je v Manrezi. Šel je k njemu, in kastelan ga je sprejel z velikim veseljem.

„Hvala Bogu, a Vi ste tu, pobožni oče!“ je dejal Alimpo. „Mislim sem že, da ste pozabili name kakor vsi naši prijatelji; to pravi moja Elvira tudi.“

„Nisem pozabil ne,“ je odgovoril dominikanec; „ves čas sem se trudil, da bi oprostil senor Strnada.“

„Senor Strnada? Ali veste, kje je?“

„Vem, še le pred kratkim sem zvedel.“

„Kje pa je?“

„V Barceloni.“

„Kaj dela tam, in zakaj ne pride nič k nam?“

„Ker je v ječi.“

„V ječi? Oh, oh, ali slišiš, moja ljuba Elvira?“

„Slišim, moj Alimpo,“ je dejala njegova žena.

„Tega je kriv gotovo ta prokleti Kortejo.“

„Gotovo nihče drugi.“

„Kaj mislite, pobožni oče, kako dolgo bo še vjet?“

„Nikoli ne pride ven, če ga ne oprostimo.“

„Mi? O, prav radi!“ je zaklical Alimpo.

„Pa kako mu moremo mi pomagati?“

„Lahko, ali pa tudi ne. Ali imate kaj denarja, senor Alimpo?“

„Denarja? Koliko pa? Čemu?“

„Senor Strnad nima v ječi pripomočkov; če hoče uiti, rabi denar, da pride čez mejo, in jaz — — jaz sem pa reven božji služabnik, ki živi od miloščine.“

Alimpo je skočil sé stola, odprl omaro, segel v majhno škrinjico in privlekel na dan več velikih polnih mošenj in eno listnico.

„Tukaj, tukaj; le vzemite!“ je zaklical navdušeno.

„Denarja imam mnogo, mnogo; če hočete, smete vzeti vse.“

„Koliko pa je?“

„Kakih štiri ali pet tisoč durov. Vse, kar sva si prihranila v svojem življenju. Za dobrega doktorja Strnada dam vse rad. Kajne, moja dobra Elvira?

„Seveda,“ je pritrdila; „da bi bil le zopet prost. Potem bo tudi ozdravil našo dobro konteso.“

„Kje pa je?“ je vprašal pater; „gotovo v kak bolnišnici za umobolne?“

„Ne, v Larisi je v samostanu svete Veronike; tam je pobožna sestra Klarisa predstojnica.“

„To je res čudno. Ta je za bolnišnico, ne pa samostan.“

„Saj se ne more braniti. Samostan je pobral polovico njenega premoženja. Slišala sem praviti, da je sestra Klarisa z njo odpotovala.“

„Ali se je branila?“

„Saj nima svoje volje. Niti ne ve, kdo da je.“

Pater je malo pomislil, potem pa je vprašal:

„In mislite, da bi jo senor Strnad res ozdravil?“

„Gotovo, gotovo.“

„Dobro! Ogleдал si bom samostan v Larisi. Kajné, senor Alimpo, zaupali mi boste toliko denarja, kolikor ga rabim?“

„Vzemite, kolikor hočete, vzemite vse, saj sem Vam rekel. Kajne, moja Elvira.“

„Da,“ je odgovorila njegova debela ženka.

„Torej dobro,“ je dejal pater. „Kupiti moram konja zanj; mogoče tudi zame. Dajte mi dvesto durov!“

„Dvesto? To je premalo, vzemite petsto!“

„Ni treba toliko, vsaj sedaj ne. Pa vendar jih vzamem petsto; pri takih prilikah je dobro, če imam več seboj.“

Vzel je denar in odšel.

Samostan Larisa je bil oddaljen od Rodrigande samo dve uri hoda. Ker je bil menih, mu niso branili vstopiti. Videl je grofico Silvo. Zvedel je tudi, da ne govori nikoli besedice, in da zavživa zelo malo. Bila je še vedno krasna. Njena lepota pa je bila lepota pred smrtjo. Navadno je bila na malem pokopališču, ki se je držal samostana. Že na vse zgodaj je hodila ven, molila cel dan na grobeh, in zvečer so jo morali spraviti s silo v njeno celico. Bila je mrzla zima, in sneg je kril pokopališče dve pedi visoko. Gotovo je škodovalo bolni revici, da je preklečala cel dan na mrazu, a nihče se ni brigal zanjo.

Ko je menih vse zvedel in videl, se je vrnil zopet v Barcelono. Tam je kupil konja in mulo, konja za Strnada in mulo zase. A pustil je živali pri prodajalcu, češ da pride ponje, kadar jih bo rabil.

Tako je preteklo več tednov, in začeli so se božični prazniki.

Na sveti večer je obiskal vratarja jetnišnice in zvedel, da umira neki jetnik, ki je z onim slovenskim zdravnikom v jedni celici. Pater bi bil skoro zavriskal veselja, a premagoval se je. Vratar ga je prosil, da naj gre z njim. Vzel je šop ključev in prižgal leščerbo. Pri vratih sta visela dva velika vežna ključa. Pustila sta jih dva uradnika. Med tem, ko je pripravljaval vratar svetiljko, vtaknil je pater srečno jednega v žep. Odšla sta v celico.

Kar se je tam godilo, smo že slišali. Strnad je moral nesti mrliča v mrtvašnico, in je ušel pri tej priložnosti. Med tem je šel pater po konja in mulo in ga čakal na cesti proti Rodrigandi. Zmenila se sicer nista, a pater je bil prepričan, da se bo obrnil Strnad tja.

Ko je ugledal Strnad konja in mulo, na kateri je sedel menih, je takoj slutil, da je to njegov rešitelj.

„Ali čakate koga, pobožni oče?“ ga je vprašal.

„Da.“

„Koga pa?“

„Vas senor.“

„Slutil sem. Gotovo so Vas poslali, da me oprostite.“

„Da. Le zajahajte konja, saj vem, da ste jahač.“

„Sem.“

„V dveh urah morava biti v Manrezi, tudi če poginej živina.“

„Kam se pa tako mudi. Zakaj pa v Manrezo in ne v Rodrigando?“

„Le skočite gor, povem Vam vse med potjo, kar morate zvedeti.“

Strnad je zajahal, in oddirjala sta proti Manrezi. Zdravnik je dihal z veseljem čisti zimski zrak. Čez nekaj časa pa je vprašal:

„Ne poznam Vas, nikoli Vas še nisem videl. Kajne, kontesa Silva Vas pošilja?“

„Ne.“

„Ne, kdo pa?“ je vprašal začudeno.

„Senor Alimpo.“

„Kastelan? Torej je vendar naročila kontesa?“

„Ne, kontesa je bolna. Ničesar več ne more naročiti.“

Strnad se je stresel.

„Bolna?“ je vprašal, „kaj ji pa je?“

Pater se je obotavljal, potem pa vendar dejal:

„Ima isto bolezen, kakor njen oče.“

Strnad se je stresel še bolj.

„Ali prav slišim?“ je vprašal, „blazna je?“

„Da“

„Blazna!“

Skoraj zakričal je v tiho noč. Nakrat pa je vstaval konja.

„Kje pa je?“ je vprašal ves prestrašen.

„V samostanu svete Veronike v Larisi.“

„Tam, kjer je sestra Klarisa prednica?“

„Da.“

„Zdelo se mi je!“ je zaškrtal. „Tisti »grof« iz baterije je pokopan?“

„Da.“

„In grof Alfonzo je naslednik?“

„Da.“

„In Gasparino Kortejo je pri njem?“

„Da.“

„Kje pa je sestra Klarisa?“

„Sedaj je v svojem samostanu.“

„In kastelan?“

„V Manrezi. Tega so spodili; dal mi je denarja za konja in mulo, pa ga Vam še da, kolikor ga rabite, senor.“

„In Vi? Kdo ste? Zakaj se zanimate zame?“

„Zveste kasneje.“

„Ne, to moram takoj zvedeti. Sedaj se odloči, kaj storim.“

„Torej dobro. Rešil sem Vas zato, da mi pomagate iskati poročnika de Lotrevila.“

„Ga li poznate?“

„Da; on je pravi grof de Rodriganda.“

„A! Torej sem prav slutil! Prosil Vas bom še, da mi več poveste, a za sedaj je dovolj. Pobožni oče, ali ste videli kedaj moža?“

„Moža?“ se je začudil pater.

„Da. Danes ga boste. Pojdiva!“

Vspodbodel je konja, in drvila sta v temno noč kakor burja. Prej ko v dveh urah sta bila pred Manrezo.

„Pustiva konja v predmestni gostilni!“ je svetoval Strnad. „Bolje je, da naju nihče ne vidi.“

Razjahala sta, privezala zasopla konja v hlevu in se splazila k Alimpu; videl ju ni nihče.

Alimpo je sedel v svoji sobici in se menil z Elviro. Obdarila sta bila drug družega in mislila na one, ki danes ne morejo praznovati svetega večera. — Kar se odpro vrata, in vstopil je Strnad s patrom. Vrata sta zaprla takoj za sabo.

„Senor Strnad!“ je zaklical kastelan in skočil s stola.

„Senor Strnad!“ je zaklicala kastelanka.

Kot bi trenil, sta mu segla v roko in mu jo poljubila.

„Sedaj je zopet vse dobro!“ se je veselila gospa Elvira, jokaje od radosti. „Oprostili bomo tudi našo ljubo, dobro konteso!“ —

„Da, oprostili jo bomo!“ je prisegel Strnad. „Oprostiti in ozdraviti jo moram. Gorjé onim, ki so jo zastrupili, če ji ne bom mogel pomagati. Strem jih! Nimamo mnogo časa, senor Alimpo. Pa vendar mi povejte, kaj se je vse zgodilo ta čas. Ali hitro, hitro!“

Kastelan je začel pripovedovati, in ko je končal, je dejal Strnad zamišljeno:

„Konteso imajo v krempljih ljudje, katerim ne morem javno do živenga, dokler sem v Španiji. Ušel sem iz ječe in hočem odvesti grofico iz samostana. Prej pa grem še v Rodrigando po neke malenkosti, ki jih slučajno rabim. Tri zločine sem izvršil. Še danes moram biti s konteso čez mejo. Alimpo, dajte mi denarj, kmalu Vam ga vrnem.“

„Vse, vse Vam dam senor Strnad, kar hočete,“
je odgovoril kastelan.

Kar pristopi Elvira in vpraša:

„Grofico bode te oprostili?“

„Da, še to noč.“

„In kam jo peljete?“

Čez mejo na Francozko in še dalje skozi Nemčijo
v Avstrijo, na Kranjsko, v svojo domovino.“

„Senor, jaz grem z Vami! Kajne, moj ljubi
Alimpo?“

„Da, midva greva z Vami.“

To sta dejala tako odločno, da se jima je takoj
videlo, da mislita zares. Strnad je torej odgovoril:

„To je nemogoče. Veseli me sicer, da sta tako
zvesta; rabim sicer postrežbo za našo bolno grofico, a
tako hitro vendar ne moreta oditi. Saj imata posestvo
in drugo tukaj.“

„Senor, vseeno greva z Vami!“ je dejal Alimpo.
„Prisegam Vam, da ne zapustiva Vas in naše ljube
grofice. Ta hiša je last mojega nečaka. Vem, da naju
ne izda, naj sliši in vidi danes, kar hoče. Prodal bo
najine stvari in nama poslal denar v Avstrijo.“

„Dobro,“ je odgovoril Strnad. „Ni časa, da bi se
prepirali, torej pa pojta z nami!“

„Hvala, stokrat hvala!“ je zaklical Alimpo. „Kajne,
moja dobra Elvira?“

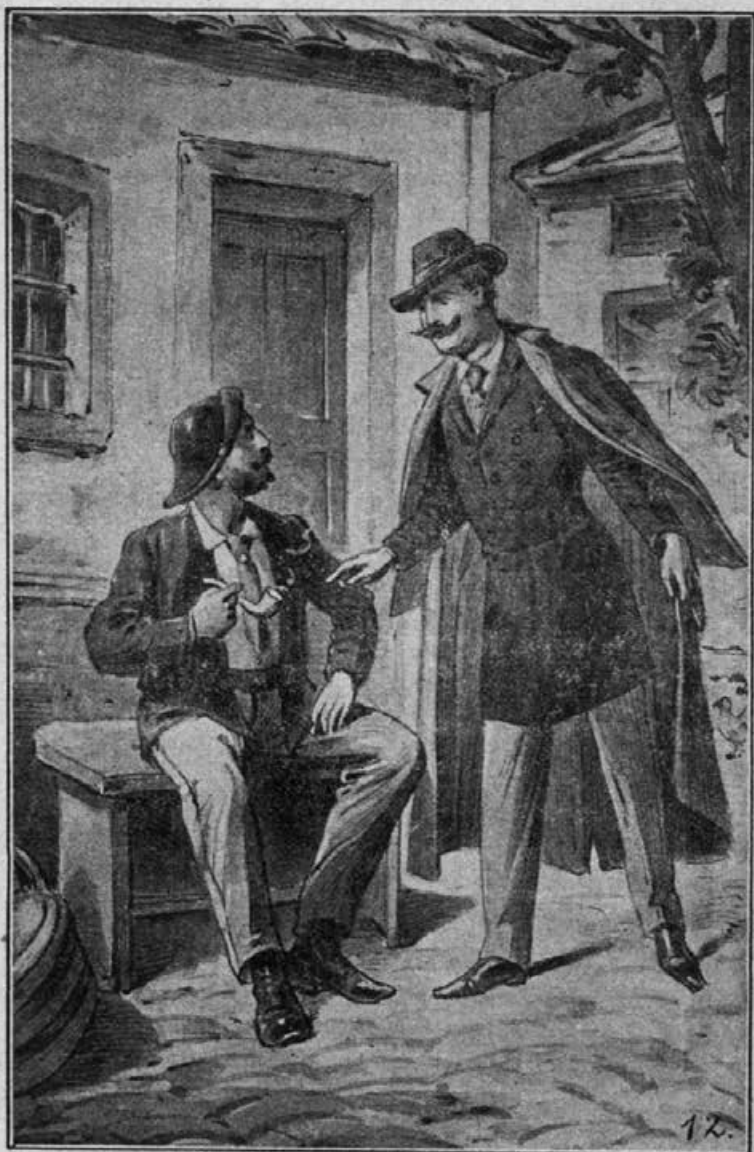
„Da, tega nikoli ne pozabiva!“ je rekla.

„Pa rekli ste, da greste še preje v Rodrigando?“
je vprašal kastelan.

„Da.“

„Slučajno imam še ključ nekih stranskih vrat.“

„Hvala lepa. Šel bom v graščino javno in prosto!“

„Oh, ali ste bili na Španskem?“ se je začudil Strnad.

Beračeve skrivnosti.

je dejal Strnad ponosno. „Ali je še kaj starih služabnikov tam?“

„Še nekaj.“

„Dobro. Ali imate kako orožje, Alimpo?“

„Imam.“

„Prosim, dajte mi je!“

„Senor, jaz grem tudi z Vami.“

„Ne, Vi ostanete tu. Ni treba, da bi kaj zagrešili, kar bi Vam mogoče pozneje škodovalo. Jahal bom sam.“

„Senor Strnad, sami pa že ne greste!“ je dejal menih; „jaz grem z Vami na vsak način.“

„Samo škodovali si boste, pobožni oče.“

„Škodoval? Kaj pa še! Pozneje boste že sprevideli, da imam prav; ni se mi treba bati.“

„Pa pojdite! Alimpo naj se pa pripravi med tem za pot.“

„Ali naj poskrbim morda voz?“ je vprašal kastelan.

„Ne,“ je odgovoril Strnad. „Vsa pota krije visok sneg, kar se sicer v Španiji redko primeri. Voza ne rabimo, pač pa sani. Dobim jih na gradu.“

„Kje?“

„V Rodrigandi.“

„Senor!“ je zaklical Alimpo prestrašen, „izdali se boste.“

„Kaj še! Delal bom javno in zahteval za grofico Silvo dvoje sani. Bom videl, kdo mi bo branil. Le pojdiva, pater!“

Vtaknil je nabasan samokres v žep, in odšla sta. Čutil je v sebi levjo moč, strl bi vsakega, ki bi se mu upiral. Silvo mora oprostiti, naj velja kar hoče.

Kmalu potem sta dirjala proti Larisi. Komaj je minilo pol ure, ko sta dospela v malo mestece. Pater

je zavil v stran, kjer je stalo več samotnih poslopij sredi snežnega polja.

„Kako prideva notri?“ je vprašal Strnad.

„Čez pokopališki zid,“ je odgovoril pater.

Zid je bil ravno pred njima. Visok je bil komaj dva metra, tako da sta videla čez, ker sta bila na konjih. Vstavila sta se tik zidu.

Strnad je pogledal čez zid in pokazal na temno postavo, ki je klečala nepremično med grobovi.

„Kaj je to?“ je vprašal. „Kip?“

Menih je napel oči in dejal začuden:

„Križ božji, ona je!“

„Kdo? Grofica!“

„Da, Silva je!“ je dejal menih.

„Ob tej uri, v mrazu, na snegu! Razumem, zmrzne naj! Tudi telesno naj zboli! Da bi ušla, se ne boje. Lopovi! Sicer pa še bolje! Lažje jo odvedem.“

Skočil je s sedla na zid in se spustil na tla. Šel je proti klečeči osebi. Bog ve, ali ga vidi! Ali ga sliši! Ne!

Klečala je med grobovi v visokem, trdem, zmrzlem snegu. Ganila se ni, le ustnice je premikala — molila je.

Spoznal jo je koj, dasi je imela redovniško obleko, vdrte oči, vpadla lica in bled obraz. Svetle zvezde so razsvetljevale njeno angeljsko obličje.

„Silva!“ je dejal s tresočim glasom.

Ni ga slišala.

„Silva!“ je prosil, „poglej me!“

Ni se ganila.

Pokleknil je k njej in jo vzela na svoje naročje. Poljubil jo je in jo klical z najprisrčnejšimi imeni, toda bila je mrtva za vse. Srce se mu je krčilo neskončne bolesti, a muditi se ni smel. Vzdignil jo je in nesel

k zidu, dal jo menihu in skočil zopet čez zid. Zajahal je konja in jo vzел k sebi.

„Sedaj pa le nazaj!“ je dejal.

Hitela sta proti Rodrigandi. Ko sta videla pred seboj graščino, se je vstavil Strnad in dejal:

„Moj dobri oče, storili ste za nas dovolj. Kar sedaj sledi, je prenevarno. Morda me bodo celo obdolžili, da je zločin. Prosim Vas, pojdite v Manrezo nazaj in me počakajte tam.“

„Ostanem pri Vas, senor,“ je odgovoril pater.

„Ne, to ne gre!“

„Torej dobro! Vam pa povem, da sta Alfonzo in notar tudi moja smrtna sovražnika. Naj me dolžita, česar me hočeta, ne bojim se jih. Le jašiva naprej, senor!“

„Če je tako, naj pa bo.“

Jahala sta proti vasi. Prišedši mimo vente, kjer je gorela še luč, je vstavil Strnad konja pred oknom in potrkal. Krčmar je previdno odprl in vprašal:

„Kaj pa je?“

Strnad pa se je nagnil k oknu in vprašal:

„Ali me še poznate?“

„O sveta Mati Božja! Senor Strnad!“ se je začudil krčmar.

„Tako je! Prosim, pojdite k alsaldu in rečite mu, da naj pride z jednim starešino v grad.“

„Tako grem! Kaj pa je?“

„Zveste še vse.“

Nato sta odjahala, krčmar pa je ugibal, kaj da imata, in zmajeval z glavo.

Ko sta prišla v graščino, so menda že vsi spali, kajti samo vratarjevo stanovanje je še bilo razsvetljeno. Strnad je potrkal na zamreženo okno.

„Kdo je?“ je vprašal vratar. „Ponoči nikomur ne odprem!“

„Pa vendar bodeš, Henriko!“ je dejal Strnad.

Vratar ga je takoj spoznal po glasu in se veselo začudil:

„O, senor Strnad! Takoj odprem. takoj!“

Nato je odprl, in Strnad je vstopil s Silvo v naročju. Portir jo je takoj spoznal in bi bil spustil skoraj svetilko iz rok.

„Sveta Madona!“ je zaklical! „Kontesa Silva!“

„Res je! Ali so vse njene sobe še v prejšnjem redu?“

„So. Ključé imam jaz, ker še nimamo novega kastelana.“

„Vzemi ključé s seboj in posveti mi!“

„Hočem li zbuditi grofa?“

„Pozneje! Pojdi!“

„Ali pa morda kontesino služabnico?“

„Je li še tu?“

„Še. Navadno streže sestri Klarisi, kadar pride v Rodrigando na obisk.“

„Le zbudi jo, pa na tihem!“

Zdravnik je hotel videti, kak vtis da bo storilo znano stanovanje na bolnico. — — Nikakega! Zdrknila je z divana na tla in sklenila roke k molitvi! — Strnadu je hotelo počiti srce od bolesi, a premagoval se je, da se ni zjokal; sicer je pa vstopila Silvina služabnica, se začudila in veselila. Strnad ji je naročil, da naj prebleče grofico za daljno potovanje. Portirju je ukazal, da naj skliče v jedilno dvorano vse graščinske služabnike.

Nato je šel k grofu Alfonzu. V predsobi je spal služabnik in se začudil, ko je spoznal Strnada. Zdravnik

mu je ukazal, da naj gre ven, in potem vstopil v Alfonzovo spalnico.

Ležal je v postelji in spal. Motna nočna svetilka je razsvetljevala sobo. Strnad se ni obotavljal in treščil je Alfonza s pestjo na čelo.

„Dovolj imaš!“ si je mislil, „mrtev nisi, pač pa onesveščen.“

Poiskal je par obrisač, ga z njimi zvezal in mu zamašil usta. Nato je zaklenil vrata in šel naravnost v notarjevo stanovanje. Vrata so bila zaprta. Potrkal je.

„Kdo je?“ je vprašal Kortejo.

„Jaz. Odpri mi!“ je odgovoril Strnad in posnemal Alfonza.

„Grom in strela kaj pa je? Ali se tako mudi?“

„Da. Le hitro odri!“

„Torej pojdi notri! Radoveden sem!“

Slišalo se je, da je skočil iz postelje in se oblekal.

— Odprl je. Na hodniku je bilo vse temno.

„Le pojdi bližje, Alfonzo!“ je dejal. „Kaj pa imaš tako važnega ob tej uri — — —?“

Obmolčal je prestrašen sredi stavka, kajti zapazil je, da je vstopil Strnad in zaprl vrata za seboj. V sobi je brlela motna nočna svetilka.

„Zmotili ste se menda,“ je dejal Strnad ostro in pikro.

„Strnad!“ je godrnjal notar.

Kortejo ni mogel spraviti besede iz grla, tako se je prestrašil; ko je pa hotel uiti, treščil ga je Strnad s pestjo po glavi, da se je zgrudil na tla. —

Potem ga je zvezal in mu zamašil usta kakor Alfonzu. — —

Nato je zaklenil vrata in šel v dvorano, kjer so ga

pričakovali vsi graščinski služabniki. Tudi alsald in najstarejši občinski svetovalec sta medtem že prišla.

Strnad je ukazal, da naj nihče ne zapusti dvorane preden se ne vrne, in šel zopet k notarju, ki se je medtem že zopet zavedel. Vsedel se je poleg njega in začel:

„Senor Kortejo, zvezal sem Vas, da govorim z Vami mirno par besedi. Poslušajte! Da ste največji lopov, kar jih obseva zlato solnce, itak sami veste, zato se nikar ne čudite, če ravnam z Vami tako, kakor se pač ravna s takimi ljudmi. Izdali ste me in vrgli v ječo — —“

Notar je od strahu molčal in samo odkimaval.

„Nikar se ne lažite!“ je nadaljeval Strnad. „Saj Vam nič ne pomaga. Prost sem zopet, Vaše izdajstvo se Vam ni posebno dobro obneslo. Tudi grofico Silvo ste utaknili v ječo, oziroma v samostan. Tudi ona je zopet prosta in je tu v graščini. Blazna je. Zastrupili ste jo Vi, kakor tudi grofa Emanuela. Nikar ne odkimavajte z glavø! Kako, da ste vse storili še ne vem, a gorje Vam, kadar zvem. Danes se hočem pogovoriti z Vami samo o nekaterih malenkostih. Konteso Silvo bom vzel s seboj. Zato bom vzel tudi potrebno obleko in prtljago in poskrbel za potrebno legitimacijo, kajti rabila jo bo, ker bo zahtevala svojo deščino. Vi seveda mislite, da se ji to ne bo posrečilo, ker je blazna. Ozdravil jo bom. Če bi je pa ne mogel ozdraviti, usmrtil Vas bom lastnoročno na najstrašnejši način, kar jih poznam. Da konteso ozdravim, rabim sredstvo, katero sem hotel rabiti tudi že pri grofu Emanuelu, namreč slino tacega človeka, ki se ga segečka do smrti ali pa do blaznosti. Ker ste jo Vi zastrupili, se mi zdi popolnoma pravilno, da dobim protistrup od Vas. Segečkal Vas bom tako dolgo, da dobim slino blaznega

človeka. Usmrtil Vas pa šele potem, če to sredstvo ne pomaga.

Notarja je oblil mrzel pot. Strnad se ni brigal zanj. Nesel ga je v sosednjo sobo in ga zvezal tako močno, da se ni mogel ganiti, potem pa je iskal pripravne posode za slino.

Strašna groza in strah sta spreletavala notarja medtem. Slednjič mu je slekel zdravnik nogovice, vzal s pisalne mize gosje pero in ga začel z njim segečkati po podplatih. — — —

V dvorani zbrani služabniki so čuli od daleč neko pretresajoče zdihovanje in vpitje, a nihče se ni upal iti gledat.

Slednjič je vendar le zopet vse utihnilo in Strnad se je vrnil v dvorano s Silvo v naročju.

Vsi so se začudili, ko so zagledali svojo priljubljeno gospodarico, in drvili Strnada nasproti. Ta jim je pa zabranil pristop s svojo roko in vprašal:

„Senorji, ali poznate to damo?“

„Poznamo,“ so odgovorili enoglasno.

„Ali morete priseči, da je to grofica Silva?“

Začudili so se nad tem vprašanjem in odgovorili:

„Moremo!“

„Torej naj alsald pove, kdo da je!“

„Kontesa Silva de Rodriganda-Sevila,“ je odgovoril alsald.

„Senor, vsedite se torej in napišite mi uradno spričevalo, da je to grofica. Vsi prisotni bodo pa podpisali.“

„Zakaj?“

„Stregli so grofici po življenju; zastrupili so jo, da je zblaznela; rešil jo bodem in rabim za to legitimacijo.“

Alsald se je udal, akoravno je hotel še mnogo vprašati.

Potem je šel Strnad v svoje bivše sobe, ki so bile še vse v starem redu, in vzel vpricho alsalda kar je rabil. Tudi iz grofičinega stanovanje je vzel marsikaj s seboj. Alsald in njegov uradnik pa sta morala vse natančno zapisati. Najvažnejše je bilo, da je imel rojstni in kistni list in druge take važne listine.

Alsald ga je prosil, da naj mu vso stvar pojasni, a Strnad mu ni odgovoril.

Potem je ukazal vpreči dvoje sani z najhitrejšimi konji. Na prve se je vsedel sam s Silvo, na druge pa 1ater.

Navzoči so gledali za njimi, dokler jim niso zginili izpred očíj, potem so se pa — spogledali. Kaj pa je bilo to? Kaj pomeni to? Odkod je prišel Strnad? Odkod grofica? Kam je šel z njo? Zakaj ni bilo nikjer videti mladega grofa in notarja? — — —

Šli so v grofovo stanovanje, ki je bilo zaklenjeno. To se jim je zdelo sumljivo. Potrkali so, a namesto odgovora so začuli nerazložno zdihovanje. Zato so vdrli vrata in zagledali grofa Alfonza, ki je ležal v postelji zvezan in s zamašenimi usti. Razvezali so ga, in ko je slišal, da je bil Strnad tu in vzel grofico s seboj, se je hitro oblekel in drl k notarju.

Tudi ta vrata so bila zaklenjena, zato so jih vdrli in našli Korteja v nepopisljivem stanju. Zvijal se je tako zelo, da se je vrv globoko v mesu poznala; oči je imel izbuljene, potil se je, da je bil ves moker, in trajalo je precej časa, dokler so se njegovi razburjeni živci zopet pomirili. Potem šele je povedal, a mlademu grofu samemu, kaj da se je zgodilo.

Alfonzo je takoj ukazal vse potrebno, zajahal konja in šel naravnost v Manrezo po policijo, da naj Strnadu sledijo.

Medtem sta dospela Strnad z grofico in pater na grofovskih sanéh v mesto. Ko sta zagledala kastelan in njegova Elvira grofico, sta bila neskončno vesela. Mislila sta sicer, da sta pripravila vse potrebno, a treba je bilo še marsičesar, in zamudili so se dalje časa, kot je bilo Strnadu ljubó.

„Sedaj me ne skrbi,“ je dejal Strnad patru, „a pozneje —!“

„Ravno za pozneje nikar ne skrbite,“ je odgovoril dominikanec. „Da smo le enkrat v gorah, potem bom že jaz vse poskrbel.“

„Kako daleč greste z nami?“

„Črez mejo.“

„Razjasnili mi bodete torej vse drugo pozneje; sedaj moramo pa hiteti. Grofica in Elvira naj gresta v moje saní; Alimpo gre pa z Vami. Naprej!“

Kastelan in Elvira sta se še poslovila od svojega nečaka, potem pa so se odpeljali. Ravno ko je prijahal Alfonso z juga v mesto, odpeljale so sani iz mesta proti severu.

Konji so bili sicer močni, a sneg je bil v gorah vedno višji in ceste vedno slabejše. Zato so morali iti počasneje. Izogibali so se večjih krajev. Proti večeru pa so bili konji že trudni, in zato so morali prenočiti v samotni gostilni ob cesti.

Že na vse zgodaj so se zopet odpeljali. Vožnja je bila za Strnada zelo žalostna, kajti njegova ljubica, grofica Silva, je bila mrtva za vse. Elvira se je sicer trudila, da bi jo malo razvedrila, a vse zamán.

Bližalo se je zopet poludne. Bili so sredi Pirenej.

Ob cesti je stala samotna gostilna. Ker so bili konji že zopet trudni, so se ustavili. V ozki, praznotni gostilnici jim ni mogel postreči krčmar z ničemur drugim, kot z velikim ognjiščem in s starim presnivim kruhom. Sreča je bila, da se je Elvira dobro prekrbela z ječjo in pijačo.

Razun dolge, surove mize in nekaj surovih stolov, ni bilo družega pohištva v prazni sobi. Poleg krčmarja je sedel mož, ki se ti ni mogel nikakor zdeti zaupanja vreden. Imel je jirhaste hlače, usnjene gamaše, raztrgano suknjo in zmečkan klobuk. Za pasom je imel dva samokresa in dolg nož, med nogami je slonela stara puška in poleg njega je ležal velik, medvedu podoben pirenejski pes.

Ko so vstopili popotovalci, se je vsedel v kot in začudil, ko je zagledal med tujci patra. Pater mu je dal skrivnostno znamenje, in nato je odšel mož iz sobe. Dominikanec jo je krenil kmalu za njim pogledat h konjem.

„Grom in strela, pater, odkod pa prideš s temi odličnimi ljudmi?“ je vprašal dominikanca.

„Iz Manreze.“

„In sam kočijažiš na sanéh?“

„Sam.“

„Kam pa greste?“

„Čez mejo v Fes.“

„Ali so prijatelji.“

„So. Vzel sem jih pod svoje varstvo.“

„Torej naj pa gredo v Božjem imenu; upam da nam ne bodo škodovali?“

„Škodovali? Kako néki?“

„Da bi nas izvohali in potem izdali. Čakamo namreč ravno na težek tovoren voz. Tu mimo pride proti večeru.

Okoli trideset mož nas je pod streho. Če bi tvoji spremljevalci kaj zapazili in potem Francozom povedali, pa nam uide masten plen.“

„Nikar ne skrbite! Ničesar ne bodo zapazili. Mudili se bomo tu samo pol ure.“

Ropar je bil zadovoljen s to izjavo, se vrnil v sobo in se vsedel zopet na svoj prostor. Delal se je, kakor bi se ne brigal za tujce, vendar je sprejel hvaležno kozarec vina, ki mu ga je ponudil Alimpo.

Minilo je kake pol ure, kar se zasliši nenadoma zunaj klopot konjskih podkev in glasni, veseli klici.

Gospa Elvira je stala ravno pri malem oknu in gledala ven. Pobledele je in zaklicala prestrašeno:

„Santa Madona, žandarji prihajajo!“

Alimpo je priskočil in pogledal ven; tudi on se je prestrašil in zaklical:

„In korejidor je tudi zraven.“

„Kateri?“ je vprašal Strnad.

„Iz Manreze.“

„Oh! Ravno prav!“

„Senor, braniti se ne moremo. Zunaj je gotovo kakih dvajset orožnikov!“

Strnad se je prepričal in dejal odločno:

„Branil se bom vendar!“

Tedaj pa je pristopil oni mož iz kota in dejal:

„Nikar ne skrbite, senor! Pod mojim varstvom ste!“

„Kdo pa ste?“

„Cenjeni prijatelj. Dali ste mi vina; varoval Vas bom zato. Ali niste opazili, da je izginil pater? Poznava se namreč dobro. Šel je po pomoč. Le mirno se usedite, vse drugo je moja stvar!“

Alimpo in Elvira sta se stisnila v najzadnji kotic. Strnad se je vsedel in pripravil orožje.

Zunaj so se čuli medtem različni klici, iz katerih se je dalo sklepati, kaj da se ima zgoditi.

„So že pravi!“ je dejal nekdo.

„Da, grofove sani in konji so!“ je pristavil drugi.

„Zaslužili bomo nagrado!“ se je veselil tretji.

„Skočite s konj! Pojdite notri!“ je velel četrti. Bil je korejidor iz Manreze.

Odprla so se vrata, in vstopilo je nekaj žandarjev, korejidor je bil prvi.

„O, senor Strnad, tu Vas najdemo?“ je dejal, ko je zagledal zdravnika.

„Kakor vidite!“ je odgovoril Strnad mirno.

„Kakor se mi zdi, Vam v Manrezi ni ugajalo. Pobegnili ste, senor. To je hudo za Vas. Razun tega ste izvršili pa medtem tudi več drugih zločinov!

„Na primer?“

„Odvedli ste grofico in napadli kot ropar in morilec prebivalce v Rodrigandi.“

„Potem je pa že zelo nevarno!“ se je smejal Strnad.

„Saj je tudi. Poglejte te okove in verige! Vkleniti Vas moram v železje in pripeljati nazaj!“

„Poskusite!“ je rekel Strnad, vstal in se postavil v bran.

Korejidor je stopil hitro in previdno par korakov nazaj in dejal:

„Senor, opozorjam Vas, nikar se ne branite! Tu pred Vami stojim s štirimi orožniki, zunaj jih je pa še petnajst. Saj Vam prav nič ne koristi, če se branite!“

„Ne verjamem,“ je dejal sedaj mož v kotu.

Korejidor se je začudeno obrnil in vprašal:

„Kdo pa ste Vi?“

„Prijatelj te gospode,“ je odgovoril mož hladnokrvno.

„A tako! Torej ste jim pomagali?“

„Ne; ampak jim bom šele.“

„Vklenil bom torej tudi Vas.“

„Ali pa narobe!“ se je smejal tuji mož.

„Vi mene?“ je vprašal korejidor jezno. „Človeče, nikar se ne šali z menoj!“

„Ozrite se vendar malo!“

Korejidor se je obrnil in prestrašen odskočil v stran. Tudi oni štirje žandarji so stopili v stran, kajti pri vratih je molelo v sobo več kot deset nabasanih pušk. Pred vratmi pa je bilo še mnogo drugih mož, ki so nastavili žandarjem, ki so ostali zunaj pri saneh in konjih, nabasane puške na prsi.

„Torej?“ je vprašal tuji mož. „Kako se Vam dopada ta stvar, moj hrabri senor korejidor? Rečem Vam, da mi ni treba rabiti niti puške, da Vam zamašim gobec. Poglejte tega psa! Samo migniti mu je treba, pa raztrga Vam in Vašim štirim žandarjem grlo. Tu v gorah se dobro spoznamo na take tiče, kakor ste Vi!“

„Moj Bog, zgubljeni smo!“ je ječal korejidor.

„Ste tudi! Vašim ljudem zunaj se niti ne sanja, kaj da se godi tu notri. Gre se za Vaše življenje. Ali hočete ubogati, ali ne?“

„Kaj pa naj storim?“ je vprašal v zadregi.

„Zapovejte Vašim spremljevalcem, da naj odložijo svoje orožje in nam izročijo svoje konje!“

„Ne — ne — nemogoče!“ je ječjal korejidor.

„Mora biti, mogoče! Moji ljudje slišijo vsako besedico. Štejem samo do tri. Če niste na tri že pri oknu, Vas na mestu ustrelijo. Trideset mož nas je, in nihče nam ne uide. Torej — ena — — dve — — — tri — — — —“

Ni še spregovoril „tri“, ko je skočil korejidor k oknu in je odprl.

„Odložite svoje orožje!“ je zaklical žandarjem.

Orožniki so se začudili in se obrnili proti oknu.

„Za Božjo voljo, odložite orožje!“ je ponovil korejidor. „Položite je v sani!“

„Čemu?“ je vprašal nekdo.

„Ker smo ujeti,“ je odgovoril uradnik. „Cela hiša je polna brigantov, ki Vas ustrelé, če ne ubogate.“

Niso mu hoteli prav verjeti, kar se odpró vežna vrata, in pridrlo je ven kakih dvajset roparjev, ki so namerili nanje z nabasanimi puškami.

„Udajte se, udajte se!“ je prosil strahopeten korejidor.

„Če nam pusté življenje?“ je vprašal nekdo previdno.

„Da.“

Žandarji so spoznali svoj položaj, zato so odložili svoje orožje, oddali svoje konje in jo odkurili. Isto so storili oni štirje v sobi.

Ko pa je hotel oditi tudi korejidor, ga je prijel ropar za suknjo in dejal:

„Počakaj še malo, dečko! Pogovoriti se morava še nekaj.“

„Kaj pa?“

„Takoј zveste.“

Obrnil se je potem proti Strnadu in ga vprašal:

„Kakor se mi zdi, niste s tem senorjem korejidorjem kaj posebno zadovoljeni.“

„Ne kaj posebno,“ je odgovoril zdravnik.

„Samo zato, ker Vas je hotel sedaj ujeti? Ali pa imata mogoče še kaj družega skupaj?“

„Še vse kaj družega. Prišel je nekoč k meni in rekel, da me pelje k neki dami, a vtaknil me je v ječo, kjer sem bil več mesecev po nedolžnem zaprt.“

„Oho! Naj dela pokoro za to zvijačo. Naštejte mu jih pedeset!“

Akoravno se je branil in ječal, so ga vendar odnesli ven. Kmalu so se slišali udarci in uradnikovo zdihovanje. Ko je dobil zadnjega jo je odkuril.

Sedaj je vstopil zopet pater.

„Vidite, senor,“ je rekel Strnadu, „da sem imel prav, ko sem Vam dejal, da smo v gorah varni.“

„Velika uganka ste! Zahvaljujem se Vam najprijazneje!“ je odgovoril Slovenec.

„Morda še rešite to uganko nekdej. Sedaj pa le hitimo, da smo pred večerom čez mejo.“

Strnad se je hotel zahvaliti hrabrim brigantom, a zavrnilo so odločno vsako zahvalo ali plačilo. Saj so dobili orožje in konje.

„Pomoč je prišla ravno še o pravem času,“ je dejal Alimpo ko je vstopil v sani. „Kajné, moja Elvira?“

„Ja,“ je odgovorila kastelanka. „Ali misliš, da bo povedal korejidor v Manrezi, da jih je dobil pedeset?“

„Ne. Pisal bom pa to našemu nečaku; le naj pove še drugim, moja ljuba Elvira.“

Konji so bili spočiti, zato so drčale sani hitro naprej. — — — — —

Osmo poglavje.

Črni kapitan.

— — — Le ti morje pred mano šumiš.
Samo ti še ne spavaš, le ti še bediš . . .
Prsi dvigajo se ti mogočne,
sred tišine ti sôpejo nočne.
Bolj in bolj se razširja velika ti grud . . .
Kak razganja osrčje skrivnostni ti čut?
Kak v strasti ti valove peneče
na pobrežje zaganja in meče?
Samo s sabo šepeteš, ko rahlo šumiš?
In sedaj kakor grom mi bučiš in grmiš . . . —
(Aškere.)

Dragi bralec, ali si poznal jefrovo Mitjo?

Ne.

Tudi mistrese Valot ne, kateri so navadno rekli
mati Drija?

Ne.

Pač škoda! Kajti jefrova Mitja je bila najblažja
gospa v Amsterdamu in na celem Holandskem, mati
Drija pa je bila najpogumnejša Američanka, kar jih je
videla Europa.

Stvar se je dogodila takole:

Ko je bila mistresa Valot še mis, torej še neomožena,
je zaman hrepenela po zakonski sreči, kajti bila je večja
kakor največji mož, poleg tega pa tako tenka, da bi
lahko mislil, da je kak jadernik njen oče, in kaka palica
za ribe loviti njena mati. Njen obraz je bil kozav, in

imela je samo jedno oko, zato jih je bilo pač malo, ki bi jo smatrali za krasotico. Prava Američanka pa ne pride nikdar v zadrego, tudi takrat ne, kadar je treba dobiti moža.

Povabila je nekega lepega dne na večer več prijateljev in prijateljic na čaj. Med njimi je bil tudi neki mester Valot, ki je imel sicer mnogo denarja a malo pameti.

Popili so marsikako čašo ujskija in močnega čaja. Ko se je mestru Valotu že v glavi vrtelo, so pričeli veselo družabno igro. Vsak gospod je moral svoji dami na desnici narediti ženitbeno ponudbo.

Ker je sedela dolga mis na desnici dobrega mestra Valota, je začel poslednji z nežnim glasom:

„Mis, ljubim Vas!“

„Ali res, mester?“

„Vrag me vzemi, če ni res!“

„Ali morda hočete, da tudi jaz Vas ljubim?“

„Seveda.“

„Zakaj pa?“

„Grom in strela, ker se hočem z Vami oženiti!“

„Ali res, ser?“

„Seveda.“

„In to trdite pred temi pričami?“

„Saj slišite.“

„Ali mi date o tem tudi pismeno potrdilo?“

„Seveda, če želite. Vse eno mi je, ali dobim svojo ženo pismeno ali ustmeno.“

„Torej pišite, kar Vam narekujem.“

Dala mu je papir, tinto in pero, in narekovala:

„Jaz, David Jonatan Valot, izjavljam, da vzamem mis Elo Vardonovo za ženo, ali pa ji plačam takoj odškodnino v znesku pet tisoč dolarjev.“

Mester Valot je pisal, in mis je vtaknila papir v svoj žep. Vsi drugi so storili isto.

Ko je ležal drugo jutro mester še v postelji, se odpró vrata, in mis Vardon je vstopila.

Oblečena je bila v rudečo svileno obleko in na klobuku je imela dvoje novih nojevih peres. Videlo se ji je, da se je napravila praznično.

„Dobro jutro, ser,“ ga je pozdravila.

„Dobro jutro, mis,“ ji je odgovoril. Za vraga, mis Vardon, kako da obiščete tacega samca že na vse jutro?“

Hitela mu je v naročje in dejala:

„Ker sva se vendar domenila, da se združiva.“

„Združiva?“ je vprašal začudeno.

„Seveda. Saj imam priče.“

„Priče? Grom in strela! Ali me mislite morda tožiti?“

„Kaj pa še! Ženitba saj ni sodnjska tožba!“

„Ženitba? Ali se mislite omožiti?“ je vprašal začudeno.

„Da.“

„Bodite vendar pametni! Kdo pa je dotični os — — — srečni človek, sem hotel reči!“

„Nikar ne vprašajte, ljubi Valot. Ljubezen naj bode sicer nedolžna in vzdržljiva, a tako blizu pred poroko vendar ne morem živeti brez drage osebe.“

„Brez drage osebe? Vrag me vzemi, če slutim, brez katere drage osebe, da ne morete živeti!“

Debelo ga je pogledala in globoko vzdihnila. Zgrudila se je na trd, samski divan in ječala v vseh molih, tako da mester Valot ni vedel, ali zdihuje, ali pa ima krč v želodcu.

Skočil je iz postelje in vprašal:

„Mis, ne razumem Vas!“

„Jaz Vas ne razumem!“ je odgovorila mis. „Berite vendar to pismo.“

Mester Valot je prebral svojo včerašnjo izjavo na glas.

„To je bila samo šala!“ je zaklical presenečen.

„Šala?“ je vprašala mis začudena. „Vprašala sem Vas pred dvanajstimi pričami, če mislite resno, in odgovorili ste mi z »da«.“

„Tristo vragov! Ali me mislite prisiliti, da Vas vzamem za ženo?“

„Da me vzamete za ženo ali pa plačate odškodnino!“

„Prosim Vas torej, da takoj odidite.“

Odprl je vrata. Mis ga je ponosno pogledala in odšla.

Čez pol ure ga je policija aretirala.

Obsodili so ga, da mora vzeti mis Vardonovo za ženo, ali pa plačati takoj pet tisoč dolarjev. V Ameriki se namreč ne šalijo s takimi stvarmi.

Mester Valot je malo pomislil in slednjič prišel do sklepa, da je vendar bolje nekaj dobiti, kakor plačati, zato je vzel mis za ženo in obdržal svoj denar.

Živela sta srečno in zadovoljno, samo kregala sta se vedno zaradi tega, ker je rekel mester Valot, da ima jetiko od tega, ker ga ona preveč jezi; mistres Valot pa je rekla, da od tega, ker pije prerad ujskij. Naj bo že kakor hoče, mester Valot je imel jetiko. Ko ni pomagalo že nobeno sredstvo, se je preselil na Madejro, ker na tem otoku jetični ljudje ne umró. Mester Valot pa je vendar umrl.

Mistres Valot je ostala sama na svetu in kupila v Funšalu, v glavnem mestu Madejre, hišico, kjer je prodajala na čast svojemu ranjkemu možu mornarjem ujskij.

Mistres Valot je bila poštena krčmarica, in vsi pomorski narodi so jo poznali. Točila je najboljši ujskij in najmočnejši rum, zato tudi najboljši grog. Nevajena je bila na red, pošteno plačilo ji je bila prva stvar. Kdor se je upiral njeni navadi, tega je posadila mati Drija pred vrata. Mater Drijo so jo imenovali, ker se pravi »drij« angleško suh ali tenak.

Mati Drija je bila cel dan v gostilni in poznala vse mornarje, krmarje, veslače in kapitane, a z ženami ni občevala. Imela je samo jedno prijateljico, in sicer pravo, zvesto in dobro prijateljico, in ta je bila jefrova Mitja, katere častiti bralec žalibog ni poznal.

Kdo pa je bila ta jefrova Mitja?

V Funšalski luki je stala ravno lepa ladija. Bila je lepo pobarvana, prednji del in robovi pa so bili pozlačeni. Ladra so bila bela ko sneg. Ob strani na ladiji pa je bilo zapisano z zlatimi črkami »Jefrova Mitja«.

Ta lepa ladija pa vendar še ni bila prava jefrova Mitja, kajti prava je sedela na krovu pod velikim platnenim solnčnikom in pletla nogavice za holandski misijon, da ne letajo ubogi poganski otroci bosí okrog.

Jefrova Mitja je bila čedna, debela, dobrovoljna, holandska žena. Sedela je mirno, a njene roke so se vedno premikale.

Njen mož, majnher Dengerlen, je bil kapitan in posestnik te ladije. Drug brez družega nista mogla živeti, zato je potovala jefrova Mitja s svojim možem po svetu. Ladija »Jefrova Mitja« je vozila redno z Nizozemskega v Vshodno Indijo in nazaj. Kadar se je ukrcala v Funšalu, je obiskala jefrova Mitja svojo ljubo prijateljico mater Drijo.

Tudi danes se je ukrcala ladija pred dvemi urami v Funšalski luki. „Kapitan“ je šel na kopno, zato je

ostala njegova žena na krovu in pletla svojo misijonsko nogovico. Kadar se vrne njen mož, gre šele ona k svoji prijateljici.

Kaj neki dela majnher Dengerlen na kopnem?

Hm, kaj neki?

Pri materi Driji sedi v zadnji sobici in se pogovarja z navzočini kapitani in krmarji. V to sobo so smeli samo pravi izkušeni pomorščaki, drugi navadni mornarji so morali ostati v prednji sobi.

„Prokleta!“ je dejal neki kapitan, „tako je, kakor sem rekel: črni kapitan je zopet prost.“

„Ali res?“ je vprašal drugi.

„Gotovo, kajti prepričal sem se sam o tem.“

„Kako pa, povejte!“

„Takoj začnem!“

Dotični kapitan je bil Amerikanec. Zvrnil je še kozarček ujskija in potem začel:

„Bilo je pred petimi dnevi in sicer ob rtu Roka. Veter je vel od severozahodne strani, zato smo jadrali blizu ob obali. Ponoči smo zapazili proti jugozahodu ogenj. Zato smo jadrali proti onem mestu in dospeli proti jutru tja. Kaj mislite, da smo tam videli?“

„Kako gorečo ladijo!“ je uganil nekdo.

„Prav imaš. Bila je francozka ladija »Afelia« iz Bresta. Vse je že zgorelo, in ničesar nismo mogli več rešiti. Ravno smo hoteli odjadrati, ko zagledamo velik jerbas, na katerem je visel mož.“

„Ali je bil še živ?“

„Še. Ulovili smo ga in vzeli na krov. Povedal nam je ves dogodek. Proti večeru je priplula ladija z črnimi jadri proti njim. Razvesila je rudečo zastavo in zahtevala, da naj se udadó. Francoska ladija se seveda ni udala. Tuja ladija je potem nabasala svoje

topove in začela streljati. V desetih minutah ni bilo več žive duše na francoski ladiji. Vse so ubili, pobrali najdragocenejše stvari in slednjič zažgali ladijo.“

„In mornar, ki ste ga našli?“

„Skril se je. Ko mu je postojalo že vroče, je vrgel velik jerbas v morje in skočil vanj. Tako smo ga našli.“

„Prokleta! Kdo neki je ta »črni« ?“

„Morda »Lijon«, s kapitanom Grandeprijem?“

„Gotovo nihče drugi!“

„Sedaj se pa le varujmo! Pravijo, da »Lijon« zelo hitro jadra.“

„Pravijo tudi, da je Grandeprij velik lopov!“

„Kdo se ga pa boji, strahopeten je kakor zajec, da mu ni para!“

Te besede je spregovoril majnher Dengerlen.

„Ali res?“ je vprašal prebrisan Amerikanec, in opazoval natančno Holandca.

„Res,“ je odgovoril Dengerlen mirno. „Saj veste, kapitan Henriko Landola, da govorim vedno odkritosrčno.“

„Vendar Vam ne želim, da bi srečali »črnega kapitana« !“

„In jaz njemu ne, da bi mene srečal!“ je odgovoril Holandec in se nasmejale.

„Mislim, da bi bili zgubljeni!“ je dejal španski kapitan jezno.

„Zakaj, senior?“

„Vaša »Jefrova Mitja« jadra počasi, zato mu gotovo ne uidete.“

„Ali mislite, da mu bom morda ušel?“

„To je najboljšo, kar morete storiti!“

„Hm!“

Spanec se je sedaj še bolj razvnel in dejal:

„Ali imate morda topove na krovu?“

„Topove?“ je vprašal Holandec začudeno. „Ali je »Jefrova Mitja« bojna ladija, da naj imam topove na krovu? Dobre sekerice imamo, to nam zadostuje.“

„Nikar ne bodite ošabni in prevzetni, majnher Dengerlen! Zapomnite si te besede dobro!“

„Bom že!“

Nato je vstal majnher Dengerlen. Pogovor in družba mu nista ugajala. Izpil je in odšel. Ko je šel mimo bifeja se je nagnila mati Drija k njemu in ga vprašala:

„Ali pride jefrova Mitja, majnher?“

„Pride!“ ji je odgovoril.

„Kedaj?“

„Takoj!“

Potem je počasi odšel. Na obali ga je čakal čoln, s katerim se je pripeljal na ladijo.

Ko je stopil na krov, je namignil svoji ženi. Pogledala ga je vprašajoče, in prikimal ji je. Vedela je, da sme iti sedaj obiskat svojo prijateljico.

Na zadnjem koncu ladije pri krmilu je slonel mlad mož, ki je bil star kakih trideset let. Bil je velik in močan, in imel pošten obraz. Ta mož je bil prvi krmar na ladiji. Majnher Dengerlen mu je vse zaupal.

„Ali hočete iti morda malo na kopno?“ ga je vprašal kapitan.

„Čemu? Saj kmalu zopet odjadramo!“

„Pa vendar naj bi šli!“

„Čemu?“

„Ali vidite tamkajle ono špansko ladijo?“

„Vidim. Mislím da je »Pendola«?“

„Da »Pendola« kapitana Henrika Landole. Morda bi bilo dobro, če bi to ladijo malo natančneje pogledali. Haha, ta vrag me je vprašal, če imam topove na krovu!“

„Oho!“

„Ne zaupam mu, zato bi ga rad malo natančneje spoznal.“

Krmar je postal pri teh besedah pozoren.

„A tako!“ je rekel. „Kaj ste mu pa odgovorili, majnher?“

„Da jih seveda nimamo.“

„Prav ste imeli! Čudno se mi zdi, da je tako radoveden. Kje pa tiči ta vrag?“

„Pri materi Driji je v zadnji sobi. Pojdite z jefrovo na suho.“

„Grem, majnher.“

Nato je šel v svojo utico in oblekel boljšo suknjo. Hitel je, ker je jeftova Mitja že vstopila v čoln.

„O, krmar Krek, ali greste tudi z menoj?“ ga je vprašala gospa.

„Tudi,“ ji je odgovoril. „Bom pa sam vesljal.“

Vesljal je potem jefrovo na kopno, akoravno mu tega ni bilo treba, ker je bil krmar.

Ko so dospeli k materi Driji, je šla Holandka takoj v sobo, Krek pa je šel na dvorišče in ogledal natančno celo posestvo.

Ravno je hotel iti zopet skozi stranska vrata v hišo, ko zasliši čuden glas. Pogovarjala sta se dva moža, jeden izmed njiju je tako govoril, kakor da bi ne imel nosu.

„Grom in strela, to je Klavsov glas!“ je mrmral krmar. „Kako pa pride ta v Funšal? Gotovo ne bo nič prida!“

Poslušal je. Onadva moža na dvorišču sta bila gotovo malo pijana, sicer bi se bila pogovarjala bolj po tihem, posebno ker sta govorila o takih stvareh, ki jih ne sme nihče slišati.

„Kje pa tiči?“ je vprašal oni brez nosa.

„Čisto na dnu ladije pri podganah,“ je odgovoril drugi.

„Grom in strela, ne godi se mu posebno dobro! Ne sme torej nihče drugi tja doli razun tebe?“

„Zato, ja.“

„Kaj pa je?“

„Ne vem.“

„Ali ga nisi vprašal?“

„Sem, pa mi ni povedal. Tudi bogat se mi zdi, bogat.“

„Zakaj?“

„Ker mi je ponudil pet tisoč durov, če mu pomagam“

“

„Tristo vragov! In še nočeš?“

„Tepec, saj ne morem.“

„Zakaj pa ne?“

„Ker sem zgubljen, če uide, akoravno imam mnogo“

“

„Če ti uidi.“

„Ne morem.“

„Zakaj ne?“

„Ker morata biti vsaj dva, da ga prineseta zvečer rov; jeden sam ga ne nese.“

„Pa jaz pomagam.“

„Hm, to pa že! Če bi le vedel, kdo da je, da bi“

“

„Kaj pa so ga spravili na ladijo?“

„Smo ponj v neko graščino. Imenovala se je“

„in je blizu Barcelone na Španskem.“

„Kaj se je morda sprl z kapitanom Landolo?“

„Mislim, da je napravil to stari Gasparino“

“

„Kdo pa je ta?“

„Neki zvit advokat, ki je v kupčijski zvezi z našim kapitanom.“

„Če je stanoval ta mož v graščini, potem gotovo denar. Spustiva ga!“

„Le premisliva preje natančno.“

„Ampak pet tisoč dukatov, je lep denarček!“

„Pet tisoč da vsega skupaj. Klavs, koliko pa b ti imeti?“

„Polovico.“

„Kaj pa še!“

„No, pa naj bo za dva tisoč.“

„Še preveč! Tisoč imaš dovolj.“

„Tega pa ne! Štiri tisoč je pa zate preveč!“

„Pa pustiva stvar. Za jeden čoln je — —“

Odprla so se vrata, in neki gost je prišel vesel čez dvorišče. Zato Krek ni mogel dalje poslušati.

Šel je v gostilno. Ko ga je gostilničarka zagledala, ga je prijazno nagovorila:

„O, mester Krek, pozdravljeni!“

Segel ji je v roko in odgovoril:

„Ali ste še vedno zdravi, mamka? To me prinesite mi merico piva!“

Nato je odšel v drugo sobo. Gostilničarka mu je poslala zaželjeno pivo in se potem zopet usedla k jefrove Mitje.

„Ta Krek je pa dečko,“ je dejala, „veselje pogledati!“

„In priden,“ je pritrdila Holandka.

„Mislim, da je njegova žena srečna.“

„Srečna, srečna!“ je potrdila jefrova Mitja. Je in skrbi samo za svojo ženo in svoje otroke izobrazjen je precej: hodil je celo nekaj let v

„Res? Zakaj pa ni postal duhovnik ali pa odvetnik?“

„Ker je bil revnih starišev. Imel je prijatelja, nekega Strnada, s katerim sta hodila skupaj v šolo; Strnadov oče ga je podpiral, a žalibog prezgodaj je umrl. Strnad pa je postal slaven zdravnik, in je bogat mož, ker je ozdravil nekega grofa.“

„Res?“ je dejala mati Drija.

„Res. Ozdravil je nekega slepega grofa, in ta mu je dal za plačilo kar par sto tisoč dolarjev, morda še več!“

„Jójhatana!“ je zaklicala mati Drija in zaploskala vsled začudenja z rokami.

„Lepa vsotica je to, kajne! Pa privoščim jo doktorju Strnadu, ker je zelo ljubeznjiv in dober majnher. Njegova rodovina in našega krmarja Kreka stanujejo namreč skupaj, v nekem gozdu blizu Ljubljane v Avstriji.“

„Sredi gozda? Strašno! Če prijedó medvedje ali pa indijanci!“

„Medvedov in indijancev v Ljubljani menda ni. Ko so dobili Strnadovi toliko denarja, je rekla gospa Strnad Krekovi ženi, da mu rada posodi toliko, da si kupi svojo ladijo.“

„Kako lepo! Gotovo so zelo dobri prijatelji. Iz dna svojega srca privoščim Kreku, da bi se mu dobro godilo.“

Tako sta se pogovarjali še nadalje; jefrova Mitja je pletla nogavice in mati Drija je stregla gostom.

Medtem pa se je vsedel Krek v drugi sobi k mizi v kotičku. Nekaj gostov ga je spoznalo, in jeden ga je nagovoril:

„Holá, krmar Krek, tudi Vi ste tu! Vaš »stari« je bil ravnokar tu. Kako se Vam pa godi?“

„Dobro, kapitan; ne smem se pritožiti. Kapitan Dengerlen ume svojo stvar in ravna dobro z ljudmi.“

„Dengerlen?“ se je začudil Amerikanec. „Ali ste morda njegov krmar?“

„Da.“

„Kako dolgo že?“

„Štiri leta.“

„Odkod pa pridete?“

„Iz Moluških otokov.“

„Torej imate poper in take stvari?“

„Da.“

„Koliko znaša vsa vrednost?“

„Vprašajte kapitana.“

„Tako približno pa saj Vi tudi veste.“

„Seveda, pa ne za vsakega radovedneža.“

„Kaj pravite, krmar? Tako neuljudno se vendar ne občuje s starim, izkušenim kapitanom!“

„In nikar ne mislite, da se sme mladega, neizkušenega pomorščaka izpraševati! Mislim, da ste kapitan Henrik Landola?“

„Da, Landola sem!“

„Tedaj se pa le brigajte za to, kar imate Vi na svoji ladiji; zdi se mi, da ni poper ali kaj sličnega!“

Tedaj pa je skočil kapitan izza mize in zaklical:

„Ali se mislite prepirati, mladenič? Dober, oster nož imam! Kaj se brigate za to, kaj da imam jaz na ladiji?“

„In Vi za to, kaj da imamo mi?“

„Vprašal sem Vas pošteno. Ali morda mislite, da imam kaj nepoštenega?“

„Hm, pokažite nam vendar, kaj da imate na dnu ladije, ker ne sme nihče izmed Vaših mornarjev doli!“

Kapitan se je prestrašil in pobledel, vendar je odgovoril:

„Mislim, da se Vam sanja! Jaz pridem iz Španskega, Vi pa iz Moluških otokov. Kaj veste Vi potem o moji ladiji?“

„Da imate na njej jetnika.“

„Morda nimam pravice, kaznovati neubogljivega mornarja?“

„Imate; a pravice nimate, da bi zaprli, kar Vam izroči odvetnik Gasparino Kortejo, ali po kar greste v graščino Rodrigando!“

Kapitan je še bolj pobledel. Te besede so vplivale nanj tako strašno, da so vsi navzoči zmajevali z glavami. Opazil je splošno začudenje, zato se je premagoval.

„Blazni ste, ali pa Vas luna trka!“ se je smejal prisiljeno, „Kedaj ste pa dospeli v luko?“

„Pred dvemi urami.“

„Jaz pa pred štirimi. Prišli smo iz nasprotnih strani; kaj veste Vi potem o moji ladiji! Sicer pa nimam časa poslušati Vaše čenčarije. Adijo, gospodje!“

Vzel je svojo čepico in odšel.

„Kaj pa je bilo? Kaj pa veste, krmar?“ so vprašali drugi Kreka, ko je odšel Landola.

„O, ničesar. Slišal sem samo pogovor dveh njegovih mornarjev.“

„A, tako! Slabo vest ima Landola; grozno se je prestrašil!“

Landola je šel naravnost na svojo ladijo.

„Kje neki je zvedel ta človek vse!“ je mrmral sam s seboj. „Nerazumljivo se mi zdi! Iznebiti se ga moram. »Jefrovo Mitjo« sem že itak hotel napasti, a sedaj mi ne sme uiti na nobeden način. Uro za njo odjadram tudi jaz.“

Mornarja, kojih pogovor je slišal Krek, sta veslala Landolo k njegovi ladiji. Takoj je šel h krmarju in dejal:

„Holá, krmar, danes pa le pazite!“

„Ali imamo kako novo kupčijo, senor?“

„Da.“

„S kom pa?“

„Z onimle Holandcem. Proti večeru bo odjadrал. Uro pozneje odidemo mi. Glejte, da živa duša preje ničesar ne zve!“

„Že dobro, senor! Kaj pa ima »Jefrova Mitja«?“

„Poper, klinčke in take stvari.“

„Koliko mož pa ima?“

„Kakor navadne ladije. Nas je dvakrat toliko.“

„Storili bodedo kakor navadno, kajné?“

„Da. Čisto blizu gremo, in sicer od strani, potem pa vržemo mreže.“

„Kdo pa bo zapovedoval danes, jaz ali Vi sami?“

„Jaz sam. Nekdo je namreč na ladiji, katerega moram na vsak način dobiti v svoje pesti.“

S tem sta končala svoj pogovor.

Zunaj na krovu pa sta se pogovarjala Klavs in njegov tovariš. Govorila sta o jetniku.

„Govoril boš še z njim, praviš?“ je rekel prvi.

„Da.“

„Mislim, da bo zadovoljen?“

„Seveda bo!“

„Prinesla ga bodeva najprvo gori, potem pa na suho?“

„Ti boš stražil.“

„Kje?“

„Pri zadnji utici.“

„Dobro.“

Strnad je zgrabil svojo ljubico in skočil z njo v stran.

„Uro pred večerom dobimo svojo večerjo. Glejva, da prideva prva na vrsto. Ti greš potem na stražo, jaz pa doli. Če bodeva hitra, ga spraviva gori, ko se bodo drugi še prerivali okoli kuharja. Po vrvi splezava nato v mali čoln in odveslava.“

„In potem?“

„Potem greva takoj v gore in se tam skrijeva, dokler ne odjadra »Pendola« iz luke. Otok je hribovit; lahko se bodeva skrila.“

„Pojdi torej doli in pogovori se z njim!“

Mornar je šel nato pri zadnji utici v ladijo. Na dnu je bilo mnogo peska, da ladija varnejše plava. V tem mokrem pesku je bilo polno miši in podgan. In na tem pesku je ležal v temini z verigami uklenjen Marijano, ali kakor so mu rekli v Rodrigandi, huzarski poročnik Alfred de Lotrevil.

Mnogo je že pretrpel, a najhujše so ga mučile misli na ljubico in na prijatelje.

Ko je zaslišal mornarjeve korake, je vprašal:

„Kdo je?“

„Jaz, senor; vodo sem prinesel.“

„Daj sem; strašno trpim v tem mokrem pesku!“

Mornar je odložil vrč in hotel zopet oditi.

„Počakaj!“ ga je prosil Marijano.

„Kaj pa še želite, senor?“ ga je vprašal mož.

„Ali si že dobro premislil moj predlog?“

„Sem.“

„Torej?“

„Premalo ste obljubili.“

„Ali je pet tisoč durov premalo?“

„Premalo.“

„To je zate vendar že premoženje!“

„Záme, seveda; a deliti moram. Sam tega vendar ne morem izvršiti, senor.“

„Ali še koga rabiš?“

„Seveda; saj še jednega.“

„Boš li našel koga, ki nas ne izda?“

„Ga že imam, če bi se le pogodila za ceno!“

„Dobro. Koliko pa hočeš?“

„Šest tisočev!“

„Kedaj me pa oprostita?“

„Še danes zvečer, če mi obljubite, da plačate!“

„Dobro. Plačam!“

„Gotovo?“

„Gotovo.“

„Ali naju ne bodete ogoljufali?“

„Ne. Svojo častno besedo Vam dam.“

„Verjamem Vam! Danes bomo šli v gore, in tam počakamo, dokler smo varni.“

„Ni treba. Ujeli so me po nedolžnem, in vidva sta na roparski ladiji, ne da bi vedela za to. Kakor hitro smo na suhem, nas varujejo postave.“

„Ali veste natančno?“

„Natančno; nikar ne skrbite!“

Medtem se je poslovila jefrova Mitja pri materi Driji in šla s Krekom zopet na svojo ladijo, na kateri so se že pripravljali na odhod.

„Torej, kako Vam je všeč Landola?“ je vprašal Holandec Kreka.

„Zdi se mi, da mu ne smemo zaupati. Poizvedoval je po naših razmerah tako vsiljivo, da sem ga moral zavriniti. Treba je, da se ga varujemo.“

„Bomo videli, senor krmar. V jedni uri odjadramo!“

Zvečer ob določeni uri je odjadrala »Jefova Mitja« iz Funšalske luke.

Komaj uro pozneje je pozvonil kuhar na Pendoli k večerji. Vsi so hiteli v kuhinjo. Klavs in njegov tovariš sta dobila prva svojo večerjo. Nato je hitel Klavsov tovariš na krov in pogledal če je mali čoln pripravljen. Klavs pa je šel v ladijo k Marijanu.

„Ali si že tu?“ ga je vprašal jetnik.

„Že.“

„Kako boš pa odklenil verije?“

„Prinesel sem klešče s seboj in ne rabim ključa.“

V dveh minutah je preščičnil verige, potem sta šla gori. Ravno sta prišla na krov, ko zaslišita gromeč kapitanov glas.

„Pridite hitro vsi na krov!“ je zaklical Landola, ki je bil ravno slučajno na krovu.

„Tristo vragov! Kaj je to?“ je klical. „Straža na pomoč!“

Pri teh besedah je treščil izstradanega Marijana tako močno s pestjo v lice, da je padel zopet po stopnjicah doli.

Mornarji so prihiteli, in kakor bi trenil z očmi, so obkolili Klavs in njegovega tovariša. Zvezali so ju in vrgli pod krov.

Kmalu je bilo na ladiji zopet vse mirno. Prižgali so svetilke, dvignili sidra in napeli jadra. Veter se je vprl vanje, in »Pendola« je odplula. Vozila je mnogo hitrejšje kakor »Jefrova Mitja«.

Kapitan je sedel visoko med jadri in opazoval hitrost svoje ladije. Bil je zadovoljen.

„Hurá, zavesite napise, nategnite vrvi in napnite črna jadra. — Tudi topove pripravite!“

To povelje je provzročilo za nekaj minut splošno zmešnjavo. V četrť ure je bila »Pendola« vsa drugačna. Nihče bi je skoraj ne mogel več spoznati.

„Kaj mislite, krmar, ali dohitimo Holandca?“ je vprašal kapitan.

„Gotovo, senor,“ je odgovoril krmar.

„Tudi s temi jadri?“

„Tudi. Opazoval sem jih, ko so odjadrali. Naša ladija vozi v uri pet kilometrov hitreje.“

„V treh urah jo torej dohitimo.“

»Jefrova Mitja« je jadrala naravnost proti severu. Na nebu je sijala luna in razsvetljevala srebrno lesketajoče se morje. Jefrova Mitja je še sedela na krovu in pletla nogovice; kapitan pa je bil v svoji celici in računal. Kar zavpije Krek, ki je stal pri krmilu in imel v rokah dober daljnogled:

„Hej, Niko!“

„Takoj, krmar!“ je odgovoril mornar.

„Skoči hitro doli h kapitanu in reči mu, da naj pride takoj gori!“

„Takoj!“

V dveh minutah je bil kapitan že pri krmarju.

„Kaj pa je, Krek?“ je vprašal.

„Vzemite daljnogled v roke in pogledjte nazaj!“

Kapitan je gledal in gledal ter slednjič dejal:

„Mislim, da je kak jadernik!“

„O, ne, majnher, ladija je, ladija.“

Mornarji pravijo namreč eno in dvojadernikom jaderniki, trojadernik je šele ladija.

„Prav imate!“ je rekel kapitan in pogledal zopet skozi daljnogled. „Saj je res trojadernik.“

„Čegav neki, majnher?“

„Ne vem. Zavijte malo v stran!“

Krek je ubogal, a takoj je zavila tudi ona ladija v daljavi na stran.

„Holá, mislim, da gre nad nas,“ je dejal majnher Dengerlen.

„Tako je. In še zelo dobro jadra. V pol ure nas dohiti.“

„Napnite še jedno jadro, da nas tako hitro ne dohiti. Pošteno ga sprejmememo!“

Potem se je obrnil k mornarjem in zaukazal.

„Holá, mladeniči, pripravite se, roparska ladija nam je za petami! Pripravite mreže, orožje in topove!“

„Hurá!“ so zaklicali vsi.

Marljivo so se vsi pripravljali na boj. Topove so nabasali in jih potem zakrili, da bi jih sovražnik ne zapazil.

Jefrova Mitja je nekaj časa gledala, kako se pripravljajo za boj, potem je pa odložila nogovice in šla na dnu ladije. Kmalu se je zopet vrnila in prinesla s seboj poln jerbas javanskih bomb. Slavne javanske bombe rabijo pomorščaki v boju z morskimi roparji, da užgo njih ladije.

„Ali jih bo dovolj?“ je vprašala kapitana.

„Dovolj.“

Tuja ladija je prihajala vedno bližje in bližje. Ko je bila že čisto blizu, je napela še jedno jadro in zavila malo v stran, tako da je bila ladija poleg ladije, potem pa je ustrelila.

„Ustavite se!“ je zaklical močan glas.

„Že dobro!“ je odgovoril majnher in ukazal, da naj ustavijo.

„Katera ladija je to?“ je vprašal zopet nekdo na tuji ladiji.

„Jefrova Mitja« iz Amsterdama.“

„Kako se piše kapitan?“

„Dengerlen.“

„Odkod pridete in kam greste?“

„Iz Moluških otokov se vračamo domov.“

Do sedaj je odgovarjal Holandec, kakor da bi imel opraviti z bojno ladijo. Tedaj pa je sam vprašal:

„Kaka ladija je pa Vaša?“

„Črna ladija je. Udajte se!“

„Le pridite malo bližje, zijali!“

„Hurá!“ so zaklicali nato holandski mornarji svojemu hrabremu kapitanu.

Tujci so odgovorili s topom; a vsled strela se je nagnila ladija preveč, in krogla ni zadela. Glasno so se zasmeli na »Jefrovi Mitji«.

„Le bližje! Pripravite se!“ je zaklical črni kapitan v ojim ljudem.

„Vržite mreže! Le bližje!“ je zapovedal majnher Dengerlen.

„Hura!“ so zatulili tujci.

„Hura! Nazaj, mladeniči!“ je klical Holandec. „Dajte jim prostor!“

Ladiji sta se priklopili druga druge z mrežami in kavelji. Sovražniki so morali iti na holandsko ladijo, kjer so jih potisnili mornarji v kot.

„Še precej jih je tam,“ je zaklical Dengerlen. „Sprožite topove!“

„Odkrili so topove, namerili na sovražnike, ki so se gnetili okrog svojih topov, in sprožili. Razkropili so se na vse strani.“

„Dobro, mladeniči! Le hitro z novega nabasajte in sprožite!“ je ukazal Dengerlen.

Pridrli so zopet novi mornarji na krov in se gnetili okoli svojih mrtvih tovarišev. »Jefrova Mitja« pa je drugič sprožila in zgodilo se jim je kakor prvim: mrtvi so bili.

„Sedaj pa le nánje!“ je zaklical Holandec.

Holandci in Frizi so se hrabro borili z morskimi roparji, ki so imeli vsi črne krinke. Jeden izmed roparjev pa je bil posebno hraber in silil proti krmarju.

„Pes, a ti si tu?!“ je klical ropar in nameril z nožem na Kreka. „Moram te imeti!“

Skočil je k njemu in ga prijel za levico. Krek pa mu je ušel iz rok in mu izbil nož. Pri tem je padla roparju krinka iz obraza. Krmar je zagledal znan obraz.

„O, kapitan Landola!“ je zaklical. „Dobro, da mi prideš živ v pesti!“

Krek ga je hotel podreti na tla, kar zakliče nekdo na koncu krova:

„Ogenj! Gori! Nazaj!“

Pritem se je obrnil Krek nazaj, medtem pa mu je Landola ušel.

Na koncu krova je stala jefrova Mitja in metala na sovražno ladijo javanske bombe. Tuja ladija je že gorela, zato so se morali roparji vrniti, da so gasili ogenj.

Medtem pa so odpeli mreže in kaveljne. Holandec je bil rešen.

„Hurá!“ je zaklical Dengerlen. Rešeni smo, mladeniči! Napnite vsa jadra, da hitro odjadramo. Potem pa osnažite krov!“

Tla so bila vsa krvava, a izmed mornarjev ni bil skoraj nihče ranjen. Napeli so jadra in odpluli. Od daleč so še videli, da so pogasili na roparski ladiji ogenj, in krmar Krek se je zelo jezil, da mu je ušel črni kapitan.

Deveto poglavje.

O z d r a v l j e n j e.

Tam kjer je Ljubljana bela
Davne čase že slovela,
Kjer slovenski mili rod,
Zemljo orje, mirno hod',
Tam mi zibka prvočasna
Tekla je, tam dom je moj.

(Jos. Cimperman.)

Dom slovenski, zemlja sveta.
Kje, oh, kje je lepši raj?
Videl mesta sem nešteta,
K tebi će srce nazaj.

(Iv. N. Resman.)

Blizu Ljubljane na Kranjskem leži mala vasica Bršljanovo. Tam stoji stara, velika graščina, v kateri je stanovalo pred stoletji mnogo več prebivalcev, kakor ob času, v katerem se godi naša povest.

V graščini prebiva samo stari nadgozdar Podgornik. Ker mu je pa bilo samemu predolgočasno, je prosil neko daljno sorodnico, da naj pride s svojo hčerjo k njemu stanovat.

Ta sorodnica je bila gospa Strnadova, mati slavnega zdravnika doktorja Jankota Strnada. Bila je že več let vdova in je rada ugodila Podgornikovi prošnji, kateremu so rekli navadno „gospod stotnik“, ker je imel nekdanj pri vojakih to dostojanstvo.

Pri graščini je bilo prizidano gospodarsko poslopje, kjer je stanovala v pritličju Krekova rodovina, s katero se bomo že še natančneje seznanili. Krmarjeva rodovina je štela samo troje oseb, očeta, katerega navadno ni bilo doma, mater in petletnega sina Slavkota, ki je bil prebrisan dečko, zato so ga pa imeli tudi vsi v graščini radi.

Bilo je zgodaj zjutraj. Gospod stotnik je sedel v svoji pisarni in računal. To delo mu ni ugajalo, in zato je bil slabe volje.

Kar potrka nekdo na vrata.

„Napprrrrej!“ je komandiral gospod stotnik.

Vstopil je gozdarski pomočnik Ludevit. Bil je desna roka nadgozdarjeva in poznal vse dobre in slabe stotnikove navade. Služil je pri Podgornikovi stotnji in zato je bil navajen še od takrat na vojaško disciplino. Vstopil je in ostal pri vratih, ne da bi pozdravil.

„Torej?“ je zagodrnjal nadgozdar.

„Dobro jutro, gospod stotnik!“

„'ro jutro! Prokleta stvar!“

„Kaj? Lesni tatovi!“

„Lesni tatovi! Butec! Račune sem mislil.“

„Računi so res prokleta stvar, še bolj kakor lesni tatovi. Vesel sem, da nisem nadgozdar; saj nimam ničesar opraviti z računi.“

„Ha! Ti, da bi bil nadgozdar?“ je godrnjal stotnik.

„Mislim, da bi storil razun računov tudi same neumnosti.“

„Neumnosti? Jaz? Sam Bog mi pomaga, gospod stotnik, tega pa ne!“

„Kaj? Ne? Ali nisi storil včeraj neumnost?“

„Kaj?“

„Tam v ribnjaku!“

„Oh, ker sem učil Slavkota plavati?“

„To, ja! Kako more petleten deček plavati! In če utoni!“

„Pa saj se je hotel naučiti!“

„In ti si mu pokazal?“

„Sem.“

„Ali znaš?“

„Ne.“

„Butelj! Plavati si ga hotel naučiti, pa sam ne znaš? Vrag naj me vzame, če ni to največja neumnost, ki si jo moreš sploh izmisliti. Če kdo izmed vaju utone, in zvem, da je bil deček, tedaj se pa le priporoči Materi Božji, če pa ti utoneš, mi ni nič zate! Zaradi česar pa prideš?“

„Neki gospod je spodaj, ki bi rad govoril z gospodom stotnikom.“

„Kdo pa je?“

„Pravi, da bo že gospodu stotniku samemu povedal!“

„Neumnost! Ali je dobro oblečen?“

„Je. In očala ima.“

„To me nič ne briga. Dandanes ima že vsak lačenpergar očala. Ali smrdi po žganju?“

„Hm! Nisem ga povohal.“

„Kaj? Ne? Zapomni si, drugič ga povohaš! Razumeš? Naj pride gori!“

„Prosim, gospod stotnik!“

Ludevit je odšel in kmalu je vstopil tujec.

Bil je visoke, suhe postave in imel višnjeve očala na zakrivljenem nosu. Vstopil je, kakor da bi bil doma, in vprašal po domače:

„Ali ste morda Vi gospod nadgozdar Podgornik?“

Sedaj je imel stotnik šele povod, da je pokazal svojo jezo. Vstal je, odprl vrata in namignil tujcu.

„Stopite še enkrat ven!“ je zarenčal nad njim.

„Zakaj?“

„Zakaj? Zato, ker jaz hočem!“

„Pa saj nimate nikoga —“

„Ven!“ je zagrmel Podgornik nad tujcem, da se je stresel po vseh udih.

„Torej, če želite, pa grem še enkrat pred vrata.“

Nato je stopil tujec pred vrata.

„Tako je prav,“ je rekel nadgozdar. „Torej, prosim, sedaj pa še enkrat vstopite in pozdravite, kakor stori vsak pošten človek, tudi če pride h kakemu delavcu.“

Tujec se je začudil, snel svoja očala in jih obrisal. Potem jih je zopet nataknil in opazoval jezno stotnika.

„Gospod nadgozdar, kdo Vam je pa vendar dal pravico, da me poučujete, kakor — — —“

„Paperlapá!“ mu je segel stotnik v besedo. „Kdo je pa Vam dal pravico, vstopiti v sobo, ne da bi me pozdravili!“

„To pravico imam.“

„Pravico? Grom in strela! Pravico, vstopiti v mojo sobo, ne da bi se pozdravil, imam samo jaz!“

Tedaj se je razkoračil tujec in dejal važno:

„Pravico imam vstopiti, kamor hočem.“

„Oho! Kdo pa ste?“

„Cesarski-kraljevi policijski komisar sem. Ste razumeli, gospod nadgozdar!“

„Tako? Druzega nič? In tudi če bi bili cesarski-kraljevi policijski cestni pometač, pa morate vendar pozdraviti. Razumete?“

Porinil je moža še bolj ven na hodnik in zaprl potem vrata.

Kmalu je nekdo potrkal.

„Naprej!“ je odgovoril stotnik.

Tujec je odprl vrata in vstopil. Pri tem pa se je držal porogljivo na smeh.

„Gospod nadgozdar,“ je dejal, „iz gotovih vzrokov sem se Vam udal. Želim Vam torej dobro jutro.“

„Dobro jutro! Kaj pa želite?“

„Ali se morem pogovoriti z Vami o neki uradni zadevi?“

„Nimam mnogo časa, narediva na kratko. Vsedite se. Kaj pa želite?“

„Ali ne stanuje pri Vas neka gospa Strnad?“

„Da.“

„S svojo hčerjo?“

„Da.“

„Kot kaj pa stanujejo pri Vas?“

„Grom in strela! Kot ljudje, vendar!“

„Opozarjam Vas, da sem opravičen zahtevati uljuden odgovor.“

„Saj sem vendar uljuden, gospod cesarski-kraljevi policijski komisar!“

„Ali ima razun te hčere še kaj otrok?“

„Otrok nič, pač pa jednega sina.“

„Kaj pa je?“

„Zdravnik.“

„Kje?“

„Dragi prijatelj, niti časa nimam, niti ne poljubi se mi, da bi me tule izpraševali na dolgo in široko. Kaj pa je z doktorjem Strnadom?“

„Policija ga zasleduje.“

„Za — — sle — — du — — je — —!“ je zaklical stotnik. „Kako čudni se mi zdite!“

„Povedal sem Vam resnico. Policija ga zasleduje iz Španskega.“

„Zakaj?“

„Zaradi poskušenege umora, tatvine, ker je odvedel neko damo in ker je v zvezi z roparsko družbo.“

Stotnik je pogledal komisarja, kakor da bi ga pomiloval, in rekel:

„Nič drugega? Samo zaradi takih malenkosti?“

„Gospod nadgozdar, ali so to malenkosti?“

„Mislim, da me še vedno niste dobro razumeli. Povem Vam torej svoje mnenje: doktor Strnad je poštena duša, kakor jih je malo na svetu. Preje bi Vam verjel, če bi bili rekli, da ste Vi sami tat, morilec in tako dalje. Kar pravite je gola neumnost, in z neumnostjo nimam ničesar opraviti. Ali ste res cesarski-kraljevi policijski komisar?“

„Sem.“

„Ne poznam Vas. Ali imate legitimacijo?“

„Kako se upate zahtevati legitimacijo?“ se je zadržal tujec.

„Ker vsak slepar lahko reče, da je cesarski-kraljevi policijski komisar. Pojdite, in glejte, da se mi ne prikažete preje, preden nimate legitimacije!“

„Ali veste, kaj da storite?“

„Dobro. Vrgel Vas bom namreč ven, če prsto-voljno ne greste!“

„Vrnil se bodem torej, in sicer s spremstvom, naznanil Vas bom, ker ste se mi protivili. Nikar ne mislite, da ste neodvisen vladar!“

Sedaj je stotnik pozvonil in Ludevit je vstopil.

„Ludevit!“

„Prosim, gospod stotnik!“

„Spravi tega človeka ven, če pa hitro ne gre, ga vrži ven in spusti pse, da ga poženo čez graščinsko mejo!“

„Prosim, gospod stotnik!“ je odgovoril lovec veselo, kajti povelje mu je bilo po volji.

„In če se prikaže še enkrat, ne da bi imel legitimacije, ga primite in uklenite, če bi pa hotel uiti, mu pa zasmodite dobro merico svinčenk v njegova suha bedra.“

„Prosim, gospod stotnik!“

Nato se je obrnil Ludevit k tujcu in mu zapovedal:

„Naprej, dečko! Pojdi!“

Komisar se je sicer prestrašil, vendar je jezno zaklical:

„Obadva mi bosta to še drago poplačala!“

„Zgrabi ga!“ je ukazal nadgozdar in teptal jezno z ного.

Takoj je zgrabil Ludevit tujca in ga vrgel doli po stopnjicah. Kakor blisk jo je pobrisal komisar iz graščine. Zunaj pa je stiskal pesti in obljubil nadgozdarju maščevanje.

Na dvorišču je stal Slavko v zeleni lovski obleki in vprašal Ludevita:

„Zakaj si pa vrgel tega moža ven? Kaj ti je pa storil?“

„Razžalil je gospoda stotnika.“

Tedaj je zgrabila dečka jeza in dejal je:

„Vrag naj ga vzame! Takoj grem po svojo puško in mu zasmodim za petami! Kdor razžali gospoda stotnika, ga takoj ustrelim!“

Lovec se je zadovoljno nasmejal, kajti bil je vesel, da je Krekov Slavko tako pogumen dečko.

„Stoj!“ je rekel, ko je hotel iti Slavko res po puško. „Na ljudi ne smeš kar tako tja vendan streljati. Veš kaj, vem pa za živalico, katero smeš ustreliti.“

„Živalico? Katero pa?“

„Lisico.“

„Lisico?“ je zaklical deček vesel. „Kje pa tiči ta pára?“

„Tam v bukovem gozdu. Včeraj sem jo zasledil, in danes grem nánjo z lovskimi psi.“

„Ali smem iti s teboj?“

„Seveda, če dovolijo tvoja mati.“

„Tako j grem vprašat.“

Hitel je k materi, ki je ravno trosila perutnini žito in koruzo. Krekova žena je bila čedne, prikupljive postave, in vsa žival se je gnetila okoli nje. Slavko je skočil v sredo med kokoši in golobe, da so zbežali na vse strani.

„Mamica, Mamica, ustreliti ga hočem!“ je zaklical veselo.

„Koga pa, ti malí divjak?“ ga je vprašala mati in se nasmejala.

„Lisico, ki nam krade kokoši.“

„Kje pa je?“

„Tam v bukovem gozdu. Ludevít jo je zasledil in gre sedaj na lov. Ali smem iti z njim?“

„Seveda, ker je Ludevít zraven.“

Slavko se je malo namuzal, potem pa odgovoril s ponosnim glasom:

„O, saj Ludevíta pravzaprav niti ne rabim. Lisico pa vendar lahko sam ustrelim!“

Nato je šel v hišo, a kmalu je prišel zopet ven z malo dvocevko čez rameni, katcro mu je kupil nadgozdar za rojstni dan. Slavko je bil star komaj pet let, a streljati je znal kakor malokdo.

„Sedaj grem, mamica,“ je rekel.

„Pa saj ne zopet v vodo, kakor včeraj.“

„Zakaj pa ne?“

„Ker je sedaj po zimi ribnjak zmrznjen. Pod ledom se saj ne boš kopal!“

„Vedno si mi rekla, da se moram kopati v mrzli vodi. Ludevit mi je rekel, da postane človek zdrav in močan, če se kopa tudi po zimi. Če se sedaj ne naučim plavati, pa po leti ne bom znal.“

„Pa prehladiš se lahko in umreš, moj otrok. Tvoja mati se bo pa potem jokala.“

Tedaj je objel svoje mater in dejal:

„Ne bo se ti treba jokati, mamica, saj ne grem v vodo. Gotovo ne!“

Poljubila ga je in potem je ponosno odšel, kakor kak knez. Ludevit in nekaj drugih lovčev so ga že čakali.

Šli so v gost gozd. Slavko je izpraševal vse natančno, in izpraševanja ni bilo ne konca ne kraja.

Bilo je jasno, mrzlo zimsko jutro. Sneg je ležal na okrog čevelj visoko.

Kmalu so dobili sled.

Ko so prišli do stare bukve, so se najprvo prepričali, da lisica ni šla še ven. Kakor se je razvidelo po sledu, je bila jedna sama lisica, ki se je nastanila tu čez zimo.

Zamašili so vse stranske luknje in pustili odprto samo največjo. Potem so spustili pse. Takoj so izginili pod zemljo. Lovci pa so nastavili puške. Slavko je stal tik pri luknji.

„Glejte, da ne ustrelj kdo kakega psa!“ je svaril Ludevit. „Žalostno bi bilo tukajle.“

Imel je namreč navado, da je rekel ob vsaki priliki „tukajle“, in navadno takrat, kadar je bilo najmanj na mestu.

Slavko se je poredno nasmejal in odgovoril:

„Tak strel pa že vam prepustim!“

Pod zemljo so slišali tulenje psov. Lisica je bila torej v jami. Slišalo se je, da se hrabro brani.

Kar zalajajo psi glasno pod zemljo. Lisica se je morala udati in pobegniti.

„Le pazi, Slavko, sedaj pride!“ je rekel Ludevit in nameril v luknjo.

Slavko je še vedno mirno čakal. Slišal je natančno, kje da se trgajo. Lisica je vgriznila jednega psa, ki je hudo zacvilil, in naenkrat šine nekaj temnega iz luknje.

„Lisica!“ je zaklical Ludevit in vstrelil. Žival se je zgrudila mrtva na tla.

Skoraj ob istem času je vstrelil tudi Slavko, a v nasprotno smer.

„Jo že imam!“ je vzkliknil Ludevit in skočil k živali, ki jo je ustrelil, a takoj je ves prestrašen zaklel:

„Grom in strela, kaj pa je to?“

„Valdina!“ je odgovoril jeden izmed gozdarskih hlapcev.

„Za Boga milega, Valdina je! Torej sem ustrelil Valdino tukajle. Več kot smolo imam! Da se mi kaj tacega pripeti tukajle. Kako more vendar priti pes preje ven kakor lisica?“

„Ker ga je lisica ugriznila!“ je odgovoril Slavko.

„Molči, pritlikavec!“ se je jezil Ludevit.

„Pritlikavec?“ je rekel Slavko. „Oho! Poglej vendar malo za onile grm!“

Vsi so pogledali tja.

„Lisica! Pri moji veri, lisica!“ je zaklical Ludevit.

„Ali sem pritlikavec?“ je vprašal dečko.

„Ti? Ti da bi jo bil ustrelil?“

„Kdo pa?“

„Pojdi, pojdi! Gotovo je bil France ali pa Nace tukajle.“

Deček ni odgovoril.

„Jaz je nisem ustrelil,“ je dejal France.

„Jaz tudi ne,“ je rekel Nace.

„Grom in strela, ti imaš pa živega vruga v telesu!“ je zaklical tedaj Ludevít. Sram ga je bilo pred dečkom.

„Kako, da je ušla lisica pri oni stranski luknji in ne pri glavni?“

„Ker je bila slabo zamašena,“ je dejal Slavko.

„Prokleta stvar, tukajle!“ se je jezil lovec.

Nato so spodili pse, ki so se ruvali okoli lisice, proč in si ogledali lepega starega lisjaka.

„Po kroglí spoznam, da si ga ti ustrelil, dečko,“ je priznal Ludevít. „Kot petleten dečko ustrelíš lisico, jaz kot star lovec pa psa. Bog mi bodi milostljiv, kaj poreče gospod stotnik, ker sem vstrelil Valdino. Pojdi sem, okrasili ti bomo za čast klobuk z zelenjem!“

Deček pa je stopil par korakov nazaj in dejal ježno:

„Ne maram zelenja.“

„Zakaj ne?“

„Saj si mi vedno pravil, da je zelenje za klobukom čast za lovca.“

„Saj je tudi, tukajle!“

„Okrasiti se sme pa samo, kdor ima kaj časti.“

„Tristo vragov, ne razumem te. Upam, da imaš vsaj kaj časti, dečko. Ali morda ne?“

„Ali ima tak človek kaj časti, katerega sme vsakdo razžaliti?“

„Te je li morda kdo razžalil?“ je vprašal Ludevít začudeno.

„Je me.“

„Kdo pa tukajle?“

„Ti si me. Pa to ne gre kar tako!“

„S čem sem te pa razžalil?“

„Ali mi morda nisi rekel pritlikavec, he? Ti si pač sam tak, kakor kakšen pritlikavec.“

Ludevit je bil resen. Častnen Slavkotov nastop ga je ganil. Odkril se je in pomolil dečku roko, rekoč:

„Vrl dečko si, Slavko! Odkrijem se ti. Odpusti mi, ker sem te nazval pritlikavca.“

Dečkov obraz se je zjasnil, segel je Ludevitu v roko in rekel:

„Odpuščam ti. Pojdi sem in poljubi me, saj te mam rad! Sedaj mi pa že smeš okrasiti klobuk z zelenjem.“

Okrasili so mu klobuk, in Slavko se je ponosno okril.

„Sedaj pa še nekaj!“ je dejal.

„Kaj pa?“

„Lisjak je moj; nesel ga bom sam domov.“

„Oho, saj si premajhen in prešibak!“

„Kaj pa še! Nihče drugi ga ne sme nesti! Ali ste me razumeli?“

Prijel je lisjaka za zadnje noge in ga vzdignil, češ, pogledajte me, da nisem prešibak.

„Naj pa bo, ker ti zaslužil to čast.“ je rekel Ludevit. „Če bo pretežko, ti bomo pa pomagali.“

„Tega pa ne! Sam grem domov in bom rajše počival med potjo!“

„Hm,“ je godrnjal Ludevit. „Pa pojdi sam, če hočeš že povsej sili, mi gremo pa še na pristavo.“

Nato je zvezal lisjaku vse štiri noge skupaj, in ga naložil Slavkotu na rameni, rekoč:

„Sedaj pa le pojdi ponosno domov. Prvi lisjak je,

ki si ga uttretil, in upam, da je moja zadnja neumnost, ker sem vstrelil Valdino.“

Vzel je mrtvega psa in odšel s svojima tovarišema, deček pa je gledal nekaj časa za njimi, se potem obrnil in odkorakal z lisjakom proti domu.

Kmalu mu je začel kapati pot s čela na lice. Sredi poti pa se je moral odpočiti. Potem je šel zopet dalje.

Bil je že blizu doma, ko sreča tujca, ki je bil močne postave, in oblečen v dolgo potovalno suknjo. Slavko se je ustavil, pogledal tujcu strogo v obraz in dejal :

„Stoj! Kaj iščeš tu?“

Ker je šel večkrat z Ludevitom, je videl, da ustavi ta vsacega tujca. Danes je bil sam, ustrelil je lisjaka, in zato si je mislil, da ima isto pravico kakor Ludevito.

Tujec ga je začudeno pogledal, se potem prijazno nasmejal in odgovoril:

„Šment, kako si me ustrašil. Saj nastopaš, kakor ga bi bil gospod nadgozdar!“

Deček si je poravnal lisjaka v pravo ležo in je potem odgovoril:

„Kaj mi pa manjka?“

„Oho!“

„Moje besede veljajo ravno tako, kakor da bi jih bil gospod nadgozdar sam izgovoril. Kaj iščeš tu?“

Tujec se je še bolj začudeno nasmejal in odgovoril:

„Na Bršljanovo grem. Ali je še daleč?“

„Ne, takoj tamle za smrekami je graščina. Poka-
žem ti pot.“

„Dobro. Ali naj ti pomagam lisjaka nesti?“

„Kaj pa še! Bog obvaruj!“ je odgovoril Slavko in odkimal.

„Saj je vendar težak!“

„Zame ne!“

„Vidim, da si močan. Koliko si pa star? Osem let?“

„Osem? Kaj pa še! Pet!“

„Pet?“ se je začudil tujec in pogledal dečka. „Skoraj nemogoče se mi zdi!“

„Misliš, da se lažem!“ je vprašal Slavko.

„Nikakor. Pa saj imaš res puško!“

„Seveda!“ je odgovoril deček ponosno. „Oglej si jo malo natančneje. Tu jo imaš; pa glej da je ne sprožiš, ker je nabasana!“

Tujec je vzel puško v roke in se začudil.

„Oh, saj je prava, resnična puška, navlašč zate narejena!“

„Seveda! Mislil si morda, da je samo igrača?“

„Kajpada.“

„No, no, ali si neumen. S puško za igračo vendar ne morem ustreliti lisjaka!“

„Pa ga saj nisi ti ustrelil!“

„Kdo pa drugi!“

„Ti — — ti?“ je vprašal tujec skrajno začuden.

„Seveda! Morda misliš, da bi vlačil lisjaka domov če bi ga ne bil vstrelil sam?“

„Za vraga, vrl dečko si!“

Slavko je prijazno prikimal; dopadalo se mu je, da ga je pohvalil; tujec se mu je prikupil, zato ga je vprašal:

„Pa saj ostaneš nekaj časa na Bršljanovem?“

„Mogoče.“

„Boš pa šel potem enkrat z menoj; pokazal ti bom kako se ustrelj lisjak.“

„Hvala lepa, mali mož!“ je dejal tujec. „Ti bom

pa takrat kaj novega povedal, na primer kaj o lovu na medvede, leve, bivole, tigre in slone.“

Deček se je začudil in vprašal.

„Ali si bil že na lovu na tako zverjad?“

„Že.“

„Hm, postave si že prave!“ je dejal Slavko in ga pogledal strokovnjaško. „Poznam nekoga, ki je bil tudi že na takih lovih,“

„Koga pa?“

„Gospoda doktorja Strnada.“

„Ali ga poznaš?“

„Poznam. Videl ga še nisem, pač pa sem že videl kože onih levov in medvedov, ki jih je on ustretil. Moja ljuba gospa Strnadova jih ima v svojem stanovanju. Pravila mi je že mnogokrat o svojem sinu. Jaz hočem tudi postati tako slaven lovec kakor doktor Strnad.“

„Misliš? Saj se mi zdiš pripraven dečko za kaj tacega.“

„Le počakaj, da bom enkrat tolik kakor ti. Jahati in streljati že znam, in Ludevít me uči tudi telovaditi in sabljati, kadar bo gorkejše se naučim tudi plavati. Če pa hočeš videti gospo Strnadovo, ti jo pa takoj pokažem.“

„Kje? je vprašal tujec.“

„Ali vidiš tamle graščino?“

„Vidim.“

„In ona velika okna pri vrtu?“

„Vidim.“

„Tam je zimski vrt. Ali vidiš tam notri dve dami?“

„Vidim.“

„To je gospa Strnadova in gospodična Vida Strnadova. Šopek vežeti, katerega dobi gospod stotnik vsak dan.“

„Tujec je od veselja zarudel; zrl je neprenehoma na oni dve dami in vprašal :

„Ali ni nikjer vrat pri vrtni ograji?“

„So. A ker' si tujec, moraš iti pravzaprav skozi glavna vrata.“

„Pa saj hočem iti h gospej Strnadovi!“

„Tedaj se moraš preje javiti!“

„Saj me že pozna!“

„Dobro?“

„Zelo dobro!“

„Hm, potem je to vse kaj družega! Ker se mi dopadeš, ti bom pa pokazal vrata.“

„Tako! Dopadam se ti!“

„Da,“ je odgovoril Slavko odkritosrčno.“

„In ti meni tudi. Kako ti je pa ime?“

„Slavko.“

„O, Krekov Slavko?“

„Tako je. Kakó, moje ime poznaš?“

„Zelo dobro. Tvoj oče je krmar na holandski ladiji „Jefrovi Mitji“?“

„Res, tudi to veš!“

„Gospa Strnadova mi je pisala. Pojdi hitro! Kje so pa vrata?“

„Tukajle na desno!“

Tujec je hitel skozi vrata proti zimskemu vrtu. Rastlinjak ni bil zaklenjen, in tujec je vstopil.

Sredi visokih palm, čvetečih citron in drugih rastlin sta sedeli gospa Strnadova in njena hči ter vezali šopek cvetlic. Bili sti fine, vitke postave, in poznalo se jima je na obrazu, da sti zelo fino izobraženi.

Ko so se odprla vrata, se je ozrla gospa Strnadova, in ko je zagledala krepkega, ponosnega tujca je vprašala :

„Gospod, kaj pa iščete — —“

„Mati!“ je zaklical tujec, jo objel in pristrčno poljubil.

Vsa presenečena in veselo prestrašena ni vedela, kaj naj stori, vendar je hitro vzkliknila:

„Janko! Ali je resnica? Moj sin! O, kako si me iznenadil!“

Strnad jo je pritisnil z desnico na svoje srce in razprostrl levico, rekoč:

„Vida, moja sestra, pridi bližje!“

„Moj brat!“ se je radostila deklica. „Ravno sva se pogovarjali o tebi. Kako veselje in kaka sreča! Mislile sve, da si daleč na Španskem!“

„Pisal nisem, ker sem vaju hotel iznenaditi.“

Objeli sti ga in poljubovali na usta in lice. — —

Medtem je šel Slavko z lisjakom dalje, in ko je prišel skozi glavna vrata na graščinsko dvorišče, ga je srečal konjski hlapec in ga vprašal:

„O, ali ga imate?“

„To se pravi, imam ga!“ je odgovoril deček ponosno in samozavestno.

„Saj vendar vidim, da ga imaš. Kdo ga je pa ustrelil?“

„Kravja dekla!“ je odgovoril Slavko in korakal dalje.

Ko je prišel po stopnjicah pred nadgozdarjeva vrata, je potrkal.

„Naprej!“ je zagodrnjal stotnik jezno.

Nadgozdar je bil še vedno tako slabe volje, kakor preje, ko je ukazal cesarsko — kraljevega policijskega komisarja ven oreči.

Slavko je po vojaško pozdravil in dejal:

„Tule ga imate, gospod stotnik!“

Nadgozdarjevo čelo se je takoj zazjasnilo. Vstal je, stopil bližje in rekel:

„Star samec je! Stara zvita duša! To so imeli z njim precej opraviti.“

„Da, so imeli opraviti!“ je pritrdil Slavko in se nasmejajal.

„Kaj pa imaš, da si besede tako povdarjal?“

„Imate prav, precej so imeli opraviti z njim, jaz pa prav malo.“

„Ti pa prav malo!“ Tristo vragov! Dečko, mislim, da je precej težak!“

„O, gospod stotnik, prav lahko ga je bilo nesti in ustreliti.“

„Torej si ga sam iz gozda v graščino prinesel, dečko?“

„Sam.“

„Vrag naj jih vzame te postopače in lenuhe. Dečku obesijo tako težo na hrbet, sami pa capljajo poleg!“ se je jezil Podgornik. „Jim bom že pokazal, da jim bo vse minilo!“

Tedaj je stopil Slavko korak naprej in dejal:

„Ne boš jim ne!“

„Ne? Oho! Kdo mi bo pa branil?“

„Jaz.“

„Ti! Ravno pravi si! Radoveden sem kako boš to napravil?“

„Saj sem jih sam prisilil, da so mi pustili lisjaka domov nesti.“

„Prisilil? Kaj pa še! Koga neki bo tak palček prisilil!“

„Oho, gospod stotnik, palček pa nisem! Saj je Ludevít tudi rekel, da imam pravico nesti lisjaka domov.“

„Pravico? Pravico ima samo, kdor ga je ustrelil.“

„Saj sem ga!“

„Ti — — —?“ je vprašal nadgozdar začudeno.

„Jaz, ja; ravno skozi glavo sem ga.“

„Tristo vragov! Kaj tacega bi ti pa ne bil prisodil. Pokaži lisjaka!“

Snel ga je dečku s hrbta in si ogledal rano.

„Res je!“ je zaklical. „S svojo mal puško si ga počil. Ravno v glavo! Slavko, vrl dečko si. Daj mi poljub!“

Objel je dečka in ga prisrčno poljubil. Slavkotu je bilo všeč, da ga ima gospod stotnik rad, pa saj tudi zasluži. Takoj je uporabil priliko in vprašal:

„Gospod stotnik, torej si z menoj zadovoljen?“

„Popolnoma, dečko!“

„Pa mi daj oni mali, lepi revolver, ki si mi ga obljubil. S puško že znam streljati, naučil bi se še rad z revolverjem.“

„Vražji dečko, naj pa bo!“

Nadgozdar je odklenil omaro in vzel ven lepo usnjato škatljico.

„Tu ga imaš! Lep in fin je, in s srebrom okovan. Tu imaš tudi še dve škatljici patronov. Naj ti Ludevít pokaže, kako se strelja z njim.“

Slavko je tedaj prijel nadgozdarja za ušesa in mu dal par poljubov na brke.

„Tu imaš plačilo, gospod stotnik. Hvala lepa!“

„Če hočeš, ti dam pa še kaj,“ je rekel stotnik ginjen. „Želi si še kaj!“

Deček je malo pomislil, potem pa odločno dejal:

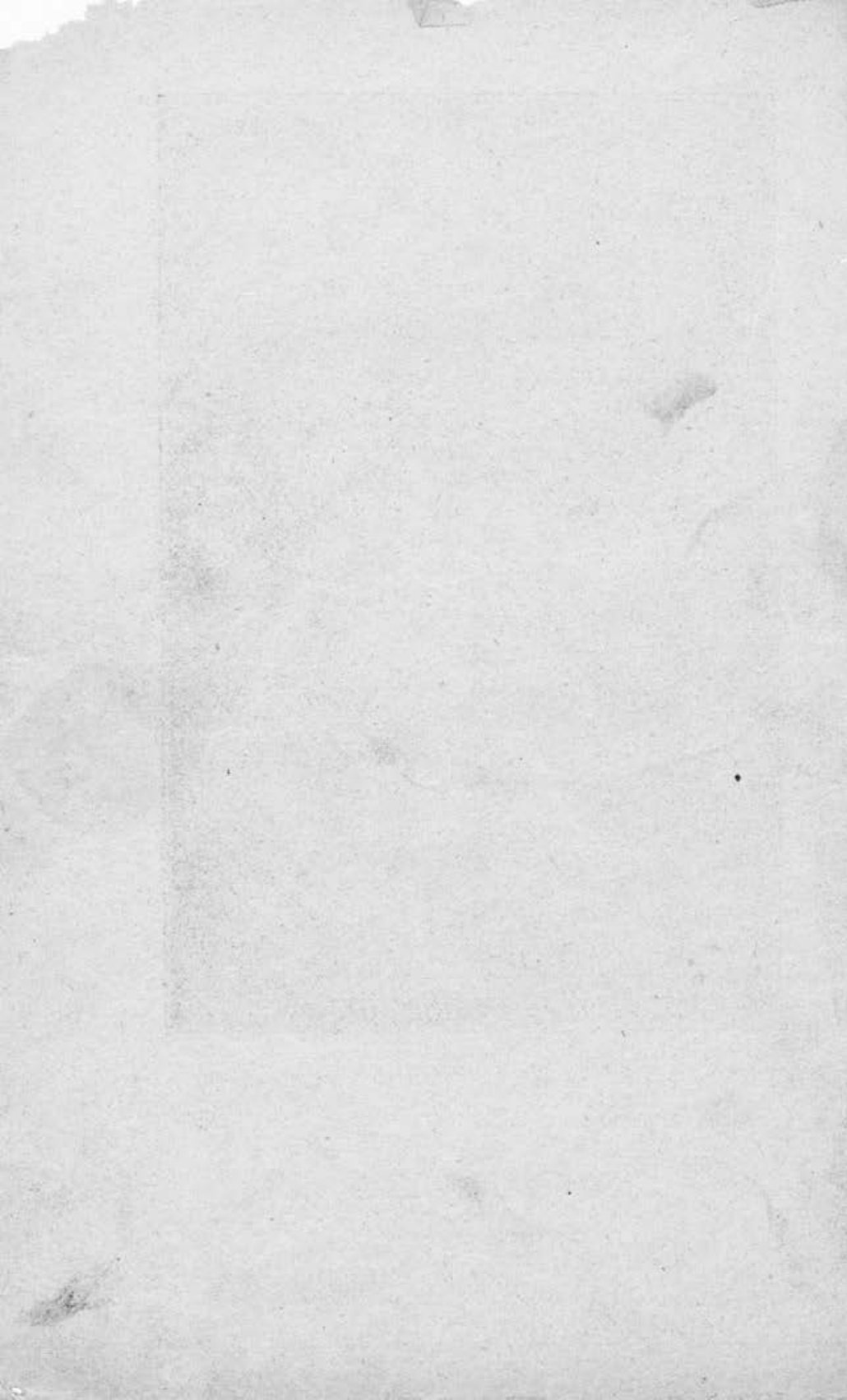
„Dobro, že vem kaj.“

„Kaj pa?“

„Ali mi boš pa tudi dal?“

Objel jo je in pritisnil na srce.

„Bom, če tebi in komur drugemu ne škoduje.“

„Daj mi častno besedo!“

„Grom in strela, kako si resen! Pa saj ni kaj hudega?“

„Nikakor, samo nekaj moraš odpustiti.“

„Oh, hm! Dobro serce imaš, dečko. Kaj pa je?“

„Daj mi častno besedo, potem ti pa povem!“

„Zvita glavica si! Ali komu škoduje, če odpustim?“

„Nikomur.“

„Dobro, dam ti torej častno besedo. Sedaj pa le hitro povej!“

„Gospod stotnik, nikaar ne ozmerjaj Ludevita, ker je tako slabo streljal!“

Nadgozdar je nagubančil čelo.

„Slabo je streljal? Ne verjamem. Saj vendar dobro strelja.“

„In vendar je imel smolo. Saj je sam rekel, da ima smolo.“

„Hm! Kaj pa je ustrelil?“

„Psa.“

„Psa!“ je zaklical nadgozdar. Vse ti verjamem, tega pa ne!“

„Psa je ustrelil, psa,“ je ponovil deček. „Valdino namreč!“

„Valdino? Namesto lisjaka?“

„Tako je.“

„Sveta Mati Božja — —! Ali res? Ali je to mogoče? Dečko, pa se saj ne šališ z menoj!“

„Nikakor, gospod stotnik. Torej ali ga ne boš ozmerjal?“

Nadgozdar je korakal jezno po sobi semtertja in klel; a kmalu se je zopet pomiril in dejal:

„Dečko, ujel si me. Na led si me spravil, na led! O, kako jih zasluži ta prešmentani Ludevit, pa prevaril si me, obljubil sem ti. Ne bom ga ozmerjal! Ti pa glej, da vzameš svojega lisjaka, in da se mi hitro pobereš iz sobe. Nikoli več mi ne pridi pred moje oči! Kaj rabim tacega dečka, ki me opehari najprvo za revolver, potem me pa še prevari. Le pojdi hitro ven!“

Slavko je vtaknil počasi revolver v svoj žep, si obesil lisjaka in puško na rameni, in dejal hladnokrvno:

„Morda misliš, gospod stotnik, da se te kaj bojim! Saj te poznam!“

„Kaj me poznaš?“ je zarenčal Podgornik. „Potem pa tudi veš, da sva midva končala, popolnoma končala. Zvit si in priliznjen kakor kača!“

„O, tega pa ne! Razgrajati že znaš dobro, pa bojim se te prav nič, kajti vem da — —“

„Kaj pa veš?“

„Da me imaš rad.“

Nadgozdar se ni mogel več vzdrževati. Objel je dečka in ga zopet poljubil.

„Prav imaš,“ je dejal. „Glej, da hitro greš, drugače me obereš še za kaj!“

Odprl je vrata in opazil zunaj gospico Vido Strnadovo, ki je ravno hotela potrkati.

„O, gospica Vida?“ je vprašal. Vstopite, prosim!“
Kaj pa imate lepega?“

„Najprvo Vam izročam šopek, potem imam pa neko prošnjo, gospod stotnik!“

„Hvala lepa! Kako prošnjo pa? Saj veste da Vam ničesar ne odrečem. Kaj pa imate? Tako veselega ob-raza ste, kakor bi Vas obsijalo nebeško solnce!“

„Saj me je tudi, moj dragi gospod stotnik. Ravno to je vzrok moje prošnje.“

„Torej prosite že vendar enkrat!“

„Prosim dovolite materi, da Vam predstavi mojega brata!“

„Vašega brata, gospoda doktorja Strnada?“ je vprašal začuden.

„Da, njega!“

„Ali ni več na Španskem?“

„Ne. Ravnokar je prišel.“

„Tristo vragov, saj se vjema,“ je dejal počasi in malo pomislil.

„Kaj?“ je vprašala Vida. „Ali že veste, da —“

„Nič ne vem, nič,“ je rekel hitro. „Prosim, le naj pride. Zelo rad bi ga poznal.“

„Mati pride kmalu; šla sem samo naprej, da jo naznanim. Oh, saj že trka. Ali smem odpreti, gospod stotnik?“

„Seveda, seveda!“

Odprla je, in Strnad in njegova mati sta vstopila. Nadgozdar se je začudil.

„Kaj?“ je vprašal, „ta gospod je doktor Strnad, Vaš sin, gospa Strnadova?“

Gospa Strnadova je na lahko zarudela, in Strnad je hitro odgovoril namesto nje:

„Tako je, gospod stotnik. Pred desetimi minutami sem prišel in ne morem si kaj, da bi se Vam ne zahvalil za vse dobrote in naklonjenost, ki ste jo skazali moji materi in sestri.“

Nadgozdar je še vedno zrl začudeno v zdravnika in odgovoril:

„Kaj pa še! Jaz se moram zahvaliti gospej Strnadovi. Vedno se trudi in upliva blagodejno náme na

starega, čmernega samca. Sicer smo pa sorodniki, nikar si ne delajmo priklonov. Prosim, vsedite se, in oprostite, da Vas sprejmem popolnoma nepripravljen. Mislil sem, da ste čisto drugačni.“

„Kakšen pa, če smem vprašati?“ je rekel Strnad in se vsedel med materjo in sestro.

„Mislil sem, da ste majhen in šibak mož, bistroumnega obraza, z zlatimi očali, sedaj pa — —“

Nadgozdar je prenehal in ni našel pravih besedi, zato mu je pomagal Strnad:

„Sedaj pa zagledate takega velikana brez očal in bistroumnega — —“

„Stojte, stojte, tako nisem mislil!“ se je branil Podgornik, „Gre se samo za velikost. Nisem mislil, da je sin majhne, šibke gospe Strnadove, tak velikan. Ker vidim, da ste močni, in gotovo ne omedlite tako hitro, Vam povem, da sem dobil že danes zjutraj poročilo, da pridete sem.“

„Oh!“

„Da, danes zjutraj.“

„Kdo vam je pa naznanil.“

„Cesarska-kraljeva policija.“

„Policija?“ je vprašal Strnad boječe. „Kaj pa ima policija z menoj opraviti?“

„Prišel je celo cesarsko-kraljevi policijski komisar sam in vprašal, če ne stanuje pri meni neki doktor Strnad.“

Strnad je prikimal in potem dejal:

„Slutil sem.“

„Res?“ je vprašal Podgornik. „Policija ima torej vzrok, da izprašuje o Vas?“

Strnad se je nasmejal in odgovoril:

„Ali je gospod komisar morda povedal kak vzrok?“

„Je, in sicer še več.“

„Katere pa?“

„Dejal je, da Vas zasleduje policija iz Španskega zaradi poskušenega umora, tatvine, ker ste v zvezi z roparji in tako dalje . . .“

„Gospod Bog, kako sem se prestrašila!“ je zaklicala sestra.

„To je nemogoče!“ je dejala mati. „Ali veš, zakaj da te zasledujejo?“

„Vem, draga mati,“ je odgovoril Strnad. „A dovoli mi, da vprašam preje še gospoda nadgozdarja, kaj da je odgovoril komisarju.“

„Dal sem mu zelo odločen odgovor, vrgel sem ga namreč ven.“

„Res?“

„Res. Nisem se namreč mogel sprijazniti z mislijo, da bi bil doktor Strnad, o katerem sem že toliko slavnega slišal in bral, član roparske družbe; sedaj Vas vidim in prepričan sem, da sem imel prav. Sicer se je pa komisar zelo neuljudno vedel in me pozabil celo pozdraviti, zato ga je vrgel Ludevít — pa tristo vragov, danes je imel pasjo smolo — pri vratih ven in doli po stopnjicah.“

Tedaj mu je podal Strnad roko in dejal:

„Hvala lepa, gospod stotnik! Prav ste storili. Nisem še imel časa, da bi govoril z materjo in sestro o tej zadevi. Zato bom pa povedal sedaj vsem trem, kako da je bilo. Ali imate morda kake četrt urice časa?“

„Deset ali pa sto, gospod doktor! Le govorite, prosim!“

„Vsi moji doživljaji so dolg roman. Poslušajte: skoraj gotovo se oženim s hčerjo nekega španskega grofa.“

„Grom in strela!“ je zaklical stotnik.

„Janko!“ je vzkliknila mati.

„Nikar se ne šali!“ je rekla sestra.

„Poslušajte!“ je prosil Strnad. „Seznanil sem se v Parizu z damo, s krasotico, katero je oboževal ves Paris — —“

„S to damo se oženite?“ je vprašal Podgornik.

„Da, s to. Zvedel sem, da je grofica, in da bo imela več milijonov premoženja. Občudoval sem njeno kraljevo lepoto, njeno fino izobrazbo in blago srce, a upal se nisem, razodeti ji svoje ljubezni, ker sem bil ubog zdravnik. Vendar sva se sešla, in si nekega dne povedala, da je najina ljubezen brez upanja, ker se mora ona ozirati na svoj grofovski stan!“

„Seveda!“ je rekel stotnik. „Katero ljubim, vzajemem za ženo, pa je!“

Strnad je nadaljeval, ne da bi bil odgovoril nadgozdarju.

„Odpotovala je. Čez dolgo časa mi je pisala, da naj pridem na Špansko ozdravit njenega bolnega očeta. Bil je slep in imel kamen v mehurju. Odpotoval sem, prišel v Rodrigando in videl, da zdravijo bolnega grofa zdravniki, ki mu strežejo po življenju, ker so bili podkupljeni.“

„Vrag naj jih vzame! je zaklical stotnik.

„Saj sem jih tudi spodil k vragu,“ je dejal Strnad.

„Ali ste ozdravili potem grofa?“

„Sem. Operiral sem kamen in oko; grof je ozdravel.“

„Stvar je torej pri kraju. Grofu ste rešili življenje in mu podarili luč oči, in zato ne more biti drugače, kakor da dobite njegovo hčer za ženo!“

„Grof bi mi jo bil tudi gotovo dal; a ni mogel. Poslušajte nadalje!“

Strnad je nato nadaljeval svoje pripovedovanje. Vsi so ga mirno poslušali. Slednjič se pa stotnik vendarle ni mogel več vzdrževati, skočil je s svojega sedeža, korakal po sobi semtertja in klical:

„Vragovi! Cela prokleta gadja zalega! O, če bi bili tu, da bi le bili! Razmesaril bi jih na drobne kosce. Torej ste srečno ušli čez mejo?“

„Sem. Šel sem od tam najprvo hitro v Pariz, se pritožil pri avstrijskem poslaniku in ga prosil pomoči.“

„Ali je to storil?“

„Je. Bil je tudi prisoten, ko sem predstavil grofico največjim strokovnjakom za umobolne. Svetoval mi je tudi, kaj naj storim, da me ne bodo v Avstriji zasledovali, in kako naj obvarujem groficiho dedščino.“

„In grofica? Kje pa je? Ali je še bolna? Govorite, gospod doktor!“

„Ko sem prišel čez avstrijsko mejo, sem storil najprvo, kar mi je nasvetoval avstrijski poslanik v Parizu. Naznanil sem na Špansko vse zločine. Na Dunaju sem govoril z jednim izmed najslavnejših juristov, in ta mi je zatrjeval, da dobi grofica takoj svojo dedščino, kakor hitro ozdravi. Potem sem potoval v Ljubljano, kjer sem jo pustil v nekem hotelu, in šel iskat najprvo svojo mater in sestro.“

„V Ljubljani je?“ je vprašal stotnik ves navdušen. „Grom in strela, zakaj pa v Ljubljani? Ali nimam morda srca, ali pa dovolj sob in kak grizljeje kruha zánjo, he? Če ne greste takoj v Ljubljano in jo ne pripeljete na Bršljanovo, grem pa sam v mesto in se oženim z bogato grofico; verujte mi! Ali ima kaj prtljage?“

„Ima.“

„Mnogo? Ali gre vse na en voz?“

„Mislim, da gre.“

Tedaj je odprl stotnik okno in zaklical na dvorišče:

„Jernej, zapreži dve kočiji in en tovorni voz! V četrť ure gremo v Ljubljano!“

„Gospod stotnik,“ je dejal Strnad, „odkritosrčno moram — — —“

„Cigumigu, kaj pa še!“ mu je segel nadgozdar v besedo. „Tu sem jaz gospod! Le hitro se zgovoriva; ali ste se že odločili, kam da spravite grofico?“

„Še ne.“

„Ali je moja graščina dovolj dobra za Vas ali ne?“

„Da bi ne bila dovolj dobra, za to se ne gre; mislil sem samo — — —“

„Tako! Kaj ste mislili, he?“

„Da bi Vas nadlegovali in — — —“

„Nadlegovali? Le mirujte s svojim »nadlegovanjem«. Še danes se preselite na Bršljanovo, pa je! Vi, grofica, Alimpo in njegova žena Elvira so štiri osebe — to je jeden voz; jaz, gospa in gospodična Strnadova smo tri osebe — to je drugi voz; prostor imamo vsi, in gremo zato z Vami. Pa naj bo konec besedij! Sobe za tujce so vedno pripravljene. Kar bi bilo še treba, bomo pa že še preskrbeli, medtem ko bo Jernej napregel. Sedaj pa gospa Strnadova poskrbite najprvo, da dobi gospod doktor in bratranec kaj za prigrizniti. Pojdite, ne rabim Vas več! Napravljen sem v svojo delavsko suknjo, zato se moram prebleči. Vidite gospod bratranec, da dobro mislim, in da ne delam veliko ceremonij; mislim, da storite i Vi isto, potem bova pa že dobra prijatelja!“

Kmalu potem sta oddrdrali dve elegantni kočiji proti mestu, za njima pa prazen tovorni voz. Dirjali so proti Ljubljani in se ustavili pred hotelom „Pri slonu“. Privrelo je vse polno natakarjev in postrežnikov pred vrata; videlo se je kak utis je storil doktor Strnad nanje, akoravno se je mudil v hotelu šele komaj dobro uro. Izstopili so iz kočij in šli v sobe kjer je stanoval doktor Strnad. V prvi sobi sta bila kastelan in njegova žena.

„Oh, to je mosjé Alimpo in njegova dobra Elvira?“ je vprašal nadgozdar, ko je zagledal zakonski parček.

Kastelan je slišal svoje in svoje žene ime, in sklepal iz tega, da govoré o njem; zato se je globoko priklonil in dejal:

„Mira! Yo soi Juan Alimpo é está ma buena Elvira — glej, jaz sem Ivan Alimpo, in to je moja dobra Elvira!“

„Oh, za vraga, da ne znam nobene španske besedice,“ je rekel stotnik. „Na to še niti mislil nisem!“

„Morda znate malo francoskega?“ je vprašal Strnad.

„Za silo!“

„Potem se bode te pa že lahko malo pomenili s tema dvema. Oba znata za silo francosko. Vendar prosim, vstopite!“

Odprl je vrata v sosednjo sobo, in ko so zagledali grofíco so bili vsi ginjeni.

Pred zofo je klečala Silva, imela sklenjene svoje bele, nežne roke in na tihem molila. Njeno blede, velice je bilo nadnaravno krasno. Videlo se ji je na obrazu, kak angelj da je bila, ko je bila še zdrava.

„Kako lepo!“ je šepetal stotnik ves zamaknjen.

„Vse te proklete vragove bi žive zazkosal! Pri meni bo živela kakor v nebesih.“

„O, moj Bog,“ je dejala gospa Strnadova, in solze so ji zalile obraz. „Ubogo, revno dete! Prosimo Boga, da ji pomaga!“

Vida je molčala. Pokleknila je k zofi, objela Silvo in se jokala.

Tudi mati je stopila bližje. Vzravnali so bolnico in jo posadili na zofo; a takoj je zdrknila zopet na tla in molila venomer.

„Ali še niste poskusili ono zdravilo?“ je vprašal stotnik.

„Še ne.“

„Zakaj?“

„Ker nisem imel niti v Parizu niti na Dunaju časa ni potrebne postrežbe.“

„Mislite, da ji bo pomagalo?“

„Upam, akoravno je strup že v njenem celem telesu. Takoj jutri jo začnem zdraviti.“

„Ali veste, zakaj da se tako veselim, doktor?“

„Torej?“

„Ker ste zdravilo dobili ravno od tega vražjega Korteja. Pretrpeti je moral peklenške muke in bolečine.“

„Hujših muk in bolečin sploh ni na svetu kakor če se človeka dolgo segečka. Teh trenutkov ne bo pozabil nikoli. Mislim, da moramo že iti, gospod stotnik, kajne!?“

„Seveda. Vi, grofica, Vaša mati in sestra se sedete v en voz, jaz bom pa poskusil z Alimpom in Elviro francosko govoriti. Pojdimo!“

Prtljago so naložili na tovorni voz.

Strnad je plačal in potem so se odpeljali.

Ko so se peljali po neki glavni cesti, je namignil stotnik kočijažu, do naj požene konje, da pride vstric prvega voza.

„Bratranec,“ je zaklical potem, „poglejte tja na desno na tlak!“

„Gledam.“

„Ali vidite onega gospoda v sivi suknji?“

„Ki ima dežnik pod pazduho?“

„Da.“

„Kdo pa je?“

„Cesarski-kraljevi policijski komisar.“

„Oh, tega si moram pa natančneje ogledati!“

„Gotovo nas bo opazil, in stavil bi glavo, da pride kmalu zopet na Bršljanovo, kajti sklepal bo iz tega, da ste Vi oni doktor Strnad.“

Res se je mož ustavil, ko so se peljali mimo njega. Popravlil si je očala, se hudobno nasmejal in se celo obrnil za njimi. Potem je pa hitel naravnost proti sodnji.

Peljeli so se naprej, ne da bi se brigali zanj, in dospeli kmalu na Bršljanovo, kjer so bile sobe že vse pripravljene, kajti gospa Strnadova je naročila Krekovi gospej, da naj tačas vse lepo uredi.

Zvečer so sedeli zopet vsi skupaj in se pogovarjali natančneje o dogodkih na Španskem, kot jim je bilo mogoče prvič. Samo Alimpo in Elvira sta bila v grofičini predsobi, in pri njih je bil mali Slavko, kateremu sta se ta dva takoj prikupila. Učitelj z Bršljanovega ga je poučeval že dalje časa francosko in angleško. Zato se je Slavko veselil, da se je mogel pogovarjati z Alimpom in njegovo soprogo po francosko.

Ker so šli pozno spat, so drugo jutro malo zale-

žali. Gospod stotnik je vstal prvi in šel na dvorišče, kamor je Ludevit ravno prinesel močnik za pse.

„Eden — dva — štiri — šest — sedem — osem psov,“ je štel nadgozdar. „Saj eden manjka!“

Ludevit je stopil „v pozor“ kakor vojak.

„Gospod stotnik, — jaz — — jaz — —!“

„Torej kaj pa?“ je vprašal Podgornik strogo.

„Jaz — — jaz — — oh, eden manjka!“

„Saj to sam vidim! Kateri pa?“

„Valdina.“

„Kje pa je?“

„Ona je — hm, ona je — — mrtva.“

„Mrtva? Bodi pameten!“

„Mrtva je, mrtva, gospod stotnik.“

Mrzel pot je oblil Ludevitu vroče čelo.

„Mrtva? Grom in strela! Kako pa to? Saj je bila vendar zdrava!“

„Ona je — se je — —“

„Torej kaj se je? Ali se je morda prenajedla?“

„Da, prenajedla se je, gospod stotnik.“

„Saperlot! Česa se je pa prenajedla?“

Nadgozdar je nagubančil jezno svoje čelo, kajti mislil je, da ga bo Ludevit nalagal.

„— hm, — ene — — ene krogle, gospod stotnik,“ je dejal Ludevit.

„Tepec neumni! Pes saj ne žre krogel!“

„Oh, jéjheta — — oh, jéjheta! Gospod stotnik, jaz sem velik osel!“

„To že davno vem.“

„Da, velik osel in bik sem, mogoče še celo rino-cerus. Krogla je bila namreč moja.“

„Tristo vragov, kdo te razume! Govori vendar raz-ločneje!“

„Kar iz jezika mi noče, pa vendar mora! -- —
Ustrelil sem včeraj Valdino.“

„Tristo tavžent medvedov! Zakaj pa? Ali je morda nenadoma stekla?“

„O ne, ampak jaz sem bil stekel, imel sem pasjo steklino; zato sem streljal na psa namesto na lisjaka. Vrag naj me vzame, če vem kako se je moglo kaj takega zgoditi!“

„A, tako je! Star lovec je ustrelil psa, petleten deček pa lisjaka!“

„Torej že veste, gospod stotnik? Prokleto smolo sem imel. Pri moji duši, da nisem družega vreden, kakor da me spodite iz službe!“

„Saj bi te tudi bil, pa dal sem svojo častno besedo, da te ne bom ozmerjal.“

„Oh, komu pa, gospod stotnik?“

„Slavkotu.“

„Slavkotu? Oh, ta je pa res priden dečko tukajle! Tega pa ne bom nikoli pozabil!“

„Tudi upam, da ne. Rekel sem mu, da naj si česar poželi, pa mu bom dal, in prosil me je záte. Kje pa je Valdina?“

„Pokopal sem jo na vrtu, gospod stotnik; saj je tudi zaslužila, tukajle!“

Podgornik bi bil rad lovca še malo strašil, a pridrdrala je nanadoma kočija na dvorišče v kateri je sedel policijski komisar in trije žandarji.

Saj je Podgornik vedel, da pridejo. Obrnil se je, in ne da bi se zmenil zanje, je šel v svojo sobo.

Kmalu je prišel Ludevít in naznanil komisarja.

„Naj vstopi,“ je dejal nadgozdar. „Kje so pa žandarji?“

„Stražijo pri vhodih, gospod stotnik.“

„Oj! Lepo, lepo! Čakaj zunaj pred vratmi!“
Lovec je odšel in spustil komisarja noter.

„Dobro jutro, gospod nadgozdar!“ je pozdravil porogljivo.

„Dobro jutro,“ je odgovoril Podgornik prijazno.
„Vidite koliko pomaga dober nauk! Lepo pozdraviti ste se že naučili. Le tako naprej, možiček!“

„Morda Vam dam danes jaz kak dober nauk!“

„Me bode jako veselilo! A če Vas tudi ubogam, to je pa vendar drugo vprašanje.“

„Prepričan sem, da me ubogate. Najprvo bi se Vas drznil vprašati, če me bode te danes res s psi z graščine pognali?“

„Gotovo, če nimate legitimacije!“

„Imam jo. Tukaj je, prosim, preberite jo!“

Potegnil je iz žepa zložen papir in ga pomolil stotniku.

„Oho, saj nisem Vaš sluga, možiček. Blagovolite to stvar sami odpreti.“

Policist je odprl, in nadgozdar je potem prebral.

„Dobro,“ je dejal nató. „Veljá, ker je od državnega pravnika. Prosi me, da naj Vam ustrezem, kar me bode te vprašali.“

„Ali bode te?“

„Bom, dokler ne postanete preveč radovedni. Kaj pa hočete?“

„Ali je doktor Strnad tu?“

„Je.“

„Kedaj je prišel?“

„Včeraj. Saj ste ga videli.“

„Ali je prišel kdo z njim?“

„Da.“

„Kdo pa?“

„Hm, neki Alimpo.“

„Kdo še?“

„Neka Elvira.“

„Kdo še?“

„Neka Silva, ali Silvica, ali Silveta, ne vem natančno njenega imena.“

„Ali je prišla morda tudi kaka grofica?“

„Grofica? Grom in strela, ali je morda Elvira grofica? Saj je vendar predebela!“

„Saj morate vendar vedeti!“

„Pravzaprav že. Ali je morda Alimpo grofica? Govorili ste vendar o neki roparski družbi, potem je pa že mogoče, da je Alimpo kaka preblečena grofica, ki ima namen, da bi me vzela za moža in potem oropala. To bi bilo pa res grozno! Grom in strela!“

„Gospod nadgozdar, nikaar se ne šalite z menoj,“ je dejal komisar strogo.

„Bodite brez skrbij možiček. Odkar vem, da ste cesarsko-kraljevi policijski komisar, imam grozen strah pred to prešmentano roparsko družbo.“

„Ali so imeli mnogo stvarij s seboj?“

„Da.“

„Kaj pa vse?“

„Za Boga svetega, saj nisem njihov služabnik, da bi se moral brigati za tako kramarijo. Sicer je zapisano da naj Vam ustrezem, a da bi me kar tako zaslišali, tega pa ne. Sicer bom pa na drug način naredil konec celi stvari — — Ludevit!“

Takoj je vstopil lovec in pogledal nadkomisarja skrajno osorno.

„Pojdi in prosi gospoda doktorja Strnada, da naj pride malo k meni. Reči mu, da je tu nek policaj, ki bi rad z njim govoril. Pa hitro naj pride!“

„Prosim gospod stotnik!“

Ko je odšel lovec, je dejal komisar strogo:

„Gospod nadgozdar, opozarjam Vas, da bodite z menoj ljjudni!“

„Kaj mislite reči s tem?“

„Rekli ste mi policaj, a jaz sem vendar polijski komisar!“

„Hm, hm! Vsi ste policaji, od prvega do zadnjega, od policijskega ministra do ponočnega čuvaja. H kateri vrsti da Vi ravno spadate, me pa prav nič ne briga.“

„Vedno mi pravite »možiček«.“

„Samo iz prijaznosti, gospod cesarski-kraljevi policijski komisar. Ali naj Vas imenujem morda rajše »ženičica«? Tudi radi tega Vam pravim »možiček«, ker niste velikan. Pošten mož je drugače postave. Takoj vidite, kake na primer. Le poglejte!“

Vrata so se odprla in Strnad je vstopil. Nadgozdarja je prijazno pozdravil in mu stisnil roko, policaja je pa samo mrzlo pogledal.

„Poklicali ste me,“ je dejal.

„Da, ta »možiček« hoče namreč z Vami govoriti.“

„Kdo pa je?“

Stotnik je hotel odgovoriti, a policist ga je prehitel:

„Cesarsko-kraljevi policijski komisar sem.“

„Ali imate legitimacijo?“

„Pokazal sem jo že gospodu nadgozdarju.“

„Ali je res komisar, bratranec?“

„Menda bo že,“ je odgovoril Podgornik zaničljivo.

„Kaj pa hočete gospod?“

„Vi ste doktor Strnad?“ je vpašal komisar.

„Gospod komisar, blagovolite ponoviti Vaše vprašanje, in sicer pravilno!“

Strnad je pogledal pri teh besedah tako ostro slokega možička, da se je takoj spomnil, s čim da se je pregrešil.

„Vi ste gospod doktor Strnad?“

„Sem.“

„In pridete iz Španskega?“

„Tako je.“

„Stanovali ste tam pri grofu Rodriganda?“

„Sem.“

„Zvezali ste nekega Gasparina Korteja?“

„Sem.“

„Vzeli ste grofovo hčer s seboj v Avstrijo?“

„Sem.“

„Ko so Vas na begu hoteli prijéti, so Vam pomagali roparji?“

„So.“

„Ušli ste iz ječe v Barseloni?“

„Sem.“

„Dovolj ste priznali. Gospod Strnad, moj jetnik ste!“

„Vdam se!“

„Kaj?“ je vprašal stotnik ves začuden. „Vdate se, bratranec?“

„Da, vdam se,“ se je nasmehljaj Strnad.

„Najprvo bom preiskal Vašo prtljago,“ je dejal komisar.

„Upam, da Vam gospod stotnik kot hišni posetnik tega ne dovoli, posebno ker sem njegov gost.“

„Prav imate, vrag naj me vzame, če dovolim,“ je zaklical stotnik.

„Zahtevam, da se mi ne upirate!“

„In jaz, da ne prekoračite svojih pravic. Zdi se mi, da imate posebno piko náme, zato Vas opozarjam,

da se bode te morali zagovarjati, če prekoračite svoj delokrog in svoje pravice!“

Te Strnadove besede so uplivalo na komisarja. Priklonil se je zelo uljudno in rekel:

„Storiti moram samo svojo dolžnost!“

„Le oglejmo si to dolžnost malo natančneje!“ je dejal Strnad. „Včeraj ste rekli gospodu stotniku, da me zasleduje policija iz Španskega. Prosim pokažite mi dotično pismo iz Španskega!“

„Ni — — nimam ga pri sebi, je odgovoril komisar.

„Ali ste sploh brali dotično pismo?“

„To — — hm, to Vas pravzaprav nič ne briga.“

„Dobro. Že vem, kako pa kaj. Gospoda stotnika ste nalagali. Da bi me policija zasledovala, o tem niti govora ni. V Rodrigandi vedó, da sem iz Ljubljane, in zato so sem pisali in izrazili željo, da o meni poizvedujete. Zakaj me hočete zaraditega ujeti in preiskati hišo, ne razumem. Kar se mene tiče, se prav nič ne branim, seveda ste potem Vi za vse odgovorni. Kar se pa druge točke tiče, pa ne pustim, da bi hišo in mojo prtljago preiskali. V tej hiši je zelo umobolna dama, namreč grofica Rodriganda, ki potrebuje mir, vsako vznemirjenje ji škoduje. Zdravnik sem in bom zagovarjal svojo zahtevo, če bi bilo treba. Ne Vi, ampak sam državni pravdnik ima pravico preiskovati, če je res na vsak način potrebno; šel bom z Vami; da bi pa moje stvari preiskali, pa ne pustim!“

„In jaz“, je pripomnil stotnik, „ustrelim vsakogar, ki bi prestopil brez mojega dovoljenja prag moje hiše, in naj si bo komisar ali pa žandar!“

Policist je uvidel, da se s tema dvema možema ne sme šaliti, zato je dejal:

„Greste torej z menoj k državnemu pravdniku?“

„Grem.“

„Prosim Vas torej, pojdite z menoj v voz.“

„Tega pa ne“, je rekel Strnad. „Saj nisem roparski morilec. Gospod stotnik mi da že svoj voz. Če hočete, pa se peljite za menoj, da Vam ne uidem.“

„Takoju ukašem zapreči, takoj“, je rekel nadgozdar. „Peljem se z Vami. Državni pravdnik je moj dober prijatelj. Radoveden sem, če nas res požré.“

Kmalu sta drdrali obe kočiji proti Ljubljani. Pred sodiščem so se ustavili, in komisar je naznanil Strnada pri državnem pravdniku. Stotnik pa je vstopil kar takó.

Ko je zagledal državni pravdnik te tri može je vstal.

„Tu je Strnad“, je rekel komisar uradno.“

„Lepo“, je dejal državni pravdnik. „O, gospod stotnik, čast mi je, kako pa, da tudi Vi pridete?“

„Prišel sem, da Vam predstavim svojega bratanca, gospoga doktorja Strnada malo drugače kakor samo z besedami: Tu je Strnad.“

Državni pravdnik se je v zadregi malo nasmehnil, se priklonil doktorju in rekel prijazno:

„Odkritosrčno pripoznam, da bi Vas bil rajše kje drugje spoznal, vendar upam, da bo gotovo kaka pomoča, ki se lahko takoj razjasni.“

„O tem sem prepričan, gospod državni pravdnik“, je odgovoril Strnad, „prosim Vas samo, pregledjte tele spričala in listine.“

Državni pravdnik je ponudil nató gospodoma stole in začel pregledovati.

Včasih je pogledal Strnada po strani, slednjič pa je skočil s svojega sedeža in dejal:

„Imenitno, gospod doktor, imenitno, celo priporočilna pisma in protekcijo imate, kateri se mora tudi Vaš najhujši sovražnik udati. In ta gotovo nisem. Tu imate mojo desnico. Bodiva prijatelja, in dovolite mi, da Vam smem o Vaši čudni zadevi po svoji moči pomagati.“

Strnad mu je segel v roko in odgovoril:

„Saj sem takoj vedel, da ste poštenjak. Bodiva prijatelja in svetujte mi, kadar Vas bom potreboval!“

Nato je oštel državni pravdnik komisarja in zahteval, da prosi oba gospoda za odpuščanje.

„Prosim. oprostite mi, moji gospodje!“ je nato prosil komisar.

Strnad je samo pokimal z glavo, nadgozdar pa mu je dejal:

„To imate sedaj od tega, možiček. Le pojdite na luno svojo prtljago preiskovati.“

Komisar je potem odšel, in državni pravdnik je dejal:

„Rad bi zvedel še kaj natančnejšega o vaših doživljajih na Španskem, gospod doktor. To je moja uradna soba in delavnica, poleg imam pa svoj zasebni kabinet, kjer je gotovo kaj smodk in kak kozarček vina. Ali imate morda kake pol urice časa?“

„Prosimo, prosimo!“

Pravdnikov pisar je skočil izza mize, se globoko priklonil in odprl vrata. — —

Medtem je prišel na Bršljanovem mali Slavko na dvorišče in srečal Ludevita. Ker je bil namenjen k stotniku, je vprašal lovca:

„Dobro jutro, Ludevite. Ali je gospod stotnik doma?“

„Ne.“ je dejal lovec nekam otožno.

„Kje pa je?“

„Zaprli so ga!“

„Zaprli? Kdo pa?“

„Neki policijski komisar; gospoda doktorja Strnada tudi.“

„Gospoda doktorja Strnada tudi, ki ga imam tako rad. Kaj sta pa storila?“

„Ničesar. Nedolžna sta, tukajle.“

„Zakaj si pa pustil, da so ju zaprli?“

„Kaj naj bi pa bil storil!“

„Ničesar, seveda! Pojdi, pojdi, Ludevit, strahopeten si kakor zajec.“

„Saperlot, dečko, kaj pa ti veš!“

„Kedaj se pa vrmeta?“

„Ne vem. Včasih je kdo kar več let po nedolžnem zaprt.“

„Povej, Ludevit, kje sta pa?“

„Menda pri državnem pravdniku.“

„Kje pa je ta?“

„Na sodišču, v justični palači.“

„Na oni strani, kjer so okna zamrežena?“

„Da.“

„Veš kaj, Ludevit, jaz grem pa ponje v luknjo!“

„Neumost, tukajle! Državni pravdnik se ti bo samo smejal.“

„Kaj pa še! Saj vzamem puško s seboj!“

„Potem te niti k njemu ne pusté.“

„Tako!? To ne gre, da bila gospodjstotnik in dobri gospod doktor zaprta. Misliš, da jih nihče ne more rešiti iz luknje?“

„Nihče. Najboljše je, da pustimo stvar lepo v miru.“

„Le malo počakaj!“

Slavko je hotel oditi, a Ludevit mu je dejal:

„Nikar ne delaj neumnosti! Žal bi mi bilo, kajti zahvaliti se ti moram še!“

„Zahvaliti? Zakaj pa?“

„Ker si zahteval od gospoda stotnika častno besedo zaradi Valdine.“

„Saj sem to rad storil.“

„Dobro, daj mi pa tudi ti enkrat častno besedo.“

„Zakaj?“

„Da ne storiš nikakih neumnosti zaradi jetnikov!“

„Dobro, Ludevit. Tu imaš desnico!“

„Si že priden dečko! Sedaj bom vendar brez skrbi, tukajle.“

Slavko je nato odšel. „Častno besedo lahko dam, saj to niso nikake neumnosti!“ si je mislil. „Jahal bom na svojem malem konjičku v Ljubljano na sodišče. Če ne smem vzeti puške, pa vzamem revolver. Dobro, da me je naučil včeraj Ludevit streljati. Nabasan je, in če jih državni pravdnik ne spusti na mestu, ga pa ustrelim.“

Šel je v svoje stanovanje, vzel zeleni klobuček, vtaknil revolver v žep in jo krenil potem naravnost v hlev.

„Veš kaj, Micka,“ je dejal dekli, ki je bila slučajno v hlevu, „ali me imaš kaj rada?“

„Seveda!“

„Pa mi osedlaj mojega rjavčka.“

„Kam pa greš?“

„Jahal bom nekam z Ludevitom!“

„Ali ve mamica?“

„Ve.“

„Naj bo, ti ga bom pa osedlala.“

Poštenemu dečku se ni zdel greh, da se je malo zlagal, ker je bila stvar tako zelo važna.

Zajahal je potem svojega rjavčka in oddirjal proti Ljubljani.

Vsak, ki ga je srečal, se je ustavil in pogledal začudeno mladega jahača. V mestu ga je občudovalo vedno več ljudi. Slavko pa je jahal ponosno naprej.

Pred justišno palačo se je ustavil, razjahal svojega konjička, ga privezal za svetilko pred vhodom in vstopil.

V veži ga je vstavil portir in ga prijazno vprašal:

„Kaj bi pa rad?“

„Kje je državni pravdnik?“

„Kaj pa hočeš pri njem, dečko?“

„Moram mu nekaj povedati,“ je odgovoril Slavko prebrisano.

„Gotovo kako naročilo?“

„Tako je.“

„Pojdi v prvo nadstropje na levo in tam še enkrat vprašaj.“

Slavko je šel ponosno po stopnjicah in vstopil. V predsobi je čakalo mnogo ljudi. Pri pisalni mizi pa je sedel pisar in vprašal dečka:

„Kaj pa ti hočeš?“

„Iti hočem k državnemu pravdniku.“

„Ti, dečko!?“ je vprašal uradnik začudeno. „Kaj bi pa rad pri njem?“

„Naročilo imam.“

„A tako! Ali se mudi?“

„Zelo!“

Nato je šel uradnik v sosednjo sobo k državnemu pravdniku, se kmalu zopet vrnil in dejal Slavkotu:

„Le tu noter pojdi, dečko!“

Slavko je vstopil v pravdnikovo delavnico.

Državni pravdnik je prišel iz sosednje sobe in ga vprašal:

„Kaj mi pa ti lepega prineseš, moj sin?“

„Ali si ti državni pravdnik?“

„Gotovo, da sem.“

„Potem ti povem, da si zelo hudoben mož!“

Uradnik se je začudil in ga vprašal:

„Zakaj?“

„Ker vtikaš ljudi v ječo.“

„Kaj te pa to briga?“

„Mene? Oho! Pa še prav mnogo me briga, kajti vtaknil si dva v luknjo, ki jih imam zelo rad!“

„Katera dva pa?“

„Gospoda stotnika in dobrega strica Strnada.“

„A tako!“ je rekel uradnik. „Kdo si pa?“

„Slavko Krek sem.“

„Odkod?“

„Iz Bršljanovega.“

„Kaj pa hočeš pravzaprav?“

„To ne gre, da bi bila onadva zaprta!“

„A tako! Ali se misliš morda z menoj prepirati?“

„Seveda. A najprvo te uljudno prosim, da ju izpustiš. Ničesar hudega nista storila.“

„In če jih kljub temu ne izpustim?“

„Te pa prisilim.“

„S čim pa?“

„Če jih takoj ne izpustiš, te na mestu ustrelim, da, tako je, na mestu te ustrelim!“

„Dečko, ves vražji si!“

„Pa že ne, samo hraber sem!“

„Če me ustreliš, vtaknejo pa še tebe v luknjo.“

„Nič ne dé, imaš saj lepo plačilo, in jaz bom pri njih v ječi.“

„S čim me pa misliš ustreliti?“

„S temle revolverjem.“

Segel je v žep in potegnil iz njega revolver.

„Prokleta, saj se dečko res ne šali!“ je zaklical državni pravdnik.

„Oho, ali si morda mislil, da uganjam burke? Potem me pa že še ne poznaš; v resnici te ustrelim!“

„Ali je nabasan?“

„Kajpada! Vprašam te torej zadnjič: Ali ju izpustiš ali ne?“

Pisar je tedaj priskočil, da zabrani nesrečo, a državni pravdnik mu je dejal, da naj se nikar nič ne briga za to zanimivo stvar.

„Saj se te res bojim,“ je dejal potem. „In če ju zpustim, ali mi potem res ničesar ne storiš?“

„Ne, prav ničesar, še celo prav lepo zahvalil se ti bom.“

„To je prav! Ker si tako hraber dečko, ti pa izpolnim tvojo željo.“

„Ampak takoj, na mestu!“

„Seveda!“

„Ali res?“

„Res!“

Tedaj je vtaknil Slavko svoj revolver zadovoljno v žep in dejal:

„Saj sem vedel, da se me boš bal. Naj mi sedaj Ludevít še reče, da je neumnost, ker grem v mesto ustreliti državnega pravdnika.“

„Ali je to rekel?“

„Res, ta osel!“

„Saj res, skoraj bi bil imel Ludevít prav. Sicer sta pa bila gospod stotnik in stric Strnad prav zadovoljna v ječi. Še celo zelo dopadalo se jima je pri meni.“

„Tega pa že ne verjamem!“

„Saj se jima je prav dobro godilo. Ali naj ti morda pokažem, kaj da sta delala?“

„Prosim!“

„Pojdi torej z menoj!“

Nato je peljal dečka v kabinet.

Stotnik in Strnad sta se hudo začudila, ko sta zagledala Slavkoto. Tudi Slavko je debelo pogledal, ko je videl, da sedita lepo pri mizi, kadita in pijeta.

„Grom in strela, Slavko! Kaj pa ti tukaj iščeš?“ je vprašal stotnik.

„Oprostiti sem Vaju prišel.“

„Oprostiti? Bodi vendar pameten!“

„Saj sem. Prisilil sem gospoda državnega pravdnika, da Vaju takoj izpusti.“

„Dečko, pa saj nisi storil kake neumnosti!“

„Ali je to neumnost, če ustrelim državnega pravdnika, če me noče ubogati?“

Stotnik je skočil ves prestrašen s svojega stola, in uradnik mu je moral povedati ves dogodek.

„O Gospod Bog, dečko, bodi vendar pameten!“ je potem zaklical. „Saj niti zaprta nisva bila! Kako nesrečo bi bil lahko storil! Od danes naprej te bom držal mnogo bolj na kratko!“

„Nikar se ne jezite, gospod stotnik,“ ga je miril državni pravdnik. „Stvar je bila sicer res malo kočljiva, pa nikar ne mislite, da sem bil v smrtni nevar osti. Iz tega dečka pa bo še enkrat nekaj. Le dobro ga odgojite, gospod stotnik!“

Stotnik je prikimal.

„Tudi jaz sem že večkrat isto premišljeval. Ta deček je res zelo nadarjen. Pa dovolite, gospod, da se posloviva, kajti vidim, da doktor že komaj čaka, da prične zdravljenje svoje predrage neveste.“

„Ali poskusite ono skrivnostno in strašno zdravilo še danes?“ je vprašal pravdnik zdravnika.

„Še danes, ker ne smem dalje odlašati.“

„Oh, jaz bi bil tudi rad zraven.“

„Prosim, če imate čas, pa pojdite z nami, da vidite kak učinek ima zdravilo, in pozneje imam saj verodostojno pričo.“

„Torej dobro, pa se peljem z Vami,“ je dejal uradnik. „Gotovo Vam bo pozneje koristilo, če sestavim natančen zapisnik, kjer bo vse uradno potrjeno.“

Naročil je še nekaj stvari svojemu pisarju, in potem so se vsi trije odpeljali. Slavko pa je jahal na svojem konjičku in premišljeval med potom današnji dogodek. Slednjič je spoznal, da je vendarle storil neumnost, in bilo ga je zelo sram.

Ko je prijahal domu, ga je že čakala mati na pragu.

„Slavko, pojdi malo sem!“ je dejala.

„Tako mama!“ je odgovoril in skočil s konjiča.

„Zakaj me pa nisi vprašal, če smeš iti z doma?“

„Ker niste smeli vedeti, kam da jašem.“

„Kje si pa bil?“

„Pri državnem pravdniku v Ljubljani.“

„Moj Bog, ali res? Po kaj si pa šel tja?“

„Ustreliti sem ga hotel, če ne izpusti gospoda stotnika in strica Strnada iz ječe.“

„Ali se ti meša!“ je zaklicala vsa prestrašena.

„Ali si govoril z državnim pravdnikom?“

„Sem.“

„In mu grozil z revolverjem?“

„Da.“

„Jezus Marija! Nesrečen otrok, vse nas spraviš v nesrečo! Kaj pa je rekel državni pravnik? Čudno, da te ni vtaknil takoj v luknjo!“

„Saj niti hud ni bil. Malo se je nasmejal in dejal, da jih bo izpustil, ker ga je strah pred menój.“

„In potem?“

„Me je pa peljal v neko sobo, kjer sta sedela, kadila smodke in vino pila.“

„Torej nista bila niti zaprta?“

„Ne. Oh, mamica, kako me je sram! Oh, kako neumnost sem storil!“ je dejal in debele solze so mu zalile cveteče lice.

„Le pomiri se! Šla bom k gospodoma in jih prosila odpuščanja.“

„Mamica, jaz grem z Vami!“ je dejal odločno.

„Zakaj?“

„Jaz ju moram prositi odpuščanja, ne ti.“

Tedaj ga je objela in poljubila. Njeno srce je od veselja zaigralo. Revna, neizobražena žena je bila, a čutila je, da ima zaklad, ki je vreden milijone.

„Pa pojdi z menoj,“ je odgovorila. „Pa obljubi mi, da ne storiš nikoli več kaj takega.“

„Nikoli več, mamica!“

„No, te bom pa z nečém razveselila. Dobila sem drago, ljubo pismo. Ugani, kdo da je pisal!“

„Oče!“ je dejal Slavko in poskočil od veselja.

„Uganil si! Kaj misliš, kaj mi piše!“

„Morda celo, da pride domov! Ali sem uganil, mamica?“

„Si, moj Slavko!“ je dejala vsa srečna.

„Juhéj, juhéj, oče pride!“ se je veselil deček.

Kmalu potem sta šla v graščino odpuščanja prosit, a se vrnila, ne da bi bila kaj opravila, kajti gospoda je želela, da jih puste vsi v miru, ker so bili v sobi pri bolnici.

Silva je bila v najlepši sobi. Pri njej so bili zdravnik, stotnik, državni pravdnik, gospa in gospica Strnadova in Alimpo s svojo Elviro.

Še celo pravdnika je ganil pogled bolne grofice, ki je ležala na divanu in molila.

Državni pravdnik je vse natančno zabelježil v uradni zapisnik. Potem ga je prebral, in vsi so se podpisali.

Nato je vzel Strnad iz žepa malo stekleničico, kanil v žlico vode par kapljic strupa, in roka se mu ni tresla niti za stotinko milimetra.

„Če Vas vidim, kako ste mirni, se mi zdi, da bi Vam zaupal tudi sto tisoč na smrt bolnih!“ je dejal državni pravdnik.

„Verjemite mi,“ je rekel Strnad s tresočim glasom, „da se težko premagujem. Edino sredstvo rabim, ki more ozdraviti moje najdražje blago na svetu. Gre se pa tudi za moje življenje in srečo. Moja duša se trese od strahu, a moje telo mora biti mirno, ker sem zdravnik. Sebi ne zaupam, ampak samo znanosti in Božji pomoči!“

Vsi navzoči so se jokali od sočutja.

Stotnik si je brisal solze, in ravnotako pravdnik. Gospa Strnadova in Vida sta jokale, objele bolnico in jo poljubovale. Alimpo in Elvira sta se režala kakor za stavo.

Samo Strnad je bil navidezno miren.

„Primate jo,“ je dejal.

Mati in sestra sta vzravnale Silvo in jo držale. Strnad pa je približal žlico njenim ustnicam. A nenadoma jo je zmaknil, zakril svoj obraz z levico, se tresel po celem telesu in glasno zaihtel:

„O moj Bog, skoraj se ne morem več premagovati! Daj mi svojo pomoč!“

Vsi so se začeli z novega jokati.

Ko so se zopet pomirili, je približal Strnad drugič žlico Silvinim ustnicam. Bolnica je odprla mehanično usta in popila tekočino do zadnje kapljice.

Strnad je stopil par korakov nazaj, zaihtel, položil žlico na mizo in vzdihnil proti nebu:

„Oče Nebeški, ali naj se mi posreči, ali pa naj umrem!“

„Moj ljubi, dobri sin!“ je ihtela Strnadova mati, ga objela in poljubila. „Le zaupaj! Vsemogočni Bog bo uslišal tvojo prošnjo!“

„Niti mislil nisem, da sem tako mehkega srca,“ je dejal nadgozdar.

„Kak učinek pa bo imelo to zdravilo?“ je vprašal državni pravdnik.

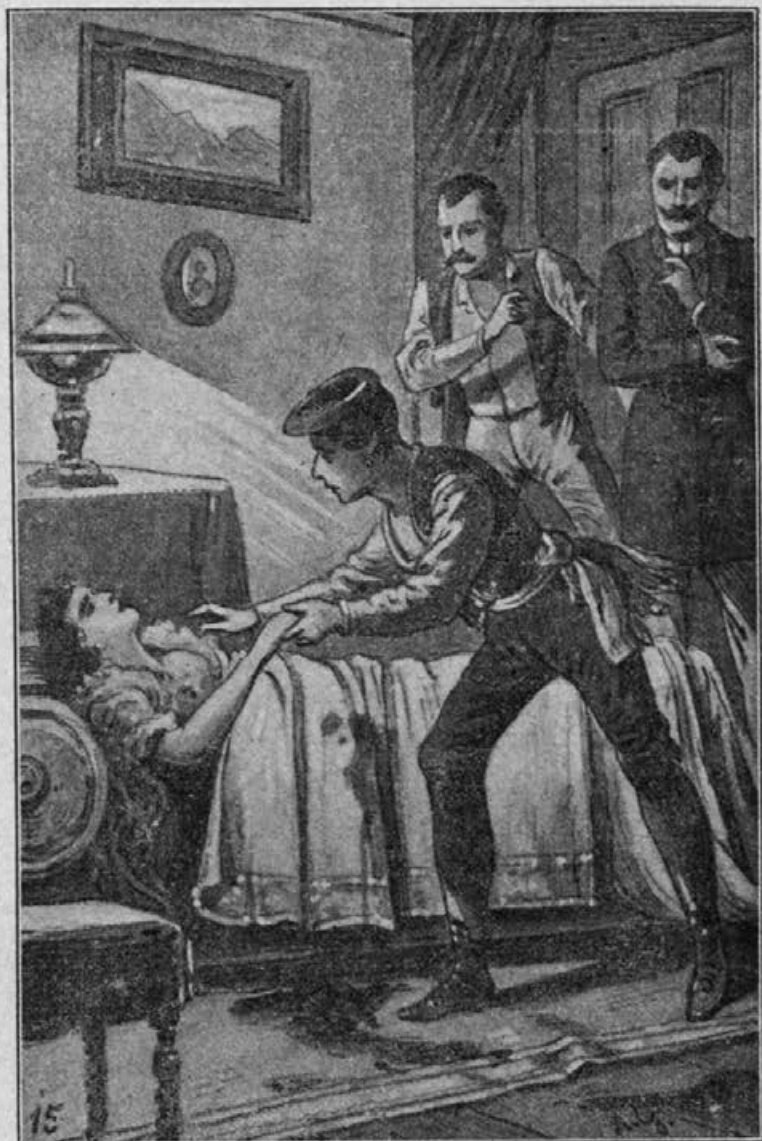
„Če bo sploh kakega imelo, bomo kmalu videli,“ je odgovoril Strnad. „V desetih minutah mora zaspati. Spati mora potem zelo dolgo, mogoče celih osemindeset ur. Če se vmes zbudi, moram še dodati zdravila. Če bi jo pa tresla mrzlica, tedaj je bilo preveč, in dati ji moram takoj kako protizdravilo. Ves čas jo moram varovati. Gospod stotnik, prosim Vas, naj bo celo noč in dan pripravljen osedlan konj, če bi slučajno rabil kako zdravilo, ki ga nimam tu.“

„Dobro, bratranec; zamòjdel osedlam vse konje, če bi bilo treba,“ je odgovoril nadgozdar.

Vsi so čakali deset dolgih minut. Naenkrat se nasloni bolnica počasi na blazino, ustnice so se ji premikale vedno počasneje, kmalu so se čisto umirile in slednjič je zaprla oči.

„Hvala Bogu!“ so molili vsi navzoči.

„Na pol se je že posrečilo!“ se je razveselil Strnad. „Mati, oblečite jo v spalno obleko in jo spravite v posteljo. Mi gremo, a v petih minutah se zopet vrnem!“

Carba je stopila bliže in jo preiskala.

Nato so gospodje odšli.

Alimpo je šel na dvorišče in srečal Ludevita, ki ga je radovedno vprašal:

„Torej, kako je, gospod Alimpo, dobro ali slabo?“

„Rien comprends,“ je odgovoril kastelan.

„Kako je z grofico mislim!“

„Rien comprends!“

Lovec je prijel tedaj Španca pod pazduho in ga peljal k Slavkotu rekoč:

„Kajné, Slavko, da znaš govoriti s tem Alimpom?“

„Znam,“

„Pros m te, bodi najin tolmač.“

„Bom.“

„Reči mu torej, da naj nam pove, kako je z grofico.“

Vsi trije so se vsedli na klop, tudi gospa Krekova in dekla sta prišli. Nato je začel Alimpo pripovedovati, in Slavko je prestavljal. Kmalu so se vsi skupaj jokali. — —

Minilo je poldrugi dan. Na Bršljanovem je bilo vse mirno in tiho. — —

Drugi dan je prišel krmar Krek domov. Na tihem je obiskal stotnika in gospo Strnadovo.

Po kosilu je sedel s svojo ženo in Slavkotom za mizo v svoji sobi in se z njimi pogovarjal.

„Kako je ime grofici?“ je vprašal.

„Silva“, je odgovorila njegova žena.

„Kako se pa piše?“

„Rodri — Rodri — ne morem si imena zapomniti.“

„Rodervanda,“ je rekel Slavko.

„Rodervanda?“ je vprašal Krek in malo pomislil „Hm, iz Španskega je doma?“

„Da.“

„Morda se pa piše Rodriganda?“

„Da, da, tako se piše!“ je rekel Slavko.

„Res?“

„Je že prav,“ je pritrdila mati. „Ali poznaš to graščino?“

„Ne, ampak slišal sem že o njej. Hm! Cudno!“

„Kaj pa?“

„In doktor Strnad je bil po nedolžnem zaprt?“

„Da. Gospa Strnadova mi je pravila.“

„Kje pa?“

„V nekem mestu, čegar ime se glasi kakor porcelan.“

„V Barceloni kajné!“

„Da, da, tam.“

„Čudezno, res čudezno!“ je dejal krmar.

„Kaj pa imaš?“

„Ali morda veš, zakaj so ga zaprli?“

„Tega mu niti povedali niso.“

„Pa saj ne zaradi nekega moža, ki je izginil iz Rodrigande?“

„Ne. Ampak — — moj Bog, kaj pa veš o tem? Na Rodrigandi je res nekdo izginil. Gospa Strnadova mi je pravila.“

„Oh, kdo pa?“

„Neki huzarski poročnik.“

„Hm! Ali ne vedó, kam pa je izginil?“

„Ne. Le počakaj: doktor Strnad misli, da so ga odnesli na neko ladijo.“

„Grom in strela, saj se vse strinja! Kako se je pa imenovala ladija?“

„Tega mi gospa Strnadova ni povedela.“

„Res ne? Ali ni bila »Pendola«? Pomisli natančno!“

„Dobro vem, da mi ni povedala imena.“

„Tudi ničesar drugzega ni povedala.“

„Pač, rekla je, da je bil nek advokat zraven.“

„Kako se je pa pisal?“

„Nisem si zapomnila njegovega imena, ker je tuje.“

„Ali se je pisal Gasparino Kortejo?“

„Res je, ravno tako je rekla. Kje si pa vse zvedel?“

„Že še vse zveš. Najprvo pa moram govoriti z doktorjem Strnadom, morda bi mu ne bilo ljubó, če drugim kaj povem.“

Ob istem času je sedel Strnad pri Silvini postelji. Njegova mati pa je sedela pri oknu in kvačkala.

Grofica je spala že celih dvainštirideset ur neprenehoma. Ležala je v postelji in se ni ganila.

„Mati!“ zakliče Strnad na tihem.

„Kaj pa je, moj sin?“ mu je odgovorila.

„Pojdi malo sem!“

Bojazljivo ga je pogledala in stopila k Silvini postelji.

„Primi jo za roko! — Ali čutiš kako žila bije?“

„Saj res, čutim!“

„Poglej ustnice, kako se rudečijo, in kako izginja mrtvaška bledica z njenega obraza! Pojdi k stotniku in reči mu, da se grofica v pol ure zbudi!“

„Oh, moj sin! Ali se bo posrečilo?“ ga je vprašala in pritisnila njegovo glavo na svoje srce.

„To je še v Božjih rokah. Mati, veruj mi, tako goreče še nisem molil nikoli.“

„Bog naj te usliši, moj dobri otrok!“

Nato je odšla, a se kmalu zopet vrnila, vendar delati ni mogla več. Molila je iskreno iz dna svojega materinskega srca, kajti vedela je, da njen sin ne preživi nesreče.

Cez pol ure je začela bolnica počasi dihati. Njena lica so se porudečila, — premaknila je roko, — in trenila z trepalnicami. Potem se je naslonila z glavo na stran. Strnad je držal njeno roko v svoji. Hotelo mu je počiti srce vsled vrnemirjenja, in vendar se je premagoval.

Kar je odprla Silva oči in gledala mrtvo predse — — „Oče Vsemogočni, pomagaj! Sedaj se odloči“ je molil Strnad na tihem.

Gledala je par trenutkov sanjavo tja vendán, potem je pa začela ogledovati začudeno in trezno posamezne stvari v sobi.

„Hvala Bogu! Dobljeno je!“ je vriskalo Strnadovo srce.

Kar čuti Silva, da jo drži nekdo za roko in se nehoté obrne proti njemu. Spoznala ga je in zaklicala:

„Janko, moj Janko!“

„Moje življenje, moja sreča, moje vse,“ je odgovoril s tresočim glasom Strnad.

„Kje sem pa? Kako dolgo sem pa spala?“

„Le pomiri se, saj si pri meni,“ jo je prosil, objel in pritisnil na srce.

„Saj sem mirna, da sem le pri tebi,“ je odgovorila prisrčno in mu pomudila cveteče ustnice za poljub.

„Gotovo sem spala zelo, zelo dolgo.“

„Zelo dolgo. Bila si bolna.“

„Bolna?“ je vprašala in malo pomislila. „Kako to? Saj sem spremila včeraj mojo Emo v Pons, in potem, — oh, tebe ni bilo doma. Peljala sem se v Manrezoh korejidorju in se kregala z Alfonzom in Kortejom, ker mi nista hotela povedati, kje da si. Pozneje sem slišala strel v Kortejevem stanovanju; kar mi postane

slabo, hotela sem iti spat in med molitvijo sem zaspala. Kje si pa bil Janko?"

„V Barceloni.“

„In mi nisi preje ničesar povedal, ti porednež!“

Sedaj je vzdihnila na tihem Strnadova mati za preprogo pri oknu. Silva je slišala vzdih.

„Kdo se pa joče? Ali moja Elvira?“ je vprašala.

„Ne, srce moje.“

„Kdo pa?“

„Neka zelo dobra in ljuba gospa, ki bi te rada videla.“

„Tuja gospa!“ je zaklicala in zarudela, ker je sepela v sami spalni srajci pred svojim ljubčekom. „Kdo pa je ta gospa?“

„Moja — — mati.“

Silva ga je najprvo debelo pogledala in potem veselo zaklicala:

„Tvoja mati? O, kaka sreča! Pokliči jo, naj pride sem! Hitro, hitro!“

„Ampak, Silva, govoriti moraš francosko, ker ne zna španskega!“

„Naj le pride. Hitro!“

„Mati“, je prosil Strnad, „pridi sem! Videti te hoče!“

„Moj sin, ne razumem, kaj da sta se pogovarjala, a uganila sem, da se popolnoma zaveda, in da sta srečna. Kajné?“

„Prav imaš. Bog je ulišal našo molitev. Pojdi sem!“

Ko je prišla mati k postelji, je razprostrla Silva svoje roke in dejala:

„Vi ste mati mojega Jankota? Pristrčno Vas pozdravljam! Sedaj imam saj mater; naj bom Vaša dobra hčer!“

Gospa Strnadova je položila svoje roke na Silvino glavo in dejala :

„Božji blagoslov te sprejmi, moj otrok!“

Potem sta se objeli; Strnad pa je šel stotniku povedat, da je Silva ozdravela.

Stotnik je od samega veselja dirjal po sobi semtertja, vpil, se veselil in ni vedel, kaj naj stori.

Strnad se je kmalu zopet vrnil k Silvi, kajti preprečiti je moral, da ne bi govorile o stvareh, ki bi bolnico vznemirile. Še vedno sta se objemali in jokali.

„Moj Janko, hvala ti za mater, oh, kako jo imam rada! Pa povej mi, ali sem res bila dolgo bolna?“

„Cele tri mesece,“

„Tri mesece?“ se je začudila. „Tedaj se nisem zavedala?“

„Čisto nič.“

„In ti si me ozdravil?“

„Da. Z Božjo pomočjo sem našel pravo zdravilo.“

„Kje pa je Alfonzo, Kortejo, Alimpo in dobra Elvira?“

„Alimpo in Elvira sta tu. Vse drugo ti pa povem pozneje, ker sedaj še ne smeš preveč govoriti in se vznemiriti.“

„Ubogala te bom. Samo povej mi še: Kje da sem?“

„Pri nekem dobrem prijatelju.“

„Torej ne na Rodrigandi?“

„Ne. Še danes zveš vse.“

„In,“ je vprašala počasi, „moj oče? Ali se je res ubil?“

„Ne, še živi. Sedaj pa le molči, srce moje, da zopet ne zbolíš!“

„Veš kaj, Janko, še nekaj bi ti rada povedala, a ne kot ljubčeku, ampak kot zdravniku. — Lačna sem.“

Strnad bi bil skoraj zaukal od veselja, in odgovoril je:

„Ves srečen sem, da si želiš jedi, kajti to je najboljše znamenje, da popolnoma ozdraviš. Zapisal ti bom nekaj na list, in mamica bo šla v kuhinjo!“

Gospa Strnadova je šla z listom v kuhinjo in srečala med potjo nadgozdarja.

„Ali je res zdrava?“ jo je vprašal.

„Hvala Bogu, res.“

„Kam pa greste pravzaprav?“

„V kuhinjo!“

„Zakaj?“

„Gospod doktor ji je nekaj zapisal.“

„Kaj pa? Pokažite list!“

Prebral je list in dejal:

„Kaj? Čisto juho z jajcem in malo kuhanega sadja?! Za vruga, ali nori? Jelenovo pečenko, emoke, kislo zelje, klobase, kumarce in arnika z jesihom in oljem naj je, to jo bo okrepčalo, to.“

Gospa Strnadova se mu je nasmejala in odšla v kuhinjo. Podgornik pa jo je krenil čez dvorišče h Kreku, ki je sedel ravno na klopi pred hišico.

„Krek, ali že veste, da je ozdravil gospod doktor Strnad grofico Rodriganda?“

„Že.“

„Ta doktor je pa res sam vrag kar se medicine tiče; a dobrega okusa v jedi pa nima. Ali ga še niste nič videli?“

„Še ne. In vendar bi tako rad z njim govoril. Povedati mu imam nekaj zelo važnega o Rodrigandi na Španskem.“

„Grom in strela! Kaj pa?“

„Morda bi bilo gospodu doktorju neljubo, če komu drugemu kaj povem, ker je zelo važna skrivnost.“

„A tako! Če ste danes doma, bom pa povedal gospodu Strnadu, da bi radi govorili z njim.“

„Prosim, cel dan bom doma.“

„Zbogom!“

Kmalu potem je nesla Elvira Silvi juho.

Elvira je bila vsa srečna, da je njena ljuba gospodarica zopet ozdravela. Silva pa je povžila juho in kohano sadje; in njena lica so se lepo porudečila. Strnad je bil prepričan, da bo govoril lahko že danes z njo o žalostnih dogodkih, vsled katerih jo je popihal iz Španskega v Avstrijo.

Po jedi je Silva zadremala. Gospa Strnadova in Elvira sta ostali pri bolnici, Strnad pa je šel malo na svež zrak.

Na dvorišču je sedel krmar na klopici pred svojim stanovanjem. Ko je zagledal Strnada, ga je uljudno pozdravil. Strnad mu je odzdravil in zapazil, da želi mož z njim govoriti.

„Oprostite! Ali ste Vi gospod doktor Strnad?“ je vprašal Krek.

„Sem.“

„Imam Vam nekaj važnega povedati, ali imate morda malo časa?“

„Imam. Kajné, Vi ste krmar Krek, oče našega malega Slavkota?“

„Da, gospod doktor. Pred kratkem sem prišel šele domov.“

„Ali bi se radi pogovorili kaj o zdravniških stvareh?“

„O ne; ampak gledé tega, kar ste doživeli na Španskem.“

„Oh, ali ste bili na Španskem?“ se je začudil Strnad.

„Ne; ampak zvedel sem na svojem potovanju marsikaj, kar je zelo važno za Vas.“

Nato se je usedel Strnad na klop, in Krek je začel pripovedovati, kar je slišal v Fanšalu, in kar je doživel na morju. Ko je končal, ga je vprašal Strnad ves radoven in začuden :

„Ali je res bil nek jetnik na dnu ladije?“

„Res.“

„Katerega so ugrabili na Rodrigandi?“

„Da.“

„In neki Gasparino Kortejo je vse to provzročil?“

„Da.“

„Kako ste rekli, da se piše kapitan?“

„Henrik Landola. Njegova ladija pa se imenuje »La Pendola«.

„Mislite, da je Landola oni črni kapitan?“

„Prepričan sem, da nihče drugi. »Pendola« je ona znana roparska ladija »Lijon«, pred katero ni nihče varen.“

„Moj Bog! Torej je Landola oni kapitan Grandeprij?“

„Gotovo, gospod doktor.“

„Saj to vse natančno soglašá s tem, kar mi je pravil Gabrilo v ječi!“

„Kaj pravite, Gabrilo?“ je vprašal Krek. „Morda Jakob Gabrilo?“

„Da. Ali ga poznate?“

„O, zelo dobro. Priden dečko je bil. Služila sva skupaj na ladiji »Entrebridi«, in pozneje tudi na »Kontridi«. Slišal sem, da je zašel potem med morske roparje. Škoda bi bilo zánj.“

„Res je, res; priznal mi je na smrtni postelji. Slišal sem njegovo izpoved, ker sva bila v eni celici sku-

paj, kjer je tudi umrl. — Ali morda veste, kje je sedaj »Pendola«?

„Ne. Take roparke ladije so danes tu, jutri tam.“

„Ali bi se morda vendar dalo zvedeti, v katerem morju da je?“

„Seveda, pri konzulatih in pri zunanjem ministerstvu na Dunaju.“

„Tako bom sporočil na Dunaj, da naj telegrafičnim potem poizvedujejo, kje da je »Pendola«.“

„Čemu pa?“

„Ker hočem iti za njo, da osvobodim jetnika.“

„Ali ima njegova prostost toliko važnost za Vas?“

„Zelo veliko! Vam že še vse pozneje povem. Povejte: Ali imate stalno službo?“

„Ne.“

„Ali se upate voditi majhen, močan parnik, ki bi se lahko spopadel s »Pendelo« sredi morja?“

„Upam, če imam zanesljivega krmarja, par dobrih topov in pridno, hrabro moštvo.“

„Koliko bi stal tak parnik približno?“

„Štirideset tisoč tolarjev.“

„Morda bi dobili kje kakega starega?“

„Hm, komej. Take male ladije imajo samo milijonarji, ki jih pa ne prodajo. Sicer pa slaba ladija itak ni za rabo.“

„Kje pa delajo najboljše ladije?“

„Na Škotskem v slavni stavbeni družbi za ladije v Grinoku. Naročiti morate pa ladijo osebno.“

„Ker se jaz nič ne razumem na tako stvar, bi morala torej skupaj tja potovati. Saj greste z menoj, kajne?“

„Prav rad, gospod doktor!“

„Stvar bom še natančneje premislil. Vi boste kapitan, in če se nam posreči osvoboditi jetnika, dobite

dobro plačilo. Sedaj pa grem še malo v gozd. Lahko noč, krmar!“

„Lahko noč, gospod doktor.“

Podala sta si roke in se ločila.

Čez dobro uro se je šele vrnil Strnad v graščino. Ko je stopil v Silvino sobo je videl, da se njegova ljubica joče. Kastelanka je sedela pri njej in se tudi jokala. Strnadova mati pa je sedela pri oknu in mu prišla takoj naproti.

„Hvala Bogu, da si prišel, Janko!“ je dejala. „Španskega ne razumem, a mislim, da je Elvira gotovo preveč čvekala. Prosila sem jih, pa ni nič pomagalo.“

„Nikar ne bodi hud, moj Janko! Elvira mi je več stvari povedala,“ je rekla tedaj Silva.

„O, moj Bog, da bi ti le ne škodovalo!“

„O prav nič. Sedaj se šele dobro počutim, ko vse vem. Ali sem bila res blazna?“

„Res. Vsled istega strupa, kakor tvoj oče!“

„Ali mi ga je Kortejo zavdal?“

„Slutim. Le pomiri se, moje srce, še danes ti vse natančno razložim. Ker že nekaj veš, in si že popolnoma zdrava, ti bom pa povedal resnico.“

Vsedel se je poleg nje in ji pravil cel večer o dogodkih na Rodrigandí, v ječi in tako dalje.

Drugo jutro je prišel Alimpo k grofici. Ni se mogel dovolj naveseliti, ker je videl zopet svojo ljubo, ljubo, milostivo konteso čvrsto in zdravo.

Silva se mu je zahvalila, ker je pomogel Strnadu in njej z denarjem, in ga prosila, da naj gre po Strnada, češ da hoče iti z njim na izprehod.

„Takoj, takoj! O, naša dobra, milostiva kontesa zna zopet govoriti in iti na izprehod!“ je dejal in odšel.

Ko je prišel v dveh minutah Strnad k njej, se je veselil, da se čuti že popolnoma zdravo, in ji dovolil, da sme iti z njim na izprehod.

Že uro preje je šel mali Slavko v gozd obiskat svojega dobrega znanca Tombija.

Tombi je bil gozdni čuvaj in je stanoval precej daleč v gozdu v mali, samotni hišici. Tombi je naučil Slavkota marsikaj koristnega in je bil ponosen nanj.

Ko je prišel Slavko do hišice je potrkal na vrata.

„Kdo pa je?“ je vprašal močan, možki glas.

„Slavko!“ je odgovoril deček.

„Tako!“

Tombi ni mogel takoj odpreti, kajti baval se je ravno s stvarjo, o kateri ni smel deček ničesar vedeti. Sedel je pri zaprtih oknih pri ognjišču in bral pismo, ki je bilo pisano v tuji pisavi. Na ovitku je bil poštni pečat iz Manreze na Španskem. Naslov se je glasil: „Gozdnemu čuvaju Tombiju na Bršljanovem pri Ljubljani, Avstrijsko.“ Pismo je bilo pisano z arabsko pisavo, jezik pa je bil malajski, in sicer v onem narečju kakor ga govore na zahodnih otokih tihega oceana. Pismo se je glasilo takole!

„Tombiju.

Moj sin!

Vesela sem, da se našim varovancem dobro godi. Žalibog, da ne tudi doktorju Strnadu. Odpotoval je z blaznico čez mejo, in šel skoraj gotovo v Pariz. Mogoče, da pride tudi k svoji materi in sestri. Če pride, pazi, da se jima ničesar ne pripeti. Gotovo pride še čas, ko se maščujemo nad svojimi sovražniki.

Piši mi natančno vse, kar se pripeti. Tudi jaz

ti vse sporočim. Ti si prihodnji ciganski kralj. Ne pozabi, da je tvoje varstvo mogočno!

Tvoja mati
Carba, kraljica.“

Včeraj je prejel Tombi pismo. Danes ga je še enkrat prebral, a Slavko ga je motil. Hitro je zložil pismo in ga vtaknil v fino usnjato listnico. V listnici je imel tudi fino, z zlatom obrezano knjižico, kjer je vse važne stvari zapisal in sicer v malajskem jeziku. Tudi velik kupček bankovcev je imel v listnici. Ko je zaprl vse skupaj v omaro, je šele odprl vrata.

„Dobro jutro, Tombi!“ ga je pozdravil deček.

„Dobro jutro!“ je odzdravil čuvaj.

Bil je močne in čvrste postave. Kdor je poznal grofa Alfonza de Rodriganda, ta je takoj uganil, da mu je čuvaj Tombi zelo podoben.

„Ali si šele vstal?“ ga je vprašal Slavko.

„O ne, čakal sem celo noč na divjega kozla, in ga tudi dobil. Tamle v jami leži! Pojdi, ga greva gledat!“

„Ali je lep kozel! Veš Tombi, ti si pa dečko!“ ga je pohvalil Slavko.

„Slišal sem, da si ustrelil pred par dnevi lisjaka.“

„Sem ga, sem!“ je odgovoril Slavko ponosno.

„Zakaj te pa ni bilo nič k meni te dni?“

„Nisem imel časa, ker je prišel stric Strnad.“

„Ali je prišel še kdo z njim?“

„Da. Grofica Rodriganda, Alimpo in njegova Elvira.“

Ali še ne veš tega?“

„O pač! Ali se ti dopadejo?“

„Seveda. Strica Strnada imam zelo rad, in Elvira je tako debela in dobra, da jo mora vsak rad imeti če jo le vidi.“

„Torej, debel mora biti, da si ti kdo dopade!“ se je nasmejal Tombi. „Ali ni bila grofica bolna?“

„Pa še hudo bolna je bila. Ampak stric jo je kmalu zopet ozdravil. — Sicer pa veš kaj, Tombi, pojdiva malo streljat!“

Tombi je prikimal, šel po svojo puško in privezal tarčo na debel hrast. Tu sta navadno streljala, in tu se je izuril Slavko v streljanju. Tombi je bil izvrsten strelec, a tudi Slavko ni zaostajal mnogo za njim. Med vajami sta se pogovarjala v tujem, zelo čudnem jeziku, katerega se je priučil dečko igraje, in katerega ni razumela živa duša.

Ko sta končala vajo, sta šla skupaj v graščino; Tombi je namreč nesel kozla nadgozdarju.

Šla sta molče dalje. Kar zaslišila od daleč nek glas.

„Pojdi hitro, da se skrijeva za onile grm, mogoče zasačiva kake gozdne tatove.“

Komej sta stala za grmom pol minute, pa prideta mimo Strnad in grofica Silva de Rodriganda.

„Donarita!“ je zamrmral Tombi začudeno, „cel knez Olzuna! Kakor dva krajcarja!“

„Kaj?“ je vprašal Slavko po tihem.

„O nič, nič,“ mu je odgovoril čuvaj. „Kdo pa je ta orjak?“

„Stric Strnad in pa grofica.“

„Počakajva, naj gresta mimo!“

Komaj je spregovoril te bedese, ko zašumi nekaj v gozdu, in rjoveč divji prešič pridere iz gozda, ter gre naravnost proti Strnadu in Silvi.

„Sveta Madona!“ je zaklicala Silva vsa prestrašena.

„Moj Bog!“ je zavpil Strnad, ker ni imel nikakega orožja s seboj.

Strnad je zgrabil svojo ljubico in skočil z njo v stran. V istem trenutku počí strel — — — Slavko je ustrelil divjega mrjasca, ki se je zgrudil mrtev na tla, ravno ko se je hotel vreči na Strnada in Silvo.

„Hurá! Je že mrtev!“ je tedaj zavriskal deček.

Šele sedaj je zapazil Strnad, kaj da se je zgodilo.

„Ti? — ti si ga ustrelil, Slavko?“ je vprašal dečka.

„Da jaz! Ali je že čisto mrtev, stric?“

„Mislim, da je! Slavko, ljubček moj, rešil si náma življenje!“

„O ne, stric,“ je odgovoril deček. „Močan si, gotovo bi ga bil z ного baenil, in mrtev bi bil. Zato sem vesel, da sem bil urnejši kot ti.“

„Kaj pa delaš pravzaprav tu v gozdu?“ ga je vprašal zdravnik.

„Bil sem pri Tombiju, ki nese ravno divjega kozla v graščino, ki ga je danes ponoči ustrelil.“

„Kdo pa je Tombi?“

Tedaj je stopil čuvaj izza grma, in deček je odgovoril:

„Tale mož je Tombi. Gozdni čuvaj je in spada k graščini.“

Ko je zagledal Strnad čuvaja se je začudil. Tudi Silva se je zelo začudila in zaklicala:

„Alfonzo! Oh ne! Ampak kako podoben mu je!“

„Tombi Vam je ime?“ ga je vprašal Strnad. „To ni slovensko ime.“

„Saj tudi nisem Slovenec, ampak žitano.“

„Cigan torej, in sicer španski, ker samo španski cigani se imenujejo žitani,“ je dejala Silva.

„Tako je, milostiva dama,“ je odgovoril Tombi špansko, ker je Silva špansko govorila.

„Iz katere okolice ste pa doma?“

„Iz nobene,“ je odgovoril čuvaj bolešno. „Žitano ima domovine. Nikjer ne marajo zanj.“

„Kako pa pridete sem?“

„Prepotoval sem Špansko, Francosko, Nemško in Avstrijsko. Ko sem prišel sém, je bil ravno velik lov. Gospod stotnik me je najel kot gonjača, in ker je bil z menoj zadovoljen, ker sem znal dobro streljati, me je vzel v službo kot gozdnega čuvaja. In sedaj sem že tri leta tu.“

„Torej ravno tako dolgo, kakor je moja mati tu. — Ali imate kaj sorodnikov?“ je vprašal Strnad.

„Zelo mnogo; vsi žitani so moji bratje in sestre. Očeta nimam, mati pa še živi, ime ji je Carba.“

„Carba?“ se je začudila Silva. „Ali res?“

„Da Carba,“ je odgovoril cigan.

„Saj je bila večkrat na Rodrigandi, in mi je celo parkrat prorokovala. — Oh, sedaj se spominjam! Svetovala mi je — — —“

„Kaj pa?“

„Poznala te je!“

„Poznala me je?“ se je začudil Strnad.

„Da. Prišla je v graščino, ko so hoteli oni trije zdravniki operirati mojega očeta, in mi rekla, da more mojega očeta rešiti samo mlad zdravnik, ki živi v Parizu. Tedaj sem se spomnila náte. Prikimala mi je in rekla, da si pri profesorju Leturbirju.“

„Čudežno!“ je dejal Strnad.

„Mati Carba ve vse in pozna vse,“ je pripomnil čuvaj ponosno. „Carba je kraljica Brinjarov in Lambadarov, in mogočnejša je kakor marsikak posvetni knez!“

„Zakaj pa ostanete potem tu?“

„Carba me že pokliče, kadar me rabi.“

„Želim ji vse dobro, kajti njenemu sinu se moram zahvaliti; rešil mi je življenje, ker je bil slučajno s Slavkotom tu.“

Nato je podal Strnad Silvi roko, in šla sta počasi proti domu.

„Oh, kaki junaki ste Slovenci!“ je dejala Silva. „Tako mlad deček je Slavko, pa je že tak junak.“

Ko sta prišla domov, je naročil Strnad Ludevitu, da naj gre z vozom v gozd po mrjasca. Ludevit je kar stremel, ko je slišal, da ga je ustrelil Slavko.

„Pa sem ga tudi jaz odgojil,“ se je pobahal Ludevit. „Sicer Vas pa čaka nek gospod. Pripeljal se je s kočijo.“

Strnad je spremil Silvo v njeno sobo in šel potem hitro v sprejemno sobo, kjer sta ga čakala državni pravdnik in Podgozdar.

Vsa vesela sta ga pozdravila, in Strnad jima je povedal potem ves dogodek. Kar načuditi se nista mogla, in nadgozdar je zaklical ves razburjen:

„Ta Slavko ima pa res tristotriintrideset vragov v telesu! Jahati in streljati zna, piše in bere, francosko in angleško govori, in Tombi ga je naučil celo nek tuj jezik, ki ga govore menda samo na luni.“

„Saj je bil Tombi tudi zraven,“ je pripomnil Strnad.

„Verjamem. Vsak dan tičita celo jutro skupaj, streljata in žlobodrata v nekem tujem jeziku.“

„Ali grofici ni strah nič škodoval?“ je vprašal pravdnik.

„Nič! Popolnoma zdrava je že.“

„Hvala Bogu! Ali jo smemo morda videti?“

„Prosim, če jo smem predstaviti gospodoma! A preje Vam moram še nekaj važnega povedati, kar mi je povedal krmar Krek.“

Nato je začel Strnad pripovedovati, kar mu je povedal Krek. Ko je končal, je dejal državni pravdnik:

„Gospod doktor, ali mi dovolite, da zasledujem vso zadevo? Rabil bom sredstva, katerih se Vi ne morete posluževati. Kmalu bom zvedel, kje je bila »Pendola« nazadnje. O drugih stvareh sem že poizvedoval.“

„Na primer — — —.“

„Grofica ima vse potrebne legitimacije. Mrtvaški list njenega očeta dobimo in ga pošljemo na špansko poslanstvo. Grofica dobi svojo dedščino do krajcarja izplačano. In še na nekaj družega sem mislil — —“

„Prosim govorite, govorite!“

„Sicer mi niste dovolili, a to se itak samo ob sebi razume. Namreč glede Vaše zveze z grofico Silvo de Rodriganda.“

Strnad je zarudel in dejal:

„O tem niti še nisem govoril z grofico, a prepričan sem, da vse odobri, kar storim v tej zadevi.“

„Seveda! Grom in strela!“ je zaklical stotnik. „Najprvo bo zaroka, potem pa poroka. Pa glejte, da praznujete oboje na Bršljanovem. Razumete?“

„O, do tja je še dolga pot!“ je dejal Strnad.

„Dolga pot? Kaj pa še! Iztrgali ste jo španski vragovom iz krempljev, rešili ste jo smrti in ji ozdravili blaznost. Kaj pa potem še hočete! Vaša je, pa je!“

„O, gospod stotnik, ampak oblasti se bodo upirale!“

„Oblasti le prepustite meni, gospod doktor“ je dejal državni pravdnik. Sicer je pa čas, da nas že enkrat grofici predstavite!“

„Takoj grem pónjo.“

Nato je odšel.

Ko je zopet vstopil z Silvo, sta moža kar obstrmela, tako krasna je bila.

Strnad jo je predstavil, in potem so se dalje časa pogovarjali o navadnih, vsakdanjih stvareh.

Silva se je kmalu zopet poslovila in odšla z Strnadom. Ko se je Strnad potem zopet vrnil, je zaklical nadgozdar:

„Grom in strela! Strnad, doktor, bratranec, če se v štirinajstih dneh ne poročite, pa se oženim jaz z njo, tako gotovo, kakor se pišem Podgornik. Verjemite mi!“ — — — — —

Deseto poglavje.

C i n g a r i t a.

Da ne smem si ukazala,
Od ljubezni govorit';
Zved'la, deklica si zala,
Káko znam pokoren-bit'.

Zraven si mi ukazala,
Da te moram pozabit';
Bogal, deklica bi zala,
Ak bi moglo se zgodit'.

Al srce mi drugo vstvari,
Al počakaj, da to bit'
V prsih néha, — Bog te obvari!
Pred ni moč te pozabit'. —

(Prešeren.)

Bilo je dvajset let pred dogodki, o katerih smo slišali do sedaj. — — —

V Saragosi so praznovali ravno pust.

Lastnik ene najkrasnejših palač v celem mestu, je bil knez Olzuna. Don Olzuna je spadal k najvišjemu plemstvu, bil je nezmerno bogat in imel velikanska posestva. Star je bil komaj štirindvajset let, vendar je bil že vdovec in imel malo, krasno, triletno hčerko. Oženil se je z odlično damo, katere pa ni ljubil, zato ni bil posebno žalosten, ko je umrla pri porodu prvega otroka.

Bil je strog katolik, ognjevit domoljub in ponosen, temrogled plemenitaš; vendar se ni izogibal življenja in

si menda privoščil na skrivnem marsikak užitek, o katerem njegov spovednik ni zvedel ničesar.

Njegovi služabniki so se ga bali, samo njegov zasebni oskrbnik Gasparino Kortejo se ga ni bal, ki je bil približno iste starosti. Vsak človek mora imeti svojega zaupnika, in ker se mu je zdel Gasparino molčeča duša, mu je vse zaupal. V družbi je občeval z njim, kakor se je spodobilo glede na Kortejevo službo. Kadar sta bila pa sama, sta pa občevala kakor občuje mlad razuzdanec s svojim associé ali pa maitre de plaisir.

Danes je poslal knez ravno po Korteja in kadil dragoceno smodko.

Kortejo je vstopil. Bil je še mlad in okroglega, čednega obraza. Sicer se je pa znal fino in okosno oblačiti, in zato ni čudo, da je ugajal mlademu knezu.

Globoko se je priklonil knezu, a po njegovem nasmehu si lahko takoj spoznal, da sta precej dobra prijatelja. Knez je milostivo pokimal z glavo in vprašal:

„Kaj pa je z oblekami za maškerado?“

„Šo že pripravljene, don Evzebijo! Za Vas sem izbral perzijansko obleko, záme pa mehikansko.“

„Veš kaj, mehikanec, glej, da se v eni uri oblečeš. Pošlji mi mojo obleko sem, pa pazi, da nihče ne sluti, da greva skupaj. Kje se pa dobiva?“

„Najrajše bi se oblekel kje drugod!“

„Mi je tudi prav! Saj nihče ne zve, da greš tudi na maškerado. Kje pa?“

„Neko znanstvo imam,“ se je nasmejala Kortejo, „in sicer z svojo sladko, preljubo sestričino.“

„Oho! Sladka, preljuba — —! Takega sorodstva pa ne poznam! Ali je stara?“

„Dvajset let.“

„Majhna?“

„Velika.“

„Plavolasa?“

„Črna.“

„Suha?“

„Debela.“

„Dečko, nikar se ne laži, in mi ne vzburljaj strasti!
Kje pa stanuje?“

„V ulici Strada el Amenio, številka petnajst,
v prvem nadstropju.“

„Kaj pa je? Kako se pa piše?“

„Obleko šiva za dame. Piše se pa Klarisa Margoni.“

„Oho, francosko ime! Lažnik, s to pa gotovo nisi
v sorodu!“

„Saj uči sveto pismo, da so vsi ljudje bratje in
sestre. Jaz pa niti tega ne trdim, in pravim, da je samo
moja sestričina.“

„Že dobro! Glej, da odideš. V eni uri sem pri njej
v Strada el Amenio.“

„Ekscelenca, sestričina je moja, veste!“

„Glej ga no, še ljubosumen hoče biti!“ se je smejal
knez. „Sicer imajo pa danes maske povsod prost vstop.
Dovolj zabave bova imela. Sedaj pa le glej, da izgineš!“

Kortejo je odšel. Kmalu pa je vstopil strežaj in
prinesel knězu pustno obleko.

Medtem pa se je šel Kortejo preoblačiti k svoji ljubici.
Na cestah je bilo vse polno ljudij. Med potom sreča
v gnječi nekega tujca. Ker ni bilo prostora, da bi se
izognil, je zavpil Kortejo nad njim:

„Spravi se mi s poti!“ in sunil tujca v rebra.

Tujec ni črhnal besedice, ampak dregnil Korteja
tako močno v trebuh, da se je zgrudil. Kortejo je hitro
zopet vstal in zarentačil:

„Pes, še drago mi to poplašiš!“

Hotel je zgrabiti tujca za vrat, a že je ležal drugič na tleh. Tujec ni bil močne postave, pač pa uren kakor strela. Korteja je bilo sram, zato jo je hitro odkuril. Tujec pa je šel ponosno naprej čez most, ki vodi čez reko Ebro, ki deli mesto v dva dela.

Onkraj mostu je vstopil v jedno največjih hiš, kar jih je v Saragosi. Posestnik te hiše je bil bankir in milijonar Salmono. Sramoval se je namreč svojega judovskega pokolenja in spremenil svoje ime Salomon v Salmono. Bil je ponosen, a tudi skop kar se da.

Ko je stopil tujec v vežo, ga je pozdravil portir in mu dejal:

„Senor Strnad, don Salmono želi z Vami govoriti!“

Strnad je šel naravnost v pisarno, in ko je prišel v zadnji sobi do zaprtih vrat, je potrkal.

Trikrat je moral potrkat, potem je šele odgovoril nekdo zelo jezno:

„Entrada — vstop!“

Strnad je vstopil. Ob stenah so stale same železne omare za denar. Salmono ni imel namreč nikoli blagajnika, ker ni nikomur zaupal. Sedel je na starem stolu pri še starejši pisalni mizi in vprašal jezno:

„Zakaj pa trkate?“

„Ker sem hotel vstopiti.“

„Ampak tolikokrat!“

„Ker ni nihče odgovoril.“

„In tako glasno!“

„Ker ni nihče slišal.“

„Kaj pa hočete?“

„Vratar mi je naročil, da želite z menoj govoriti.“

„Saj res, saj res. Kadar hočem govoriti z vzgojiteljem svojega sina, ga ni nikoli doma. Ali so vsi Slovenci tako površni in neredni?“

„Nič manj kot Španci. Senor, in celo reči smem, da — — —“

„Don se imenujem, ne pa senor!“ mu je segel bankir v besedo.

Strnad se je mirno nasmejal in odgovoril:

„Don se nazivajo samo najvišji plemenitaši, sicer pa, če Vam ugaja ta naziv, ga lahko slišite neštetokrat, don Salmono. Sicer sem pa bil vendno doma, kadar je zahtevala moja dolžnost. Natančno izpolnujem svoje dolžnosti, zato imam tudi pravico zahtevati, da občujete z menoj bolj uljudno in prijazno.“

„Ne pozabite, da ste pri meni v službi in moj posel!“ je zaklical bogataš.

„Vzgojitelj vendar ni Vaš posel, ampak Vaš prijatelj in pomočnik, ker vzgojuje Vaše otroke. To je moje mnenje, don Salmono.“

Bankir ni odgovoril, ampak ga samo zopet vprašal:

„Kje ste pa bili pravzaprav?“

„To Vas nič ne briga, ampak iz uljudnosti Vam povem, da sem bil pri knjigotržcu.“

„Kaj ste delali pri njem?“

„Naročil sem knjige.“

„Za koga?“

„Za Vašega sina.“

„Kaj? Zopet knjige? Ali Slovenci ne znate poučevati brez knjig. Saj sem prejšnji mesec plačal cele tri dure. To je vendar strašno!“

„Kadar bodete Vi kosili brez jedi in pijače, bom tudi jaz poučeval brez knjig. Sicer pa prosim, povejte mi, zakaj ste me poklicali?“

Bankir je uvidel, da se mora udati zato je začel:

„Znano Vam je, da je umrla moja hčerka pred enim tednom. Pokopali smo jo. Ona majhna senora

Lapajne je bila njena vzgojiteljica. Ker je pa moja hčerka umrla, je ne rabim več!“

„Razumem!“

„Zato ji moram službo odpovedati. Recite ji torej, senor Strnad, da naj še danes, ali najpozneje jutri gre!“

„Tega ji pa že ne povem, prvič ker gotovo ne bo šla, ker ji še niste odpovedali, in drugič Vam pa naravnost povem, da nisem Vaš postrešček.“

„Kaj? Torej ne mislite izvršiti mojega naročila? Pa pojdite še Vi danes ali jutri iz službe!“

„Kaj pa še! Hvala Bogu, da nimam samo dolžnosti, ampak tudi pravice!“

„Saj vem, saj vem; ampak mislil sem, da bo rajše šla, če ji Vi naročite.“

„Že vem kak namen imate! Senora Lapajne ima četrletno odpoved. Ker se pa konča tekoče četrletje šele v osmih tednih, ji tudi preje ne morete odpovedati!“

„Torčj mislite, da sem ji dolžen plačati še za enoindvajset tednov?“ je vprašal bankir presenečen.

„Tako je!“

„Ali ste blazni!?“

„Hm, don Salmono, menda ste bili Vi blazni, ker ste izročili vzgojo svojega sina blaznemu človeku!“

Bankir je požrl trpke besede in dejal:

„S smrtjo se vendar konča vsaka pogodba; prav nič ji ne plačam.“

„To me nič ne briga; senora Lapajne se bo sama pobrigala za svojo plačo; sicer pa mislim, da bo naznanila stvar takoj sodnji.“

Bankir še je prestrašil, kajti sodnije se je bal kakor živega vruga. Zato je dejal:

„Naj bo! Stvar si bom že še premislil. Je že dobro, senor!“

S temi besedami ga je odslovil; Strnad pa je ostal in dejal:

„Imel sem nekaj stroškov, don Salmono. Prosim, plačajte mi plačo za četrta leta!“

Prestrašeno je pogledal bankir mladega moža in zaklical:

Kaj pa mislite! Kar za cel četrta leta skupaj! To mi je nemogoče!“

„Zakaj? Ali morda nimate denarja?“

„Denarja? Hvala Bogu, imam ga!“

„Torej, zakaj mi pa nočete plačati?“

„Ker je preveč naenkrat!“

„Don Salmono,“ je dejal Strnad, „pomislite, da imam pri Vas že plačo za tri četrletja. Nisem navajen za svoj zasluženi denar prositi in beračiti.“

„Plačam Vam za en mesec!“

Strnad ga je zaničljivo pogledal in odgovoril:

„Ponavljam, da ne prosim in prosjačim, ampak da zahtevam. In ker vidim, da je moj zasluženi denar za celih devet mesecev v nevarnosti, zato zahtevam, da mi plačate za vse tri četrletja.“

Miljonar je kar poskočil, kakor bi ga pičil s šivanko.

„Kaj pa še!“ je zaklical ves prestrašen.

„Torej ne daste?“

„Ne.“

„Pa odpovem!“

„Zamojdel.“

„In Vas grem takoj tožit za svojo plačo.“

„Nikar!“ je moledoval Salmono.

„Vsekako Vas grem tožit. Z Bogom!“

Obrnil se je in hotel oditi, a milijonar je skočil za njim in ga potegnil za suknjo.

„Ostanite!“ je prosil. „Plačam Vam za četrť leta!“
 „Prepozno! Za devet mesecev, ali pa Vas grem
 tožit!“

„Ena — —!“

„Dve —, tri!“

„Dobro, senor, zadovoljen sem z Vami; plačam
 Vam za pol leta, če hočete v obrokih.“

„Kaj pa še!“ se je smejal Strnad. „Za tričetrť leta
 hočem!“

„Dobro, pa pojdite in me tožite!“ je vpil Salmono
 ves razburjen.

„Saj tudi grem, don Salmono!“

Nato je Strnad odšel, a ni še zaprl vrat za seboj,
 ko ga pokliče skopuh nazaj:

„Počakajte, senor! Pridite nazaj! Saj Vam plačam,
 ampak v bankovcih!“

„Ne maram v bankovcih, ampak v srebru in zlatu
 hočem!“ je zahteval Strnad neizprosljivo.

Bankir se je skoraj zjokal in se udal, rekoč:

„O, moj Bog, kako trdosrčni so vendar Slovenci!
 Naj pa bo! Pojdite nazaj!“

Nato je odprl železno omaro in mu naštel vsoto.
 Strnad se je zahvalil in odšel.

Spravil je težko zaslužen denar v svoji sobi v omaro
 in šel potem naravnost v guvernantino stanovanje.

„Prosto!“ se je začul prijazen glas, ko je potrkal.

„Gospod Strnad?“ ga je vprašala začudeno v slo-
 venskem jeziku.

„Da, jaz sem!“ je odgovoril. „Čudite se, kako da
 se predrznem, Vas vendar enkrat obiskati.“

„Saj sva vendar rojaka!“ je dejala.

„Da, rojaka!“ je vzdihnil bolešno.

„Prosim, vsedite se, gospod Strnad!“ je rekla in pokazala na stol, ki je bil pri vratih.

„Ali se me bojite, gospodična?“

„Zakaj?“ je vprašala in zarudela.

„Ker ste mi ponudili nejoddaljenejši stol. Oh, kako me to boli, gospodična Lapajne! Edina Slovenca sva v Saragosi, slučajno stanujeva v isti hiši, in vendar sva si tako tuja.“

„Oprostite mi, in pridite bližje. Saj nisem mislila nič slabega!“

Strnad je odkimal, ostal na svojem stolu in dejal:

„Hvala lepa, gospodična! Saj ne beračim. Nikoli Vas nisem razžalil, saj vedé ne, in vendar se me izogibate. Zakaj? Ne vem. — Sicer Vam pa moram odkritosrčno nekaj povedati!“

„Govorite!“

Malo je molčal in pogledal v stran, kajti ni ji mogel gledati naravnost v oči.

Gospodična Lapajne, ni bila mogočne postave, pač pa lepa kakor angelj. Bila je lepega harmoničnega telesa, in obsevala jo je neka ljubeznjivost, ki se ne da popisati.

Slednjič je Strnad začel, ne da bi jo pogledal:

„Gospodična, revnih staričev sin sem. Moja služba ni visoka, vendar sem si jo moral sam težko priboriti. Nikoli mi ni bila sreča mila, vendar sem upal in upal, da me obsije solnčni žar. Ta žar sem videl v tej hiši, ta žar ste Vi! — — — Ljubim Vas, da, ljubim Vas od trenutka, ko sem Vas videl v prvič. A udal sem se usodi. Sam bom živel, in mislil na Vas, na svojo zvezdo, ki sem jo videl, a je ne morem doseči. Da bi bili vedno srečni, to je edina moja želja. Zato sem Vas prišel prosit, mislite včasih name, ki sem Vaš prijatelj, in ki ničesar družega od Vas ne zahtevam, kakor da se spo-

mnite name, kadar rabite tu v tuji deželi kake pomoči.
— Ali mi spolnite to željo?“

Solze so ji zalile oči, in odgovorila je:

„Gospod Strnad, nikar mi ne zamerite! Odkritosrčno Vam priznam, da sem Vas razumela takoj prvi dan. Hotela sem Vam vračati Vašo ljubezen, a spoznala sem, da ne morem.“

Žalostno je zmajal z glavo in dejal:

„Saj sem vedel; a odkritosrčno sem Vam moral vendarle pripoznati, da Vas ljubim. Stvar je sedaj končana, pozabiva nánjo! Govoriti imam pa še nekaj drugega z Vami. Ravno kar sem bil pri Salmonu in se prepiral z njim radi Vas.“

„Radi mene?“

„Da. Saj ga poznate, da je skop —. Dejal mi je, da naj Vam rečem, da bi šli danes ali jutri iz službe.“

„Ali ste mu obljubili?“

„Ne. Vendar sem prišel, da Vas svarim. Prepričan sem, da Vam namreč ne bo hotel plačati.“

„To je pa žalostno. Šla sem v tujino zaradi večje plače, da ložje podpiram svoje stariše, kajti tudi jaz sem hči revnih starišev kakor Vi, gospod Strnad.“

„Prosim Vas torej, da ne odjenjate niti za en las. Če Vam noče plačati, pa pridite k meni. Sedaj pa, srečno, gospica Lapajne!“

Vstal je in hotel oditi, ne da bi ji podal roke v slovo. A ona je hitela za njim in razprostrla obe roki rekoč:

„Nikar vendar ne pojdite brez slovesa! Dajte mi vsaj roko, in rečite, da niste name jezni.“

„Nisem,“ je odgovoril hladno in ji segel v roko. Prestrašila se je. Njegova roka je bila mrzla ko

led, a njegove ustnice so včasih trenile, in njegove oči so zažarele; komaj se je premagoval. — —

Ona pa se ni mogla več premagovati. Objela ga je, solze so ji zalile oči, in rekla je:

„Nikar se ne jokajte! Upajte! Mogoče pride še čas, ko Vas smem uslišati!“

Zmijal je z glavo.

„Nikoli!“ je odgovoril. „Ljubezen se ne da prisiliti. Z Bogom, gospodična!“

Odšel je. Obstala je sredi sobi, položila roko na prsi, in srce ji je bilo mirno kakor navadno.

„Zakaj ga ne morem ljubiti?“ se je vprašala. „Saj je vendar tako vreden moje ljubezni!“ — —

Kar zasliši na cesti glasno upitje. Stopila je na balkon. Spodaj je bilo vse polno pustnih šem, ki so uganjali šale in se veselili. Gledala je doli med pisano množico, kjer je bilo vedno več mask.

Medtem je šel Gasparino Kortejo k svoji sestričini. Klarisa je stanovala v majhnem, krasnem stanovanju. Čakala je že na svojega ljubčeka, mu prišla na stopnjice naproti in ga še več kakor prisrčno objela. Oblečena je bila v lahko domačo obleko, in njene ude si zato ne samo čutil, ampak celo videl. Njen obraz je pa bil vsakdanji, in zato ni imela posebne privlačne sile.

„Vendar, vendar, moj dragi Gasparino!“ je dejala, ko sta prišla v sobo. „Kako dolgo sem náte čakala.“

„Nisem mogel preje priti, saj veš, da imam dolžnosti.“

„Dolžnosti? Tvoja prva in največja dolžnost je vendar, da me osrečiš!“

„Saj si srečna. Ali ne?“

„Samo tako dolgo, dokler si pri meni, moj Gasparino. Pojdi k meni, pojdi, moj dragec!“

Hotela ga je vnovič objeti, a Kortejo se je branil in dejal:

„Pusti me vendar sedaj, ker imam delo!“

„Kaj pa? — Oh, obleko za maškerado imaš!“ je vzkliknila in preiskala zavitek, ki ga je prinesel s seboj.

„O, kako krasno! Mehikanec! Kako si me vendar iznenadil! Hvala lepa!“

Objela ga je vnovič in ga poljubila na vseh koncih in krajih.

„Pusti me vendar!“ se je je branil. „Nimam sedaj časa za take igrače!“

„Časa nimaš? Saj res! Le hitiva, da sva preje oblečena.“

„Kaj?“ je vprašal začudeno.

„Da sva preje oblečena, sem rekla!“

„Ali imaš tudi pustno obleko?“

„Tudi!“ je zavriskala. „Slutila sem, da iznenadiš svojo Klariso, zato sem si preskrbela tudi obleko. In sicer bom Grkinja, moj dragi Gasparino.“

Debelo jo je pogledal, potem pa dejal in se smejal:

„Tristo vragov, ali ste premetene, vé ženske! Torej slutila si, da pridem? Dobro: do tu se je torej tvoja slutnja uresničila, a naprej pa ne!“

„Kaj, naprej ne?“

„Ker ne morem iti s teboj.“

„Zakaj?“ se je začudila.

„Ker moram iti s knezom.“

„Nikar se ne laži, Gasparino! Kaj pa misliš, knez bo šel s teboj na maškerado!“

„Oh, ali ne verjameč, moja ljubica. Dobro. Oh, še rada mi boš verjela, kajti prišel bo sem póme.“

Prestrašila se je.

„Sem?“ je vprašala.

„Da.“

„Kedaj?“

„V tričetrt ure.“

„Šališ se! Samo malo podražiti me hočeš.“

„Verjemi mi, gotovo pride, in sicer kot Perzijanec,“ je odgovoril Kortejo resno.

„Knez pride k meni! O, sveta Madona! In jaz stojim tu v sami srajci in spodnjem krilu!“

Hitro je smuknila v svojo sobico in se vrnila v četrto ure v najlepši obleki.

Tudi Kortejo se je tačas že preblekel in jo vprašal:

„Kako se ti dopadem?“

„Imenitno. In jaz tebi.“

„Kakor vedno!“

„Pa vendar ni lepo, da greš brez mene,“ je dejala.

„Nikar se ne jezi, Klarisa! Saj veš, da te imam rad. In tudi veš, da sva revna, in da hočeva postati bogata. Knezu sem rekel, da se pišeš Margoni, in da si šivilja. Bog varuj, da bi zvedel, da si plemenita in sorodna z grofom Rodriganda. Bodi prijazna z njim, a družega mu ne dovoli, saj veš, da sem ljubosumen.“

„Le bodi brez skrbi in pridi zvečer k meni.“

„Če bo le mogoče. Skoraj gotovo bom moral biti zaradi družbe doma pri knezu.“

Verjela mu je, akoravno se je lagal.

Kar potrka nekdo na vrata in vstopil je lep Perzijanec. Imel je baržunasto krinko, opazoval deklico in potem dejal:

„Haló, Gasparino. Saj nimaš slabega okusa?“ Ali smem objeti tvojo sestričino?“

V istem trenutku jo je pritisnil tudi že nase, ter jo poljubil na ustnice in njen zapeljiv vrat.

„Grom in strela!“ je dejal. „Najbolje je, da ostaneva kake pol urice tu!“

„Pa že ne!“ je rekla Klarisa, se mu izvila iz rok, ušla v sosednjo sobo in zaklenila vrata.

„Ta copernica! Mi je že ušla!“ se je smejal knez.

Hotel je vrata odpreti, a ko jih ni mogel, je ukazal Korteju:

„Pokličí jo!“

„Nič ne pomaga, saj gotovo ne pride!“

„Kaj pa! Poskusiti se mora!“

„O, moja sestrična je poštena; zna se braniti!“

„Ali se tebe tudi brani, Adonis?“ se je smejal knez.

„Tudi!“

„Pokličí jo vendar!“

Kortejo je klical in trkal, a vse zaman.

„Vidíte!“ je dejal potem na kratko.

„Prebrisana glavica si!“ je zaklical knez. „Naročil si ji, da mora biti pridna; pa nič ne dé. Sicer ima dovolj mesa, ampak poleg tega tudi pol centa kostij preveč.“

To je govoril glasno, da je slišala tudi Klarisa, potem je pa vprašal po tihem:

„Pa ji saj nisi povedal, kdo da sem?“

„Seveda ne!“ se je lagal oskrbnik.

„Dobro. Ali si že pripravljen?“

„Sem.“

„Torej pojdi, grevá!“

Nato sta odšla in se pomešala med druge maske. Vsakdo je občudoval bogato oblečenega Perzijanca, in nikdo ne bi bil slutil, da je knez Olzuna. Uganjal je šale, šel v hiše in v stanovanja, in kamor je prišel, je vse zbegal in zmešal.

Tako sta prišla počasi čez most. Kar zagleda knez na nekem balkonu damo. Ves iznenaden je obstal in dejal Korteju:

„Grom in strela! Poglej tja gori!“

„Kam pa?“

„Na oni mali balkon.“

„Oh, ta je pa fina!“

„Fina? Oh, to je vse premalo!“ Prava Madona je, tako lepa, nedolžna in resna! Moram se seznaniti z njo!“

„Hm! Mislim, da bi ne opravili mnogo pri njej!“

„Poskusiti hočem. Ali vidiš, naju je že zagledala!“

Bila je gospodična Lapajnetova.

Knez ji je dal od daleč poljubček z roko.

Opazila je in zarudela. Njegova obleka je bila vredna več tisočev. Zato ni čuda, da ji je utripalo srce glasneje. Hoté ali nehoté je vzela bel, svilen trak s prsij in ga vrgla doli. Knez ga je pobral, poljubil in spravil v žep.

Vzgojiteljica je zarudela in se skrila v sobo.

„Grom in strela, ta pa mora biti moja!“ je dejal knez. „Divna je!“

„Le pojdite gori!“

„Saj tudi grem.“

„Ali grem z Vami?“

„O, ne. Tak medved bi vse pokvaril. S tako fino damo se mora fino občevati. Le čakaj me tačas tu doli.“

Nato je šel po stopnjicah navzgor in potrkal na vrata, kjer je slutil, da je ona dama.

Zaslišal je nežni ženski glas, ki je dejal:

„Prosto!“

Ko ga je zagledala, se je prestrašila in hotela zbežati v sosednjo sobo, a ujel jo je za roko in prosil z milim glasom:

„Počakaj, lepa dama, nikar mi ne uidi!“

„Moj Bog, pustite me!“ ga je prosila. „Oh, če Vas kdo pri meni zasači, moj gospod!“

„Kaj bi bilo potem? Maske imajo danes prostost, ker je pust.“

„A zame to ne velja!“

„Za vsako damo!“

„Tuja sem v tej hiši, in sicer v službi!“ je dejala bojazljivo.

„Nič ne dé, lep otrok! Čegava pa je ta hiša?“

„Bankirja Salmonova.“

„A tega skopuha, tega Cerbera! Pri njem si v službi? Pri njem stanuješ?“

„Da.“

„Kaj si pa?“

„Vzgojiteljica.“

Njegovo srce je zavriskalo pri tej besedi od veselja, kajti mislil je, da se ga uboga guvernanta ne bo branila. Zato jo je pritisnil na srce in dejal:

„Oh, kako te ljubim! Iz dna srca želim, da postaneš moja.“

„Pustite me!“ ga je prosila.

A Perzijanec jo je trdno držal in poljubil.

Tedaj se mu je pa izvila iz rok in zaklicala s solznimi očmi:

„Kako nesramni ste! Pojdite, sicer kličem na pomoč!“

„Le kliči, moja golobičica! Danes smejo maske storiti, kar se jim zljubi, veš?“

Zopet jo je hotel poljubiti, a izvila se mu je iz rok in zaklicala na ves glas:

„Gospod Strnad, na pomoč, na pomoč!“

Ravno je hotel knez vzgojiteljico znova poljubiti, ko vstopi Strnad in ga prime za vrat, rekoč:

„Oho, kaj se pa tu godi?!“

„Kaj se tu godi, ti takoj pokažem, pritlikavec!“ je odgovoril Perzijanec. „Danes se sme vsaka maska malo pošaliti!“

„Da, pošaliti se že sme, a tako nesramen kakor si ti, pa ne sme nihče biti!“

Vzgojiteljica se je izvila knezu iz rok, ušla v sosednjo sobo in se zaklenila.

Knez se je še malo usajal, slednjič ga je pa prijel Strnad za vrat, ga potisnil skozi vrata in vrgel doli po stopnjicah.

Ko se je Strnad potem zopet vrnil v sobo, je potrkal na lahko na vrata, in gospica Lapajnetova mu je odklenila.

Kar načuditi se ni mogla, da je premagal Strnad močnega Perzijanca.

Zahvalila se mu je najpristrčneje, da jo je rešil.

Strnad pa se je branil in rekel:

„Prav ste rekli; jaz sem mali David, a on je bil velikan Golijat. Sicer se Vam pa lepo zahvaljujem, da ste me poklicali, samo žal mi je, da Vam nisem mogel storiti večje usluge. Prosim, tule Vam vračam Vaš trak!“

Zarudela je.

„Gospod Strnad —!“ je jecljala. „Ali ste morda videli — —?“

„Da. Stal sem na drugem balkonu, videl sem, da me niste zapazili. Srečno, gospodična Lapajne!“

Nato je odšel. —

Oh, kaj je storila! Njega, ki bi dal zanjo življenje in kri, niti ljubeznivo ne pogleda; a prvi maski, ki se

ji malo nasmehlja, da trak s svojih prsij. Zaklenila je vrata, zágrnila okna, in solze so ji zalile oči. Kesala se je svojega čina. — —

Gasparino Kortejo je čakal na cesti svojega gospoda. Ko je prišel slednjič Perzijanec pri vežnih vratih zopet na cesto, je takoj opazil Kortejo, da si popravlja in snaži obleko.

„Oh, Gasparino,“ je godrujal Perzijanec; „dobro, da si tu! Poglej malo moj hrbet!“

„Zakaj?“

„Če sem morda umazan.“

„Prav nič! Kako se Vam je pa posrečilo?“

„Vrag te vzemi! — Imenitna je pa vendarle; moja mora biti na vsak način.“

Kortejo se je smejal škodoželjno pod svojo krinko in vprašal, ko sta šla dalje:

„Ali je bila kaka fina dama?“

„Kaj pa še! Guvernanta!“

„O, jej!“

„Ampak sam vrag! Branila se je kakor mačka. Še danes moraš zvedeti o njej kaj natančnejšega. Vedeti moram, če jo je mogoče ujeti!“

„Potem moram imeti seveda dopust!“ je dejal Kortejo premeteno.

„Saj ti ga dam!“ je odgovoril knez.

„Kedaj?“

„Takoj, in sicer kakor dolgo hočeš. Zahtevam pa, da mi sporočiš kaj zanesljivega!“

Ločila sta se.

Kortejo jo je zavil na desno in prišel tako pred slavno cerkev Nuestra Sennora del Pilár.

Tam je stala ciganska družba. Ljudstvo se je kar

trlo okoli ciganov. Tudi Kortejo je stopil bliže, da se prepriča, so li pravi cigani ali samo maske.

„Oh!“ je vzkliknil nenadoma. „Kaka krasotica!“

Bila je mlada ciganka, a krasna, kakor jo ne najdeš kmalu na svetu. Čez sneženobelo srajčico je imela samo še lahko baržunasto jopico, ki je bila obšita s čipkami in zlatimi trakovi. Rudeče krilo ji je segalo komaj do kolen, in njene nožice so bile lepe, kakor bi jih bil izklesal umetnik iz marmora. Štiri dolge, črne kite so ji visele skoraj do kolen, in v laseh je imela okrasek iz srebrnega denarja.

Vse je tiščalo k njej. Prorokovala je.

Kortejovo srce je bilo tako glasno, da si je skoraj šlišal. Vsa kri mu je silila v glavo. Klarisa in ta ciganka, oh, saj ni niti primere! Trdno je sklenil, da mora postati njegova, in če bi bilo treba — — —!

Čakal je, da so se ljudje malo razšli, potem pa je stopil k njej in jo vprašal:

„Kako ti je ime, lepa cingarita?“

„Carba me kličejo, senor!“

„Prorokuj mi, lepa Carba!“

„Dajte mi roko!“

Stisnil ji je cekin v roko in dejal:

„Ne tu, ampak drugje hočem govoriti s teboj, in sicer dalje časa.“

Razveselila se je cekina in vprašala:

„Zakaj, senor?“

„Ker te ljubim!“

„Ljubite me, ubogo žitano, ubogo cingarito? Senor, ne verjamem Vam!“

„Oh, verjemi mi, prisrčno dete, in povej mi, kje se dobiva!“

„Kedaj?“

„Danes!“

„Danes! Torej pa šele zelo pozno!“

„Nič ne de. Pridem kadar in kamor hočeš!“

Njeno nedolžno srce se je veselilo, da jo ljubi tako odličen gospod. Ker je bila vroče, južne krvi, se je udala. Prijela ga je za roko, kakor bi mu prorokovala in tiho šepetala:

„Ali poznate cesto v Huesko?“

„Poznam.“

„Tam na desno, ob reki Gacelo imamo svoje šotorišče.“

„Že najdem!“

„Ne, ne. Nihče ne sme vedeti, da se dobiva. Še dalje gori ob reki stoji pet belih topolov.“

„Vem.“

„Tam me čakajte.“

„Kedaj?“

„Eno uro čez polnoč. Sedaj pojdite, da nas nihče ne zapazi.“

„Ali prideš gotovo, Carba?“

„Gotovo. In Vi, senor?“

„Prisegam ti, da pridem.“

Nato je odšel Kortejo proti mostu. Prišel je blizu bankirjeve hiše. Balkon je bil prazen, in okna so bila zavešena.

Kar stopi iz veže mlad mož. Bil je navaden delavec in imel v roki več pisem. Gasparino Kortejo je pristopil k njemu in ga uljudno vprašal:

„Oprostite senor! Ali ste morda v službi pri bankirju Salmonu?“

„Sem.“

„Kaj pa ste?“

„Raznašalec.“

„Ali imate morda pet minut časa?“

„Čemu.“

„Pojdite z menoj v bližnjo vento na kozarček vina!“

„To pa že, to; pa povejte mi vendar vzrok svoje darežljivosti.“

„Hm, vzrok! Nekaj bi Vas rad vprašal.“

„Naj pa bo, senor. Saj nič ne de, če oddam pisma malo pozneje. Naš gospod, ta presneti stiskač, nam niti danes za pust ne da proste urice.“

„Pa si jo sami privoščite!“

Zavila sta v najbližjo krčmo. Kortejo je naročil steklenico vina in začel:

„Vaš gospod se mi zdi grozen skopuh, ker Vam niti danes ne privošči proste urice.“

„Pa še kakšen skopuh je, senor!“

„Ali je tako reven, da mora biti?“

„Ravno nasprotno, milijone ima.“

„Ali je star?“

„Ne preveč.“

„Oženjen?“

„Vdovec.“

„Ima kaj otrok?“

„Imel je dva, dečka in deklico; a deklica je pred kratkem umrla.“

„Mislim, da bo kaj slabo vzgojil svojega sina, če je tak.“

„Niti ne briga se zanj. Vzgojujeta ga stara dekla in vzgojitelj.“

„Torej ima vzgojitelja in guvernanto?“

„Da. Oba sta Slovenca iz Avstrijskega.“

„Zakaj je pa vzel v službo Avstrijce.“

„Ker hoče, da se nauči njegov sin nemščine, ker ima veliko trgovinsko zvezo z Avstrijo in Nemčijo. Zvita buča je!“

„Kako se pa piše vzgojitelj?“

„Señor Strnad, in je dobra, mirna duša, ki zelo malo govori. Kadar pa govori, takrat pa precej izdatno, in zato se ga naš gospod boji.“

„Kako se pa piše guvernanta?“

„Senora Lapajne. Pridna je in mirna, ter z vsakim prijazna. Škoda, da ne ostane več dolgo pri nas!“

„Ali gre proč?“

„Menda.“

„Zakaj?“

„Ker je bankirjeva hčerka umrla. Za sina zadostuje vzgojitelj.“

„Kedaj pa gre?“

„Ne vem. Četrletno odpoved ima, zato sme ostati pravzaprav še pet mesecev; saj plačo sme zahtevati za pet mesecev, če zahteva Salmono, da naj takoj gre.“

„Ali je morda že iskala kako službo?“

„Ne vem. Mislim, da še ne. Sicer pa o takih stvareh tudi z nikomur ne govori.“

„Ali nima nobenega senorja, katerega ljubi?“

„Senorja! Senora Lapajne ljubčeka?“ se je smejal mož. „Kaj pa še! Samo enkrat je šele šla na izprehod, ves čas, kar je pri nas.“

„Potem pa že vem, kako da je,“ je dejal Kortejo premeteno.

„Kaj?“

„V vzgojitelja je zaljubljena. Če sta vzgojitelj in guvernanta pod eno streho, saj je že stara navada, da se zaljubita drug v drugega. Kajne, da sem uganil?“

„Pa že ne, senor. Sicer pravijo, da je senor Strnad precej vánjo zaljubljen, a ona ga ne mara.“

„Ali je to vsa bankirjeva družina?“

„Vsa.“

„Kako pa živi Salmono? Razkošno in lahkomišljeno, ali priprosto?“

„Saj sem Vam že rekel, da je skopuh. Skoraj njegov najnižji služabnik sem, in dobro vem, da jem in pijem boljše, kakor moj gospod.“

„Ali mislite, da ima svoje knjige v redu?“

„Seveda. Včasih je še celo preveč siten. Pa povejte mi, senor, zakaj me vse to izprašujete? Ali nameravate morda z njim kako kupčijsko zvezo?“

„Hm, Vam pa priznam, da je to res moj namen. Podedoval sem zelo mnogo denarja, in zato hočem svoj denar naložiti na obresti. Ker ne poznam dobro razmer v Saragosi, zato povprašujem, kje bi bilo bolj varno. Zaraditega sem Vas nagovoril, senor!“

Pošten služabnik mu je verjel.

„Če je pa stvar taka, potem mu pa le brez vseh skrbij zaupajte. Pri njem je denar varen.“

„Kakor uvidim iz Vašega priporočila, je zelo pošten in vesten človek, zato mu bom tudi skoraj gotovo zaupal, vendar si moram stvar še preje natančno premisliti. Hvala Vam, ker ste bili tako prijazni, in ste mi razmere pojasnili.“

„Nič hvale, senor! Saj ste mi dobro poplačali moj trud.“

Kortejo je plačal, in vsak je šel po svojih potih.

Gasparino Kortejo se je vlačil še cel popoldan in večer v mestu po cestah in gostilnah, dokler ni bil čas ti proti Hueski.

Saragosa leži ob Ebru. Blizu mesta se izliva v Ebro reka Galejo.

Od daleč je že zapazil velik ogenj. Takoj je spoznal, da je to cigansko šotorišče. Šel je počasi proti reki Galejo in zavil potem k onim petim topolom.

Ko je prišel na določeno mesto, je še ni bilo.

Malo je čakal, potem je prišla cingarita. Oblečena je bila kakor popoludne, samo okoli vratu je imela staro ruto.

„Dober večer, senor! Ali ste Vi tu?“ je vprašala.

„Da, Carba, jaz sem,“ je odgovoril.

Podal ji je roko in čutil, da se je stresla.

„Ali se me bojiš?“ je vprašal.

„Zakaj?“

„Ker se tresesh. Ali ti je morda mraz?“

„O ne. Nikoli v svojem življenju še nisem govorila ponoči s kakim senorjem čisto sama.“

„Ali te morda skrbi, kaj da se ti bo zgodilo? Nikar se ne boj! Ljubim te, in kogar človek ljubi, temu ne stori nič žalega. Ali vedo tvoji ljudje, kje da si?“

„Ne. Mislijo, da sem šla malo na izprehod.“

„Ali te ne bodo iskali?“

„Ne, saj leže okoli ognja in spe.“

„Torej vsediva se in kramljajva. Pojdi sem!“

Vsedel se je, in ona poleg njega, a s takim strahom, kakor kak kanarček na prst svojega gospoda.

„Zakaj te je pa strah?“ jo je vprašal ljubeznivo „Podaj mi vendar svojo roko, Carba!“

„O, senor, kaj Vam pa to pomaga?“

„Ali tega ne razumeš, moj srček?“

„Ne.“

„Ali še nisi ljubila nobenega moža? Tako močno, da bi mislila, da ne moreš brez njega živeti?“

„Še nikoli.“

„Ali res?“

„Gotovo, da se ne lažem!“

„Torej poskusi, če me moreš morda ljubiti.“

„Tako, da bi ne mogla brez Vas več živeti?“

„Da.“

„O, senor, saj še nisem videla niti Vašega obraza, a vendar že čutim, da sem Vam naklonjena.“

„Torej pa se ga naglej!“

Snel je krinko in se sklonil k njej, da ga je pri luninem svitu lahko natančno videla in opazovala.

„Ali se ti dopadem?“

„Se,“ je odgovorila resno.

„Vendar gotovo ne tako zelo, kakor ti meni. Objel bi te, pritisnil na svoje srce in nikoli bi te ne hotel več izpustiti. Ali smem, moja ljuba Carba?“

„Ali mora biti?“ je vprašala naivno.

„Seveda, — če se ljubiva.“

Objel jo je in pritisnil na srce. Branila se ni, in čutil je njeno fino, gorko telo.

Molčal je, se sklonil k njej, in ji gledal dolgo, dolgo v njene temne oči.

Prsi so se ji dvigale, glasno je dihala in uživala do danes še nepoznane občutke.

Sklonil se je še globokejše k njej, položil svoja usta na njene ustnice in jo ognjevito poljubil. Dovolila je. Kmalu je čutil lahen, lahen nasproten pritisk njenih ust, in globoko je vzdihnila — — zapeljivec je spoznal, da je zmagal. Pritisnil jo je še tesnejše k sebi. Sledil je poljub za poljubom. Carba se ni ganila, ampak samo uživala sladko, sladko ljubezen. Čutila je, da ga ljubi. — — —

„Kako se ti dopade ljubezen, moja draga golo-
bičica?“ jo je vprašal slednjič, ko se je navžil polju-
bovanja.

„O, senor, ali sanjam?“ je odgovorila po tihem.

„Ne, resnica je. Ali ne želiš, da bi vedno tako
ostalo, Carba?“

„Želim.“

„To je sedaj vse od tebe odvisno. Če storiš, kar
te prosim, bodeva vedno tako srečna.“

„Kaj pa naj storim, senor?“

„Čakaj, da malo pomislim! Kako dolgo ste že
v Saragosi?“

„En teden.“

„Kako dolgo še ostanete?“

„Še en teden.“

„Koliko rodovin vas je?“

„Štiri. Vseh skupaj nas je dvajset oseb.“

„Ali je tvoj oče tudi zraven?“

„Je.“

„In tvoja mati?“

„Tudi.“

„Morda kaki drugi tvoji sorodniki?“

„Nihče.“

„Kako je ime tvojemu očetu?“

„Jarko.“

„In tvoji materi?“

„Kášima.“

„Ali te imata oba rada?“

„Oba, zelo! Tudi cel rod in vsi španski žitani me
imajo radi, kajti nekdam postanem njihova kraljica.“

„Za vraga!“ se je začudil. „Ali imate pri vas
tudi kralje?“

„Ne, ampak samo kraljice.“

„Katera pa je sedaj kraljica?“

„Moja mati Kášima.“

„Saj ste vendar revni!“

„Ali misliš, da revni ljudje ne smejo imeti kraljic? O, senor, žitanov ne poznate! Mislite, da so revni, a so bogati, mislite, da jih zaničujejo, a so ponosni. Marsikak posvetni vladar nima toliko moči kakor naša kraljica.“

„Kake navade pa imate, kadar dobite novo kraljico?“

„Senor, tega Vam pa ne smem povedati.“

„Kaj? — No bom pa zadovoljen s tem, da imam v svojem naročju princesinjo, princesinjo, katero neskončno ljubim, in ki tudi mene malo ljubi. Kajne?“

„O ne samo malo, ampak zelo!“ je odgovorila.

„Ali me smeš ljubiti vpricho svojega očeta in svoje matere?“

„Ne.“

„Zakaj ne?“

„Ker smem imeti samo žitana.“

„Oh, to je pa žalostno! Ali jih boš ubogala?“

Povesila je oči in molčala. — —

Kortejo je umel, da se bojuje mlada ciganka s svojim srcem, zato ni silil več vanjo, ampak jo vprašal:

„Ali se smeva še srečati ta teden?“

„Da.“

„Kedaj in kje?“

„Kadar in kjer hočete.“

„Ali smeš iti kadar hočeš in kamor se ti zljubi?“

„Smem. Nihče me nikoli ne žali.“

„Torej obljubi mi, da izpolniš mojo prošnjo!“

„Katero?“

„Obljubi mi preje!“

„Ali morem?“

„Lahko!“

„Obljubim.“

„Dobro. Obišči me v mojem stanovanju!“

Mislil je, da se bo branila, — a ni se.

Veselo je zaploshala z rokami in dejala:

„Pridem, senor; o, prav rada pridem, kajti nikoli še nisem videla stanovanja tako odličnega gospoda. Kje pa stanujete?“

„V Strada Domenica, v veliki palači, številka 10.“

„Kedaj naj pa pridem?“

„Zvečer o mraku, a glej, da te nihče ne zapazi?“

„Zakaj?“ je vprašala nedolžno. „Ali se me morda sramujete?“

„O, ne,“ se je lagal Kortejo nesramno; „ampak v naši hiši ne sme nihče nikogar obiskati, srček moj.“

„Kako pa naj potem pridem?“

„Za ogalom greš za zid, s katerim je obzidan vrt.“

„Dobro.“

„Tam so vzdana majhna vratca, tam te čakam. Potrkaj na vratca, in odprl ti bom.“

Prikimala je in vprašala:

„Ali bom vratca lahko našla?“

„Lahko, lahko. Kako dolgo boš pa smela ostati pri meni?“

„Dokler hočem. Ponoči namreč večkrat vstanem in grem na izprehod. Moji ljudje me poznajo, in zato me ne bo nihče iskal.“

„Torej prideš gotovo?“

„Gotovo.“

„Hvala lepa. O, kako bi bil srečen, če bi smela ostati vedno pri meni!“

Pritisnil jo je zopet na srce in jo začel iznova poljubovati.

Tako sta sedela skupaj skoraj do zore, potem sta se pa prisrčno poslovila.

Domov prišedši, se je vlegel Kortejo takoj spat in je vstal šele opoludne, ko ga je zbudil služabnik, katerega je poslal Serenisimus k njemu.

Hitro je vstal, se oblekel in hitel h knezu.

„Za vraga! Kje pa tičiš?“ ga je vprašal knez.
„Saj veš, da nisem navajen čakati!“

„Spal sem,“ je priznal Gasparino Kortejo.

„Spal? Jaz te pa čakam že več ur!“

„Prišel sem šele zjutraj domov.“

„Ponočnjak! Nikar ne bodi tako lahkomišljen in izpametuj se že vendar!“

„Takrat neham biti ponočnjak, kadar neham biti zvest služabnik.“

„Oho, nikar se ne opravičuj s svojo zvestobo, saj te poznam!“

„In vendar se!“

„Kdo se bo s teboj šalil!“

„Čisto resno govorim, Ekselenca! Zaradi Vašega naročila sem čul celo noč.“

„Lažnik!“

Kortejo se je delal, kakor da bi bil razžaljen in odgovoril:

„Tega pa ne zaslužim; sveta Devica naj mi bo priča!“

„Le pusti svoje priče v miru! Kje si bil tako dolgo?“

Kortejo je poznal svojega gospoda. Nakremžil se je kakor spokorjeni grešnik in dejal ponižno:

„Priznam torej, da sem se potepal celo noč po mestu in celo ves svoj denar zapravil. Prosim za odpuščanje!“

Nato je stopil k vratom, kakor da bi hotel oditi. Knez pa je zagodrnjal:

„Oho, le še malo počakaj! Ali si kaj zvedel o oni deklici, ali ne?“

„Sem. Zato sem prišel tudi tako pozno domov. Piti sem moral, kakor goba, in zapravil ves svoj denar, dokler so postali ti vragovi zgovorni.“

„Capin!“ se je smejal knez. „Prepričan sem, da nisi zapravil pol dura, akoravno je sveta Devica tvoja priča. Koliko denarja si pa imel približno s seboj?“

„Najmanje šestdeset durov, za katere so me obrali pri pijači in igri.“

„Goljuf! Saj te poznam, da dobro igraš. Živ krst te ne more obrati za pol stotinke.“

„Že vem, da znam igrati. A pomislite, Ekselenca, da sem moral skrbeti za to, da so bili dobre volje.“

„Torej zamojdel, plačal ti bom, kar si zgubil. Kdo so pa bili tisti ljudje?“

„Dva Salmonova pisarja.“

„Kako si se pa z njima seznanil?“

„To je bilo zelo težko. Cel dan sta morala delati in bila prosta šele zvečer. Čakal sem ju v vežnih vratih skoraj do devetih zvečer. Potem sem ju zasledoval več ur po različnih ulicah in gostilnah. Slednjič se mi je posrečilo prisesti k njihovi mizi. Začeli smo igrati, in drugo tako veste, Ekselenca!“

„Hm, naj bo, ti pa verjamem, akoravno vem, da nisi pozabil na svojo zabavo. Ali si kaj zvedel?“

„Seveda!“

„Saj se tudi spodobi! Celo noč nisem spal; vedno sem mislil na to prokleta guvernanto in na tega satana, katerega je poklicala na pomoč!“

„Oh,“ se je smehljaj Kortejo, „Ekselenca, ali ste doživeli intermeco?“

„Sem. Klicala je pomoč, in ker so čuli njeno vpitje, sem moral hitro odkuriti.“

„Grom in strela, tega pa ne razumem. Ali jih je bilo več, ki so prišli na pomoč?“

„Sam eden; ampak ta je imel tristo vragov v svojem telesu.“

„Pravi besneči Roland je moral biti; saj ste vendar močni kakor kak velikan.“

„Roland? Kaj pa še, prav majhen pritlikavec je bil.“

„Kako mu je bilo pa ime?“

„Strnad ga je poklicala.“

„Strnad? To je vzgojitelj!“

„Vzgojitelj?“ je zaklical knez jezno. „Vzgojitelj? Ali res?“

„Res. Strnad se piše vzgojitelj bankirjevega sina.“

„Tristo vragov! Torej res vzgojitelj! Njemu sem se torej ognil, oh, če mi pride med pesti! Bog naj mu bo milostiv! Saj suh je bil res kakor kak šolmašter; a močan je bil kakor kak kovač, in hiter je bil kakor satan. To je torej že nekaj. Naprej!“

„Ta vzgojitelj je Avstrijec, in sicer Slovenec. Pravi, da je malo zaljubljen v guvernanto.“

„Naj le poskusi!“

„Nikar ne skrbite, Serenisimus! Saj ga ne mara, akoravno je tudi ona Slovenka.“

„Slovenka je?“

„Da.“

„To mi je prav, da ga ne mara. Za tujko se ne briga živa duša, tudi če se ji pripeti kaj izrednega. Posebno teh Slovencev se ni treba bati. Kako se pa piše?“

„Senora Lapajne.“

„Ali se ji dobro godi pri tem skopuhu?“

„Mislim, da ne posebno.“

„Hm, če bi jo mogel spraviti iz službe. Mislim, da bi bilo to pretežavno!“

„Mislim, da ne.“

„Kaj? Ali s žei preišljeval o tem?“

„Malo.“

„Torej?“

„Otrok, katerega je vzgojevala, je umrl — —.“

„Za vruga, to je dobro!“

„Dobro. Bankir gotovo ne misli vzdrževati guver-nante, če nima zanjo posla. Gotovo ji kmalu odpove službo.“

„Zvita glavica si. Misliš torej, da pride potem v tak položaj, da se mi gotovo rada uda.“

„Tega sicer ne mislim. Slovenci so zelo značajni ljudje in branijo svojo čast. Skoraj neverjetno je, kako častni so v takih zadevah. Mislil sem pa nekaj drugega.“

„Torej? Le hitro povej!“

„Nikar mi ne zamerite, če je moj načrt malo preveč usiljiv!“

„Govori, govori!“

„Mislil sem na to, da imate Ekselencia sami hčerko, za katero bi — —“

Knez je skočil ves elektriziran s svojega stola in mu je segel v besedo:

„Grom in strela, saj res! K meni naj pride za guvernanto. Potem stanuje pri meni, in ni vrag, da ne

bi hotela potem vzgojevati tudi mene malo. Imenitno, imenitno! Pa kako bodeva začela?“

„Očividno ne smemo ravnati.“

„Ne.“

„Ponuditi se tudi ne smemo.“

„Tudi ne.“

„Ali bi ne bilo dobro, če bi dali v časopise kako naznanilo — —“

„Če se oglasi?“

„Reči moramo, da ima taka vzgojiteljica prednost, ki zna poleg angleščine in francosčine tudi nemščino.“

„Saj res! Pa če naznanila niti ne bere, ali ga niti ne vidi?“

„Tedaj imamo še vedno čas, si kaj družega izmisliti. Počakati moramo pač.“

„Dobro, ostanimo torej pri anonsi. Sestavi jo!“

„Prosim!“

„Bodi previden! Glej, da ne bo preveč očividno. Ampak, veš kaj: Deklica me saj ne bo spoznala?“

„Ali ste sneli svojo krinko?“

„Ne, samo do ust sem se odkril.“

„Torej se je treba bati samo brade.“

„Pristriči jo pustim, pa je. Sicer pa niti treba ni, da sam z njo govorim. Vso stvar prepustim tebi. Kadar nastopi službo, potem se me ne iznebi tako kmalu. Preskrbi torej anonso in tu imaš nakaznico za blagajnika. Nočem, da bi zgubil svojih šestdeset durov.“

Nato je odšel Kortejo in bil vesel, da je opeharil kneza kar za sto durov.

Popoludne je odposlal anonso in obiskal potem svojo Klariso.

Sprejela ga je precej jezna.

„Zakaj pa nisi prišel?“ je tožila.

„Nisem mogel, srce moje.“

„Za četrť urice bi bil že lahko prišel.“

„Niti za eno minuto.“

„Čakala sem nate in nisem mogla iti niti na izprehod niti na maškerado. Upam, da greš zato danes z menoj na izprehod!“

„Žalibog, ne morem.“

„Ne?“ je vprašala razočarana. „Oh, sedaj saj vidim, kako da je. Ne ljubiš me več. Zaradi tebe sem ušla iz samostana in zapustila svoje sorodnike. Tebi sem žrtvovala svojo čast, in s teboj živim, kakor bi bila tvoja žena. In sedaj, ko sem žrtvovala vse, me ne maraš več. Le pojdi, kamor hočeš! Goljufal si me!“

Kortejo je bil glede na Klariso velika psihološka uganka. Ljubil jo je v resnici; mislil se je z njo oženiti; živel je z njo v konkubinatu, a v njegovem srcu je bilo še vedno dovolj prostora za druge ljubice, ki so se mu dopale kar mimogredé.

Stopil je k oknu, objel Klariso okoli njenega bujnega telesa in dejal:

„Boli vendar malo pametnejša!“

„Ali sem nespametna, če sem žalostna, ker si tako skop s svojo ljubeznijo napram meni?“

„Oho, pa že ne. Saj nisem skop, ampak nikar ne misli, da nimam razen ljubezni nobenega družega opravila. Saj veš kak načrt imam: bogat hočem postati, in te potem vrniti zopet tvojim sorodnikom, ki niti ne vedó, kje da si. Včeraj sem že zopet nekaj storil v tej zadevi. Danes in jutri storim zopet nekaj, in če se ne motim, bom dosegel kmalu svoj cilj. Zato je zelo nespametno, da si jezna name.“

„Radovedna sem, kaj si storil tako imenitnega?“

„Odkritosrčen hočem biti, a nikar me krivo ne sodi.“

„Saj me poznaš!“

„Torej poslušaj! Znano ti je, da je knez Olzuna eden izmed najmogočnejših v celi deželi.“

„Njegov oče je bil celo najmogočnejši; kar je on hotel, je storila kraljica.“

„Zato lahko uvidiš, da mi je na tem mnogo ležeče, da mi je naklonjen.“

„To je lahko uvideti.“

„Zato se trudim, da si pridobim njegovo zaupanje.“

„Zvita glavica si. Ali se ti je posrečilo?“

„Še več in bolje, kakor misliš. Če hočeš kakega človeka pridobiti, moraš spoznati njegove napake in slabosti, jih hvaliti in ga pri uživanju njegovih slabostij podpirati. To je vsa skrivnost.“

„Ali si to storil tudi pri meni.“

„Ne. S teboj občujem pošteno, in hočem ostati tudi nadalje pošten.“

„Kake napake pa ima knez?“

„Njegova največja napaka je njegova ljubezen do ženskega spola. Ker je pa odličnega stanu, mora biti previden in rabi zato zaupnika, ki ga podpira.“

„In njegov zaupnik si ti?“

„Da,“ je pritrdil Kortejo. „Saj si se lahko včeraj sama prepričala. Če gre knez z menoj na maškerado, je to jasen dokaz, da sem njegov zaupnik. Vse kar je storil do sedaj, je bilo postavno dovoljeno; a dobiti ga moram v svoje kremlje, storiti mora kaj, kar je kaznjivo, kar je hudodelstvo; šele potem ga obvladam popolnoma.“

„Gasparino, ti si pa vrag!“ se je smejala Klarisa.

„Vsi ljudje smo vrágovi, eden bolj, drugi manje. Glavna stvar je vendarle, da storimo svoje vražje čine tako, da nam koristijo. Mislim, da si istega mnenja. Ali morda ne?“

„Popolnoma. Ali misliš, da zapelješ kneza, da stori kak prepovedan čin?“

„Celo prepričan sem o tem; v stran jo je že malo zavil.“

„Radovedna sem. Povej mi vse!“

Nato ji je povedal Kortejo vse, kar se je včeraj zgodilo, in končal z besedami:

„Kakor sodim to Slovenko, se mu ne bo kar udala, boriti se bo moral; poslužiti se bo moral sredstev, ki so prepovedana. Kadar stori kako kaznjivo dejanje, potem ga pa imam.“

„Res zelo nevaren in brezvesten intrigant si, ponosna sem nate. Radovedna sem pa vendarle, kako je knezovo ljubensko razmerje s tem v zvezi, da ne moreš iti danes z menoj na izprehod?“

„Seznani se moram še natančneje s Salmonovimi služabniki. Zvedeti moram vse, kar se godi v hiši. Zmenili smo se, da se snidemo danes zopet v gostilni, zato moram biti mož-beseda.“

„Hm, že uvidim, ampak vendar je neprijetno, če moram biti sama.“

„Že še pride čas, ko boš bogato oškodovana za to svojo vzdržljivost.“

Potolažil jo je malo s poljubi in se vrnil potem v svoje stanovanje, kajti začelo se je že malo mračiti.

Ko je postalo temno je poskrbel, da ni bilo služabnikov na oni strani, kjer je stanoval. Potem je šel na vrt.

Čakal je za onimi vratici. Kmalu je nekdo na lahko potrkal. Odprl je, in ciganka je vstopila.

Prisrčno jo je objel in poljubil. Niti ganila se ni v njegovem objemu.

„Kako si vendar točna, moja Carba!“ jo je pohvalil.

„Tako hrepenela sem za Vami!“ je priznala sramežljivo.

„Torej pojdi! Pozdravljam te kakor kako kraljico!“

Šla sta v Kortejevo stanovanje, in živa duša ju ni srečala.

Ciganka je kar obstrmela, ko je videla tako krasne sobane in bogato hišno opravo. Kortelo jo je zadovoljno občudoval. Razumel je, da se zdi tej nedolžni, neizkušeni deklici, kakor kak bog, in zato je čakal, da se je sama obrnila proti njemu in začela:

„O, kako krasno! O, kako lepo!“

„Pojdi, greva naprej! To še ni vse!“

Prijel jo je za roko in peljal skozi dolgo vrsto soban, ki sicer niso spadale k njegovemu stanovanju katere je pa razsvetlil, da bi deklico popolnoma razočaral. Ko sta prišla v zadnjo sobo, je dejala začudeno:

„O, senor, mogočni ste! Ali je res, da me ljubite?“

„Brez tebe ne morem živeti. Umrl bi, če bi me zapustila, moja Carba!“

Pri teh besedah jo je pritisnil tako ognjevito na svoje srce, da bi bila skoraj zaupila. Poljubil jo je na njene vroče ustnice in jo peljal potem v svojo spalno sobo, kjer je bil pripravljen imeniten supé za dve osebi.

Medtem ko je odložila svojo ruto, je šel ugasnit luči. Potem se je vrnil.

Kmalu je brlela v spalnici samo še nočna svetilka. In za zaklenjenimi vrati, je storil vrag svoje delo.

Nedolžno bitje je izgubilo svojo srečo in mir svojega srca. — — —

Ko so se odprla drugo jutro zopet vrata, se je že skoraj danilo. Nočna svetilka je ugasnila že davno.

Nikogar ni bilo videti, a slišalo se je tiho šepetanje:

„Torej, ali se ti je dopadalo pri meni, Carba?“

„Se je,“ je odgovorila s tresočim glasom.

„Ali prideš danes zvečer zopet?“

„Vsak večer!“

„Dokler ostanete tu?“

„Rekla bom materi, da naj ostanemo še dalje časa v Saragosi.“

„Ali bo dovolila?“

„Bo! Ostala bo tu, dokler bom hotela.“

„Ali imaš ključ od vrtnih vrat?“

„Imam.“

„In zavojček z deško obleko tudi?“

„Imam.“

„Prideš torej vedno spreblečena kot deček. Priplaziš se v vrt, in potem mi daš znamenje, da spustim skozi okno iz vrvij spleteno lestvico. Tako te nihče v palači ne opazi. Pojdi!“

Spremil jo je na vrt in šel potem spat. Carba pa je šla domov v svoje šotorišče, kjer so spali njeni sorodniki okoli ognja.

Drugo jutro je bilo v vseh treh največjih Saragoških časopisih „El Diario de Zaragoza“, „El Imparcial“ in „Saldubense“ sledeče naznilo:

„Išče se

vzgojiteljica, ki zna francosko, angleško in nemško. Stalna služba pri fini, plemeniti rodovini. Plača dobra. Vstop takoj. Naslove sprejema uredništvo tega lista.“ —

Gospodična Lapajne je dobivala časopise šele opoludne, ko jih niso več rabili v pisarni.

Našla je anonso in spoznala ponudbo kot božjo previdnost.

Takoj po kosilu je nesla svoj naslov v zapečatenem pismu v uredništvo lista „Diario de Zaragoza“.

Z nikomur ni govorila o tej zadevi in čakala radovedna na uspeh.

Drugo jutro potrka nekdo na njena vrata.

Mislila je, da pride morda Strnad, a vstopil je elegantno galoniran služabnik.

„Oprostite!“ je dejal in se globoko priklonil. „Ali ste Vi senora Lapajne?“

„Da.“

„Služim v palači Njegove Ekselence kneza de Olzuna. Vprašam naj Vas, kedaj Vas morejo danes tam vsprejeti?“

Zarudela je od veselja in dejala:

„V kateri zadevi pa žele z menoj govoriti?“

„Tega pa ne vem, senora, a gospod hišni upravitelj je menda dejal, da zaradi neke anonse.“

„Povem naj Vam torej, kedaj se pridem predstaviti?“

„Tako je!“

„Ali je mogoče ob treh popoldne?“

„Gotovo!“

„Torej prosim, priporočite me Ekselenci. Točno ob treh pridem. Kje pa je palača?“

„V Strada Domenica, številka 10. Zbogom!“

Služabnik je odšel. Vzgojiteljica je bila vsa srečna, da dobi službo, in sicer v knežji rodovini.

Komaj je pričakala popoldne. Ob tričetrt na tri je odšla. Zagledala je veliko, krasno palačo, in srce ji je utripalo ko je stopila v lepo vežo in šla po belih,

mramorastih stopnjicah v prvo nadstropje, kamor ji je pokazal vratar.

Zgoraj jo je sprejel strežaj in jo peljal v salon, kjer so visele fine, oljnate slike slavnih slikarjev. Vsedla se je. Kmalu je vstopil Kortejo.

Vstala je, in molče sta se globoko priklonila drug drugemu. Namignil ji je naj se zopet vsede, in se vsedel potem v bližnji naslonjač.

„Služabnik Vas je naznanil kot gospodično Lapajne?“ je vprašal uljudno.

Priklonila se je in pritrdila.

„Vi ste torej ona dama, ki se je oglasila na našo ponudbo?“

Zopet se je priklonila.

„Vem, da pričakujete, da Vas sprejme kak član knežje rodovine, ker je stvar pravzaprav zelo važna; a žalibog Njihova Alteca, gospa knjeginja je že umrla, in Serenisimus so odpotovali. Zato oprostite, da Vas sprejemem jaz kot knezov upravitelj. Pooblastilo imam, da se smem z Vami pogovoriti, oziroma tudi pogodbo skleniti. Prosim, blagovolite mi odgovoriti na nekaj vprašanj!“

„Prosim, senor!“

„Ali se Vam ne zdi čudno, da išče tako visoki gospod vzgojiteljico potom anonse?“

„Odkritosrčno pripoznam, da se mi je zdelo na prvi pogled čudno, a potem sem si mislila, da je temu vzrok gotovo kak nepričakovan dogodek.“

„Prav imate! Prejšnji vzgojiteljici je namreč umrla mati, zato je morala iti domov. Ker pa ne more biti mala princesinja tako dolgo, da dobimo drugo vzgojiteljico navadnim potom brez materinskega nadzorstva,

zato smo se poslužili anonse v časopisih. Veselilo me bo, če se bomo zjediniili.“

„Upam, da moje zahteve ne bodo prevelike,“ je dejala gospodična Lapajne.

„Prepričan sem, da ne. V službi ste bili torej sedaj v Saragosi?“

„Da, pri bankirju Salmonu.“

„Kako dolgo ste že tam?“

„Skoraj eno leto.“

„In preje?“

„Prišla sem iz Avstrijskega. Moja spričala iz domovine Vam lahko takoj pokažem, a gospoda Salmona še nisem prosila zanj.“

„Pustite spričala, senora! Izkušanja me uči, da so večkrat zelo nezanesljiva. Kje ste pa rojeni?“

„V Idriji na Kranjskem.“

„Kaj so pa bili Vaši stariši?“

„Moj oče je bil učitelj. Moja mati je vdova in ima samo dvesto trideset kron pokojnine na leto.“

„In Vi ji pomagata?“

Zarudela je.

„Moje dosedanje plače žalibog niso bile tolike, da bi si mogla kaj preveč prihraniti.“

„Špansko govorite skoraj brez napake. Katere jezike pa še znate?“

„Angleško in francosko. Tudi latinskega znam toliko, da lahko pomagam začetniku. Poleg tega pa znam seveda nemško in slovensko.“

„In kaj je z godbo?“

„Igram glasovir in pojem tudi zelo rada.“

„Nočem Vas izpraševati o drugih predmetih, zato pustiva znanosti v miru. Prosim Vas, pojdite z menoj,

pokazati Vam hočem sobe, ki jih ima vzgojiteljica na razpolago.“

Nato sta odšla. V otročji sobi je bila mala pricezinja Flora, katero je varovala bona, ki Slovenki niti odzdravila ni.

Gospodična Lapajne se je prisrčni knezovi hčerki takoj prikupila. Flora jo je imela rada na prvi pogled.

Potem sta šla s Kortejem naprej. Vzgojiteljica se je kar čudila krasnemu stanovanju.

Ko sta se zopet vrnila v salon, je začel Kortejo:

„Odkritosrčno moram pripoznati, da Vam popolnoma zaupam. Z otroci znate dobro ravnati, to sem spoznal na prvi pogled. Pricezinja Flora sicer sovraži vsako guvernanto, a Vam je bila takoj naklonjena.“

„S princesinjo občujejo vsi preveč odurno in neprijazno. Z otroci se mora občevati prisrčno,“ je dejala vzgojiteljica.“

„Senora, pripravljen sem, pogoditi se z Vami. Kaj pa pravite Vi nato?“

Slovenka ni slutila, da je knez za tenko tapetno steno, in da gleda skozi malo luknjico.

„Tudi jaz rečem »da« in prosim Boga, da bi mogla kolikor mogoče dobro nadomestovati otroku umrlo mater.“

„Kako plačo pa zahtevate?“

„Prosim, dajte mi, kolikor so imele moje prednice.“

„Dobivale so štiristo durov. Vam bom pa zapisal petsto, senorita.“

„Moj Bog to je preveč!“ je vzkliknila.

Tedaj je Kortejo zapazil, da je pomolil knez skozi zid svoj prst, in je takoj vedel, kaj da to pomeni.

„Vem, da bodete imeli ob priliki preselitve različne stroške,“ je dejal, „zato dovolite, da Vam dam poleg

tega še dvesto durov iz knezove privatne blagajne. Plačo za četrť leta dobite takoj.“

Kar naveseliti se ni mogla prevelike sreče in se opetovano zahvalila Korteju za izkazano milost.

„Kedaj pa lahko službo nastopite?“ je potem vprašal Kortejo.

„Kadar želite, senor.“

„Torej jutri.“

„Prosim, dovolite mi še vprašanje, v kakem razmerju sem s služabniki?“

„Serenisimus so vdovec, in potem se ravna vse drugo. Knež obeduje v svoji sobi, mi drugi, tako tudi Vi, istotako. Vi ste vzgojiteljica, in ne služabnica, posli Vas morajo ubogati.“

„Hvala lepa!“

Nato se je poslovila in odšla vsa srečna domov.

Ko je prišla po stopnjicah v prvo nadstropje, je srečala na hodniku Strnada. Prosila ga je, da naj gre k njej v sobo, in mu vse razložila.

Strnad je takoj uganil, da je knez Olzuna oni Perzijanec. Plača se mu je zdela prevelika, poleg tega pa še dvesto durov posebej! Sree mu je zastalo od žalosti, ko je zvedel, da je že sklenila pogodbo, in odsvetoval ji je.

Kar verjeti mu ni hotela, da bi bil oni Perzijanec res knez Olzuna. Prevelika sreča jo je omamila, niti trezno premišljevatí ni mogla.

Kar potrka nekdo na vrata. Vstopil je knezov služabnik, ji izročil pismo in zopet odšel.

Odprla je ovitek, in zagledala v pismu polno bankovcev. Štela je. Štiristo durov! Pričakovala jih je samo tristopetindvajset. Strnad je razumel vse, in njegovo sree je bilo žalostno.

Potem jo je prosil, če sme iti namesto nje k Salmonu po njen denar, kajti ona je hotela bankirju vse pustiti. Dovolila mu je.

Strnad je nato odšel k Salmonu, kjer se je z njim dolgo prepiral preden mu je dal stopedeset durov, katere je imela pravico zahtevati.

Ko ji je prinesel denar, se je zelo začudila, da je bil Salmono pri volji odšteti ji vseh stopedeset durov. Pristrčno se je zahvalila Strnadu.

Strnad pa jo je prosil za uslugo rekoč:

„Gospica, knez Vam je poslal ravnokar preje toliko denarja, da z njim lahko nekaj časa izhajate. Prosim Vas, posodite mi teh stopedeset durov! Zelo jih rabim, vrnem Vam jih pa, kakor hitro mi bo mogoče, oziroma kadar jih bode te rabili.“

Začudeno ga je pogledala in dejala:

„Nočem Vas vprašati, čemu rabite denar. Tu ga imate!“

„Saj veste, gospodična Lapajne, da sva rojaka, in rojaki si morajo drug drugemu pomagati.“

„Vem, da imate dober namen. Vedno se Vas bom spomnila, kot poštovanja vrednega moža!“

„Ali se me bode te kedaj spomnili?“

„Rada!“

„In k meni prišli, kadar bode te rabili kakega prijatelja?“

„Pridem; obljubim!“

„Posloviva se torej že danes?“

„Zakaj že danes?“

„Ker me jutri skoraj gotovo ne bo doma. Želim Vam obilo sreče v Vaši novi službi. Bog Vas obvaruj prevare. Vse naj se obrne k Vaši sreči. Zbogom!“

Prijel jo je za desnico, ji poljubil roko in odšel.

Čudno ji je bilo pri srcu. Celo noč ni mogla spati. Že zgodaj dopoldne so prišli knezovi služabniki po njeno prtljajo.

Kmalu potem se je pripeljala elegantna kočija po njo. Poslovala se je pri Salmonu in se odpeljala.

Ko je pogledala v prvo nadstropje je stal Strnad ves potr in žalosten na balkonu. — — —

V knezovi palači jo je sprejel hišni oskrbnik Kor-tejo in jo spremil v njeno stanovanje.

Razpravila je najprvo svoje kovčege in šla potem v sobo male princesinje.

Bona guvernanti niti roke ni hotela podati, češ da je izpodrinila njeno tovarišico iz službe, da ne stanuje v guvernantinem stanovanju, ampak v sobanah ranjne kneginje, ki so poleg knezovih sob, in da knez niti od-potoval ni.

Gospica Lapajne je pobledele in se opravičevala, češ da ni ničesar vedela o tem. Zvedela je tudi, da je bil knez na pusten torek kot Perzijanec na maškeradi, in druge take podrobnosti.

Potem je šla v svoje stanovanje. Natančno je preiskala spalnico in videla, da je med njenim in knezo-vim stanovanjem samo tenka tapetna stena.

Premišljevala je, kaj da naj stori, ko potrka slu-žabnik in ji naznani, da želi knez govoriti s seniorito Lapajne.

Služabnik jo je spremil v knezovo sprejemno sobo.

Knez je sedel na dragocenem, rezljanem stolu in bral časopis.

Vzgojiteljica je takoj spoznala Perzijanca. Globoko se mu je priklonila.

„Seniorita Lapajne?“ jo je vprašal knez.

Priklonila se mu je.

„Ko sem se vrnil s potovanja, mi je povedal moj oskrbnik, da Vas je vzel v službo kot vzgojiteljico moje hčerke — —“

„Prosim, ali smem zvedeti, kam so, Serenisimus, potovali?“

Začudeno jo je pogledal in vprašal:

„Zakaj?“

„Ker mislim, da ste potovali samo v svojo sobo.“

„Ah mira! — oh, glej!“ je zaklical knez. „Kaj pravite?“

„Da Vas spoznam kot onega Perzijanca, ki me je obiskal na pustni torek.“

Knez je kar obstrmel.

„To je bilo pač na pustni torek! Če sem Vas takrat kot maska razžalil, Vas hočem sedaj kot knez odškodovati. Sprejeli ste pri meni službo kot vzgojiteljica moje hčerke, in prepričan sem, da opravičite moje zapujanje do Vas. O učnem načrtu se pogovorimo drugič. Hotel sem Vas samo vprašati, če morda česar želite?“

„Prosim Vas, Svetlost, dovolite mi, da se preselim v stanovanje, katero je imela moja prednica madmoazél Široá, ker se dotično stanovanje zame bolj spodobi, in ker nisem navajena na tako elegantno opravo.“

„Pogovorite se o tem z mojim hišnim oskrbnikom. Sedaj pa lahko greste!“

Priklonila se je in odšla.

V sosednji sobi je poslušal Kortejo, da bi bil priča knezove zmage.

„Kortejo!“ ga je poklical knez. „Kaj praviš?“

„Ekselenca, čisto iznenaden sem!“

„Jaz tudi, tristo vragov, jaz tudi!“

„Tako majhna osebeca!“

„Kakor kaka mačka!“

„Cel majhen hudiček!“

„Prava copernica! Kaj tacega se mi pa še ni pripetilo. In stanovanje se ji tudi ni varno zdelo!“

„Obesi naj se, če se hoče!“

„Molči! Krasna je, nebeška! Sedaj je desetkrat več vredna kakor preje. Moram jo imeti, Kortejo, ali slišiš? Moram jo imeti!“

„Saj jo že imamo!“

„Molči! Kaj se ti razumeš na ljubezen. Kaj je tvoja Klarisa, tvoj kos mesa, proti temu angelju. Kje je neki zvedela, da njeno stanovanje ni prav varno. O, ti Slovenci so prebrisani ljudje! Na nobeden način ne dovolim, da bi se preselila!“

Kar potrka strežaj in naznani, da želi gospica Lapajne govoriti s senorjem oskrbnikom, in sicer v svojem stanovanju.

„Imenitno! Gospod hišni oskrbnik naj pride k njej namesto ona k njemu!“ se je smejal knez, ko je odšel služabnik.

„Guvernanka!“ je dejal Kortejo zasmehljivo.

„Da, da! Ampak ta guvernanka je odločna žena. O, ti Slovenci! Španka, tudi če bi bila kneginja, bi bila vsa srečna, da se dopade knezu de Olzuna, in ta majhna Slovenka se brani kakor mačka. Pojdi hitro k njej, glej, kaj da hoče.“

Ko je prišel Kortejo k vzgojiteljici je ravno pospravljala svoje stvari zopet v kovčege.

„Oprostite, gospod hišni oskrbnik,“ je dejala uljudno, „da nisem prišla jaz k Vam. Stvar, o kateri hočem z Vami govoriti, se tiče namreč mojega stanovanja. Serenismus mi je dejal, da naj se pogovorim z Vami o tej zadevi. Prosila sem, da se smem preseliti v stanovanje prejšnje guvernante.“

„Tega Serenismus ne bo dovolil, ker rabimo dotične sobe za drugo stvar.“

„Tedad bodete našli zame pač še kje kako drugo stanovanje. Tu ne morem stanovati na nobeden način?“

„Zakaj ne, zakaj ne?“ je vprašal jezno.

„Zato, ker je tule čisto tenka tapetna stena! Ali vidite tule luknjico v steni? Tule so celo skrivna tapetna vrata! Tu naj stanuje dama?“

„Saj stanuje tu poleg Serenismus.“

„To me nič ne briga! Če nimate družega stanovanja zame, mi je prav žal. V pol ure grem!“

Obrnila se je in začela zopet svoje stvari pospravljati v kovčege.

„Kaj pa mislite? Vprašal bom kneza za svet,“ je dejal Kortejo ves začuden.

„Prosim, senor; a rečem Vam, da me v pol ure ni več tu.“

Kortejo je hitro odšel h knezu. Začudil se je, ko je slišal, kaj da namerava guvernanta. Družega mu ni preostajalo, dovolil je, da se sme preseliti v stanovanje prejšnje vzgojiteljice.

Hišni oskrbnik se je vrnil k gospici Lapajne, ki je ravno zaklepala velik kovčeg.

„Senora,“ je dejal, „Serenismus so Vam na moje prigovarjanje izpolnili Vašo željo.“

„Hvala lepa. Prosim, pokažite mi dotično stanovanje!“

Kortejo jo je peljal potem v guvernantino stanovanje. Obstojalo je iz treh lepih, priprostih sob, ki so imele razgled na vrt. Stanovanje ji je ugajalo. Na desno je stanovala bona, na levo pa Kortejo.

Nato je odsločila gospoda hišnega oskrbnika, ki je šel naravnost h knezu.

„Torej, ali je zadovoljna?“ ga je vprašal knez.

„Mislim, da je, Svetlost. Prav vražja ženska je! Ne verjamem, da bi si štela v čast, da jo ljubi knez Olzuna.“

„Bom že poskrbel, da se mi uda. Najprvo mi preskrbi tak ključ od njenega stanovanja, ki ne odpre samo ključavnico, ampak tudi zavoro. Pa glej, da tega ne zapazi!“

„Prosim, Svetlost! Kaj pa še želite?“

„Ali verješ na ljubezenke pijače?“

„Ne.“

„Slišal sem, da znajo nekateri ljudje take pijače skuhati.“

„Pravijo; a ne verjamem, da je res. Kako ljubezensko pijačo pa mislite pravzaprav?“

„Kaj se pa tebi zdi? Kaka mora biti?“

„Mislim, da je to zdravilo, ki stori, da dotična oseba, ki jo pije, ljubi potem onega, ki ji je dal ono pijačo.“

„Tako mislim tudi jaz,“ je dejal knez. „Ali verjameš na take ljubezenske pijače?“

„Ne.“

„In vendar pravijo, da znajo zdravniki, copernice, ciganke in prerokovalke take pijače skuhati. Nekaj resničnega mora pa vendarle biti.“

„Seveda. Ti ljudje znajo skuhati neko opojno pijačo, ki stori, da dotičnik ljupi onega, ki mu jo je dal. Ta pijača razburi samo človeka, a trajne ljubezni ne naredi. Take pijače znajo že nekateri ljudje skuhati.“

„Kdo pa?“

„Ne vem. Ali naj poizvedujem?“

„Le, le!“

Tako sta se pogovarjala knez in Kortejo še dalje časa in delala različne naklepe.

Že drugi dan je začela vzgojiteljica poučevati malo princesinjo, ki je imela novo guvernanto zelo rada.

Tako je preteklo štirinajst dni.

Nekega dne se je morala peljati s knezom in malo princesinjo na izprehod.

Knez se je pogovarjal z njo o različnih vsakdanjih stvareh in jo pohvalil, češ da je zelo zadovoljen z njo, ker jo ima Flora tako rada. Ko je pa postal knez vsiljiv, se je branila, in ko tudi to ni pomagalo, je zaklicala kočijažu:

„Žan! Takoj obrnite!“

Kočijaž je obrnil, ker je mislil, da ji je naročil knez.

Knez je obstrmel. — — Molčal je. Tudi gospica Lapajne je molčala.

Ko so se pripeljali domov, jo je jezno pogledal in šel v svojo sobo. Takoj je poklical Korteja k sebi.

„Ali si že kaj zvedel?“ ga je vprašal knez ves razburjen.

„Kaj pa?“

„A tako! Nisem se spomnil, da ne veš mojih misli. Ali si že kaj zvedel o ljubezenski pijači?“

„Poizvedoval sem že.“

„Torej?“

„Pijačo že lahko dobimo; ampak — —.“

„Torej, kakšen ampak pa?“

„Zelo draga je.“

„Koliko stane?“

„Pedeset durov.“

„Prebrisanec!“

„Drugače je ne dobim.“

„Kdo ti jo bo pa skuhal?“

„Stara ciganka.“

„V Saragosi?“

„Da.“

„Ali jo že danes lahko dobim?“

„Ne, tako hitro ne gre.“

„Kedaj pa?“

„Jutri.“

„Ob kateri uri? Še jutri ji jo dam.“

„Eno uro pred mrakom jo dobite.“

„Dobro. Petdeset durov ti dam takoj, akoravno vem, da te ne stane pijača niti pet. — Slovenka jih je vredna petsto ali pa še celo več. —“

Carba je prihajala vsak večer h Korteju v moški obleki. Izpolnila mu je vsako željo, zato je govoril z njo tudi o ljubezenski pijači. Ko sta danes zvečer zopet sama sedela v Kortejevem stanovanju, jo je vprašal:

„Ali si že govorila s svojo materjo Kašimo zaradi ljubezenske pijače?“

„Že.“

„Ali jo zna skuhati?“

„Mati Kašima zna vse. Vsako rastlino in zdravilo pozna; ozdraviti zna vse bolezni; tudi ljubezensko pijačo zna skuhati.“

„Ali ti je povedala?“

„Da; pred máno nima nikakih skrivnostij.“

„Oh, tedaj bom zvedel tudi jaz?“

„Ne.“

„Ne? Zakaj?“

„Ker ti ne smem povedati. Ciganske skrivnosti smejo vedeti samo žitani; cingarita sme razodeti svoje skrivnosti samo svojemu možu.“

„Prismojenka!“ ji je dejal in jo poljubil. „Saj sem ti že rekel, da postaneš moja ženka.“

„A sedaj še nisem.“

„Eno leto počakaj, pa boš. Pijačo pa rabim na vsak način. Povej mi, povej, kako se skuha!“

„Kadar boš moj zakonski mož, pa zveš!“

„Carba, ne ljubiš me!“

„Saj menda sam ne verjameš, kar si ravnokar spregovoril. Kar sem storila zaradi tebe, je dokaz, da te ljubim.“

„Dotično pijačo mi pa vendar smeš dati, če mi tudi navodila nočeš povedati.“

„Mogoče.“

„Kako, mogoče?“

„Vedeti moram, za koga je.“

„Tega ti pa ne smem povedati.“

„Oh, záte je!“

„Ne. Saj ljubim tebe, in ti nisi tako huda, da bi rabil ljubezensko pijačo.“

„Torej res za nekega družega?“

„Res,“

„Za koga pa?“

„Tega ti pa ne smem povedati!“

„Ti pa tudi pijače ne smem dati.“

„Grozna si, Carba!“

„To je prva prošnja, ki ti jo ne smem izpolniti.“

„Zakaj ravno te ne smeš izpolniti?“

„Ker se moram ravnati po žitanskih postavah.“

„Hm! Če ti povem ime, ali boš molčala?“

„Gotovo!“

„Dobro. Knez sam rabi pijačo.“

„Knez?“ se je začudila. „Za koga jo pa rabi?“

„Ne vem.“

„Res ne?“

„Res. Knez mi ni hotel povedati, tacega gospoda vendar ne morem siliti.“

Carba mu je verjela.

„Ampak to sredstvo ni za vedno,“ je dejala.

„Ne? Kako dolgo pa deluje?“

„Nekaj ur.“

„Koliko se mora pa zavžiti?“

„To so take kapljice. Pet kapljic v vodi, kavi ali čaju zadostuje. V eni uri začne sredstvo delovati.“

„Torej ali mi boš dala to sredstvo?“

„Bom.“

„Do jutri?“

„Jutri že?“

„Da, jutri že. Rabim namreč kapljice že eno uro pred mrakom. Ali bo mogoče-“

„Dobro. Prinesem ti jih, a gorje ti, če jih rabiš záse!“

Drug večer je prišla točno ob določeni uri in izročila Korteju majhno stekleničico.

„Tu imaš!“ je dejala. „Kapljice so močne in bodo gotovo pomagale.“

„Koliko pa stanejo?“

„Nič.“

„Počakaj me! Nesem jih knezu.“

Odšel je. Knez ga je že nestrpno čakal.

„Ali si mož beseda? Ali imaš?“

„Imam. Tule je!“

„Daj sem!“

„Ali se Vam bo posrečilo, Svetlost?“

„Bo se, če je sredstvo res dobro. Guvernanta igra v salonu glasovir. Sam grem v njeno sobo in ji pomešam med mleko, ki ga pije vsak večer. Pazi tačas zunaj, da me kdo ne zasači!“

Posrečilo se jima je. Ko se je vrnila guvernanta v svojo sobo, je izpila mleko in se vlegla spat.

Knez je šel na vrt in gledal, kedaj da izgine luč. Ko se je vlegla spat, je šel gori, odprl po tihem vrata, vstopil in poslušal. V sosednji sobi je ležala guvernanta, spala zelo nemirno in včasih vzdihnila. Stopil je počasi bližje. — — — — —

Medtem je bila Carba še vedno pri svojem ljubčeku, saj je bila navajena oditi šele proti jutru. Ravno je hotela ciganka oditi, ko potrka nekdo po tihem na vrata.

„Za vraga!“ je zašepetal Kortejo. „Kdo neki trka?“

„Mogoče knez?“ je rekla Carba.

„Gotovo.“

„Ali moraš odpreti?“

„Moram. Gotovo je kaj nujnega.“

„Torej pojdi. Počakala te bom.“

Kortejo je stopil v predsobo in odprl na tiho vrata. Svetilka je gorela, in vstopil je knez, bled kakor smrt.

„Oh, ali še čuješ!“ se je začudil knez. „Oh, grozno je!“

„Kaj?“

„Oh, grozno, grozno!“ je ponovil knez in se vsedel.

„Kaj se je pa zgodilo, Svetlost?“

„Vrag naj vzame vse skupaj! To bo strašna sramota!“

„Moj Bog, kaj pa je!?“

„Kortejo, kaj naj storim?“

„Ne vem! Saj ne vem, kaj da se je zgodilo! Ali so kapljice delovale?“

„O, še predobro! Ampak potem — —“

„Potem —?“

„Potem, ko se je zopet zavedala, je vstala in si zasadila nož v prsi!“

„Sveta Madona! Ali je mrtva?“

„Ne, še ne; ampak vsa soba je krvava. Onesveščena je. Potegnili sem ji nož iz rane. Hvala Bogu, da je bil samo žepni nožiček!“

„Torej moramo iti hitro po zdravnika, Ekselencia!“

„Kaj pa še! Potem bi se izdali. Izmisli si kaj drugega!“

„Oh, že vem!“ je zaklical Kortejo veselo.

„Kaj pa?“

„Ciganka, ki mi je prinesla kapljice, je še pri meni. Tudi rane zna celiti. Ali naj jo pokličem?“

„Hitro, hitro!“

„Carba!“

Carba je slišala ves pogovor in vstopila. Knez se je zelo začudil, ko je zagledal namesto stare, grde babe lepega, mladega dečka.

„Kdo — kaj je to?“ je vprašal ves začuden.

„Ciganka,“ je odgovoril Kortejo.

„Saj je vendar deček!“ je rekel knez, pogledal natančneje ciganko in spoznal svojo zmoto. „Ali je mogoče!“ je zaklical. „Saj je res deklica! Ali je to tista »stara« ciganka?“

„Da,“ je odgovoril Kortejo v zadregi.

„Porednež! Pa sedaj nimamo časa!“ Stopil je bližje k ciganki, jo pogladil po licu in vprašal:

„Kako ti je ime?“

„Carba.“

„Ali si ti naredila tiste kapljice?“

„Da.“

„Ali znaš bolezní ozdraviti?“

„Vse.“

„Tudi rane celiti?“

„Tudi, če niso smrtno nevarne.“

„Pojdita torej z menoj, ampak tiho, da nas kdo ne sliši.“

Ko so prišli v guvernantino sobo, je ležala na zofi. Oči je imela zaprte in bila bleda kot smrt. Tla so bila vsa krvava.

Carba je stopila bliže in jo preiskala.

„Ali ste ji dali kapljice?“ je potem vprašala.

„Da.“

„Koliko pa?“

„Pet kapljic.“

„Kaj pa je?“

„Guvernanta.“

„Mrtva ni, ampak umreti hoče. Po zdravnika ne smete poslati. Jaz sem tega kriva, in zato ostanem pri njej. Ali smem?“

„Seveda,“ je pritrdil knez.

„Torej poslušajte, kaj Vam povem v njeno, v svojo in v Vašo korist: Obvezala jo bom, potem grem pa rastline nabirat, ki zacelijo rano. Odtlej ji bom sama stregla in nihče ne sme priti v sobo. Mrzlica jo bo tresla, in tedaj bo vse povedala in nas izdala. Zato smem biti samo jaz pri njej.“

„Jaz ne?“ je vprašal knez.

„Ne. Lahko bi vsled tega umrla.“

„Za vraga, pa naj!“

Carba ga je ostro pogledala in potem dejala:

„Sedaj šele vidim, kaj sem storila: velik, velik greh. Vi ste vrage! Nikar ne pozabite, da bi imeli velike sitnosti če bi ta senora umrla.“

Knez je začudeno pogledal predrzno ciganko in rekel:

„Dobro, stori, kar hočeš. Kortejo naj preskrbi vse potrebno. Pomijte skrbno kri s tal!“

Nato je knez odšel.

Carba je obvezala guvernanto in odšla. Vrnila se je v ženski obleki. V palači so govorili, da se je vzdignila guvernanti kri, in da jo zdravi ciganka, ki se razume na take bolezni boljše kakor zdravniki.

Kaj se je godilo sicer v guvernantinem stanovanju, ni zvedela živa duša, niti Kortejo ne.

Ko se je guvernanta prvič zbudila in zavedla, je hotela obvezo raztrgati, a Carba je to preprečila.

Guvernanta in Carba sta bili vedno boljši prijateljici. Gospica Lapajne je hudo trpela, a govorila ni nikoli o onem strašnem večeru. Minilo je tri mesece, preden je smela iti prvič zopet iz sobe.

Carba je zahajala še vedno h Korteju. Ljubila ga je iskreno, a zdelo se ji je včasih, da jo nima njen ljubček več tako rad. Slednjič je šele natančno spoznala, kaj da je storila. Kneza je zaničevala in Korteju ni več zaupala.

Vest jo je pekla, in nekega dne je vse priznala guvernanti in jo prosila odpuščanja. Od tedaj sta se ljubili kakor sestri. Zvedela je tudi marsikaj o Korteju. — — —

Strnad je vedno mislil na guvernanto, ki je zavrgla njegovo pošteno ljubezen. Slednjič je sklenil, da jo obišče.

Vratar ga je spremil k lišnemu oskrbniku Korteju. Strnad ga je takoj spoznal, in tudi Kortejo Strnada.

„Kaj pa hočete?“ je vprašal Kortejo ponosno.

„Obiskal bi rad senoro Lapajne.“

„Kaj pa hočete pri njej?“

„Obiskati jo hočem samo iz uljudnosti, senor.“

„Misli, da niste kaj posebno uljudni!“

„Včasih je že tako, da mora biti človek tudi ne-
uljuden,“ je odgovoril Strnad mirno.

„Oh, ali se me spominjate?“ je vprašal Kortejo
začudeno.

„Prav dobro!“

„Bilo je ravno na — —“

„Na pusten torek,“ je pristavil Strnad. „Mislim, da
mi zaradi tega ne zabranite obisk.“

„In vendar! Glejte, da se spravite hitro ven!“

„Grem, grem, ampak h knezu de Olzuna!“ je
dejal Strnad odločno.

„Ni treba!“ se je oglasil tedaj nekdo za njim. Bil
je knez, ki je imel ravno nujen opravek pri Korteju.
„Kaj pa hočete, pri meni?“

Strnad se je obrnil in takoj spoznal Perzijanca,
tudi knez je takoj spoznal Strnada in vprašal:

„Kaj pa hoče ta človek tukaj?“

„Obiskati hoče gospico Lapajne,“ je odgovoril
Kortejo.

„To ni potrebno!“ je dejal knez.

„Zakaj ne?“ je vprašal Strnad. „To že sam vem,
ali je potrebno ali ne!“

„Ne dovolim, da obiščete senoro. Pojdite!“ je
ukazal knez.

Strnad ju je ostro pogledal in odgovoril:

„Svetlost, če želite, da naj grem, boni pa šel; a
vrnem se takoj v policijskem spremstvu, da zvem, zakaj
da mi ne dovolite obiskati gospice Lapajne.“

„Senora ne sprejme nikogar.“

„Ali je morda zaprta, kakor v ječi?“

„Ne. Bolna je.“

„Bolna? Kako bolezen pa ima?“

„Kri se ji je vzdignila.“

„Kedaj?“

„Pred petimi tedni.“

„Kateri zdravnik jo pa zdravi.“

„Nikar ne skrbite, v dobrih rokah je! Pojdite! Ven!“

„Kaj pa še!“ se je smejal Strnad. „Mož, ki oklofuta nesramneža na cesti, in vrže vsiljivega po stopnjicah, gre kadar se njemu poljubi. Grem, ker se mi ravno sedajle poljubi, a obljubim Vama, da se še vrnem.“

Nato je odšel.

„Pojdi, za njim, naj ga vržejo služabniki na cesto!“ je ukazal knez.

„Oprostite, Svetlost,“ je dejal Korlejo, „nikar! To bi bilo za Vas sramotno. Sicer je pa grozno močan in uren. Ti Slovenci so močni kakor medvedje!“

Strnad je mirno odšel iz palače. Sklenil je, da bo natančno poizvedoval o guvernantini boleznii.

Še isti večer je šel pred palačo in opazoval.

Kar pride Kortejo ven. Strnad mu je sledil neopazovano. Kortejo je šel k svoji ljubici Klarisi.

Nasproti Klarisinega stanovanja je stanoval pomagač knjigotržca, kjer je kupoval Strnad knjige. Šel je k njemu; bil je doma, a luči ni imel.

„Kdo pa je?“ je vprašal Strnada.

„Oprostite, senor, če Vas morda motim; rad bi nekaj zvedel.“

„Prosim, gospod Strnad! Samo luč naj preje prižgem!“

„Ne, ne. Ravno prosim Vas, da jo nikar ne prižgite, ker bi namreč rad pogledal malo tja čez cesto, ne da bi me kdo opazil.“

„A tjakaj? Čudno! Ravno zaradi onih dveh nikoli luči ne prižgem.“

„Ali jih poznate? Rad bi Vas namreč vprašal, če veste kaj natančnejšega o oni dami.“

„Če imate morda gotove namene, tedaj ste prepozni!“

„Hvala Bogu, da jih nimam. Zvedel bi samo rad kaj da je, in v kakem razmerju je z onim gospodom.“

„Oni gospod se piše Gasparino Kortejo in je hišni oskrbnik kneza de Olzuna. O dami vem samo to, da jo imenujejo senoro Klariso. Kortejova ljubica je. Vsak drugi dan pride ob tem času k njej. Opazujem jih vedno in se zabavam.“

Nato sta opazovala nepreviden zaljubljeni parček. —

Strnad je poizvedoval še vedno o guvernanti in opazoval palačo. Nekoč se je splazil ponoči na vrt, splezal na drevo in videl, kako se Kortejo in Carba ljubimkata. Kortejo ima torej dve ljubici; eno gotovo vara, skoraj gotovo ciganko.

Slišal je, da zdravi guvernanto neka ciganka, in ko je srečal nekega dne na cesti Carbo, jo je nagovoril rekoč:

„Kajne, ti si v palači kneza de Olzuna?“

„Da,“ je odgovorila.

„Senori Lapajnetovi strežeš, kajné?“

„Da.“

„Ali je bolna?“

„Še vedno.“

„Kaj pa ji je?“

Ciganka ga je natančno pogledala v oči in ga potem vprašala:

„Kdo pa ste, senor, da poizvedujete tako o senori?“

„Njen in tvoj prijatelj sem.“

„Moj prijatelj?“ se je začudila. „Ne poznam Vas.“

„O, jaz pa tebe. Gasparino Kortejeva ljubica si.“

Zarudela je in potem sramežljivo vprašala:

„Kdo pravi to! Saj me ne poznate; gotovo se motite.“

„Ne motim se, ne. Tvoj prijatelj sem in ti hočem dobro. Zato sem te hotel opozoriti, da se varuj Korteja.“

„Varujem naj se ga! Zakaj?“

„Ker te vara; drugo ljubico ima.“

Jezno ga je pogledala in dejala:

„Nikar se ne lažite, senor! Kogar Carba ljubi, ta ne sme imeti druge ljubice.“

„In vendar jo ima.“

„Dokažite mi!“

„Prav rad, če hočeš.“

„Hočem!“

„Torej dobro. Danes zvečer gre zopet k njej. Pazi, kedaj gre iz palače!“

„Dobro, pazila bom.“

„Potem pridi sem, kjer sva se sedaj srečala. Peljal te bom potem nekam, kjer ga boš lahko opazovala.“

„Ali pridete res?“

„Res, prav rad.“

„Povejte mi vendar, zakaj ste moj prijatelj?“

„Ker strežeš senori Lapajnetovi, ki je moja prijateljica.“

„Kako je pa Vaše ime.“

„Strnad.“

„Oh, tega pa poznam!“

„Odkod?“

„Senora Lapajne me je nekoč prosila, da naj poizvem, če še stanujete pri bankirju Salmonu.“

„Ali ste poizvedli?“

„Sem. Rekla sem ji, da ste še tam.“

„Torej, ali mi sedaj zaupaš?“

„O popolnoma, senor.“

„Ali prideš danes zvečer?“

„Pridem.“

Ločila sta se. Cingarita je že davno zapazila, da jo Kortejo ne ljubi več tako iskreno.

Ko je odšel Kortejo zvečer iz palače, je šla ciganka čakati Strnada na določeni prostor, kjer ga je tudi našla. Potem jo je peljal v knjigotržcevo stanovanje.

„Poglejte na ono stran čez cesto! Je že tam!“ ji je dejal.

Carba je stopila k oknu in gledala molče ven. Tako je stala pol ure. Vsi trije so molčali. Kako je bilo tedaj ciganki pri srcu!

Slednjič se je obrnila in prosila Strnada:

„Pojdite, senor!“

Odšla sta. Na cesti je potem vprašal Strnad Carbo

„Ali si sedaj prepričana?“

„Sem. — — Senor, ali ste že kedaj ljubili?“

„Že.“

„Srečno?“

„Ne.“

„Ali Vam je postala nezvesta?“

„Ne, sploh ljubila me ni.“

„O, to je žalostno! A še mnogo bolj žalostna je prevara. Ali je ona, ki ste jo ljubili, v Vaši domovini?“

„V Saragosi je.“

„Senor, ali sem uganila? Senora Lapajne je?“

„Da.“

Tedaj ga je prijela za roko in ga prosila:

„Rešite jo!“

„Rešim naj jo? Kaj se ji je pa pripetilo?“

„Njeno srce in njena duša sta bolna, senor; to je pa hujše kakor rana, ki je pa sicer že zaceljena.“

„Rana? Moj Bog! Kaj se je pa zgodilo?“

„Nikar ne skrbite, saj ni več nevarnosti! Odkritosrčni ste bili napram meni, zato hočem biti tudi jaz napram Vami. Ali imate čas?“

„Imam!“

„Torej pojdite z menoj!“

Peljala ga je skozi vrt v palačo. Šla sta po ozkih stranskih stopnjicah v Carbino stanovanje, tako da jih ni nihče opazil.

Carba je prižgala luč. Sedaj je šele zapazil Strnad, kaka krasotica je ciganka. Carba je zapazila njegov občudujoči pogled in dejala žalostno:

„Kajne, senor, da sem lepa deklica?“

„Si,“ je odgovoril iznenaden.

„O ne, ne! Dokler nisem vedela, da sem lepa, sem bila lepa, a sedaj nisem več. Senor, obžalujete me, vidim Vam na obrazu; a kmalu ne bodete sovražili.“

„Zakaj? Saj mi nisi storila ničesar žalega!“

„Zelo, zelo mnogo! Zato sem Vas sem pripeljala, da Vam vse pripoznam. Ali me marate poslušati?“

„Govori!“

„Začetek tako veste. Knez je videl senoro Lapajne in jo zvabil v svojo palačo. Svarili ste jo takrat, a ni Vas ubogala, ker je mislila, da Vas ne ljubi.“

„Kje si pa to zvedela?“

„Sama mi je povedala. Knez jo je skušal na različne načine pridobiti, a vedno mu je ušla izpod rok. Slednjič je ostalo edino sredstvo, namreč ljubezenska pijača, ki omami čute in — — —“

„Stoj, stoj!“ je dejal Strnad. „Kaj blebetaš; vendar ne misliš, da so ji dali take kapljice!“

„Da, dali so ji jih!“

Strnad je pobledel in vprašal:

Beračeve skrivnosti ali preganjanje okoli sveta

Velik roman, poln
razkritja skrivnostij
spisal človeške družbe
kapitan

Ramon Diaz

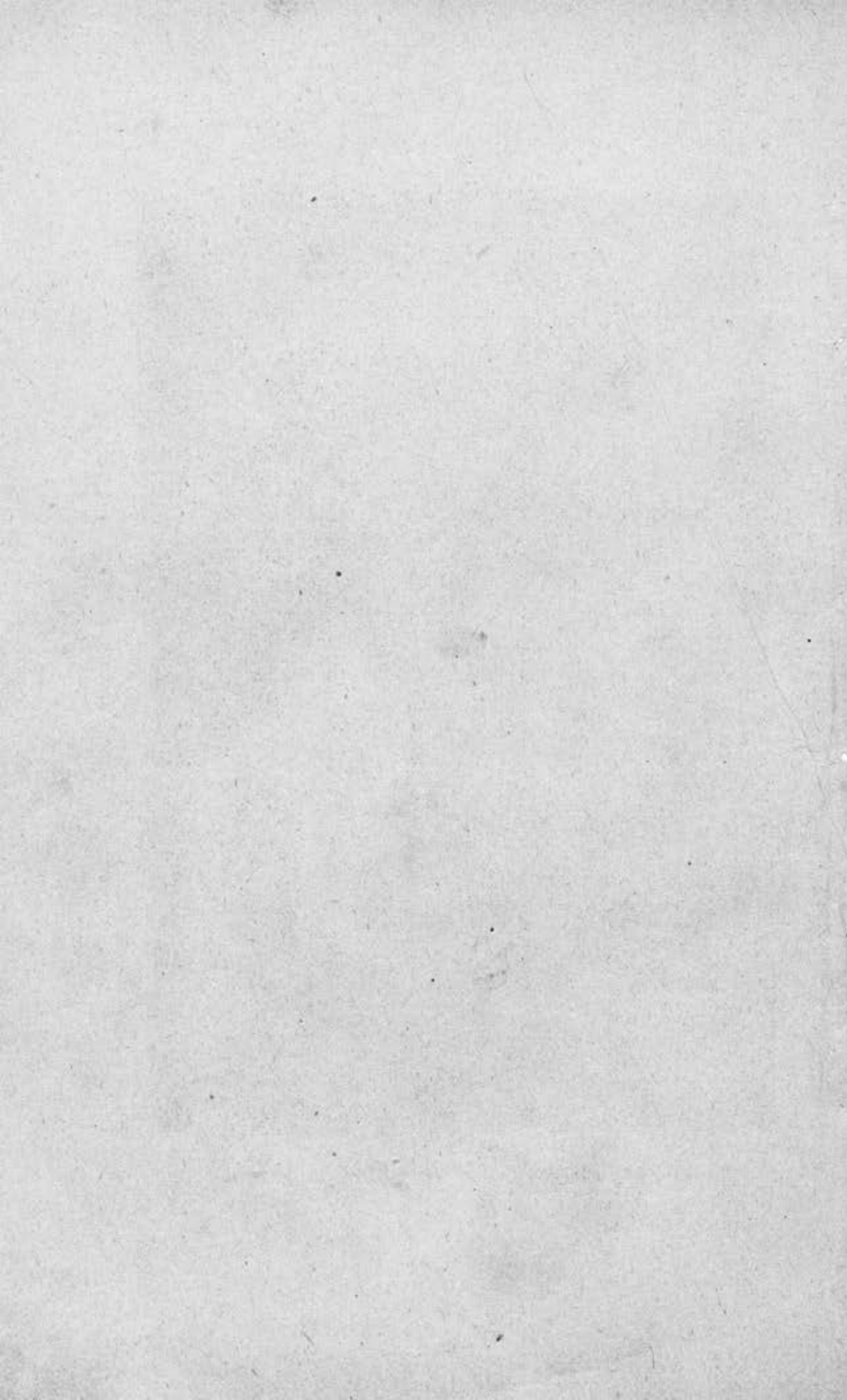
de la Escosura.

Založila knjigarna
Josip Rubinstein na Dunaju.

„Kaka nesramnost!“ je siknil Alfonzo.

„In ona jih je izpila?“

„Da, izpila jih je.“

Obraz si je zakril z rokami in dejal:

„O, moj Bog! In potem — potem je prišel knez?“

„Da. Imel je poseben ključ od njenih vrat.“

Vzgojitelju se je kar stemnilo pred očmi, vendar je vprašal:

„Kdo je pa naredil kapljice?“

„Jaz.“

„Ti?“ je ponovil Slovenec, — „Oh, saj si res ciganka. Copernica si!“

„Nisem vedela za koga so kapljice; senore Lapajne niti še poznala nisem.“

„S tem se ne moreš opravičiti! — Kdo pa je naročil kapljice?“

„Knez pri Korteju, Kortejo pa pri meni. Saj veste, da je bil moj ljubček; nisem mu mogla odkloniti prošnje. Prisegel mi je, da me vzame za ženo!“

„In verjela si mu?“

„Seveda. Ljubezen je slepa in gluha. Bila sem že njegova žena, kajti njegovega otroka nosim pod svojim srcem, kakor nosi senora Lapajne knezovega.“

Strnadu je hotelo počiti pri teh besedah srce. Zgrudil' se je na stol.

„Njegovega otroka, njegovega otroka!“ je zaklical. „Ali res?“

„Res!“ je odgovorila Carba.

Vsa kri mu je silila v glavo, srce mu je bilo na glas, in njeva duša je bila užaloščena.

„Ali je ona nedolžna?“ je vprašal čez nekaj časa.

„Da, popolnoma nedolžna.“

„Ali res?“

„Prisegam Vam.“

„Ali mi moreš dokazati?“

„Morem.“

„Torej dokaži!“

„Ko se je zopet zavedala, si je zabodla nož v srce.“

„Govorili so pa, da se ji je kri vzdignila.“

„Da.“

„In potem?“

„Potem je bila bolna več tednov. Rana ni bila smrtno nevarna, a njeno duševno trpljenje je zakasnilo celitev. Še sedaj hoče umreti, kajti ve v kakem stanu da je — — — in ljubi Vas!“

„Mene? Ljubi me?“

„Da, iz dna svojega srca.“

„Ni res!“

„Res je. Sama sebe ni poznala in spoznala; šele sedaj je uvidela, da ste Vi edini, katerega ljubi.“

„O, moj Bog! Zakaj ni spoznala tega preje!“

„Da, sedaj je — prepozno!“ je tožila ciganka.

„Prepozno? O ne, ni prepozno! Prave ljubezni še ne poznaš. Povej mi če ve, da si danes z menoj govorila!“

„Ne; nisem ji še povedala.“

„Torej tudi ne ve, da sem sedaj v palači?“

„Tudi ne.“

„Ali smem iti k njej?“

„Ali hočete?“

„Zelo rad.“

„Vesela Vas bo; a prosim Vas, senor, nikar ji ne rečite žal besedice, da ji ne škoduje!“

„Ničesar hudega ji ne rečem!“

„Torej pojdite!“ je rekla Carba.

Peljala ga je potem v guvernantino stanovanje in

zaprla vrata za seboj. V sosednji sobi je sedela vzgojiteljica pri oknu in vprašala bolešno:

„Carba, ali si tu?“

Ciganka ni odgovorila, a Strnad je stopil bliže. Bila je bolna, a še vedno krasna, in oči je imela še rosne, ker je ravnokar jokala.

„Gospodična Lapajne!“

Stresla se je in obrnila. Prestrašila se je, ko ga je zagledala in spoznala.

„O moj Bog!“ je vzdihnila, „gospod Strnad!“

Zakrila je obraz z rokami in začela jokati, a Strnad je stopil bliže in ji potegnil roke izpred obraza.

„Oprostite mi,“ jo je prosil s tresočim glasom, „da sem Vas iznenadil. Že davno sem Vas hotel obiskati, a Vas nisem smel.“

„Pojdite, pojdite zopet!“ ga je prosila.

„Proč me podite?“ je vprašal, „ali me tako zelo sovražite?“

„Sovražim? O ne. Tako ponosni, dobri, močni in čisti ste! Nisem vredna, da sem v Vaši bližini.“

Poklenil je pred njo. Naslonil se je v njeno naročje in začel jokati. Slednjič jo je ljubeznjivo pogledal in dejal:

„Ali mi zamerite, ker sem Vas obiskal?“

„Ne, o ne. A danes ste zadnjič pri meni.“

„Zakaj?“

„Ker Vam moram priznati, da ste imeli prav v vsaki zadevi, ko ste me svarili.“

„Imel sem prav v vsem, a tudi v tem, da prava ljubezen ne neha.“

„In vendar bo nehala!“

„Sedaj čutim, da nikoli!“

Vstal je zopet in jo objel. Pritisnil jo je na svoje srce in jo poljubil. Dovolila mu je, a potem se mu je izvila iz rok in dejala:

„To je bilo najino slovo, najino slovo za večno. Bodite srečni!“

Pritisnil jo je iznova na srce in dejal:

„Ne, to ni bilo slovo; ampak začetek najine sreče!“

„Nemogoče!“ se je branila.

„Zakaj nemogoče?“ je vprašal. „Ali me še sovražite?“

„Sovražim? O ne, ne!“

„A ljubite me tudi ne? Prosim, povejte mi!“

„Da, ljubim Vas, ljubim Vas! Ljubila sem Vas že, ko sem Vas prvič videla, a prepozno sem spoznala, o Bog, prepozno, prepozno!“

„Ni prepozno!“ je rekel Strnad. „Vedno je še čas, da sva srečna!“

„Zame ne,“ je zašepetala, „postala sem nevredna sreče.“

„Motite se,“ je dejal on, in jo pritisnil prisrčno na srce.

„Vi se motite,“ je odgovorila. „Oh, saj ne veste vsega!“

„Vse vem,“ je trdil.

„Vse?“ je vprašala sramežljivo in zarudela.

„Da, vse.“

„Kdo Vam je pa povedal?“

„Carba.“

„O, moj Bog!“

Zjokala se je in se obrnila proč; a Strnad jo je potegnil k sebi in poljubil.

„Ali smem govoriti?“ je vprašal.

„Smete,“ je odgovorila. „To bo moja obsodba!“

„Nikakor. Odpustil bi Vam tudi, če bi bili krivi, a nedolčni ste. — Povejte mi, ali hočete postati moja žena, moja ljuba ženka, in se vrniti z menoj v domovino?“

„Oh, kako rada, če bi bilo mogoče! A nemogoče je, nemogoče, kajti — vsega vendar še ne veste!“

„Vse vem. Da Vam to dokažem, prisegam sedajle pri Bogu Vsemogočnemu, da bom imel tega ubogega otroka za svojega.“

Globoko je vzdihnila in se zgrudila onesveščena v njegovo naročje. Pritisnil jo je na srce in venomer poljuboval. Slednjič se je zopet zavedala in ga prostovoljno objela rekoč:

„Ali res, ali je mogoče?“

„Res je. Ljubim te še vedno kakor preje.“

„In me ne zavržeš?“

„Ne.“

„In se ne boš nikoli nad máno maščeval, ker sem nedolžna?“

„Nikoli.“

„In moje — moje dete sovražil zaradi njegovega očeta?“

„Nikoli. Njegov oče hočem biti. Ali hočeš postati pod temi pogoji moja žena?“

„Hočem.“

Vsa srečna sta se objela. Slednjič jo je vprašal Strnad:

„Ali zapustiš tudi takoj z menoj to palačo?“

„Takoj!“

„Ali mi dovoliš, da poravnám sam tvoje razmere s knezom de Olzuna?“

„Seveda.“

Medtem je prišel Kortejo domov in Carba je šla takoj k njemu. Navajen je bil, da je prišla šele takrat, ko je guvernanta zaspala; zato jo je vprašal:

„Tako zgodaj že prideš? Ali gospica Lapajne že spi?“

„Ne; a ne potrebuje me.“

„Torej pojdi!“

Peljal jo je hladno v spalnico in dejal:

„Odpočij se tule malo, imam še nekaj dela.“

Carba pa mu je dejala:

„Počakaj malo; imam nekaj zelo važnega.“

„Kaj pa?“

„Takoj ti povem. Vsedi se tule poleg mene.“

Vsedla sta se na divan, in Carba ga je ljubeznivo objela. Čutila je, da se je malo brani, a nalašč ni hotela tega opaziti.

„Govoriti hočem namreč s teboj glede guvernante,“ je rekla.

„Kaj me briga ta guvernanta!“

„O, zelo mnogo!“

„Zakaj pa?“

„Ker je že precej okrevala; sedaj ne rabi več postrežbe.“

„Hm, to je pravzaprav res,“ je dejal pozorno.

„Začela bo torej zopet poučevati?“ je vprašala.

„Ne vem. Zvedeti moram šele, kaj je sklenil knez.“

„In jaz?“

„Kakor si že rekla: potem te ne rabi več.“

„Torej bom morala iti iz službe?“

„Menda že.“

„Ali ne moremo to kako drugače narediti? Saj veš, kako je to koristno, če stanujem v palači.“

„Mislim, da ne bo mogoče najti kakega pripravnega vzroka.“

„Torej misliš, da bodeva potem zopet storila kakor preje?“

„Kako?“

„Da pridem namreč k tebi skozi okno?“

„Ne vem. To je za oba prenevarno.“

„Saj je bilo preje še nevarnejše!“

„Kaj pa še! Neprevidna sva bila! Kadar te ne bo več tu, te pa obiščem.“

„Kje pa?“

„Pri tvojih ljudeh.“

„Torej misliš, da naj se k njim povrnem?“

„Seveda.“

„In kadar gredo proč, naj grem z njimi?“

„Kakor ti drago.“

„A ne bo se mi poljubilo.“

„Zakaj ne?“

„Ker sem tvoja žena.“

„Oho!“

„Da, tvoja žena sem!“ je ponovila ciganka.

„Šališ se, cingarita!“

„Saj si mi rekel, da me vzameš za ženo?“

„Seveda sem.“

„Torej kedaj pa bo to?“

„Kadar bodo ugodne razmere. Mogoče čez eno leto; saj sem ti rekel že mnogokrat!“

„Motiš se! Po tvojih nazorih postanem seveda šele takrat tvoja žena, kadar se v cerkvi poročiva; a po žitanskih navadah, sem že davno tvoja žena, — — kajti oče mojega otroka si.“

Prestrašil se je.

„Za vruga! A, tako je!“ je zaklical.

„Da, tako je!“ je rekla mirno. „Vidiš torej, da te ne morem zapustiti.“

„Ne? Hm!“

Zasmejal se je malo, a skrajno vražje. Sit je bil ciganke, in se je hotel ob tej priložnosti otresti. Zato je vprašal ironično:

„Pojdi, pojdi, saj se samo šališ?“

„S čim?“

„Z otrokom.“

„Nikakor, popolnoma resno govorim!“

„Kaj pa še! Kaj se ti razumeš na to? — Sicer ste pa cigani premeteni! Ali se ne moreš oprustiti?“

„Lahko!“ je rekla mirno, „a nočem. Tvoj otrok naj le živi!“

„Moj — moj otrok? Ali res misliš, da ti verjamem? Bogvé, koliko očetov da ima?“

Ciganka je ostala čisto mirna in vprašala:

„Seveda! Ali hočeš otroka morda zatajiti?“

„Nobenega otroka nimam, in tudi nobenega ne pričakujem.“

„Ali je to tvoj trdni sklep?“

„Da, moj trdni sklep.“

„Tega ti je menda vbila Klarisa v glavo?“

Obstrmel je, a vendar takoj odgovoril:

„Kaj pa veš o njej?“

„Vse!“

„Oho! Ti pa priznam, da je Klarisa moja ljubica! Nesi svojega otroka kamor hočeš.“

Nasmejala se je — a njen smeh je bil levji, mačji.

„O, še ne poznaš me!“ je dejala.

„Ne? Saj se menda nisem zmotil!“

„Torej, kaj misliš, da sem?“

„Prav čedna igračica si. Odpodil te bom iz službe in plačal.“

„Cingarita naj bo igrača!? Igrača, ki jo vržeš proč in plačaš?“

Carba ga je pogledala kakor kača *Boa constrictor*, ki ga misli požreti. Kortejo tega ni zapazil in vprašal:

„Oh, kaj pa je cingarita! Ciganka si, in cigani so vsi pánkerti. Pojdi!“

„Motiš se. Cingarita je prihodnja kraljica svojega rodu. Carba ima moč, o kateri se ti niti ne sanja! Naš rod se je izselil iz Indije in potuje po celem svetu. Naš narod še ni izumrl; pridejo še časi, ko bo vstal naš rod v vsem-svojem veličanstvu. Cingarite ne moreš plačati, ker zaničuje denar, kajti zaklade ima, ki jih še nisi videl nikoli, in jih tudi ne boš — —“

„Tem bolje! Mi saj ostane plačilo za igračico!“

„Ali se ne bojiš mojega maščevanja?“

„Tvojega maščevanja?“ je vprašal zasmehljivo.

„Ali misliš, da sem otrok?“

„Da, otrok si! In sicer nespameten, nepreviden otrok. Z otroci se pa Cingarita ne bojuje. Počakati hočem, da postaneš mož, in potem se boš prepričal, kdo je močnejši in mogočnejši, ti ali jaz.“

„Interesantno, zanimivo!“ se je smejal Kortejo. „Kako dolgo pa še ostaneš v palači.“

„Jutri zjutraj že odidem.“

„Tedaj se lahko že sedaj posloviva?“

„Da, če se slučajno več ne vidiva.“

„Torej srečno!“

Podala mu je prijazno roko in odgovorila:

„Srečno, ljubček! Veseli se na trenutek, ko vidiš svojega sina!“

„Ali že veš, da bo sin?“ se je smejal.

„Upam, in ravnotako upam, da bo knezov otrok sin.“

„Knezov?“

„Da. Guvernanta je namreč v istem stanu kakor jaz.“

„Resnično, zanimivo je!“ je zaklical.

„Le počakaj, stvar postane še zanimivejša, obljubujem ti! Srečno!“

„Srečno!“

Odšla je.

Drugo jutro je prišel na vse zgodaj služabnik Korteja buditi, da naj gre hitro h knezu.

Ko je vstopil v knezovo sobo se je grozno prestrašil.

Knez je sedel bled kakor smrt v naslonjaču. Poleg njega pa je stala Carba in Strnad.

„Vendar se še enkrat vidiva, senor Kortejo,“ je dejala cingarita. „Bodite tako prijazni in podpišite to izjavo, ki leži na mizi!“

„Kaj pa je?“

„Svetlost Vam že razjasnijo.“

Kortejo je pogledal kneza vprašajoče, in ta je dejal:

„To je izjava, da sem jaz oče senore Lapajninega otroka. Podpiši se kot priča!“

„Ne razumem, kako da — — —“

„Molči!“ je ukazal knez. „Kaj da smo tu govorili, te prav nič ne briga. Podpiši!“

Kortejo je podpisal.

Strnad je vzel izjavo, jo vtaknil v žep in odšel.

Carba je šla z njim.

Pri vratih se je še enkrat obrnila in dejala:

„To je prvi dokaz, ali je cingarita mogočna ali ne. Adijo, senorji!“

Guvernanta se je vrnila s Strnadom v domovino. Njen prvi otrok je bil sin, oni poznejši doktor Janko Strnad, ki je bil v Rodrigandi. Niti slutil ni, da je knezov sin, in njegov očem ga je imel rad in ga naučil različne znanosti in umetnosti.

Carba se je vrnila k ciganom. Tudi njen otrok je bil sin. Ime mu je bilo Tombi in je oni skrivnostni cigan, ki je bil pozneje pri nadgozdarju Podgorniku na Bršljanovem pri Ljubljani za gozdnega čuvaja. Tudi Tombi ni slutil, kdo da je njegov oče.

Enajsto poglavje.

Kraljevski zaklad.

Včeraj izza sivih gor
Dan se je porodil krasen;
Čisto je poseval zor.

*

Danes pa je vzduh težak,
Vrh neba vali počasen
Za oblakom se oblak.

*

Ni li daljni svod neba,
Danes temen jutri jasen,
Slika našega srca?

*

Danes radost mu cvetè,
Dabi spev zapelo glasen —
Jutri žalosti mrjè.

(Ant. Medved.)

Dragi bralec! Naša povest te popelje čez veliki atlantski ocejan v ono srednjeameriško deželo, o kateri so se na Rodrigandi tolikokrat pogovarjali, ker je imel grof tam velikanska posestva.

Da so v Mehiki razmere zelo nevarne, to ti je tako že znano. Tam doživiš v enem tednu več nevarnosti, kakor pri naših razmerah v desetih letih.

Ob meji dežele Teksas, ki spada k Zjedinjenim Državam, teče reka Rijo Grande del Norte ali pa tudi Rijo Bravo del Norte. V to reko se izlivajo reke Kónhos, Sálados, Sabínas in San Žuan. Med reko Rijo Grande

in koanilskimi Kordilijeri je bilo nekaj posestev grofa Ferdinanda de Rodriganda.

Grof Ferdinando de Rodriganda je bil brat grofa Emanuela de Rodriganda. Živel je na svojih mehikanskih posestvih in je vzel sina svojega brata, mladega grofa Alfonza, k sebi v Mehiko, da podeduje njegovo bogatstvo.

Približno dve leti pred nesrečnimi dogodki na Rodrigandi, je plaval mal kanoje (čoln) počasi po Riju Grande. Kanoje je bil iztesan iz dolgih skorij, s smolo zamazan in z mahom zamašen. Notri sta sedela dva moža, ki sta bila različnega plemena.

Eden izmed njigu je bil Indijanec. Imel je usnjeno lovsko srajco, usnjene legine (hlače), ob strani za pasom pa so viseli skalpi ubitih sovražnikov. Za vratom je imel niz medvedjih zobov in v spletenih laseh tri barva-sta peresa, znamenje, da je načelnik. Poleg njega je ležala ustrojena bikova koža, to je bil njegov plašč. Za pasom je imel tamohávk (sekirica), nož za skalpiranje in mehur za smodnik in kroglice. Njegova dvocevka je bila s srebrom okovana, in imela v lesu toliko zarez, kolikor sovražnikov je že ustrelil z njo. Na nizu medvedjih zobov je visel tudi kalumet (mirovna pipica), in iz žepov sta gledala dva revolverja.

Njegov spremljevalec je bil bele kože. Bil je vitke, a zelo krepke postave in imel svetlorujavo brado. Tudi ta je imel usnjene hlače, a visoke škornje. Njegov telovnik in lovska suknja sta bila iz višnjevega sukna. Na glavi pa je imel širokokrajn klobuk.

Moža sta bila oba približno osemindvajset let stara. Na čevljih sta imela ostroge, znamenje, da sta jahala, preden sta si naredila kanojé.

Kar zaslišita konjsko rezgetanje. Hitro sta se skrila na dnu čolna.

„Tkli — konj!“ je zašepetal Indijanec v apaškem jeziku.

„Tamle doli stoji,“ je dejal belec.

„Zavohal nas je. Kdo je neki jezdec?“

„Indijanec ni, in pameten lovec tudi ne.“

„Zakaj?“

„Ker konj izkušenega lovca ne rezgeta tako na glas.“

„Kaj storiva?“

„Veslajva na breg, skrivva kanoje in se splaziva bliže.“

„Če so pa naši sovražniki, ki nas hočejo zvabiti na breg!“

„Psav! saj imava orožje!“

Veslela sta k bregu. Indijanec je izstopil in šel gledat. Belec pa je čakal z orožjem v čolnu. Kmalu se je vrnil Indijanec.

„Torej?“ je vprašal belec.

„Nek belec spi tamle za grmom.“

„Oh! Lovec?“

„Samo en nož ima.“

„Ali ni nikoga blizu?“

„Nikogar nisem videl.“

„Kaj storiva?“

Nato je skočil iz čolna in ga privezal za drevo. Ko sta se dovolj oborožila sta šla bližje.

V senci za gostim grmom je ležal mož, ki je imel bele mehikanske hlače, bele srajco in višnjevo, po vojaško prikrojeno suknjo. Namesto pasu je imel rumeno, svileno ruto, in za pasom je imel nož. Sombrero (klobuk)

je ležal čez njegov obraz, da ga ni obžgalo solnce. Mož je trdno spal.

„Holá, dečko, vstani!“ je zaklical belec.

Mož se je takoj zbudil, skočil na noge in potenil nož.

„Prokleta, kaj pa hočeta?“ je vprašal še ves zaspan.

„Povej nama najprvo, kdo da si!“

„Kdo sta pa vidva?“

„Hm, zdi se mi, da se bojiš tegale rudečega. Saj se ga ni treba. Jaz sem slovenski gozdni tekač, pišem se Krek in sem doma iz Ljubljane. Tale je pa Šojinlijet, vodja jikariskih Apahov.“

„Šojinlijet?“ je vprašal tujec. „O potem me pa ni prav nič strah, kajti ta slavni apaški vojvoda je prijatelj belih ljudij.“

Šojinlijet pomeni slovensko moža, ki ima medvedje sree.

„Torej, in ti?“ je vprašal Slovenec.

„Jaz sem pa bakero,“ je odgovoril mož.

Bakero se pravi govedji pastir.

„Kje?“

„Onkraj reke.“

„Pri komu?“

„Pri grofu de Rodriganda.“

„Kako si pa prišel na to stran?“

„Za vraga, povejta mi rajše, kako prideta vidva na to stran. Mene zasledujejo.“

„Kdo pa?“

„Komanhi.“

„To pa menda že ni res. Če te Komanhi zasledujejo, ne boš tule tako mirno spal!“

„Za vraga, kako ne bi spal, če sem pa truden!“

„Kje si se srečal s Komanhi?“

„Ravno tamle proti severu, blizu reke Rijo Pekos. Nas je bilo petnajst mož in dve ženi, Komanhov pa je bilo čez šestdeset.“

„Grom in strela! Ali ste se bojevali?“

„Da.“

„Naprej, naprej!“

„Kaj naprej? Napadli so nas, ko nismo ničesar slutili. Večino izmed nas so usmrtili, ženi pa so ugrabili. Ne vem koliko jih je še ušlo razun mene.“

„Odkod ste prišli in kam ste bili namenjeni?“

„Jahali smo v Forte del Gvadelup po oni dve dami, ki sta šli tja na obisk. Napadli so nas, ko smo se vračali domov.“

„Kdo so oni dve dami?“

„Senora Karpéles in Indijanka Karja.“

„Kdo je senora Karpéles?“

„Hči našega nadzornika.“

„In Karja?“

„Je Tekaltova sestra, sestra vodje Mictekov.“

Tedaj je postal Šojinlijet pozoren.

„Tekaltova sestra?“ je vprašal.

„Da.“

„Tekalto je moj prijatelj. Kadila sva skupaj mirovno pipo. Sestra mojega srca ne sme ostati ujeta. Ali gresta moja bela prijatelja z menoj, da jo osvobodimo?“

„Saj nimamo konj?“ je dejal bakéro.

„Šojinlijet dobi konja, kadar hoče. V eni uri bom uzel enega komanskim psom.“

„Prokleta, če res!“

„To je samo ob sebi umevno,“ je pritrdil Krek.

„Zakaj?“

„Kedaj so vas včeraj napadli?“

„Zvečer.“

„Kako dolgo si tule spal?“

„Menda komaj četrt ure.“

„Tedaj pridejo Komanhi kmalu sem.“

„Tristo vragov!“

„Gotovo!“

„Zakaj?“

„Bakero si in ne poznaš indijanskih navad. Kaj misliš, da hočejo storiti z damami? Ali misliš, da so jih ujeli, da dobe zanje mnogo odškodnine?“

„Ne, gotovo ne. Vzeli jih bodo s seboj in jih imeli za žene, kajti obe sta zelo lepi.“

„Slišal sem že, da so micteške deklice zelo lepe. Če nočejo Komanhi dam vrniti, jih morajo skriti, in sled izbrisati. Skrbeti morajo, da nihče izmed vas ne uide. Gotovo te zasledujejo, da ne moreš iti domov povedat.“

„Saj res!“ je pritrnil bakero.

„Komanhi so imeli gotovo konje?“

„Da.“

„Zato te bodo tudi na konjih zasledovali. Gotovo bodo imeli zato tudi konje, ko pridejo sem.“

„Seveda, seveda, niti mislil nisem na to.“

„Saj se mi tudi ne zdiš posebno bistre glave! Ali nisi mislil, da te bodo zasledovali?“

„Seveda sem!“

„Zakaj si se pa potem ulegel spat?“

„Ker sem bil truden.“

„Pa bi bil šel vendar preje čez reko!“

„Tu je preširoka, in konj je preveč truden.“

„Hvali Boga, da nisva midva Kománha. Gotovo bi se bil zbudil v paradizu brez las na glavi. Ali si lačen?“

212/5
492
2907

„Sem.“

„Skrij torej svojega konja in pojdi z nama za grm v čoln, da vas ne vidijo že od daleč!“

Dali so bakeru mesa, vode je pa bilo v reki dovolj.

Ko je snedel, ga je vprašal Krek o različnih razmerah rodovine Rodriganda. Kmalu pa je šel Krek na suho in splezal na bližnje drevo. Komaj bil na vrhu je že zaklical:

„Holá, že prihajajo. Skoraj bi bili zamudili.“

Indijanec je hitro skočil na suho.

„Šest jezdecev je!“

„Vsak jih mora usmrtiti torej tri.“

Krek niti mislil ni na bakera.

„Kdo vzame konja?“ je vprašal Šojinlijet.

„Jaz,“ je odgovoril Slovenec.

Indijanec je prikimal in dejal:

„Nihče nam ne sme uiti!“

„Samo ob sebi umevno!“ je dejal Krek. Potem se je obrnil k bakeru in dejal:

„Ti imaš samo en nož, kajné?“

„Da.“

„Torej nama ne moreš prav nič pomagati. Ostani v čolnu, jaz pa vzamem tačas tvojega konja.“

„Če ga pa ustrelé?“ je vprašal bakero v skrbeh.

„Neumnost, pa dobimo šest drugih zanj!“

Bakero je šel v kanoje, ona dva pa sta se skrila za grm.

Komanhi so prišli kmalu bliže.

„Saj so res Komanhi, ti prokleti psi!“ je dejal Šojinlijet.

„Pobarvali so se z barvami, ki pomenijo vojsko, nikomur ne prizanesó!“ je pripomnil Krek.

„Mi njim tudi ne!“

„Najprvo moramo zadnja dva, prednji so potem gotovo naši.“

„Jaz vzamem najzadnejšega,“ je dejal Apah.

„Dobro!“

Komanhi so bili samo še pol kilometra oddaljeni. Še vedno so jahali v najhitrejšem diru. V eni minuti morajo biti samo še streljaj oddaljeni.

„Kako so vendar neumni!“ se je smejal Slovenec.

„Komanhi nimajo nič možganov v glavi!“

„Niti ne slutijo, da se je morda skrila bakero za grmovje in nanje čaka. Gotovo mislijo, da je šel takoj čez reko!“

„Ug!“ je dejal Apah in nameril.

Isto je storil Krek.

Počila sta dva strela, in še dva.

Štirje Komanhi so ležali mrtvi na tleh.

Ostala dva nista imela niti časa, da bi obrnila konje; že je bil Krek pri njih. Zamahnila sta svojimi tamohavki, a Slovenec je nastavljal revolver in dvakrat sprožil.

Komanhi so bili premagani preje kot v dveh minutah. Potem so ujeli konje mrtvih Komanhov.

Sedaj je stopil bakero bliže. Bil je v čolnu in vse videl.

„Prokleta,“ je dejal, „to je pa lepa zmaga!“

„Pah!“ se je smejal Slovenec. „Šest Komanhov, kaj pa je to? Sicer bi morali bolj štediti z človeško krvjo, kajti kri je najžlahtnejša tekočina na svetu; a Komanhi ne zaslužijo družega.“

Nato so pobrali mrtvecem orožje in jih vrgli v reko. Šojinlijet je snel še onim dvem, ki jih je on ustrelil, z glave skalp in jih obesil za pas.

„Kaj pa sedaj?“ je vprašal Slovenec. „Ali gremo naprej?“

„Da,“ je odgovoril Apah. „Sestra mojega prijatelja ne sme čakati zaman na pomoč!“

„Ali gre bakero z náma?“

Šojinlijet ga je ogledal in potem dejal:

„Kakor hočeš.“

„Z váma grem!“ je dejal te.laj Mehikanec.

„Mislim, da te ne moreva rabiti,“ je dejal Krek.

„Zakaj?“

„Ker nisi junak.“

„Saj nisem imel orožja.“

„Včeraj si tudi ubežal Komanhom.“

„Samo zaraditega, da grem po pomoč.“

„A, tako! Ali znaš najti prostor, kjer so vas napadli?“

„Znam.“

„Pa pojdi z náma!“

„Ali smem vzeti kakemu indijancu orožje?“

„Seveda. Tudi enega indijanskega konja vzemi, ker je tvoj že preveč truden.“

Vzeli so tri najboljše konje, druge so pa izpustili. Potem so odjahali.

Šli so proti severu, proti reki Rijo Pekos. Jahali so nekaj časa po prosti preriji, potem so prišli pod visoko sijero (gorovje). Drli so čez drn in strn, iz jedne doline v drugo. Proti večeru so prišli na visoko planoto, od koder so videli v malo savano.

„Ug!“ je zaklical Apah.

„Kaj pa je?“ je vprašal Krek.

„Glej, glej!“

Šojinlijet je stegnil roko in pokazal v dolino.

Slovenec je vzel daljnogled iz žepa in gledal v daljavo.

„Kaj vidi moj beli brat?“ ga je vprašal Apah.

„Devetinštirideset Komanhov.“

„Psav!“ je dejal Apah zaničljivo.

„In šest jetnikov.“

„Ali so žene tudi zraven?“

„Da, dve.“

„Oprostili jih bomo!“

Te besede je izgovoril vodja Apahov tako mirno, kakor bi se razumelo samo ob sebi, da premaga sam devetindevedeset Komanhov.

„Zvečer?“ je vprašal Slovenec.

„Da,“ je pritrdil Apah.

„Ampak kako?“

„Kakor zna in ve vodja Apahov!“ je rekel Šojinlijet ponosno.

„Dobro, jaz grem s teboj. Teh devetinštirideset Komanhov jih ne more postaviti sto na stražo!“

„Skriti se moramo.“

„Zakaj?“ je vprašal bakero.

„Pa se jim pokaži, če hočeš?“ je rekel Krek.

„Saj nas tule niti videti ne morejo.“

„Morda je pa ušel še kdo drugi razun tebe. Gotovo so one tudi zasledovali, in ko se vračajo, nas lahko zapazijo. Drži konje! Midva bodeva pa tačas sled izbrisala.“

Potem sta šla Krek in Šojinlijet sled izbrisat. Ko sta se vrnila, so poiskali skrivališče za najgostejšim grmovjem na višini.

Solnce je zašlo, in storila se je že noč.

Še vse mirno je bilo v skrivališču. O polnoči je najprimernejši čas za napad.

0555
FIUME

057200

1000

„Torej, ali si se že izmislil, kaj da storiva?“ je vprašal Slovenec Apaha.

„Že,“ je odgovoril Šojinlijet.

„Kako pa?“

„Kakor pač ravnajo hrabri možje. Ali znaš stražnika ubiti, ne da bi dotičnik zaupil?“

„Znam.“

„Dobro. Splaziti se hočeva v bližino, potem pa usmrtila stražo, prereževa jetnikom vrvi in zbeživa z njimi.“

„Seveda na konjih?“

„Kajpada!“

„Tedaj je pa pravzaprav že čas, da se začneva počasi malo bliže plaziti, kajti to gre zelo počasi.“

„Bakero ostane seveda tu in nas čaka s konji tam, kjer smo prvič zagledali Komanhe.“

„Pojdiva torej.“

Naročila sta nato bakeru vse potrebno, vzela svoje puške in odšla.

V dolini je gorela grmada, okrog so ležali Komanhi, poleg njih pa zvezani jetniki. Straže so bile seveda gotovo izven tega kroga.

Noč je bila temna, in grmada je samo še tlela. Kakor dve kači sta se plazila Krek in Šojinlijet počasi bliže in bliže. Vsak jo je krenil na eno stran. Kmalu je prišel Krek do prve straže. Splazil se je v bližino petih korakov. Tedaj plane na stražnika, ga prime za grlo in mu porine dolg nož v prsi. Mož se je zgrudil. — Vse tiho. — Ravno tako je usmrtil čez četrte ure drugzega stražnika. Potem sta se srečala z Šojinlijetom, ki je tudi dva usmrtil.

„Torej sedaj pa le k jetnikom!“ je zašepetal Indijanec.

„Le previdno!“ je prosil Slovenec.

„Psav! Apah zna biti drzen, a tudi previden. Naprej!“

Nato sta se približala jetnikom. Krek damama, Šojinlijet pa moškimi.

Dame sta čule.

„Nikar se ne ustrašite in molčite!“ je zašepetal prvi na uho. „Šele kadar prerežem tudi Vaši prijateljici jermena, odhitite tja h konjem.“

Razumela ga je.

Apah pa je šel k moškim jetnikom, ki tudi niso spali, in jim prerezal jermena. Bilo jih je štiri. Že je prerezal Šojinlijet dvema jermena, ko se zbudi in ostane v bližini neki Indijanec. Apah mu je porinil sicer takoj nož v srce, a vendar je ranjenec še zaupil.

„Naprej, h konjem! Za menoj!“ je zakličal Apah in hitro prerezal še drugima dvema jermena.

Krek je zgrabil eno damo, Šojinlijet drugo. Ko so so prišli do konjev, je vzel vsak jedno damo k sebi na konja, in odhiteli so v najhitrejšem diru.

Indijanci so bili vsi zbegami. Begunci so bili že daleč, ko so šele spoznali, kaj da se je pravzaprav zgodilo. Hitro so zajahali ostale konje in udrli za begunci.

Tako so drli naprej v temni noči čez drn in strn. Začelo se je že daniti, in tedaj so naši begunci šele zapazili, da so Komanhi daleč zaostali. Vendar so drli še vedno hitro naprej in naprej, ker so se hoteli šele onstran reke malo odpočiti.

Šele zjutraj je videl Krek dami natančneje, ena je bila Španka, druga pa Indijanka, a obe sta bili divni krasotici.

„Ali vam bo mogoče še vstrajati do reke, senora?“
je vprašal tedaj Španko.

„Kakor dolgo hočete, še vstrajam,“ je odgovorila.

„Kako naj Vas pa imenujem, senora?“

„Moje ime je Olga Karpéles. In Vaše?“

„Jaz se pa pišem Krek.“

„Krek? To je menda slovensko ime!“

„Saj sem tudi Slovenec.“

„Slovenec? Res? Odkod?“

„Iz Ljubljane.“

„Ali imate tam sorodnike, ki se ravnotako pišejo?“

„Brata.“

„Ali ni krmar?“

Krek jo je začudeno pogledal.

„Seveda je.“

„Poznam ga.“

„Nemogoče!“

„Res.“

„Odkod?“

„Peljala sem se z njim.“

„To je pa res čudno! Kakšen slučaj!“

„Peljala sem se s svojim očetom. Zaradi nevihte smo se morali ustaviti na otoku Heleni, da smo popravili ladijo. Tam je bila tudi ladija »Jefrova Mitja« —“

„Da, na tej ladiji je moj brat.“

„S kapitanom Dengerlenom smo se peljali potem v Hel.“

„Senora, ali se mi hočete zaupati?“

„Rada.“

„Tudi na vodi, kakor mojemu bratu?“

„Da. Ali pridemo tudi do vode?“

„Čez široko reko moramo.“

„Ali se nam posreči?“

„Upam. Žalibog, da smo samo trije oboroženi; vendar leži ob Riju Grande še ostalo orožje, ki smo ga včeraj pobrali Komanhom.“

„Ali ste se že včeraj bojevali?“

„Seveda. Naleteli smo na bakera, ki nam je vse povedal. Pobili smo njegove zasledovalce in sklenili, da oprostimo tudi vas.“

„Samo dva moža! Proti tolikim!“

V tem so dospeli do Rija Grande. Komanhi so zastali že tako daleč, da jih ni bilo več videti. Moških beguncev je bilo štiri, in sicer trije bakeri in en majordomo ali hišnik.

Vseh skupaj je bilo torej osem oseb. Vsi so se oborožili z orožjem ubitih Komanhov. Majordomo je odvezal kanoje in prepeljal dami čez reko. Ostali peteri so preplavali Rijo Grande na svojih konjih. Ko so dospeli na drugo stran, so skrili kanoje in jahali v velikem krogu v ravnini naprej; a vrnilo se je zopet k reki. Na ta način so hoteli prevariti Komanhe. Komaj so dospeli nazaj k reki, in se skrili v gostem grmovju, ko začujejo na nasprotnem bregu klopot konjskih podkev.

Komanhi so pridali do reke. Dva izmed njih sta planila v vodo in jahala previdno po sledu naprej.

Ko sta bila že precej oddaljena, sta zaklicala svojim tovarišem na ono stran:

„Ni-nake, mi na o-o, ni esh miushyame — jih že vidiva tule (sledove namreč), le pojdite za nami!“

Nato je planila cela tropa v vodo. Reka je bila tam zelo široka, in prvi še ni došel na drugo stran, ko je šel zadnji v vodo.

Tedaj zakliče Krek svojim tovarišem:

„Ogenj!“

Osem strelav je zagrmelo, vsi so dobro zadeli, in osem Komanhov je izginilo pod vodo. Krek in Šojinlijet sta imela dvocevke in sta še enkrat ustrelila. Deset Komanhov je bilo že mrtvih.

„Hitro zopet nabasajte!“ je zaklical Krek.

Ostali Komanhi so v strahu skočili s svojih konj in plavali na drugo stran. Nekateri so se skrili za konje. V tem sta se vrnila prva dva Komanha k bregu. Ker so bili naši begunci za grmom, jih nista zapazila in Krek ju je ustrelil z revolverjem, ker sta bila čisto blizu. Oba sta imela dvocevke. Eno je vzela Olga, drugo pa Karja. Vse to se je godilo bliskoma. Komanhi še niso priplavali do brega, ko zakliče Krek drugič:

„Ogenj!“

Zopet je zagrmelo osem strelav, ki so vsi dobro zadeli. Štirje so imeli sedaj dvocevke, ti so še enkrat ustrelili.

Na ta način so naši begunci usmrtili čez 20 Komanhov. Ostali so se skrili v gosto grmovje in se niso upali na to stran, ker jih je bilo premalo.

Nato je ukazal Krek dvema bakeroma, da naj vzameta s seboj konja onih dveh prvih Indijancev in takoj potem so odjahali v gosto prerijo.

Jahali so že več ur molče naprej, a šele ko so zapazili, da jih nihče ne zasleduje, so privoščili svojim konjem malo odpočitka, in šli v počasnem koraku naprej.

Pri reki sta namreč zajahali tudi dami vsaka enega konja. Micteska Indijanka je jahala poleg Šojinlijeta, Meksikanka pa poleg Kreka.

„Skoraj en dan sva že skupaj, ne da bi se pravzaprav kaj natančneje poznala,“ je dejal Slovenec svoji

spremljevalki. „Prosim Vas, ne pripisujte tega moji neuljudnosti, ampak izrednim razmeram, v katerih smo.“

„Oho, mislim ravno nasprotno, ali se ne poznamo še celo zelo dobro?“ mu je odvrnila Mehikanka smeje.

„Kako mislite to?“

„Jaz vem o Vas, da stavite svoje življenje za druge v nevarnost, da ste drzen in izkušen lovec, Vi o meni pa, da — da — da znam tudi streljati.“

„Seveda, to je sicer že nekaj, a ne mnogo. Dovolite mi saj, da še nekaj k temu pristavim glede moje osebe.“

„Prosim, prosim senor, še hvaležna sem Vam za to.“

„Pišem se Anton Krek; dva brata sva, in sicer sem jaz mlajši. Hotela sva študirati, ker pa nisva imela sredstev, in je oče umrl, je postal moj brat mornar, jaz pa sem jo popihal v Ameriko. Prepotoval sem mnogo deželá, slednjič pa sem postal priijski lovec.“

„Torej Anton Vam je ime? Ali Vas smem imenovati senor Antonio?“

„Le, le če Vam drago.“

„Pa povejte mi vendar, kako pridete tako daleč doli do Rija Grande?“

„Hm. o tej stvari bi pravzaprav ne smel govoriti.“

„Torej je skrivnost?“

„Morda skrivnost, ali pa tudi samo velika otročarija.“

„Res, radovedna sem!“

„Vas pa nočem mučiti,“ je dejal smeje, „gre se namreč za neizmerno velik in bogat zaklad.“

„Kakšen zaklad?“

„Zaklad, obstoječ iz dragocenih kamnov, zlata in srebra.“

„Kje je pa tisti zaklad?“

„Tega pa še ne vem.“

„Oh, to je neprijetno! Slišali ste pa vendar že praviti o dotičnem zakladu?“

„Seveda, daleč gori proti severu. Srečo sem namreč imel, da sem storil nekemu staremu, bolnemu Indijancu nekaj malih, zanj morda važnih, uslug. Ko je umrl, mi je zaupal iz hvaležnosti skrivnost o dotičnem zakladu.“

„A glavne stvari Vam pa vendar ni povedal, namreč kje da je?“

„Dejal je, da je v Mehiki, in mi dal s seboj majhen situvacijski zemljevid.“

„Iz katere okolice pa je dotičen zemljevid?“

„Ne vem, ker na celi karti ni nijednega imena.“

„To je pa res čudno. Ali ve Šojinlijet, vodja Apahov, kaj o tej stvari?“

„Ničesar.“

„In vendar se mi zdi, da je Vaš prijatelj?“

„Seveda je, in še celo dober prijatelj.“

„Tujka sem, komaj danes sva se spoznala, in in meni zaupate to skrivnost?“

Pogledal ji je zvesto in odkritosrčno v oči ter odgovoril:

„Nekateri ljudje se zde človeku tako zaupanja vredni, da je nemogoče imeti pred njimi kako skrivnost.“

„In k tem ljudem spadam tudi jaz?“

„Da.“

Zarudela je, mu podala roko in odgovorila:

„Prav imate, ne motite se. Tudi jaz hočem biti proti Vam odkritosrčna in Vam razodeti nekaj glede Vaše skrivnosti. Poznam namreč nekoga, ki išče tudi dotični zaklad.“

„Oh! Kdo pa?“

„Naš mladi pincipijo, grof Alfonzo de Rodriganda-Sevila.“

„Ali ve o zakladu?“

„O, vsi vemo, da so prejšnji vladarji teh deželá svoje zaklade skrili, ko so Španci osvojili Mehiko. Sicer je pa tudi mnogo krajev, kjer se nahaja srebro in zlato kar v kepah. Take kraje imenujejo romance. Indijanci vedó zánje, vendar rajši umró, kot da bi izdali kakemu beleu skrivnost.“

„Temu Alfonzu de Rodriganda, je moral pa vendar kdo povedati.“

„Nihče. Mi stanujemo v hacijendi del Erina in ljudje pravijo, da je tam v bližini neka jama, kjer imajo micteski vladarji skrite svoje zaklade.“

„Kje pa je hacijenda del Erina?“

„En dan imamo še do tja. Upam da nas spremito do doma.“

„Gotovo, senora, kajti preden niste popolnoma na varnem, Vas ne zapustim.“

„Potem pa ostanete seveda nekaj časa naš gost.“

„Mislim, da mi bo nemogoče, ker nas bodo Komanhi gotovo še nadalje zasledovali. Sicer pa ostaniva rajše pri stvari! Torej nihče ne ve, kje da je dotična jama?“

„Saj nobeden belec ne.“

„Izmed Indijancev pa?“

„Da. Nekdo gotovo pozna kraljevski zaklad, morda celo dva. Tekalto je edini potomec micteske kraljevske rodovine; gotovo ve skrivnost. Karja, ki jaše tam poleg Apaha, je pa Tekaltova sestra, skoraj gotovo ve tudi ona za zaklad.“

„Ali zna molčati?“ je vprašal Krek.

„Mislim, da zna,“ je odgovorila Olga. Potem pa je smeje pristavila: „Pravijo sicer, da znajo dame samo do gotove točke molčati.“

„Katera točka pa je to, senora?“

„Ljubezen.“

„Oh morda imate prav,“ se je šalil Krek. „Ali je Karja že dospela do te točke?“

„Skoraj že.“

„Oh! Kdo pa je tako srečen?“

„Uganite! Saj ni težko.“

„Že slutim — — Grof Alfonzo je, ki bi rad izval bil iz nje s svojo ljubeznijo skrivnost o zakladu.“

„Prav ste uganili.“

„Kaj pa pravi njen brat, potomec mieteških vladarjev k temu?“

„Morda niti ničesar ne ve o tem ljubezenskem razmerju. Tekalto je najslavnejši ciboléro (lovec na bivole) in pride le redkokedaj v hacijendo.“

„Najslavnejši cibolero? Saj bi ga moral vendar poznati, a ime Tekalto mi je popolnoma neznan.“

„Lovci mu pravijo navadno Mókašimótak.“

„Mókašimótak, mož z bivolovim čelom?“ je vprašal Krek začudeno. „Tega pa dobro poznam. Najslavnejši lovec na bivole je med Red-Riverom im puščavo Magimi. Zelo rad bi ga osebno spoznal. In Karja je njegova sestra? Potem moram pa vse drugače z njo občeovati.“

„Ali se ji hočete morda z ljubeznivostjo malo prikupiti?“

„Kako moram vendar z grofom de Rodriganda tekmovati! A prikupil bi se rad z ljubeznivostjo drugi dami.“

„Kateri pa?“

„Samo edino le Vam, senora!“ je odgovoril odkritosrčno.

„Pa pri meni bi ničesar ne zvedeli o kraljevskem zakladu!“

„O, senora, poznam zaklade, ki so dragocenejši kakor zlato in srebro. In take zaklade bi rad enkrat s srečo iskal.“

„Iščite, morda imate srečo in jih najdete!“

Podala mu je roko, in kakor električen udarec je oba spreletelo. Razumela sta se. —

Medtem sta se pogovarjala za njima tudi dva druga jahalca. Šojinlijet je jahal poleg krasne Indijanke Karje. Indijanci ne govore mnogo, zato sta molčala skoraj ves pot. Šojinlijet (Medvedovo Sree) je opazoval dolgo časa od strani svojo divno spremljevalko in jo slednjič nagovoril:

„Iz katerega rodú je moja mlada sestra?“

„Iz mietškega.“

„To je bil nekdanj velik narod, in njega krasne žene so bile slavne. Ali je moja mlada sestra skvava (žena) ali deklica?“

„Nimam moža.“

„Torej je njeno srce še njena last?“

Indijanka je zarudela, ampak odločno odgovorila:

„Ne.“

Poznala je Apahe. Šojinlijetov obraz se ni spremenil, in vprašal je dalje:

„Ali ima mož iz njenega rodu njeno srce v oblasti?“

„Ne.“

„Torej kak beli?“

„Da.“

„Medvedovo Srce obžaluje svojo sestro. Naj mu pove, če jo oni bledoličnež vara?“

„Ne vara je ne!“ je odgovorila ponosno.

„Bela barva je goljufiva in se hitro umaže. Moja sestra naj bo previdna!“ je dejal Šojinlijet.

To je bil ves pogovor med njima.

Krek in Olga pa sta se pogovarjala še o različnih stvareh. Tako je zvedel Krek, da sta bili dami gori ob Riju Pekos na obisku pri Olgini teti, ki je bila hudo bolna. Ta sorodnica je bila sestra Olgine matere, torej svakinja starega Petra Karpelésa, ki je bil nekdanj oskrbnik grofa Ferdinanda de Rodriganda, sedaj pa grofov najemnik na hacijendi del Erina. Dami sta bili dalje časa pri teti, ki je pa vendarle umrla. Po njeni smrti je poslal Karpéles majordoma in bakere po svojo hčer. Ko so se vračali domov, so jih Komanhi napadli, in gotovo bi bili vsi zgubljeni, če bi jih ne bila rešila Krek in Šojinlijet. — —

Jahali so vedno proti jugu. Bilo je že pozno popoldan. Dospeli so ravno na konec velike planjave, ko zakliče Apah:

„Ug!“

Vsi so se obrnili in pogledali po planjavi.

„Jaz ne vidim ničesar,“ je dejal majordomo.

„Mi tudi ničesar,“ so dejali vsi bakeri.

„Pa saj ne misli vodja Apahov ono tropo divjih konj?“ je dejal majordomo.

„Ravno one misli!“ je rekel Krek.

„Kaj nas brigajo mustangi?!“ je dejal majordomo.

„Le pogledjte jih malo natančneje!“ pravi Slovenec. Približno dve milj daleč je drvila cela čreda konj proti njim.

„Mustangi so!“ je ponovil majordomo.

„Uf!“ je dejal Apah zaničljivo in dirjal naprej.

„Zakaj se pa jezi Apah?“ so vprašali vsi Kreka.

„Zaradi majordomove neumnosti!“

„Neumnosti? Naš majordomo je vendar zelo izkušen mož!“

„Morda v navadnih mirnih zadevah.“

„O ne. Izorstno jaše in strelja, vsak sled najde, da mu ni para; v vsakem oziru se smemo nanj zanesti.“

„Vsak sled najde? Hm!“ je dejal Slovenec zaničljivo. „Morda v mestu na cesti; a restreador, pravi iskalec sledov, mora znati kaj več. Izgubljeni bi bili, če bi se sedaj na njegovo izkušnost in bistrournost zanesli.“

„Zakaj?“

„Ker ti konji niso divji mustangi, ampak Komanhi, ki nas zasledujejo. Pod konji, oziroma na strani, vise na jermenih Komanhi. Saj vidite, da dirjago po strani; iz tega se takoj lahko spozna, da se za vsakim konjem skriva Indijanec. Napasti jih moramo. Medvedovo Srce je že jahal naprej, da nam najde primerno skrivališče. Šojinlijet je najhrabrejši in najbistrournnejši Indijanec izmed vseh, kar jih poznam. Le zanesimo se nanj!“

„Dobro, pa se dajmo; ampak poleg njega še na nekoga družega!“

„Na koga?“

„Na Vas! Samo Apaha hvalite, samega sebe pa ne upoštevate. Opazovala sem Vas. Vi niste navaden lovec, in prepričana sem, da imate tudi kako častno ime med traperji in Indijanci.“

Prikimal ji je.

„Kako lovsko ime pa imate?“

„Prosim, imenujte me vedno Antonio ali pa Krek.“

„Torej mi ga nočete povedati?“

„Sedaj ne, a kadar ga bo kdo slučajno imenoval, tedaj bom pa že odkritosrčno priznal.“

„Oh, ponosni ste. Nepoznan hočete biti kakor kak knez.“

„Tako je,“ se je smejal Krek. „Dober lovec mora biti tudi malo ponosen. Sicer smo pa vsi knezi, knezi prerije namreč.“

„Knezi! Saj res, ravno se spominjam slavnega imena.“

„Katerega pa?“

„Matávaze. To je eden izmed najslavnejših. Tam gori v gorah je menda bil.“

„Slišal sem že o njem praviti. Angleški traperji ga imenujemo Rokiprins, francoski kurerji pa Prins di rok. Vsa tri imena pomenijo isto, namreč knez skale.“

„Ali je belec?“

„Je.“

„Ste ga li že videli?“

„Še ne, a slišal sem praviti, da je moj rojak.“

„Slovenec?“

„Da, Slovenec,“ je pritrdil Krek. „Piše se menda Janko Strnad in je pravzaprav zdravnik. Slišal sem, da je prepotoval Ameriko, in da je hodil več mesecev z našim vrlim Medvedovim Srcem (Šojinlijetom) po najnevarnejših gorah. Sedaj je že davno zopet v Evropi.“

Med tem pogovorom so jahali naprej in dospeli do varnega skrivališča, ki jim ga je poiskal Medvedovo Srce. Vsi so zazjahali konje in se skrili za grmovjem in počinami.

„Nabasajte puške in pripravite se!“ je zaukazal Krek. „Vsi ustrelimo objednem. Prvi nameri na prvega Komanha, drugi na drugega in tako naprej. Razumete?“

Prikimali so mu.

Klopot konjskih kopit se je približeval vedno bliže in bliže. Kar je prijahala mimo cela vojska Komanhov.

„Ogenj!“ je zaklical Krek.

Puške so počile in vse dobro zadele. Krek in Medvedovo Srce sta ustrelila še enkrat.

Komanhi so bili popolnoma zbegami. Gledali so naokrog, kje da se skriva sovražnik, in niso vedeli ali naj se branijo ali pa beže.

„Nlate tki — tam so!“ je zaklical en Komanh, ko je zagledal kakih sto korakov daleč smodnikov dim.

Medtem so našinci že zopet nabasali svoje puške in drugič ustrelili.

Kar je ostalo sedaj še Komanhov, so hitro obrnili konje in pobegnili v najhitrejšem diru, da si rešijo svoje življenje.

„Komanhi so bojazljivci!“ je dejal tedaj Apah ponosno in šel po skalpe svojih štirih ustreljenih sovražnikov.

Nato so polovili konje ustreljenih Komanhov in pobrali mrtvim sovražnikom orožje. Čez četrto ure so jahali potem že zopet dalje.

„Mislim, da smo sedaj varni za vedno,“ je dejala Olga.

„Le nikar tega ne mislite, senora?“ je dejal Krek.

„Ne. Mislila sem, da imajo sedaj že dovolj bridkih izkušenj!“

„Ravno zaradi tega se bodo maščevali. Oni, ki so pobegnili, nam bodo na skrivnem sledili, da vidijo, kje da smo. Potem se vrnejo domov, in kedar zbero dovolj vojščakov, bodo napadli hacijendo.“

„O, hacijenda je trdna!“ je dejala Olga.

„Saj poznam dobro taka posestva. Zidana so iz kamna in imajo navadno okroginokrog palisade. Pa kaj nam pomaga vse to, če pride sovražnik nepričakovano?“

„Ga bomo pa pričakovali.“

„Le storite to!“

„In Vi seveda z nami. Upam, da ostanete naš gost.“

„Kakor bo Šojinletova volja. Njega ne zapustim.“

„Tudi on bo ostal,“ se je smejala Olga, „saj se mu na obrazu pozna.“

„Kako to?“

„Ker gleda tako zaljubljeno Karjo.“

„Ha! Prav imate. Tudi jaz sem že to opazil, a mislim, da ljubi Indijanka že grofa.“

„Seveda ljubi grofa. Žal bi mi bilo za Šojinlijeta če bi bil nesrečen zaradi nje.“

„Žal? Kaj pa še! Iz jekla je! Nikar ne mislite, da bo morda prav ponižno prosil za ljubezen, ali pa se smrtno žalostil, če bi ga ne ljubila.“

„Iz česa ste pa Vi?“ je podražila Olga Kreka.

„Menda tudi iz jekla.“

„Torej bi se tudi zaradi neuslišane ljubezni ne žalostili?“

„Nikdar!“

„In vendar sem čula, da imajo Slovenci zelo globoko in nežno čuteče srce, in da znajo tako iskreno ljubiti, kakar nobeden drug narod.“

„Prav imate; a Slovenci so tudi značajni in ne beračijo niti za ljubezen.“

„To je pa zelo ponosno!“

„A tudi edino pravo. Žena, ki jo ljubim, naj me tudi spoštuje. Sicer smo pa menda dospeli do pripravnega prenočišča!“

Medtem so prišli do struge. Tam, kjer je storila reka ovinek, se je ustavil Medvedovo Srce in vprašal Kreka:

„Varno tukaj?“

„Da, varno je. Od treh strani nas varuje reka. Le ustavimo se!“

Nato so razjahali vsi svoje konje in naredili taborišče. Na treh straneh ob reki so stali konji, na četrti strani, kjer je bilo gosto grmovje, so postavili stražo in v sredi so zanetili ogenj.

Krek je naredil za Olgo iz vej in listja mehko ležišče. Medvedovo Srce je storil isto za Indijanko.

Ko so se malo okrepčali in se pogovorili o zadnjih dogodkih, so se vlegli spat. Določili so, da mora vsak mož tri četrt ure stražiti. Medvedovo Srce in Krek sta prišla zadnja na vrsto, ker je jutranji čas najnevarnejši. Divjaki takrat najrajše napadejo svoje sovražnike.

Noč je popolnoma mirno pretekla.

Drugo jutro so odjahali potem okrepčani in z novimi močni naprej. O Komahih ni bilo ne duha ne sluha. Prišli so v vedno bolj obljudene kraje in dospeli popoldne na svoj cilj.

Hacijende so velika posestva, velikanske pristave, ki so včasih tako velike kakor kaka avstrijska kronovina. Okroginokrog so navadno palisade, ki varujejo graščino pred sovražnimi napadi. Poslopje, v katerem stanuje gospodar, je jako fino in bogato opremljeno. Stanovanja so včasih tako obširna, da je prostora v takem poslopju za več sto ljudi.

Tako bogato posestvo je bila tudi hacijenda del Erina.

Ko so prihajali našinci damov, so jih zagledali bakeri že od daleč in jim prišli nasproti. Njihovo veselje

se je kmalu spremenilo o globoko sožalje, ko so čuli, da so jih napadli Komanhi, in ubili toliko njihovih tovarišev. — Majordomo jo jahal naprej in sporočil staremu Karpelesu, da se vrača njegova hči, zato jo je ta čakal že na pragu in dejal:

„Bodi pozdravljen, moj otrok! Gotovo si mnogo pretrpela na tem popotovanju, ker si tako bleda in imaš družega konja.“

Objela in poljubila je svojega očeta ter mu odgovorila:

„Dragi oče, prestala sem veliko nevarnost. Komanhi so nas ujeli ob Riju Pekas, a ta dva moža sta nas rešila.“

Nato mu je predstavila Slovenca seniorja Antona Kreka in Apaha Šojinlijeta (Medvedovo Srce).

„Moj Bog, kaka sreča v nesreši!“ je dejal stari hacijendero Peter Karpéles. „Bodita mi pristrčno pozdravljena, seniorja! Povejta mi vse natančneje in bodita moja gosta.“

Tujca sta izročila svoje konje hlapcem in šla z hacijenderom v sprejemno sobo. Tam sta Krek im Šojinlijet povedala v kratkih potezah svoje doživljanje zadnjih dni.

„Jezus, Marija!“ je tožil hacijendero, „koliko sta morali deklici pretrpeti! Pa Bog je poslal ta dva seniorja kot rešitelja. Moja najpristrčnejša zahvala jima bodi! Oh, kaj poreče grof Alfonzo in Tekalto?“

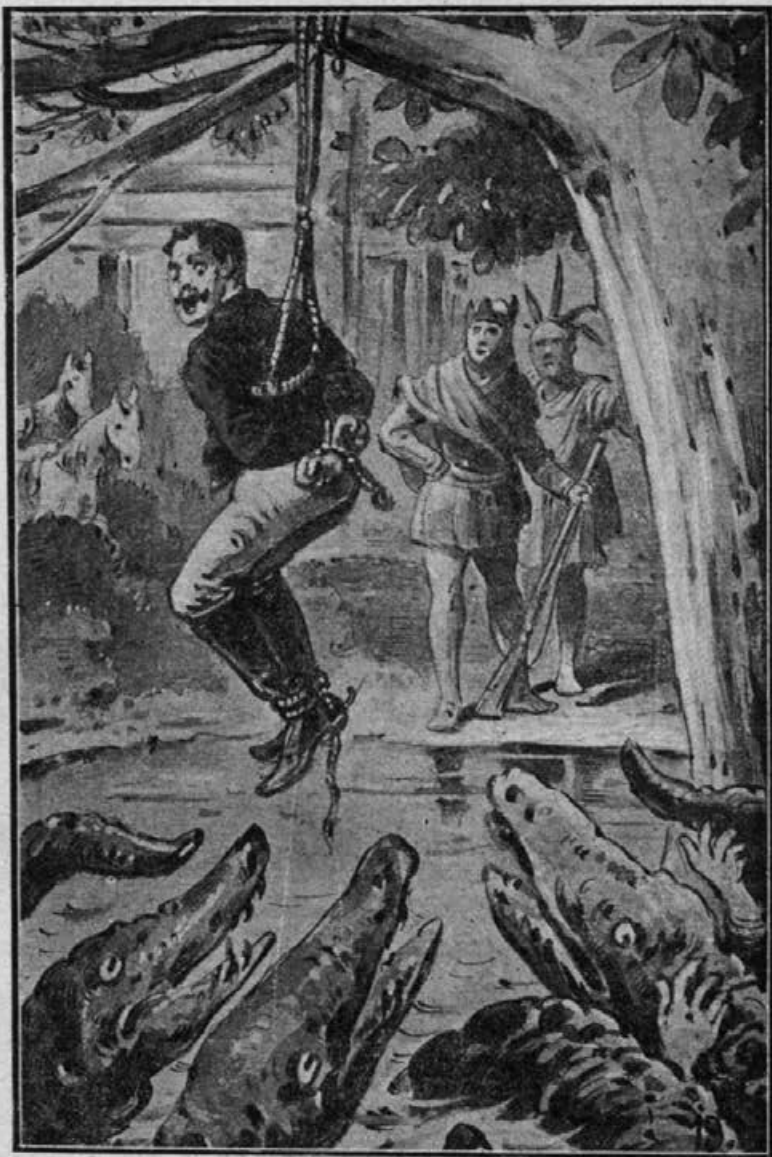
„Tekalto?“ je vprašala Indijanka, „Ali je moj brat, Bivolovo Čelo, tu?“

„Da, včeraj je prišel.“

„In grof tndi?“ je vprašala Olga.

„Da, že cel teden je tu.“

„Kateri grof? Grof Ferdinando?“

Indijanca sta stala na bregu in gledala strašen prizor.

„Ne, ampak grof Alfonzo. Ravno preje je jahal na izprehod.“

Proti večeru so jahali stari hacijendero, Olga in majordomo nadzorovat posestvo. To je bila stara Karpélesova navada.

Krek in Šojinlijet sta bila hacijenderova gosta. Njiju sobe so bile blizu skupaj.

Krek ni mogel dolgo vzdržati v sobi, zato je šel proti večeru malo na vrt na izprehod in si ogledal meksikanske konje.

Ravno ko je zavil pri palisadah okoli ogla, zagleda Indijanskega načelnika, ki je bil oblečen po indijanskem kroju v bivolovo kožo. Okrašen je bil z običajnim indijanskim kinčom in imel v roki težko, kovano puško.

„Kdo si?“ ga je vprašal Krek začudeno.

„Indijanec Bivolovo Čelo.“

„Ti si Tekalto? Znani cibolóro Mókašimótak?“

„Da. Ali me poznaš?“

„Slišal sem že mnogo praviti o tebi.“

„Kdo si pa ti?“

„Pišem so Anton Krek in sem Slovenec.“

Tekaltov obraz se razjasnil. Bil je lep, mlad Indijanec, star približno kakih petindvajset let.

„Torej si oni lovec, ki je osvobodil mojo sestro Karjo?“

„Da. Slučaj je nanesel tako.“

„Ne; ne slučaj! Bivolovo Čelo ti je veliko hvale dolžan. Hrabri si kakor Matávaze, knez skalovja, ki je tudi Slovenec.“

„Ali poznaš več Slovencev?“

„Da, poznam jih nekaj. Vsi so močni, hrabri, bistrourni, pošteni in zvesti. Slišal sem praviti tudi o nekem Slovincu, kateremu pravijo Apahi in Komanhi

Itintika, Gromov Strel, ker je hiter in varen kakor strel in mogočen kakor grom. Mnogo sem že slišal o njem, a videl ga do danes še nisem, ampak sedaj ga vidim.“

„Kje?“ ga je vprašal Krek začudeno.

„Tule je. Ti si Itintika.“

„Jaz? Kako si me pa spoznal?“

„Na licu. Vsak, ki je že kedaj slišal o Itintiku praviti, ve, da ima na licu brazdo indijanskega noža. Ali sem uganil?“

Krek je prikimal.

„Tedaj bodi hvala Vakonti (Bog), da mi je dovolil s teboj govoriti. Hraber mož si; podaj mi roko, in bodi moj brat!“

Podala sta si roko, in Krek je dejal:

„Dokler bodeva gledala ta božji svet, naj bo prijateljstvo med náma!“

Indijanec pa je pristavil:

„Moja roka bodi tvoja roka, in moja bodi tvoja noga. Gorje tvojemu sovražniku, kajti tudi moj je, in gorje mojemu, kajti tudi tvoj je. Jaz sem ti, in ti s jaz, midva sva eno!“

Nato sta se objela.

„Ali stanuješ v hacijendi?“ ga je vprašal potem Krek.

„Ne. Kdo more vzdržati med tesnimi zidovi. Tule zunaj stanujem.“

„Tudi meni je bilo pretesno v sobi, zato sem šel malo na prosto.“

„Tudi tvoj prijatelj Medvedovo Srce je šel na izprehod. Govoril sem že z njim in se mu zahvalil. Pobratila sva se tudi, kakor ti in jaz.“

„Kje pa je?“

„Tamle sedi pri bakerih, ki se pogovarjajo o Komanhah.“

„Pojdiva še midva tja!“

Nato sta odšla.

Daleč zunaj na prostem polju, sredi med pol divjimi, pasečimi se konji, so sedeli bakeri na tleh in pripovedovali tovarišem svoje doživljanje z Komanhi. Pri njih je sedel Medvedovo Srce in molčal. Tudi Tekalto in Krek sta prisedla. Tako so se pogovarjali dalje časa o zaminivih dogodkih, kar se zasliši od daleč konjsko rezgetanje.

„Kaj pa je to?“ je vprašal Krek.

„Divji žrebec,“ je odgovoril neki bakero.

„Zakaj pa tako divje rezgeta?“

„Naj pogine od lakote, če noče ubogati.“

„Pogine naj! Zakaj?“

„Kar se ne da ukrotiti.“

„Kaj pa še!“

„Seveda! Kaj pa še, rečete, senor! Trudili smo se že z njim kar se da, da bi ga ukrotili, pa vse nič ne pomaga. Sam vrag je. Vsi smo dobri jahači, pa vse je že vrgel na tla, razun enega.“

„Kdo pa je to?“

„Bivolovo Čelo. Samo njega ni vrgel na tla, ukrotiti ga pa vendar ni mogel.“

„Nemogoče. Če ga ni vrgel na tla, ga je potem vsaj tudi ukrotil.“

„Tako smo mislili tudi mi. A ta vražji žrebec je šel z Tekaltom v vodo, in ko tudi to in pomagalo, je dirjal z jezdecem v najgostejši gozd in se ga otresel.“

„Grom in strela!“ je zaklical Krek.

„Tako je tako!“ je dejal Bivolovo Čelo. „Sicer je sramotno, vendar je resnica.“

„Mnogo slavnih jahačev in lovcev je bilo že v estanciji,“ je nadaljeval bakero, „in vsi so rekli, da ga zamore samo eden ukrotiti.“

„Kdo pa?“

„Neki tuji lovec, tam gori ob reki Red-River, ki bi jahal samega vruga skozi pekel. Ta mož gre kar tja med divje konje ter si izbere najboljšega.“

Krek se je nasmehnil in vprašal:

„Kako se pa imenuje ta lovec?“

„Ne vem. Indijanci mu pravijo Itintika, Gromov Strel.“

Medvedovo Srce in Bivolovo Čelo sta molčala, Krek pa je vprašal:

„Kje pa je konj?“

„Tamle za onimi palisadami leži zvezan!“

„Tristo vragov! Kako vendar ravnate z njim! Pokažite mi ga!“

Nato so odšli vsi k palisadam. Ravno ko so dospeli do ograje, so srečali starega Karpelesa, njegovo hčer in Karjo, ki so jahali ravno domov, ker so že vse pregledali.

Žrebec je ležal na tleh; vse štiri noge je imel povezane, na gobcu pa torbo. Njegove oči so bile od same besnosti krvave, in torba na gobcu je bila vsa penasta.

„Grom in strela, to je pa greh, da ravnate tako z živalijo!“ je dejal Krek, ko je zagledal žrebca. „Na ta način morate pokvariti tudi najplemenitejšega konja!“

Medtem je prijahal Karpéles in Olga bližje.

„Kaj pa imate, senior Krek, da se tako razburjate?“ je vprašal stari hacijendero.

„Jezi me, da žrebca tako mučite.“

„Če pa noče ubogati.“

„Seveda, če tako ravnate z njim. Dobrega jahača mu posadite na hrbet, pa je!“

„Nič ne pomaga!“

„Kaj pa še! Senor, ali smem poskusiti?“

„Ne.“

„Zakaj pa ne?“ se je začudil Krek.

„Ker mi je Vaše življenje predrago.“

„Rajše umrem, kakor da bi gledal tako trpinčenje.

Torej ali smem, senor?“

Tedaj je prijahala Olga v skrbeh bliže in dejala:

„Oče, nikar mu ne dovoli! Žrebec je prenevaren!“

Slovenec ji je pogledal ves srečen v oči in vprašal:

„Senora, ali me sovražite? Ali me zaničujete?“

„Sovražim? Ne. Zaničujem? Še manj.“

„Zakaj me pa potem tako razžalite? Mož mora vedeti, kaj da stori. Odkritosrčno Vam povem, da se žrebca prav nič ne bojim.“

„Saj ga ne poznate, senor,“ je dejal tedaj Karpéles „Mnogo jih je bilo že tu, in vsi so rekli, da more tega žrebca ukrotiti samo Itintika, Gromov Strel.“

„Ali poznate tega Itintika?“

„Ne, vendar vem o njem, da je najboljši rastrejador in jahač med velikim in atlantskim morjem.“

„In vendar prosim, da mi dovolite zajahati žrebca.“

„Če že na vsak način hočete, naj pa bo!“ je dejal stari hacijendero. „Moj gost ste, zato Vam moram dovoliti; a če se Vam pripeti kaka nesreča, ne prevzamem nikake odgovornosti.“

Tedaj je pogledala Olga Kreka žalostno v oči in dejala skrbno:

„Senor Krek, ali se hočete res podati v tako nevarnost?“

„O, senorita Olga, to ni zame nikaka nevarnost; le bodite brez skrbij!“

Nato je stopil k žrebcu, ki se je valjal ves divji in penast na tleh. Prerezal je vse vrvi in jermena ter mu snel torbo z gobca. Potem je vzel izza pasa dolg laso (pletен jermen) in ga dal žrebcu v gobec. Ko je ta skočil bliskoma na noge, je sedel Krek že na njegovem hrbtu.

Sedaj se je pričel boj med konjem in jezdecem. Žrebec je šel naprej in nazaj, suval v stran, grizel, se vrgel na tla, se valjal, in skočil potem zopet kvišku, Krek pa je sedel na njem kakor pribit. Konj se je potil in penil, Krek pa ga je stiskal z nogami, da je živali pohajala skoraj sapa. To je trajalo kakih pet minut, slednjič pa se je spel žrebec zadnjič kvišku — in oddirjal z jezdecem čez drn in strn.

„Grom in strela, takega junaka pa še nisem videl!“ je pripoznal stari Karpéles.

„Zmagal ga je!“ je dejal neki bakero.

„Hvala Bogu!“ je vzdihnila Olga, „oh, v kakih skrbeh sem bila.“

„Nikar se več ne boj!“ je dejal stari hacijendero. „Sedaj ni več nevarnosti. To ti je bil boj, kakor bi se boril vrag z vragom. Mislim, da oni Itintika tudi ne zna boljše!“

Tedaj je pristopil Bivolovo Čelo in dejal:

„Gotovo ne, senor, ampak ravno tako.“

„Zakaj? Ne razumim Vas.“

„Zato, ker je ta senor Krek Itintika, Gromov Strel.“

„Kaj? Senor Krek je Itintika?“ se je začudil hacijendero.

„Tako je!“

Olga je zrla po teh besedah vsa srečna predse.

Vsi so čakali na Kreka, in nihče ni zinil več besedice. Čez četrto ure se je vrnil. Žrebec je bil tako zmučen, da bi se bil skoraj zgrudil na tla, Krek pa je sedel smehljaje se na njegovem hrbtu. Olga mu je jahala naproti in dejala:

„Senor, hvala lepa vam!“

Krek jo je razumel in ji ni odgovoril, ampak vprašal starega hacijendera:

„Torej, senor Karpéles, ali še vedno mislite, da zna samo oni Itiutika tega žrebca ukrotiti?“

„Seveda!“

„Oho, mislim, da ga ne rabimo, ker ga znam jaz tudi.“

„Seveda, ker ste Vi Itiutika.“

„Oh, torej je moja skrivnost razkrita!“ se je smejal Krek.

„Sedaj saj niste več nepoznani, kakor kak savanski knez,“ je pristavila Olga.

Nato so se vrnilo vsi v estancijo.

Ko so dospeli domov in vstopili v vežo, je dejala Indijanka.

„Radovedna sem, če je grof Alfonzo že doma.“

Tedaj se odpro vrata jedilne sobe, in grof Alfonzo je stopil v predsobo. Oblečen je bil v dolgo domačo suknjo iz rudečega, svilenega, perzijsko pretkanega blaga. Okoli njega se je širil tako močan duh, kakor v kaki parfimerijski prodajalnici. Skozi odprta vrata se je videlo v bogato meblovano jedilnico. Pohištvo je bilo jako fino in skoraj preveč razkošno.

Grof Alfonzo je imel v roki še prtič, kajti bil je ravno pri večerji.

„Ali niste o meni govorili?“ je vprašal. „O, naše lepe dame so se srečno domov vrnile!“

Indijanka je pri teh besedah zarudela, Olga pa je odgovorila hladno, a vendar uljudno:

„Da, kakor vidite, grof. Skoraj bi se pa ne bile vrnile.“

„Oh, zakaj? Upam, da se Vam ni primerila kaka nezgoda — —“

„In vendar se je. Komanhi so nas namreč ujeli.“

„Grom in strela! Ali bi jih našgal!“

„Mislim, da bi to ne bilo tako lahko,“ se je nasmejala Olga porogljivo. „Sicer smo jim pa srečno ušli. To sta naša rešitelja.“

„Oh!“ je dejal Alfonzo in stopil par korakov v stran rekoč:

„Kaki ljudje so to?“

„To je senor Krek iz Kranjskega na Avstrijskem, to pa Medvedovo Srce, apaški vodja.“

„Oh, torej Slovenec in Apah. Čisto skupaj spadata. Kedaj pa senorja zopet odpotujeta? Menda saj takoj?“

„Moja gosta sta in bosta ostala dokler jima drago,“ je dejal tedaj hacijendero.

„Oho, Karpéles, kaj pa mislite!“ je zaklical tedaj grof. „Poglejte jih, kaka da sta. Jaz naj bi bil z njima pod jedno streho? Tako grozno smrdita po blatu in močvirju. Takoj bi odpotoval!“

Hacijendera je tedaj zgrabila jeza, in odgovoril je:

„Pa pojdite, ekselenca, če Vam drago. Ta dva gospoda sta rešila moji hčeri življenje; dobro došla sta mi.“

„Oh, Vi se mi upirate?“ je dejal grof.

„Da.“

„Ali ne veste, da sem jaz tu zapovednik?“

„Torej dobro, ti pa povem, kje da je kraljevski zaklad.“

„Oh, vendar!“

„Ampak z nekim pogojem.“

„Povej!“

„Skrivnost ti povem šele pri najini zaroki.“

„To je nemogoče!“ je dejal Alfonzo razočaran.

„Zakaj pa?“

„Ker dobiš plemstvo šele vsled kraljevskega zaklada. Preden pa nisi plemenita, se ne smem s teboj zaročiti.“

„Ali res?“

Objel jo je, pritisnil na svoje prsi in jo strastno poljubil.

„Res je, res, verjemi mi, moja ljuba, ljuba Karja. Saj veš, da ne morem živeti brez tebe. Sicer si kraljevskega rodu, a vaše plemstvo na Španskem ne velja. Verjemi in zaupaj mi, moje življenje, moje vse.“

„Torej dobro, ti pa povem še pred zaroko, a dati mi moraš pismeno potrdilo, da postanem vsled tega, ker sem ti izdala skrivnost o kraljevskem zakladu, tvoja žena.“

Alfonzu je bil ta nov pogoj zelo neljub, a ker je bil že tako blizu cilja, se je udal, ker je mislil, saj mu to potrdilo ne more prav nič škodovati.

„O prav rad, moja Karja! Torej povej mi, kje je zaklad?“

„Najprvo hočem potrdilo imeti, ljubi Alfonzo!“

„A tako. Saj ga še nisem spisal.“

„Pa počakajva.“

„Kako dolgo pa?“

„Kakor ti drago.“

„Dobro. Potrdilo je jutri opoldne gotovo.“

„In svoj pečat moraš tudi pritisniti na pismo.“

„Seveda ga bom!“ je pritrdil Alfonzo.

„Zvečer ti pa potem povem.“

„Zakaj pa šele zvečer?“

„Ali hočeš že preje?“

„Potrdilo je opoludne že spisano. Ali smem priti k tebi?“

„Ne. Pomisli, če pride slučajno Olga ali pa kaka služabnica k meni!“

„Torej pa pridi ti k meni!“

„Jaz k tebi?“ se je obotavljala Indijanka.

„Ali se me morda bojiš?“

„O ne. Pa naj bo, pridem!“

„Ali gotovo?“

„Gotovo, gotovo!“

Tedaj jo je zopet objel in poljubil, akoravno mu ni šlo kaj posebno od srca. Alfonzovo srce je bilo sicer zelo veliko, a Indijanka se mu pa vendar le ni dopadala. Ljubil je — vsaj tačasno — drugo deklico, — Olgo Karpélesovo. Zaradi nje je prišel tolikokrat na obisk iz Mehike na pristavo del Erina, a Olga ga ni marala.

Medtem ko sta sedela Alfonzo in Karja pod oljnati drevesi, je šel Krek s svojim tovarišem Tekaltom na izprehod na bližnje travnike, ker mu je bilo v sobi presoparno. Ko sta se potem vrnila, in se je Tekalto poslovil, je šel Krek še sam malo na svetlični vrt in se vsedel ob robu lepega vodometa.

Sedel je komaj kakih pet minut, ko zasliši za seboj lahke korake. Zagledal je od daleč žensko podobo, ki je šla naravnost proti vodometu. Spoznal je Olgo in vstal. Tudi Olga ga je tedaj zagledala in se vstavila.

„Prosim, senorita, le stopite brez skrbi bliže,“ je pričel Krek, „takoj odidem, da Vas ne motim.“

„Oh, senor Krek, Vi ste!“ mu je odgovorila. „Mislila sem, da je kdo drugi, in da že davno spite.“

„V sobi se mi je zdelo tako soparno in tesno; navaditi se moram šele zopet na zidovje.“

„Tudi meni je bilo v sobi nekam čudno, zato sem šla na vrt.“

„Torej le uživajte večeren hlad in mir. Nočem Vas motiti. Lahko noč, senorita.“

Hotel je oditi, a prijela ga je za roko in dejala:

„Ostanete. če Vam drago, saj je zraka in prostora za naju oba dovolj. Mene prav nič motite.“

Ubogal jo je ter se vsedel poleg nje na kamniten vodovemetov rob. —

Medtem se je vlegel vodja Mictekov na prostem tik ob vrtnih vratcih spat. Sanjaje je gledal proti nebu in premišljeval. Kar se mu je zdelo, da sliši na vrtu nek šum. Takoj mu pride na misel, da bi utegnil biti grof Alfonso, ki se skuša priplaziti v bližino njegove sestre Karje. Kaj ko bi imela morda na vrtu sestanek?

Ni mu dalo miru, vstal je in se splazil po tihem na vrt. Priplazil se je prav blizu vodometa in slišal vsako besedico, a namesto grofa in svoje sestre je našel Kreka in Olgo.

„Senor, pravzaprav bi morala bi jezna na Vas,“ je dejala ravno Olga.

„Zakaj?“

„Ker sem bila danes v tolikem strahu radi Vas.“

„Zaradi onega žrebca?“

„Da.“

„Vaš strah je bil popolnoma nepotreben, kajti ukrotil sem že konje, ki so bili bolj divji kot ta žrebček.“

Upam, da je sedaj tako krotek, da ga jaše lahko vsaka dama.“

„Nekaj se mi pa vendar le dobro zdi.“

„Kaj pa?“

„Da sem zvedela Vaše častno lovsko ime. Kako ste ga preje skrbno prikrivali!“

„Bil sem samo previden. Kolikokrat mi je to že koristilo, ker me ni nihče poznal.“

„A meni bi bili saj smeli povedati svoje lovsko ime. Zaupali ste mi vendar že mnogo večjo skrivnost“

„Skrivnost, ki ne bo imela zame nikoli nobene vrednosti. Kraljevskega zaklada gotovo nikdar ne najdem, akoravno moram biti v bližini.“

„Iz česa sklepate, da ste blizu?“

„Iz leže gorovja in rek. Okolica, kjer smo jahali nazadnje, soglaša popolnoma z mojim zemljevidom.“

„Nekaj torej že imate, zato iščete lahko naprej.“

„Ne vem, ali naj sploh še iščem ali ne.“

„Zakaj pa ne?“

„Ker dvomim, ali imam pravico ali ne?“

„Na vsak način imate pravico najditelja. Le iščite, senor. Kako bi bila vesela, če bi ga našli!“

„Zlato sicer ni vse, vendar imam v domovini revnega brata, katerega bi s tem osrečil. Čigav je neki ta zaklad? Gotovo je last potomcev onih, ki so ga skrili.“

„Ali ne veste, kdo je narisal Vaš zemljevid?“

„Ne vem. Dal mi ga je neki lovec, ki je bil ranjen in je preje umrl preden mi je mogel povedati kaj natančnejšega.“

„Ali ni nobenega imena na zemljevidu?“

„Nobenega. Samo v enen kotu je neko čudno znamenje, ki ga ne razumem. Torej dobro, iskati hočem zaklad, a če ga najdem, ga ne vzamem, ampak poizve-

dujem po postavnih lastnikih. Če jih ne najdem, potem je še vedno čas, da se odločim za kaj drugega.“

„Senor, poštenjak ste!“ je dejala Mehikanka pritrjevaje.

„Storim samo, kar moram, in opuščam krivico.“

„Vaš brat je torej reven?“

„Da. Mornar je, in gotovo ne postane nikdar samostojen gospod, dokler je navezan samo na svoj zaslužek. Moje premoženje, ki sem si ga pridobil kot lovec, pa tudi ni bogve kako velika vsota.“

„Pojte, pojte, kako more reči Gromov Strel, da je reven. Denar vendar ni vse na svetu, poznam zaklade, ki so več vredni kakor denar.“

„Gotovo, da so tudi taki zakladi na svetu. Tudi jaz poznam tak zaklad, ki je dragocenejši kakor vse zlato na svetu. Da bi si pridobil ta zaklad, bi žrtvoval rad vse svoje življenje.“

„Kakov zaklad pa je to?“

„Ali ga smem imenovati?“ je vprašal s tresočim glasom.“

„Le povejte, le!“ je rekla po tihem.

„Ta zaklad — — ste Vi!“ je odgovoril Krek in prijel Olgo za roko. „Ali mi verujete?“

„Verujem,“ je dejala prisrčno. „Tudi jaz poznam namreč tak zaklad.“

„Kakov zaklad, senora?“

„Ali ga res smem imenovati?“

„O, prosim, prosim!“

„Ta zaklad ste Vi — ne, si ti Antonio!“

Pri teh besedah ga je objela okoli vratu in naslonila svojo glavico na njegove prsi.

Krek pa se je nagnil k njej in ji dal dolg, prisrčen poljub. — — —

Vsa srečna nista čula, da je tedaj nekaj zašumelo v grmovju. Bil je Mokašimótak, Bivolovo Čelo, ki je vstal in se splazil po tihem zopet k svojemu ležišču.

Krek in Olga pa sta se srčkala še precej časa in šla šele pozno spat. — — —

Ob istem času je sedelo v kake dve ure oddaljeni dolini okoli precejšnje grmade kakih dvajset mož. Bili so roparji, katere je najel grof Alfonzo, in plačal na dan vsakemu cekin, voditelju pa dva. Na železnem drogu so pekli četrtino teleta in se pogovarjali. Ko so povečirjali, so postavili stražo in se vlegli okoli na pol ugasle grmade spat.

Komaj so trdno zaspali, ko se zasliši od daleč klopot konjskih kopit. Takoj so vsi vstali. Jezdec je prihajal vedno bliže in bliže.

„Kdo je?“ je vprašala straža.

„Pravi.“

„Tedaj naj le pride bliže!“

Prišlec je oddal svojega konja straži in stopil bliže. Bil je grof Alfonzo de Rodriganda. Vsedel se je poleg kapitana in si prismodil fino cigareto.

„Ali nam prinašate slednjič kako delo, don Rodriganda?“ je začel kapitano.

„Da.“

„Káko pa? Če dobro plačate, storimo, kar hočete,“ je dejal kapitano in prijel za svoje bodalo za pasom. Alfonzo pa je odkimal in mu odgovoril:

„O, nič tacega. Rabim samo arijere (gonjači mul).“

„Arijere?“ je vprašal ropar. „Tako slebega dela pa ne prevzamemo, saj nismo postopači.“

„Vem, da ne. Poslušajte me vendar!“

Roparji so stopili bliže h grofu, ki je začel praviti:

„Spraviti moram nekaj v Mehiko, o čemur ne sme vedeti živa duša ničesar; zaraditega rabim zanesljive arijere. Ali hočete prevzeti to delo?“

„Prevzamemo, če dobro plačate.“

„Plačam, kar zahtevate. Ali imate pripravna tovorna sedla?“

„Imamo.“

„Vreče in zaboje?“

„Tudi.“

„Dobro. Konje dobimo v estanciji del Erina, kolikor jih rabimo. Jutri ob tem času zopet pridem, in ko se zdani, odidem.“

„Kam pa?“

„Tega sedaj še sam ne vem.“

„Kaj pa bomo imeli v vrečah in zabojih?“

„To Vas nič ne briga. Z menoj prideta tudi dva služabnika, ki bodeta nekje in nekdej napolnila vreče in zaboje. Potem greste pod mojim nadzorstvom v Mehiko. Če bi nas kedo napadel, morate blago braniti.“

„Presneto je tóle skrivnostna stvar, don Rodriganda. Po tem se ravna seveda plačilo.“

„Zamójdel. Koliko pa zahtevate?“

„Tri cekine na dan za vsacega moža.“

„Dobro.“

„Jaz kot vodja pa šest.“

„Tudi dobro.“

„Poleg tega pa vso hrano in, kar je še treba.“

„Tudi dobite.“

„In, če spravimo blago srečno v Mehiko, še tristo cekinov posebej.“

„Petsto jih dobite, če bom z vami zadovoljen.“

„Hurá, to je prav! Senor, le zanesite se na nas; kar hočete, Vam storimo.“

„To je lepo. Sicer pa vzemite tole malo za poboljšek, da ste mi zvestejši. Razdelite si med seboj!“

Vzel je iz žepa polno možnjo denarja, in jo izročil kapitanu. Nato je odjahal.

Ko je izginil Alfonzo v daljavi, je odprl kapitano možnjo. Bilo je samo zlato.

Roparji so se zelo čudili, zakaj da je grof tako darežljiv. Ugibali so, kako blago bodo prevažali; morda človeško meso, ali zlato, morda kak zaklad?

Kapitano pa jim je velel, da naj gredo spat in dejal:

„Nikar si ne belite svojih glav, tovariši! Grof nam plača tako dobro, da je ono skrivnostno blago gotovo nekaj posebnega. Ubogati ga sicer hočemo, a poleg tega pa le bodite malo radovedni, in če moremo rabiti ono blago, potem je grof ravno tako vreden ene krogelje kakor njegova dva služabnika. Sedaj pa le bodite mirni in zaspite!“

Vse na okrog je potihnilo. — — —

Komaj je drugo jutro Krek vstal, ko vstopi hacijendero v njegovo sobo in ga prosi, če mu sme postreči z novim perilom in kako pripravno obleko. Ker je bila njegova lovska obleka že precej slaba, in ker bi bil starega Karpelesa gotovo razžalil, če bi ne bil vsprejel njegove ponudbe, zato je šel z hacijenderom in si izbral v shrambi pripravno obleko.

Ko je stal čez pol ure pred ogledalom, je bil ves drugačen. Imel je dolge, ob strani s zlatom obšite mehikanske hlače, lahke čevlje, snežno belo srajco, kratek, s zlatim in srebrnim denarjem obšit telovnik, pisan, svilen pas, širok sombrero (klobuk), ostrižene lase in obrito brado.

Ko je prišel potem v jedilnico k zajutreku, je bila Olga že tam. Zarudela je, ko je zapazila spremembo.

Tako lepega si pa tega Slovenca vendar ni mislila. Karja in oba Indijanca sta se seveda vedla, kakor bi spremembe niti opazila ne bila.

Tudi Alfonzo je prišel k zajutreku. Grozno ga je jezilo, ker je občevala Olga tako prisrčno s Krekom. Živa duša se ni zmenila zanj. Od same jeze je škripal na skrivnem z zobmi.

Po zajutreku je prosila Olga Kreka, da naj še malo počaka. Niti slutil ni, kaj da namerava. Ko so pa bili stari hacijendero, Olga in Krek sami v sobi, tedaj je objela lepa deklica svojega očeta in dejala:

„Oče, včeraj sva premišljevala, kako bi se skazala senorju Kreku hvaležna.“

„Da,“ je pritrtil Karpeles, „a žalibog si nisva mogla ničesar pripravnega domisliti.“

„O,“ je dejala Olga, „pozneje sem še premišljevala o tem, in sem pravo našla.“

„Kaj pa moj otrok?“

„Ali naj ti pokažem?“

„Seveda!“

Tedaj je objela Slovenca in ga poljubila.

„To naj ima za zahvalo, oče, prepričana sem, da me je vreden!“

Hacijenderu so se od veselja zasvetile oči, in vprašal je z rosnimi lici:

„Moja hčerka, ali je to tvoja resna volja?“

„Tako mi pravi moje srce, oče!“

„Ali je pa senor Krek s tem zadovoljen?“

„Ljubi me čez vse, in zato sem tako neskončno srečna.“

„Ali ti je rekel, da te ljubi?“

„Seveda!“ je pritrčila in se od veselja jokala.

„Kedaj pa?“

„Včeraj zvečer.“

„Kje?“

„Na vrtu. Ali moraš vse vedeti, oče? Ali ti ne zadostuje, da sem srečna, neskončno srečna?“

„Zadostuje, zadostuje. Tudi jaz sem zelo srečen. In Vi, senor Krek, ali hočete res postati moj sin?“

Slovenecu so zalile solze svetle oči, in odgovoril je:

„O, kako zelo rad. Ampak reven sem, zelo reven, senor!“

„Sem pa jaz bogatejši, in tako se vse poravna. Objemita me, moja ljuba, dobra otroka. Bog vaju blagoslovi, in sreča življenja naj vama zasije!“

Vsi trije so bili srečni in se prav pristrčno objeli, kar se odpro vrata in — vstopil je grof.

Ves začuden je obstrmel; razumel je ves položaj in pobleдел od jeze.

„Prišel sem radi nekega konja,“ se je opravičeval, „a vidim, da motim!“

„Ne odidite,“ je dejal hacijendero, „preden Vam ne povem, da se je moja hči zaročila s senorjem Krekom!“

„Čestitam!“

Nato je Alfonzo zopet odšel.

Peter Karpéles je takoj potem naznanil svojim služabnikom, da se je zaročila njegova hči, dona Olga, s senorjem Krekom, in da je zaraditega danes praznik.

Ko je prišel Krek na prosto, mu je prišel vodja Mietekov naproti in dejal:

„Hraber mož si. Premagaš sovražnika in si osvojiš najlepšo skvav (ženo) cele dežele. Vakonta naj ti da svoj blagoslov. To ti želi tvoj brat!“

„Res, srečo imam,“ je odgovoril Slovenec. „Ubog lovec sem bil in sedaj postanem bogat hacijendero.“

„Ubog pa že nisi bil, ampak bogat.“

— —, Krek pa je sedel na žrebcu kakor pribit.

„Prav imaš,“ se je nasmejal Krek. „Spal sem v gozdu in se odeval z zvezdami.“

„Ne,“ je dejal Indijanec resno, „bil si bogat, ker si imel zemljevid h kraljevskemu zakladu.“

Slovenec se je začudil.

„Kdo ti je to povedal?“

„Vem, pa je. Ali mi pokažeš zemljevid?“

„Pokažem.“

„Tako?“

„Pojdi z menoj!“

Nato sta odšla v Krekovo sobo, kjer je pokazal Slovenec Indijancu zemljevid. Tekalto je pogledal hitro v kot in dejal:

„Da, res ga imaš! Poglej, tole znamenje v kotu je Toksertovo znamenje. Toksertes je bil oče mojega očeta, Zapustiti je moral deželo in se ni več vrnil. Rečem ti, da nisi reven. Ali hočeš videti jamo, v kateri je kraljevski zaklad?“

„Ali mi jo moreš pokazati?“

„Morem.“

„Čegav pa je zaklad?“

„Moj in moje sestre Karje. Midva sva edina potomca michteških kraljev. Ali naj ti pokažem zaklad? Ali greš z menoj?“

„Grem.“

„Bodi torej pripravljen danes ob dveh čez polnoč. Samo po noči smeva tja iti.“

„Ali sme kdo vedeti o tem?“

„Nihče. Vendar smeš svoji zaročenki zaupati to skrivnost.“

„Zakaj ravno njej?“

„Ker ve, da si iskal zaklad.“

„Kje si pa to zvedel?“

„Slišal sem vse, kar sta se včeraj zvečer na vrtu pogovarjala. Imel si zemljevid, in vendar nisi hotel vzeti ničesar, ampak šele poizvedovati, kdo da je postavni dedič. Pošten mož si, kakor jih je malo med belokožci. Zato ti pokažem kraljevski zaklad.“

Ko so dve uri pozneje vsi sedeli pri kosilu, je šla Indijanka na skrivnem h grofu. Sprejel jo je najprijaznejše in jo posadil na zofo.

„Ali že imaš potrdilo?“ ga je vprašala.

„Ali znaš brati?“

„Znam,“ je odgovorila ponosno.

„Tu je imaš.“

Izročil ji je potrdilo, ki se je glasilo sledeče:

„Izjavljam s tem, da smatram po sprejemu zaklada micteških kraljev Karjo, kot potomkinjo micteške kraljevske rodovine za svojo zaročenko, in da jo vzamem za svojo ženo.

Alfonzo

grof de Rodriganda y Sevilla.“

„Ali je prav?“

„Besedilo je dobro, ampak pečat manjka.“

„Saj ga ni treba.“

„Obljubil si mi ga.“

„Dobro, ti ga pa pritisnem na potrdilo,“ je dejal in prikrival svojo nejevoljo.

Prižgal je svečo in pritisnil svoj grofovski pečat na pergament.

„Tu imaš, moja Karja! Sedaj pa le izpolni svojo obljubo!“

„Bom.“

„Torej?“

„Ali poznaš goro El Reparo?“

„Poznam. Štiri ure je oddaljena od tukaj in leži proti zahodu.“

„Tako obliko ima, kakor kaka velika trdnjava.“

„Res je.“

„Na tej gori izvirajo trije potoki, ki se v dolini združijo. Srednji je pravi. Ta ne izvira kakor drugi studenci, ampak je že takoj pri svojem iztoku iz zemlje precej širok. Če stopiš torej pri izviru tega potoka v vodo in se malo pripogneš, da prideš v goro, tedaj zagledaš jamo pred seboj.“

„To je pa prav lahko.“

„Seveda je.“

„Ali je treba luči?“

„Na desno pri vhodu v jamo najdeš baklje.“

„Ali je to vse, kar mi imaš povedati?“

„Vse.“

„Ali je zaklad res še ves tam?“

„Še ves.“

„Lepa hvala ti torej, moj dobri olrok! Sedaj si moja zaročenka, in kmalu postaneš moja žena. Sedaj pa le pojdi, da nas kdo ne zasači!“

„Ali se vidiva danes zvečer?“

„Seveda se.“

„Kje pa?“

„Zopet pod oljnatimi drevesi ob potoku.“

Nato je odšla. Žrtvovala se je svojemu ljubčeku, izdala je skrivnost, in vest jo je pekla. — — —

Alfonzo je bil celo popoldne v svojih sobah. Kmalu po kosilu je prišla estafeta (pošta). Grof je dobil iz slavnega mesta Mehike pismo, na katerem je bilo zapisano, da se sme izročiti samo njemu lastnoročno. Razpečatil je ovitek, prebral pismo, zrl nekoliko minut venomer predse, potem pa zamrmral:

„Kaj me briga, če je tudi zločin. Vse odobrim, pa je, saj postanem vsled tega grof. Ravno prav, da sem že pripravljen za odpotovanje. Pa kako bogatstvo prinesem s seboj v Mehiko! Še kralji in cesarji me bodo zanj zavidali!“

Pismo se je glasilo sledeče:

„Ljubi nečak!

Tvoj oče mi je pisal. Takoj moraš odpotovati v Rodrigando. Vendar mora preje še umreti stari Ferdinando, natančno kakor smo se domenili. Pridi nemudoma. Kapitan Landola že čaka nate v luki.

Tvoj stric

Pavlo Kortejo.“

Razun apaškega načelnika, Šojinlijeta, so se menda vsi drugi veselili Krekove zaroke z krasno hacijenderovo hčerko, Olgo. Medvedovo Srce in Slovenec Krek sta bila najboljša prijatelja, zato je bilo Indijancu zelo dolgočas, ker se bo moral ločiti od svojega tovariša. Ulovil si je na pol divjega konja in odjahal v daljni svet.

Dirjal je komaj kake dve ure čez drn in strn, ko zasliši dva strela. To se je previdnemu Indijancu zdelo zelo sumljivo. Privezal je konja na bližnje drevo in se splazil bliže proti onemu mestu, od koder je slišal strel. Postrečilo se mu je priti tako blizu, da je videl skozi gost grm osemnajt mož in dva mrliča. Eden izmed mož je držal v roki samokres in dejal:

„Kdor me ne uboga in mi ugovarja, ga takoj ustrelim.“

„Ali ni prenevarno streljati tule?“ je vprašal nekdo.

„Puhloglavež, kdo se nas pa upa napasti!“ je odgovoril roparski načelnik.

Medvedovo Srce je razumel ono mešanico med

indijanskim in španskim jezikom, ki jo govore na mehi-kanski meji, a ti možje so govorili čisto španščino, zato jih ni razumel. Mislil je, da je kaka lovska družba, in da so se med sabo skregali. Na tihem se je splazil zopet proč in odjahal nazaj v estancijo.

Tam so ga že pogrešali, takoj se je moral vsteti k polni mizi in ni imel časa premišljevati več o teh tujcih.

Slavnosten zaročni dan je minil brez vsacega posebnega dogodka. Grofa ni bilo videti cel dan. Kakor žalost tako utruji tudi veselje človeka, in zato so šli zgodaj spat.

Sedaj je prišel grof šele iz svoje sobe in se napotil k potoku. Indijanka je že čakala nanj. Alfonzo je hlini ljubezen in prisrčnost, vendar se je je skušal iznebiti kakor hitro mogoče.

„Zakaj pa že hočeš oditi?“ ga je vprašala.

„Ker grem na mal izlet.“

„Kam pa?“

„V jamo, kjer leži kraljevski zaklad.“

„Ali greš že ponj?“

„Še ne. Prepričati se hočem samo, če je res še tam.“

„Seveda je še. Moj brat ga je videl pred par dnevi.“

„Prepričati se moram vendar sam, ker je stvar zame zelo važna.“

„Kedaj se pa vrneš?“

„Še pred večerom.“

„Torej dobro spavaj!“

Objela in poljubila ga je za slovo in potem odšla. Tudi Alfonzo je počasi odšel za njo. Ko je prišel v svojo sobo, sta njegova dva služabnika že pospravljala stvari,

ki jih je pripravil za odpotovanje. Ker tega ni bilo mnogo, so bili kmalu gotovi.

„Nesita stvari na tihem na dvorišče in osedlajta konje. Zunaj palisad pri visoki cedi se snidemo.“

Nato je odšel iz sobe in hotel it počasi proti cedi. Ko pa pride na dvorišče, zagleda v Olgini spalnici luč. Oh, to je ona krasna nevesta, ki ga ni marala! Morda je ženin pri njej? Polotilo se ga je ljubosumje, na vsak način je hotel vedeti, kako in kaj. Vedel je, da je pri palisadah več dolgih drogov. Zato je šel po tak dolg, močan drog, ga naslonil ob zid in splezal tako visoko, da je videl skozi odprto okno v sobo.

Olga se je ravno razpravila in stala v tanki srajčici pred posteljo, ker se je ravno hotela vleči spat. Njena krasna podoba je zapeljala Alfonza. Stopil je na zid in skočil v sobo. Ko je zaslišala Olga šum, se je obrnila in hitela pokriti svojo nagoto.

Vsa prestrašena je zakričala in vprašala:

„Kaj pa hočete?“

„Ljubezen!“ je zajeceljal Alfonzo v zadregi.

Pogledala ga je s svojimi iskrenimi očmi in vprašala:

„Ljubezen? Zaničevanje in kri zaslužite, ne pa ljubezen.“

Kot bi trenil z očmi, tako hitro mu je iztrgala bodalo izza pasa in mu ga nastavila na prsi.

„Tako j me zapustite!“ mu je potem ukazala.

„Od tebe pa ne grem, ti krasna! Ne, ne, in tisočkrat ne!“

Pri teh besedah jo je prijel močno okoli pasu, jo pritisnil nase in jo začel poljubovati. Borila sta se za nož. Alfonzo je bil močnejši in jo tako držal, da mu ni mogla ničesar storiti. Uvidela je, da Alfonzo gotovo

zmaga, če bi iz sramežljivosti še nadalje molčala. Zato je zaklicala na glas na pomoč.

Kar se zaslišijo zunaj hitri koraki.

„Za božjo voljo, kaj pa kličeš?“ je vprašala Indijanka, ki je stanovala najbliže Olge.

Grof je hotel tedaj Olgi usta zamašiti, a ni se mu posrečilo.

„Pokličí ljudi, grof me je napadel! Hitro, hitro!“

„Grof? — Oh! —“

Indijanka je hotela v sobo, a vrata so bila zaklenjena. Grof in Olga sta se še nadalje borila. Kar se zaslišijo zopet zunaj koraki. Indijanka se je vrnila. Počil je strel, vrata so se odprla, in Indijanka je vstopila.

Oblečena je bila kakor Olga tudi samo v nočni srajci, v desnici je držala samokres in zaklicala:

„Lažnik! Goljuf! Nezvestobnež!“

Alfonzo je izpustil Olgo, a ko je videl da ima samokres samo eno cev, se je zasmel in hotel Olgo iznova objeti. Tedaj ga je pa zgrabila Indijanka za vrat in treščila z vso silo ob zid, da se je zgrudil na tla.

Zunaj na hodniku so se začeli glasni glasovi, kajti privreli so ljudje na pomoč, ker so čuli strel.

Tedaj je skočil grof kvišku, planil skozi okno in se spustil hitro ob drogu na tla. Par trenutkov pozneje sta čuli deklici, da je oddirjal z večimi konji.

„Sveta Madona, kdo pa strelja, kaj pa je?“ se je zaslišal hacijenderov glas, ki je hitel s služabniki na pomoč.

Ob istem času sta se čula v daljevi dva strela in dva krika. Trenutek nato je počil še en strel.

„Moj Bog, kaj pa je?“ je vprašal Karpeles, ko je vstopil.

„Oče, grof me je napadel.“

„Grof! Kaj pa je hotel?“ je vprašal tedaj hacijendero ves iznenaden, potem pa hitro pristavil: „Ali nisi zaklenila sobe?“

„Prišel je skozi okno.“

„Skozi okno? Kakor tat? O moj Bog! Kdo je pa ustrelil?“

„Jaz!“ je dejala Indijanka, ki je stala poleg blede kakor smrt. „Ustrelila bi ga bila, če bi bila imela dvocevko.“

„Oh! Kdo je pa ustrelil tu zdolaj?“

„Ne vem.“

„Oblečite se, otroci, in pridite v dvorano. O stvari se moramo natančneje pogovoriti.“

V desetih minutah so se vsi stanovalci v dvorani zbrali; tudi Medvedovo Srce je prišel. Ob pasu je imel dva krvava skalpa.

„Kaj pa imaš ob pasu?“ ga je vprašal hacijendero prestrašen.

„Dvoje z glav posnetih kož,“ je odgovoril Indijanec hladnokrvno.

„Kje si jih pa dobil?“

„Ker nisem mogel spati, sem šel malo na prosto. Kar slišim, da kliče moja bela sestra na pomoč. Bil sem daleč zunaj, a ker je bilo okno odprto, sem jo vendarle slišal. Hitel sem na pomoč in zagledal moža, ki je ubegnil; takoj sem jo udrl za njim. Dva druga sta čakala nanj. Kakor bi trenil, so vsi trije odjahali. Nabasal sem hitro svojo puško in pomeril. Bilo je zelo temno, vendar sem dva ustrelil in jima posnel kožo z glave. Bila sta grofova služabnika.“

„Torej je grof ušel?“

„Da.“

„In onadva si po nedolžnem ustrelil.“

„Ti si Medvedovo Srce? — Stopi bliže!“

„Psav! Kdor z grofom jaše, ni nedolžen.“

Nato je odšel Apah iz dvorane, a se kmalu zopet vrnil in vprašal:

„Kje pa je Gromov Strel, moj beli brat?“

„Saj res, kje je senor Krek, da ne pride na pomoč ko ga vendar tako zelo rabimo?“ je vprašal Karpéles.

„Odpotoval je,“ je odgovorila Olga.

„Kam?“

„S Tekaltom.“

„Kam, vprašam!“ je dejal Karpeles.

„Ne smem povedati.“

„Z mojim bratom? Res?“ je vprašala Indijanka.

„Da. Rekel mi je, da gre z njim.“

Apah je zmigaval z glavo.

„Moja bela sestra naj odpre svoja ustna,“ je dejal.

„Kaj je hotel grof pri njej v njenem vigvámu (spalnica)? Ne daleč od tu sem opazil mnogo belih ljudi s sedli, zaboji in vrečami, tudi nekaj mrličev sem videl. In moja hrabra brata sta odpotovala. To pomeni veliko nevarnost. Moja sestra naj vendar govori.“

„Prepovedal mi je.“

„Ker ni vedel, kaj se bo zgodilo v njegovi odsotnosti.“

„O Bog, govori vendar,“ je prigovarjal estancijero.

„V veliki nevarnosti je.“

„Tedaj pa moram govoriti. Vem, da mi odpusti.“

Odpotoval je s Tekaltom v jamo, kjer je kraljevski zaklad.“

„V jamo, kjer je kraljevski zaklad?“ je vprašala Indijanka vsa prestrašena.

„Da.“

„Grof je šel tudi tja. In možje so bili v bližini z vrečami in zaboji?“

„Da,“ je odgovoril Apah.